Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8
20 — H
89

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

4

Digitized by Google

4.15.44.
4 d 45
4 d 10.

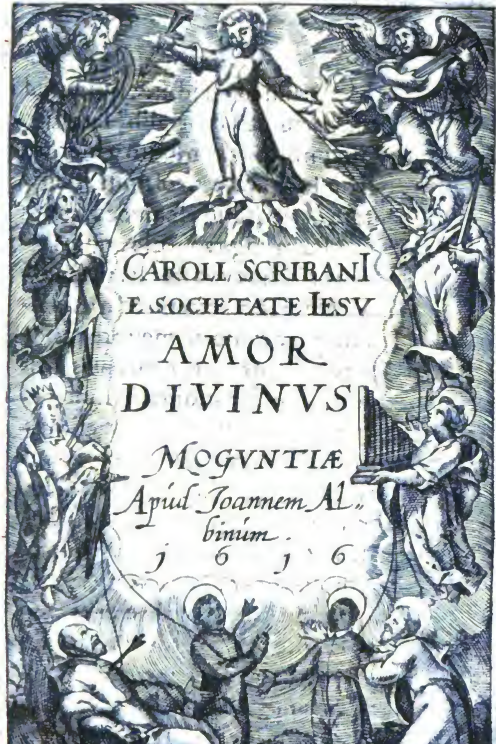
Digitized by Google

Scriban· Amor divinus

R
111
110

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

AMORI.

NAM cui alteri amorem quàm amori, diuino diuinum? & nõ peccem in cęlum terramque qui extra Amorem quæram amorem? à quo vbera niſi à matre? & non omnis amor ab Amore magno tamquam à matris vtero & vbere fluxit? tibi ergo, Amor meus, a-

moris mei diuæ genitrici me meaq́; debeo, voueo. Tibi amica hæc ſuſpiria anhelo trahuntur pecto-re. tibi fluunt, tibi bibun-tur amoris lacrymæ. Pro-cul hinc pocula, à quo-cumq; autumno aut ma-nu propinata. Fellea mihi ſunt quæ non veniunt ab Amoris diui pocillatoris mei dextera. Ab amati fonte currite lacrymę: fe-licíque circumuolutione æterno fluxu hauſtúque fundantur bibantúrque lacrymæ. Tibi has Amor meus

meus ſacro, quæ à locu-
plete vena tua fluxerunt
tibi. Tibi quidquid hic
ſudorum copioſo ſtillici-
dio cadit. Quidquid ſan-
guinis dextera tua vulne-
ribúſque manat meis. Ti-
bi hæc ſudorum, lachry-
marum, ſanguinis, amica
natant balnea. Aſpergere
Amor meus, lauare. Ni-
mis fors frigent exſudata
balnea? habes elacryma-
ta. Nimis hæc tepent? ha-
bes à ſanguine calentia.
Nimis hæc æſtuant? miſ-
ce hos algentes, tepentes,

Digitized by Google

æſtuantes fontes , & habebis qualia ab amante amica ſperare poſſis & debeas, balnea diuis manibus tuis alumnata, & ad tubas tympanáq; tua lætabunda. Tibi hic etiam amoris tenduntur retia, & quidquid de venatione primum vltimúmq;, ſacrum eſto. Nemo hæc profanus tangat. Tibi hic calcantur torcularia muſto ſuo grauida. Bibamus & inebriemur Amor meus. Diua ebrietas, optanda temulentia, felix eructatio.

Digitized by Google

ctatio. Tibi calent inæſtuantes melioribus ignibus foci. Tibi feliciore candēt fornaces flamma. Tibi fortunatioribus gemunt menſæ ferculis laſſatæ. Tibi medica miſcentur pocula cælo reponenda. Tibi fumant aræ thuráque, & odoratus perpluit imber. Tibi demum hæc anima immoritur, viuit tibi, quin & poſt funera viuet tibi. Tibi ergo amicum hunc rorem, non vna de-

ſudatum aurora; æter-
nùm, vt debeo, ſacro di-
cóque. Fruere æternùm
amor meus. Tantùm cō-
cede vt & ego æternùm
diuinis tuis fruar nexi-
bus. Ne contemne; dona
tua ſunt, à cæleſti aurora
tua derorata. Ne ſperne;
à diuina nube tua omnis
hic cadit imber, à rupe
tua ſaliunt hi fontes, à
fonte tuo fluunt hi tor-
rentes fluminàq;, mariá-
que ab his nata tua ſunt.
Fruere Amor meus mu-
nificentiſſimæ dexteræ
tuæ

Digitized by Google

tuæ æternaturis donis.
Quæ æterno tibi ſacramento, æternùm dico, voueóq; æternùm.

SYLLABVS
CAPITVM
Partis primæ.

CAPVT I.

Amoris vis magna. 1.

CAP. II.

Votum Chriſto naſcituro. 13.

CAP. III.

Ad Annunciationem Dei Matris. 27.

CAP. IV.

Ad Viſitationem Dei Matris. 43.

CAP. V.

Chriſto nato. 52.

CAP. VI.

Votum in̄ cunis. 66.

CAP.

Digitized by Google

CAP. VII.
Votum Chriſto dormienti. 90.
CAP. VIII.
Ad paſtores Angelo doctos. 102.
CAP. IX.
Ad Circumciſionem Domini. 109.
CAP. X.
Ad ſtellam Magorum ducem. 130.
CAP. XI.
Ad Maiorum adorationem. 141.
CAP. XII.
Ad fugam in Ægyptum. 136.
CAP. XIII.
Ad infantes Herodis imperio cæſos. 166.

Partis ſecundæ.
CAP. I.
Amoris lacrymæ. 180.
CAP.

CAP. II.

Chriſto in horto ſanguinem & aquam ſudanti. 195.

CAP. III.

Chriſto columnæ alligato, flagris conciſo. 210.

CAP. IV.

Votum è ſpinis Chriſti vertici implexis. 226.

CAP. V.

Ad Pilati verba, ECCE HOMO, Chriſtum deſignantia. 246.

CAP. VI.

Chriſto ſub cruce fatiſcenti. 264.

CAP. VII.

Veſtium in Chriſto ſpoliatio. 276.

CAP. VIII.

Claui quibus affixus Chriſtus cruci. 291.

CAP. IX.

Votum cruci Saluatoris noſtri. 298.

CAP.

Digitized by Google

CAP. X.
Chriſto in cruce morienti. 306.
CAP. XI.
Ad vulnus lateris Chriſti. 315.
CAP. XII.
Votum vulneribus Chriſti. 325.
CAP. XIII.
Votum patiendi cum dilecto. 334.
CAP. XIV.
Chriſti & peccatoris diſparitas amoris vinculo ſociata. 340.

Partis tertiæ.

CAP. I.
In Reſurrectionem Domini. 351.
CAP. II.
Ad apparitionem Chriſti, Virgini matri factam. 368.
CAP. III.
Ad apparitionem Magdalenæ factam. 376.

CAP.

CAP. IV.
Ad apparitionem factam diſcipulis euntibus in Emaus. 398.
CAP. V.
Ad apparitionem Apoſtolis factam. 407.
CAP. VI.
Ad apparitionem Thomæ factam. 424.
CAP. VII.
Ad apparitionem Petro & Iohanni aliiſque piſcantibus factam. 439.
CAP. VIII.
Ad illa Domini verba, *Simon Iohannis amas me?* 458.
CAP. IX.
Ad aſcenſionem Domini in cælos. 473.
CAP. X.
In diem Pentecoſtes. 488.

Partis

Digitized by Google

Partis quartæ.

CAP. I.
Aſſimilatio Amoris prima. 361.
CAP. II.
Aſſimilatio Amoris ſecunda. 536.
CAP. III.
Aſſimilatio Amoris tertia. 532.
CAP. IV.
Aſſimilatio Amoris quarta. 537.
CAP. V.
Inueſtigatio Amoris. 547.
CAP. VI.
Indagatio aberrantis animæ. 559.
CAP. VII.
Venatio amantis animæ. 565.
CAP. VIII.
Votum animæ amore ſauciæ. 572.
CAP. IX.
Suſpiria animæ amore languidę. 586.

Eructa-

Digitized by Google

CAP. X.

Eructatio animæ amore ebriæ. 580.

CAP. XI.

Ablactatio amantis animæ. 586.

CAP. XII.

Colloquium amantis animæ primũ. 587.

CAP. XIII.

Colloquium amantis animæ ſecundum. 598.

Ludus in ſeculi amorem inimicum amori diuino. 601.

SVM-

APPROBATIO.

Hic liber de Amore diuino, Auctore R. P. Carolo Scribanio Societatis IESV, eſt pius, & igne amoris diuini hominem inflammans. Dignus ergo qui typis mandetur, ad Diuini amoris affectus in cordibus hominum excitandos. Quod ſcripſi 23. Junii, Anno 1615.

Egbertus Spitholdius Plebanus librorum Cenſor.

Digitized by Google

SVMMA PRIVILEGII.

ALBERTI & ISABELLÆ CLARÆ EVGENIÆ Archiducum Auſtriæ, Ducum Burgundiæ, Brabantiæ, &c, Sereniſſimorum Belgarum Principum priuilegio cautum eſt, ne quis præter voluntatem Heredum Martini Nutii & Iohannis Meurſii Typographorum Antuerpienſium, intra ſexennium imprimat, aut alibi impreſſum venalem importet librum, cui titulus *Amor Diuinus, auctore Carolo Scribani Societatis* IESV; qui ſecus faxit confiſcatione librorum & alia graui pœna multabitur. Actum Bruxellæ 25. Iunii Anno 1615.

Signat:

Fourdin.

AMORIS DIVINI PARS PRIMA

INFANTIAM CHRISTI *complectens.*

CAPVT I.

Amoris vis magna.

AMORIS vis magna, nec quidquam tam arduum quod non vincat Amor. ſin negatum, antè immoritur, & in medio, vt ita dicam, morſu, vitam ponit, indignantemq́; exſpuit in amati ſinu animam, quàm amata deſerat. Quid, quòd iocus illi per

Digitized by Google

vulnera potiri amato, riſus non dico per ſudorem, ſed per ſanguinem tamquam per flumina adnauigare amato, voluptate plenum animam ponere in amati ſinu. Quid ergo amantem terreat, qui à difficultate animos ſumit, adeoque ab ipſa morte, vulnere, ſanguine accenditur in optata? oſtende præcipitium, ſi in radice amatus ſteterit, & negata via alia, vno audaci ſaltu aut vitam finiet, aut amato potietur. Oſtende irata maria, iraſque, minaſque ſuas bibentia, ſi in aduerſo littore amatus ſteterit; etiam tabula, aut ſi non conceſſa, pallio ſcindet aut inſternet elementum, quin & natatu amica petet littora. Inuoluitur fluctibus, integiturque totus factus pila mari? maior omni elemento eſt, ſupernatat intrepidus; & dum variè iactatur, conditurque tamquam ſepulcro fluctibus, exultat totus, dum ſe ſperat iactatione hac eiiciendum in amati

littus

Digitized by Google

ſictus tot votis optatum. Minare ferrum; per medium illius aciem incurret in amicum pectus. Minare exercitum; vltrò inuolabit ſi ex aduerſo amatus ſteterit, mediaq́ue inter amatum & amantem acies quacumque ferocia explicata ſederit. Haſtæ terrent? induet ſe ſpontaneus haſtis, vt amato iungatur. Arma reſonant minitabunda, ſcutaq́; ſcutis impulſa latè terrorem iaculantur? aliis fortè, amato ſuauiludii ſunt, & tamquam puerorum cymbala aut tympana, aut agitata vento folia. Obiicies ignes, nec aliam viam potiundi amato? per medios audax euolabit ignes. Ardebit? non ſentiet. Maior quo intus ardet, ignis ignē hunc reſtinguet.

Verbo complectar omnia. Oſtende infernum, nec aliam viam qua pertingat ad amatum; tranſiliet interritus, cōtemnetq́; huius flammas, vt pictas nebulas, vt tempeſtatem docto penicillo formatam, vt ignem

calamoq expreſſum. Nihil miraberis, ſi cogites maiore intus ardere flamma, ęſtu iactari feruentiore, igne torreri calentiore. Qui vſque eò totum poſſedit hominem, vt alteri peregrino cuicumque igni nullus ſit locus reliquus. Huic amanti & potenti rapto cæleſtium ardore, ſi bellicum inſonuerint tubæ & tympana, ſi horridùm puluereo concuſſu roboauerint tormenta, ſi terrifico mugitu interſæuiente quaquà fulmine, intonuerit cælum; aures demeſſas arbitrere, aut multis ſtadiorum millibus abſenti illudere. Sin oculis monſtra obieceris, & quidquid nubibus terriſque natum portentoſum, aut omnium retrò ętatum prodigioſa obuenta, Hydras, Centauros, Charybdes, Scyllas, Sphinges, Theſæa, Cadmæa, Dedalæa, Pegaſea, Herculea monſtra, & quidquid mendacio facilis Græcia luſit, diurna nocturnaq; terrentia ſpectra, totumque Ænea-

Digitized by Google

da ſextum; credes cæcum natum:ita nihil videt extra vnum amatū, quaſi ille oculos clauſerit firmaueritque denſo ſpiſſamento tamquam calce.

Præbe odores, ſeu illos Felicis Arabiæ Indiæque delinificos, ſeu quarumcumque terrarum tetros; nec illorum ſpirantem bonitatem, nec horum ſentiet malignitatem. Ita nulla, non cinnamomi nemora, non myrrhea laureaque pomeria, aut è quacumq; odoratiore fronde, hyacintho, roſa, viola veſtita; non Augię ſtabula, quocumque vaporatitio halitu, ſuaui an tetro, commouebit nares iam antè amati odoribus obſeſſas. Quibus illectus currit in odorem vnguentorum dilecti ſui ignarus odoramentorum aliorum. Prębe illi nardum, & odoratiſſima quæque thura ab vltimis terrarum aduecta, præbe quamcumque gratiam floris, quamcumq; lætitiam frondis, quæcumque vnguenta odorem in lon-

ginqua iaculantia, à quácumque arbore, flore, animali ſudata, aut artifice temperata manu, contemnet vt ſordes, & inimicos naribus odores. Da delicias, & quidquid Neronianæ ac Sardanapalicæ menſæ inuenere in luxum, quidquid in lanxibus Druſus, quidquid Apicius, quidquid hiſtrionis filius, poſt ſexcentorum millium patriam patinam, ne mendiciùs patre cœnaret, in margaritis; quidquid in adulterino ſapore Aufidius lurco auſus eſt; quidquid in regnorum gemmis Cleopatra, cùm vno hauſtu imperii non infimi opes ebibere mulier potuit. Quidquid in palati tormentum ſæua crudelitas inuidia inſurgente reperit, quibuſcumque venenariis acidiſque ac morticinis temperata. Fruſtra hæc ſtudia. Electibiles epulæ, medicata potacula; & quidquid luxus aut odium, in præmium, in pœnam, in curioſitatis expletionem cogitauit; occupa-

cupauit palatum amor. Vt quod in febribus euenire ſolet, cùm in palati amaritudinem cibum omnem potumq́ue trahunt infelici metamorphoſi, ſapidiſſima quæq; in acerbiſſima, & inimica guſtui, in linguæ noxia vertentes: idem de amore cogites, ſed fel ici commutatione, melioreq́; viciſſitudine. Præbe inſipidiſſima quæque & quæ ſolo tactu mortem accerſant, in ſapidiſſima tranſmutabuntur amoris temperamẽto: præbe mera fella, mella erunt amoris manibus temperata: præbe quidquid ſiccitate æſtuq́; ſuo torridum, amoris imbre perpluetur: p̃be quidquid ſcabrum aſperumq́;, molleſcet amoris rore tamquam nardo delinitum. Ita non mentem modò, ſed & corpus ipſum deliciis afflat repletq́ue cæleſtibus Amor; vt ſolo iam dilecto paſcatur amans. Ita Moyſes ſupra humanæ naturæ facultatem, quadraginta diebus totitemq́;

noctibus ieiunium perennauit Amore paſtus. Stylitas qui videt non ſtatione magis quàm ieiunio prodigioſos, quid dicet niſi Deo ſaginatos, ciboque propè in ſolidum renuntiaſſe? paſcebantur interius nobiliore, certiore. Concedat hunc mihi Amor meus, cuius deliciæ eſſe cum filiis hominum.

De tactu quid dicam? molle omnè durum amanti eſt; læue omne calloſum amanti eſt; ęquale omne diſtortum amanti eſt. Ferrum illi & ſclopi pro purpura ſunt; cilicia & horror ſacci, pro bombycum ſtamine; candentes laminæ, cruces, prunæ, ſuccenſæ fornaces, ignes picati, liquaquatum plumbum, ſulphure & pice miſtum, adactus per medium hominem ſtipes, rotæ & forcipes, & quidquid vlla tyrannis ad explendam odii improbitatem inuenit, pro puluinari amato & plumea ſunt culcitra. Etiam in Phalaridis tauro & in Baby-

Digitized by Google

Babylonia fornace cantabit lætus, ridebitque ſpectatores ſuos; quin è craticula prouocabit in menſam; ex horrore & pædore carceris, in paradiſi amœna; ex equuleo & flagris, in deliciarum locum; ex liquata pice & plumbo, in vnguenti delibutionem. Ita prodigioſus omnis amor eſt, in naturam ſuam vertit quidquid dederis.

Cogita dormientem, & amico ſopore toto pronum corpore proſtratum, poſt labores & ſudores, poſt quos ſuauior ſomnus eſt. Adhibe muſicam, Sirenum voces, & quidquid ſuaue modulatui; nihil ſentiet, niſi fors dormierit etiam altiùs hac quaſi illecebra ſomnique prouocatorio. Imò ſi quæ ex alia quacumque cauſſa inſomnia nata, accedat amor, arbitraberis in nutricis ſinu aut genu, aut inter molles cunas ſomni conciliatrices profundùm indormire.

Cogita vas liquore plenum, & quod ſupereffluat. Adde redundantialium, ſiue bonæ, ſiue malignioris notæ, ne quidquam tentaueris. Idem in amore cogita. Cuiuſcumq; totam mentem poſſederit, fruſtra immittes aut inuidentiæ & odii liquorem, aut voluptatis fœdam ſaniem, aut honorum turgidas ſpumas, aut opum reſplendentes aceruos, aut leues vanæ oſtentationis arenas.

Vina propinabis? meliore mens ebria nihil deructat præter amati cellas, vinumq; germinans virgines. Gemmas propinabis & aurum? ditiorib⁹ potauit amatum Amor. Purpura veſties? calcabit pedib. diademata & ſceptra, omnemq; ornatũ regiũ.

Muſica implebis? diuinioribus longè modulationibus amatus cælorum tibias animauit, nobili muſico concentu animam ſatians. Finge quidquid vbique mentem aureſque mulcet, quidquid in aurium oble-

ᴄ̃ta

ctamentum vlla commenta eſt ætas; quidquid ars æmula naturæ in delectationem reperit; quidquid à quacumque delinifica voce animalium hominumq́ue natum eſt canorum gratumq́ue; inconcinnum arbitraberis & ſtreperum, & cacodæmone veriùs quàm homine prognatum, ſi cum intimis amati modulis, quibus animæ in abdito occinit, componatur. Hinc illi raptus Franciſci, Dominici, Bonauenturæ, Ignatii, & à ſenſibus abductiones. Hinc mortuis quàm viuentibus ſimiliores, & alibi veriùs quàm in corpore commoratio; hinc neceſſariarum etiam obliuio rerum, potus, cibi, ſomni. Intuere illos ad amati vocem, tamquam amica quadam vi ſoporis eliſos, blanda quietis neceſſitate proſtratos immobiles, quales ante vitam, ac poſt illam iacebunt; credes animam nondum conlatam, aut iam ereptam. Et tamen nihil minùs quàm quieſcunt

quàm ignaueſcunt. Hinc denique non iam quaſi ſoporifera quædam proſternatio, ſed mentis de oppa ſo corporis in meliorem vitam lucemque demigratio: adeoque corpus ipſum potenti mentis deſiderio amato potiundi, cælum terramque inter pēdulum vim teſſatur humana maiorem. Intuere non vnum Sanctorum multis à terra cubitis in ſublime raptum; ac ni moles obſtaret, pertinaxq; concretio gelidatæ carnis, cælos penetret Amori ſuo iungendus. Vis magna. Quàm ne ipſi quidem, quibus frui contigit, pro dignitate, & ex vero explicent. Sentiri hæc res poteſt, exprimi non poteſt. Violenta hanc animam Amor meus, & potenti dextera tua iunge tibi. Quid mihi obiectas corpus? nolo illud, vt iungar tibi. Quid naturam adducis? renuntio priuilegio carnis, vt inenodabili ſpiritus vinculo nectar tibi. Quid vota reiicis in vitam alteram?

exue

exue hac me vita vt induar tua. Exſpectare iubes? mors mihi mora omnis eſt, & morte grauior. Quare aut præſcinde moras, aut accelera mortẽ. Vtrumcumque concéſſeris beatus, quò citatiùs iungar tibi æterno nexu tuus. Concede hoc Amor meus, nec vltrà tendo vota.

CAP. II.

Votum Chriſto naſcituro.

QVID lactor ſpe magna dilecte mi, & ſpe detineor ſola? quouſq; promiſſis diues pauper & inops iaceo? ha quoties imo ductis pectore ſuſpiriis tamquam Herculea claua, cæſtibusque æreos diffregi cælos; & nuſquam Amor meus. Quoties diſciſſis oculorum nubib. flumina deuomui melior delphinus, nec tot aquis prodigè ſparſis, attraxi dilectũ meum! fallor. aut iam de propinquo inſonuit Amor meus. Nam & vtero

ybere-

vbereq́ue tuberat Virgo. Nec alium quàm dilectum tot ſecula ſpondent mihi virgine matre cęlo dandum. At longa amanti mora eſt. Dies, horaq́ue, adeoq́ue momentum omne annus eſt. Quid me dilecte diutiùs mortem inter vitamq́ue ſuſpenſum tenes? mors mihi certa ſine te, vita nulla ſine te eſt. Quid vitam morituro negas? tu vita mea, & vita ſolus es. Viuam, ſi viuas, mihi moriar, ſi moreris mihi. Quouſque virginis paſceris vtero, & fraudor aſpectu tuo?

Quid te tenet in conclaui
Caſtitatis abditum?
Tot iam annos exſpectaui
Ante ſecla conditum.
Redde pignus quod tuliſti
Virgo manens integra:
Satis ventre nutriuiſti,
Matris dones vbera.
Scimus matrem, ſcimus natum
Naſciturum ſeculo.

Tumet

Tumor prodit cælo datum,
Quem ſouebas clanculò.
Virgo natum quæ fouiſti
Virgo lacte tubera.
Virgo carnem quæ dediſti
Virgo dabis vbera:
Felix virgo, felix mater
Dei prole grauida.
Natus ſuget, & implebit
Plena lactis vbera.
Nata Patri ſponſa Sponſo
Virgo dabis vbera.
Quæ tot ſeclis ſunt promiſſa,
Deo dabis vbera;
Creatori creatura,
Et ancilla Domino,
Sempiterno moritura,
Parua dabis maximo.
Gaude ſponſa, mater, nata,
Caſtitatis lilium:
Dei dono mundo data
Virgo dabis filium.
Virgo ſinum per intactum
Laxa læta pondera.

Dona

Digitized by Google

Dona verbum carnem factum,
Quod diſtendit vbera.

Diſtendat & hoc auidum amoris pectus: vt diſruptis antè repagulis, purior mens inuolet in amati ſinum, quàm exulet ab amore. Quid hæres anima? perfringe oculorum aggeres: grato dilecto flumine; cuius ſecundo curſu dictuque in optatum nauiges amati portum, æternùm illo fruiturus. At mora hæc interim longa. Diſcinde nubes, & adlabere dilecte mi. Quouſque noſtrorum æmuli cęli tot promiſſum ſeculis tamquam ære circumſeſſum dilectum meum cingitis? tot ſeculis veſter eſt, vt exſatiari fames ſitisque potuerit. Quid negatis promiſſum pignus mundo, ad vos rediturum? aut ſi iam conceſſiſtis, non tam volũtate veſtra, quàm inæſtuantis amati mei impulſu. quouſque Virgo mater dilecto gaudes ſolo? impleamur omnes votiuo tantùm in hunc diem gaudio grauidi.

Tuus

Tuus eſt,fateor; ſed & meus eſt. Matris iure,tuus;adoptionis,meus. Largire quæ ſola nunc mater potes tot expetitum votis, ſuſpiriis, lacrymis, ſeculis. Quid diutiùs recondis mater,& publicare metuis cælo conceſſum natum? Si non erubuiſti ad conceptionem, quid erubeſcis ad partũ? concepiſti virgo, fouiſti virgo, paries virgo, lactabis virgo. Rubor exulat. Tibi theſauros, gemmas, aureumq; delapſum cælo vellus ſeruas, Angelo denuntiatore, Sp. ſancto formatore? etiam inter vbera tuus erit. Ne verere ne intercurrant aliena: ſolo virgine lacte paſcitur dilectus meus. Nulla hoc vbera fundent præter tua; ne metue. Virgine ludet ille ſinu tuo, collo pendebit tuo, vbere lactabitur tuo. Videamus te matrem: an erubeſcis ad nomen matris? Vterus natum prodit, angelus, totque iam antè vates cælo pleni. Nulla meritò erubeſcat virgo mater. Erubeſcat

quæ

quæ è virgine ſua quantumuis caſto toro exiuit: nulla in te ruboris cauſa, quæ vbique ſemperque virgo es, & audis. Largire proinde mundo natũ, vt proprior iam dicaris virgo mater. Vt quàm virginem fatemur, fateamur & matrem, & omnium ſeculorum prærogatiua Dei matrem; tanto illo propinquiorem, quanto nato mater eſt carne & ſanguine vna. Cõcede Natum mater. Nihil tibi è donatione hac decedet. Manebit qui antè tuus, tuus nunc meuſque, nulla ſui parte acciſus, nulla tibi defruſtandus. O veni & exſpectatione laſſam reſice mentem, niſi fors aliquid tibi hîc diſplicet Amor meus. Impera, & experire num idoneum delegeris amori tuo.

Si vis fletum & dolorem,
Mille cum ſingultibus;
Numquam ponam hunc mærorem
Niſi in tuis nexibus.
Si vis pœnas imperare

Duro

Duro mortis genere,
Flagra ſi vis irrogare,
Aut te morte quærere,
Vre, ſeca, nil inultum
Tranſi, nuſquam deero.
Tantùm dona conſepultum
Caſto matris vtero.

Hæc vota mea de penetrali mentis deprompta, quò te tandem fruar dilecte mi, inter amica ſuſpiria lacrymis natantia; inter miſtas oculorum fontibus preces amoris fornacibus excoctas; inter inæſtuantes amorum flammas oculorum fluminibus temperatas; inter caleſtia melioribus ignibus vota denſo oculorum imbre rigata, quæ tibi nominiq; tuo æternũ ſacro. Diſrumpe tantùm cælos & delabere dilecte mi. Non cum paruulis ſermocinatio tua? *Ego autem ſum puer paruulus, & ignorans egreſſum & introitum meum*, cunis & vberibus natus. Permitte me ſatiari cunis & infantiæ tuæ pannis. Virilem togam, & quid- 3. Reg. 3.

quidquid adoleſcentiam tranſcendit lubens volenſque cedo aliis. Præſepe & faſcias largire mihi. In fœno & ſtabulo deliciæ meæ. Ibi illas opperiar dilecte mi; vt expleam famem, reſtinguam ſitim mora tua proritatam; quam nullæ menſæ, nulli fontes, aut vina, extra te ſolum inter vbera commorantem, ſedabunt. Tu enim ſolus es, qui inter infantiæ pannos, anhelum auidumque pectus, mentemque amore fatiſcentem, abeuntemque animam reddere ſibi potes: qui exanime corpus redanimare anima meliore, tua nimirum dilecte mi: vt non iam cum Moyſe claritate veſtiar, non cum Stephano angelico faſtigio induar; aut vmbra hîc, aut veſtigium, aut ſpiraculum deniq; aliquod deciduum, & de afflatu tuo animatum ſit; ſed tu ipſe.

Quamdiu premar hoc carcere, & circumſcribar corpore tot cõcupiſcentiis

centiis euigorato? tempus eſt vt me è duriſſima omnium ſeruitute in libertatem vendicem: vt tot iam annos mens hæc, carni ancillata, erigat ſe ex alto ſomno & famulatu ad Deũ creatorem ſuum, ad animæ ſuę ſponſum. Numquam hoc fiet, niſi antè tu librator, adflator, animator vniuerſitatis, Verbum Patris, primordiale primogenium, cunas, pannos, fœnum paſſus & virginis matris vterum vberaque, arentem hanc animã nouo ſpiritu tuo iuundaueris: ac in meliorem obſequentioremq́; ſpiritui carnem membra hæc corporaueris; vt licet in carne, exul tamen propè carnis, tibi & tibi ſoli viuat hæc anima, ignorantię morte diſcuſſa, ac velut de ſepulchro veteris hominis in nouam lucem erumpens. Concede hoc mihi dilecte votorum meorum: vt viuam iam non ego, ſed viuas tu in me, qui ſolus meritò vita dici potes. Fiet hoc, ſi amore duarum

harum

Digitized by Google

harum ſubſtantiarum quadam quaſi fibula ac glutine adnectas me tibi. Sperare hoc poſſum, vbi te videro in virginis matris ſinu ludentem, & ad vbera me dilectæ genitricis tuæ prouocantem. Eueniat tandem tot deſiderata ſeclis dies illa, tot olim ſuſpiriis, precibus, lacrymis exoptata. Allabere dilecte mi, vt *ſub vmbra alarum tuarum* ſedeã, *fructuſq;* carpam *dulces gutturi meo*, vberum fruct⁹ genetricis tuæ. *Odor vnguentorum* eius *ſuper omnia aromata; fauus diſtillans labia* eius, *mel & lac ſub lingua* eius; *& odor veſtimentorum* eius, *ſicut odor thuris.* Verùm quò mihi hæc ſine te? *hortus* enim *concluſus* genitrix tua, *hortus concluſus, fons ſignatus.* Quis fructus vtriuſque? reſigna hunc hortum, reſigna fontem, qui ſolus potes. Quis cultior hortus virgineo pectore? ſordent hic Alcinoi pomeria, Midæ roſeta, & quidquid in oculorum oblectationẽ cõmenta vetuſtas eſt. Quis fons præſtantior

Pſalm. 16.
Cant. 2
Cant. 4.
Cant. 8.

ſtantior vberibus matris? ſolue pe-
ctoralem faſciam nobiliſſimi horti:
fluantque fontes virgine lacte gra-
uidi. Fiet hoc, ſi te dederis mundo, ſi
elapſus virgineo carcere vbera com-
plexus fueris matris. E quorum diui-
te fluxu, tamquam analecta quędam
menſarum, aut racemationem vin-
demiationi ſuperſtitem, auidus ſi-
tiensque hauriam. *Nam & catelli edunt* Matt.
de micis quæ cadunt de menſa dominorum 15.
ſuorum.

Quid moram nectis? ne verere. *V-* Cant.
bera genetricis tuæ ſunt *botri vineæ; o-* 7.
dor oris eius *ſicut malorum*, *guttur* eius
*ſicut vinum optimum dignum dilecto meo
ad potandum.* Veni dilecte mi. Ne pa-
tere tot lacrymis fruſtra rigari terrã,
tot noctibus diebusque ſuſpiria ne
quidquam trahi. O quando! *Quis mi-* Cant. 2.
*hi det te fratrem meum ſugentem vbera
matris meæ, vt inueniam te foris*, tot mẽ-
ſibus reconditum; *& deoſculer te, &
iam me nemo deſpiciat?* Non frater
meus

meus es, & os de oſſibus, caro de carne mea? Mater ergo etiam genitrix tua mea eſt; vbera tua mea ſunt, hæreditario iure tua, adoptitio mea. *Sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis, & facies tua decora. Iam enim hyems tranſiit, imber abiit & receſſit. Flores apparuerunt in terra noſtra, tempus putationis aduenit, ficus protulit groſſos ſuos, vineæ florentes dederunt odorem ſuum.* Non hyems abiit cæleſti calore in virgineum vterum lapſo? Non flores apparuerunt vberum genitricis tuæ? vineæque in iis florentes maturo diſtentæ rore longè lateque odorem ſuum ſparſerũt? & tamquam ficus protulerunt groſſos ſuos? Meritò proinde nunc putationis tempus aduenisse dicam. Et nonus tamẽ nunc menſis currit, cùm Bethlehem ſedet gemebunda & ſola. *Facta quaſi vidua, & non eſt qui conſoletur eam.* cùm nemo ſolari eam poſſit, præter te vnum. Languet domina Gentium & Iſraël,

Cant. 2.

Iſr. ël, & à manu ſola tua medela ſperanda eſt: ſedet in tenebris, nec alia denoctari luce poteſt quàm tua.

Exſurge oriens, vt fruamur in plenum optata luce tua. Quid tamdiu reconderis nube? elabere. Quid trepidat nubes? potes integra nube. Neq; alium ſperamus quàm qui virginea obuolutus nube, integra eadem, lucem dabit ſeculo. Nolo illam fulmine proſciſſam, virginem volo, qualem die media non rarò experimur, quæ etiam ardorem temperet ſolis. Ita olim pauore concuſſus inclamat Iſrael, *Loquere tu nobis, & au-* Exodi
diemus; non loquatur nobis Dominus, ne 20.
fortè moriamur. Nos per virginem matrem tamquam per caliginem, carnea nube tectum, vultum tuum exſpectamus. Nam quis videbit faciem tuam & viuet, niſi ingenti nube velaueris illam? Nolo nunc iſtam nudam, & carne ſua tamquam veſte viduam, ne moriar. Veſtitam volo,

&tamquam vnam è nobis; adeoque & carnem iam de carne mea. Hac veſte labere dilecte mi; vt in illa te fruar non modò in ſinu & inter vbera virginis matris tuæ, ſed & inter vbera Magdalenæ huius animę męę, Zachæi, Pauli, Centurionis huius: vt nō iam vltrà repam mœroribus plenus, terram deuerrens oſculis, turtureiſque humectans lacrymis, non ſedeam ſuper flumina Babylonis, & fleam dum recordor aduentus tui: ſed dono iam tuo diues, exultem *vt* Pſalm. 18. *gigas ad currendam viam; ſaliens in montibus, tranſiliens colles, ſimilis capreæ hinnuloq́ꝫ ceruorum*, Cant. 2. *donec aſpiret dies* illa magna, qua in æternum facie ad faciem iungat tibi Amor meus.

CAP.

CAP. III.

Ad Annunciationem Dei Matris.

Miſſus eſt Angelus Gabriel à Deo in ciuitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem deſponſatam viro, cui nomen erat Ioſeph, de domo Dauid, & nomen virginis MARIA. *Et ingreſſus Angelus ad eam dixit, Aue gratia plena: Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus. Ecce concipies in vtero, & paries filium, & vocabis nomen eius* IESVM. *Dixit autem* MARIA *ad Angelum, Quomodo fiet iſtud, quoniam virum non cognoſco? & reſpondens Angelus dixit ei, Spiritus S. ſuperueniet in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi: ideoq; & quod naſcetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei. Dixit autem* MARIA, *Ecce ancilla Domini fiat mihi ſecundùm verbum tuū.* Inaudita retrò ſeculis legatio. De⁹ Angelū ad virginē delegat. Obſtupeſci- Luc. 1.

te cæli ſuper hac legatione cæleſtis Patris. Deus mittit tamquam virginis aſſenſum expectaturus, quaſi nec Spiritui ſancto ſponſa, nec Filio fieret mater, niſi annueret legationi. Mittitur ergo Gabriel Angelus qui legata deferret, vt tam diu ſtaret cælum, nec ſponſam ſuam obumbraret Spiritus ſanctus, nec cæleſtis Parentis filius, filius fieret virginis, niſi legationi annueret virgo. Crederes nec maritari Spiritui ſancto, nec matrem fieri poſſe, niſi deſcenderet in verba cæleſtis Patris; vt nec deſcenderet in vterum verbum nulli reſerandum, nec formaret è virgine ſanguine carnem Spiritus ſanctus, niſi ad ſummi Parentis accederet voluntas virginis. Nimirum cæleſtis illa nubes tot ſeculorum frigore gelidata non colliqueſceret ſolaribus Spir. ſancti radiis, nec cæleſtem deplueret ignem terris, nec virgo noſtra virgine ſuo vtero, virgine æternum terrâ hauri-

hauriret delapſum imbrem, nî conſenſum præbuiſſet legationi. Quis crederet, niſi tam operosè Spir. ſancto dictatore vniuerſa legatio teſtata foret? quanta dignatio virginis, cuius quaſi nutui obſequeretur cæleſtis Pater, Filius, Spiritus; ille mittendo, Filius parendo, Spiritus ſanctus formando? quanta gloria virginis, ad quam è cælo tam ſummo deſtinaretur à Patre & Filio legatio, Spiritu ſancto comite, Angelo denunciatore? quanta virginis dignitas, à cuius nutu decreta penderent æternitatis, vendicatio è ſeruitute noſtra, libertatis è vinculis aſſertio, cælorum reſeratio, ſalus noſtra?

Quid hæremus mortales, & de veneratione dubitamus, quam omnium ſeculorum nobiliſſima legatione venerari voluit cæleſtis Pater? quid dubitamus virginem hanc carnem colere, è qua mutuari ſuam voluit coæua progenies Patris? Ve-

neror coloque te virgo magna. Nec laudes tuas vlla tacebit ætas, quam Angelo denunciante & gratia plenam, & Domino gratam & benedictam in mulieribus, & à Spiritu ſancto obumbrandam, & verbo fœcũdandam diſcimus. Quam tamquam maritali toro, Patre annuente, Spiritus ſanctus ſibi iungit, è quo caro de virgine carne, de virgine ſanguine ſanguis verbo naſceretur æterno. Stupuit attonitæ ſimilis, ad laudes ſuas virgo. Magis etiam quia mater futura, quæ ignorabat virum. Nec didicerat ſine viro naſci filium. Et virum virgo ignorabat, ignoratura æternùm. In hac lucta ignorati viri, & futuræ matris, hæſit dubia. Nec fillium auerſabatur, nec virum admittebat. Egredi è virgine ſua nolebat; & filium iam tum Angelo denunciatore amabat. Quid ageret virginitatis & filii amans? filium admitteret? verebatur virum; admitte-

ret

ret virum? periclitabatur virgo. Nec exſoluere ſe his difficultatibus poterat inaſſueta his quæſtionibus. Hinc illa verba, *Quomodo fiet iſtud, quoniam virum non cognoſco?* Lu c. 1. Sanctiore nimirum iam pridem caſtimoniæ voto obſtricta; & antè mortem delectura, quàm virum, nouo in illam ætatem exemplo, ſed quod iret in poſteritatis exemplum; quo tot virgines ſoli Deo maritandæ non cognoſcerent virum, & antè per ignes & tormenta & omnium carnificum irent ingenia, quàm virginem ſuam ſacratam Deo, viro crederent. Soluit dubium Angelus, matrem docuit fieri & manere virginem. Audiit lætabunda, & paruit virgo; ita tamen ſi vtrumque concederet. Tanti nimirum moliminis erat annuere Deo, quam diu de virgine ſua dubitabat. Vt liberata metu eſt, & didicit non iam viro, ſed Spiritu ſancto obumbrante naſciturũ filium virgine vtero, virgi-

neque carne, nulli ne in partu quidem reſeranda, annuit legatis virgo, Luc. 1. *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum.* Inde iam exultant cæli penduli antè de aſſenſu, dubii de exitu: proſiliunt cantica Patri, Filio, Spiritui ſancto in gratiarum actionem, virgini in laudem. Et adamabat antè Spiritus ſanctus ſponſam, verbum futuram matrem, Pater Filio matrem. Magis etiam, vt audiuerunt ſolicitam de virgine ſua, non antè annuiſſe quàm & mater & virgo eſſet.

Quò raperis amor caſtus? dubitat virgo paritura Deum, velle ne eſſe mater, ſi de virgine ſua exeundum ſibi foret. Caſtus amor quid non poteſt? mentior ſi non te amo caſtiſſime amorum. Non dico me ſequi. Amo tamen, quoque te careo magis, hoc amo magis. Nam vt poſſeſſa quis amet, tamen neſcio quo modo, abſentium maius deſiderium eſt. Ita præſen-

præſentem valetudinem proiicim⁹, abſentem quærimus; nec beneficiũ agnoſcimus quo fruimur, agnoſcim⁹ quo caremus. Et ferè abſentium maior veneratio eſt, conſuetudo neglectum parit. Sudamus in deperditis, parta negligimus, tamquam ſi ſatis ſit habuiſſe. Quid, quòd difficultatibus creſcit amor? tanto nimirum plus amaturi, quanto plus laborum ſanguinisque ſparſimus. Victoriatum nimirum & triumphatum amplius, vbi pugnatum & ſudatum amplius.

Redeo ad virginem. *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuũ*, Luc. 1. vt mater audiam & virgo. Et quem vtero claudam virgo, reddam virgo, vbereque lactem virgine. Dictum factum. Vt arbitreris è veteri formula matrimonii hæc fuiſſe, & aſſenſu hoc virginis quædam quaſi connubialia ſolemnia firmata. Dixerat, & concepit vtero virgo, Spiritu ſancto

tamquam cæleſti maritali connubio virginem obumbrante: vt iam mater audiret & virgo, admirata ſe matrem quæ ſciebat virginem.

Illud nouum, ancillam dici, quam legatione cæleſti non in famulam, ſed in ſponſam & matrem Spiritui ſancto & Filio delegerat & popoſcerat Pater. Neque legatione hac opus erat, vt in ancillam aſciſceret aut ſibi illam aut filio Pater; maluit tamen illa, cùm ſponſæ aut matris poſſet, ancillæ præferre nomen. Ita quo quiſque Deo plenior, hoc & ſubmiſſior eſt. Magnus eſt & magna de ſe ſentit. Ludit hîc aliquis error. Videri fatebor magnum, magnus non eſt. Quin, paruus eſt, quicumq; de ſe ſentit magna. Neque illi magni, qui mendacio magnitudinem iuuant. Quid ſi in monte pumilio ſteterit, magnus erit? ſi in puteo gigas, paruus erit? nihil illius ſtaturæ addet montis magnitudo; nihil huius adimet

met putei altitudo. Magis etiam apud Deum, qui non cothurnos metitur aut ſubſellia, ſed hominem homine ſuo. Vis apud hunc eſſe magnus? Virginem imitare. Forma, viribus, eloquentia, eruditione, prudentia polles? adde opes & honores, diademata & ſceptra & purpuram latè ſparſam, quæ marmora, aurum & gēmas verrat. Ride hæc magna, contemne, & calca; niſi calcari ab illis malis. Et quid hæc ſunt ſi animam cogitas? magis etiam ſi cælum, & Deum? quid hæc ad Dei matrem? & illa famulam ſe fatetur. Tu quid dices? nō beatum ſe arbitrabitur quacumque purpura fulgeat, ſi in famulæ huius famulum delectus fuerit? Imitare Dominum & Domini tui matrem, quicumque Filium amas. Deprimeris ac quadam quaſi voluntaria volueris iniuria; magnus es, eoque maior, quò deprimeris magis. Extolleris & vltroneo conatu magnitudinem

iuuas; paruus es, eoque minor, quo extolleris magis. Vt in hac arena creuiſſe decreuiſſe, decreuiſſe creuiſſe
Luc. 14 ſit: iuxta illud Lucæ, *Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur; & qui ſe humiliat, exaltabitur*. Et illud Matthæi, *Quicumque*
Matt. 20. *voluerit inter vos maior fieri, ſit veſter miniſter; & qui voluerit inter vos primus eſſe, erit veſter ſeruus*. Comprobat exemplo ſuo, *Sicut filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare.* Et fortius etiam illud in terrorem; *Niſi efficiamini*
Matt. 18. *ſicut paruuli, non intrabitis in regnum cælorum. Quicumque ergo humiliauerit ſe ſicut paruulus iſte, hic eſt maior in regno cælorum.* Sciebat hæc virgo noſtra, & ancillam ſe fatetur cùm poſſet matrem. Ancillare nimirum veneratur, quia & filius eius miniſtrare. Nec multò, famulatur in Eliſabeth domo menſibus tribus. Aut quiſquam arbitratur maiorem Magdalenam fuiſſe, cùm omnium oculis caderet, omnes illius; an cùm lacrymis tam-

quam

tamquam imbribus Chriſti ſui pedes rigat, tergit capillis, purpurat oſculis? aut Paulum cùm minas vomit & ſanguinem, an cùm *cadens in terram tremens & ſtupens* interrogat, *Domine quid me vis facere?* an Chananæã valentem & nullius indigam, aut cùm prorumpit in has voces, *Catelli edunt de micis quæ cadũt de menſis dominorum.* Et audit, *O mulier magna eſt fides tua. Fiat tibi ſicut vis?* aut Phariſæus magnus, & iam non *ſicut cæteri hominum.* Sed ieiunat *bis in Sabbatho, decimas* dat *omnium quæ* poſſidet; & non veriùs Publicanus, qui *à longè ſtans non volebat nec oculos ad cælum leuare; ſed percutiebat pectus ſuum, dicens: Deus propitius eſto mihi peccatori?* Aut adoleſcentior filius maior, cùm valediceret patri, opum & honorum plenus; an cùm à porcorum ſiliquis *in ſe reuerſus*, paternis obuolutus pedibus exclamat: *Pater, peccaui in cælum & coram te, iam non ſum dignus vocari filius tuus, fac me ſicut*

Act. 9. *Matt. 15.* *Luc. 18* *Luc. 15.*

vnum

iuuas; paruus es, eoque minor, quo extolleris magis. Vt in hac arena creuiſſe decreuiſſe, decreuiſſe creuiſſe ſit. Iuxta illud Lucæ, *Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur; & qui ſe humiliat, exaltabitur.* Et illud Matthæi, *Quicumq; voluerit inter vos maior fieri, ſit veſter miniſter; & qui voluerit inter vos primus eſſe, erit veſter ſeruus.* Comprobat exemplo ſuo, *Sicut filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare.* Et fortius etiam illud in terrorem; *Niſi efficiamini ſicut paruuli, non intrabitis in regnum cœlorum. Quicumque ergo humiliauerit ſe ſicut paruulus iſte, hic eſt maior in regno cœlorum.* Sciebat hæc virgo noſtra, & ancillam ſe fatetur cùm poſſet matrem. Ancillare nimirum venerat, quia & filius eius miniſtrare. Nec multò, famulatur in Eliſabeth domo menſibus tribus. Aut quiſquam arbitratur maiorem Magdalenam fuiſſe, cùm omnium oculis caderet, omnes illius; an cùm lacrymis tam-

Luc. 14

Matt. 20.

Matt. 18.

quam

tamquam imbribus Chriſti ſui pedes rigat, tergit capillis, purpurat oſculis? aut Paulum cùm minas vomit & ſanguinem, an cùm *cadens in terram tremens & ſtupens* interrogat, *Domine quid me vis facere?* an Chananæã valentem & nullius indigam, aut cùm prorumpit in has voces, *Catelli edunt de micis quæ cadũt de menſis dominorum.* Et audit, *O mulier magna eſt fides tua. Fiat tibi ſicut vis?* aut Phariſæus magnus, & iam non *ſicut cæteri hominum.* Sed ieiunat *bis in Sabbatho, decimas* dat *omnium quæ* poſſidet; & non verius Publicanus, qui *à longe ſtans non volebat nec oculos ad cælum leuare. ſed percutiebat pectus ſuum, dicens: Deus propitius eſto mihi peccatori?* Aut adoleſcentior filius maior, cùm valediceret patri, opum & honorum plenus; an cùm à porcorum ſiliquis *in ſe reuerſus*, paternis obuolutus pedibus exclamat: *Pater, peccaui in cælum & coram te, iam non ſum dignus vocari filius tuus, fac me ſicut*

Act. 9.

Matt. 15.

Luc. 18

Luc. 15.

vnum

Digitized by Google

vnum de mercenariis tuis? an Petrus maior, cùm fiducia plenus audet, *Etiamſi oportuerit me mori tecum, non te negabo*; an, *cùm egreſſus foras, fleuit amarè?*

Matt. 26.

Ne fide magnis, anime, humilia calcantur tumulis, excelſa præcipitiis patent. Poſt Antiochum Græciæ, Nabuchodonoſorem Babyloniæ tyrannum, Chaldæum Baltaſſarem, & tot magna ſecli nomina, luto & cineribus pariata, quid magna cogitas? Pompeium & Cæſarem, Alexandrum & Hannibalem, Cyrum & Darios qui cogitat ferri aut veneni hoſtias; quid magna cogitat? & tamen ſi adeò delectant magna, virginem noſtram cogita omnium ancillam, Chriſtum cogita omnium famulum. Imitare. Et magna ſpera. Cælo non terris repoſita magna. Nec longa mora. Fors cras, fors hodie, aut hac ipſa hora præmia ſpera, qualia nullum ſeculum dabit, ac

ne

ne ſpondere de mendacio quidem poſſit.

Eia anime, ſequere ducem. Non potes errare. Prima debentur humilibus, vltima magnis. Delige. Momentanea hic magnos magna, humiles hic manent parua. ſcena reducta, pro momentaneis ſuccedunt æterna; illis in ignibus, his in præmiis æternis. Lazarus nos docet, & diues Epulo. Delige! Et repeto. Sequere ducem, anime. Et incipe amare hæc humilia, ſi aliquando claudendum ſperas pectori, quem vtero clauſit virgo. Delectatur humilibus, & cum humilibus ſermocinatio illius. Sanè ſuper contritum & humilem corde requieſcit ſpiritus eius. & exemplo ſuo prouocat; *Diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus veſtris.* Pax ab humilitate, turbatio à ſuperbia eſt. Tranquillitas ab illa, bella ab hac nata ſunt. Stetemus in paradiſo felices animæ, ſi ſte- Matt. 11.

tiſſet

Digitized by Google

tiſſet humilitas, exulaſſet ſuperbia. Semel hac admiſſa, exulam⁹ omnes, etiam qui paradiſi nullum ceſpitem nouimus.

Perge, anime, ſequere ducem. nec pudeat virum virginis inſiſtere veſtigiis. Præit illa. Deſperare pudeat, aut ignauo ſopore terram verrere. Vis Chriſtum tuum aut virgine adhuc vtero deliteſcentem, aut vbera ſugentem, aut collo pendentem, aut oſculo beantem? imitare ancillam matrem. Vis ignem hunc pectori inardentem, ſolem corde lucentem, muſtum & fauum totum hominem poſſidentem? imitare virginem. Si per rupes & montes & Arabiæ deſerta mitterem, quæri fors poſſes, aut retrahere pedem, aut hærere dubius, difficultate victus, aut magnitudine territus: verùm per plana te mitto, & multorum protrita pedibus. Secura hæc via eſt. In præcipitio & in lubrico qui ſteterit, timere poterit. Plana calcan-

calcantibus rarior & ſecurior lapſus, & facilior erectio eſt.

Aude, anime. Magna te manent paruis, nil maius virginis nato. Vis hunc etiam ab vtero & vbere recentem? memento ancillæ matris, & ſequere quà te ducit. Cõcede hoc mihi, magni Regis magna virgo mater. Excute huic animo faſtum, & inſere amorem tuum, filii tui magni magnum. Nullus amor faſtui, humilitas amoris dux & indiuidua comes eſt. Non ſeparantur amor & humilitas, non coaleſcunt ſuperbia & amor. Quantum ſe quiſque ſubmiſit, tantum amauit; quantum extulit, tantum ab amore receſſit. Humiliaſſe, amaſſe eſt; ſuperbiſſe, odiſſe eſt. Fuge arrogantiæ toxica quiſquis amas. Periit omnis amans, ſi venena hæc biberit. Fuge. Ita fiat amor meus. Pelle hunc faſtum, & quidquid de arrogantia ſeculum ſapit. Neſciunt in Bethlehemico ſtabulo, aut in virgi-

nis

nis ſtabulare toro ſuperbia & amor.

Procul ergo, procul omnis faſtus. Amo te mea humilitas, vt amem te meus Amor. Sequor te amica humilitas, vt fruar te Amor meus. Amplector te mea virtus, vt poſſideam te Amor meus. Vt inter vbera hæc commoreris peccatricis animæ tuæ, & Magdalenæ iam tuæ, & ô! æternum tuæ, Petri, Pauli, Matthæi, Zachæi, Publicani iam tui. Repeto, & ô! æternum tui. Vt nulla me à te ſeparet aut arrogantiæ rabies, aut carnis illecebra, aut ſeculi vanitas, doloſo honorum & opum tecta cinere. Sed viuam tibi, moriar tibi, & cum virgine ancilla, matre tua, æternum viuam tibi, colliqueſcam tibi, vt vnus iam tecum carne in matre, amore ſim vnus, & vnus tantum.

CAP.

CAPVT IV.

Ad Viſitationem Dei Matris.

VT audiuit ſalutationem Mariæ Eliſabeth, exultauit infans in vtero eius, & repleta eſt Spiritu ſancto Eliſabeth: & exclamauit voce magna, & dixit, Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et vnde hoc mihi vt veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim vt facta eſt vox ſalutationis tuæ in auribus meis, exultauit in gaudio infans in vtero meo. Felix ſalutatio, ad quam exultat infans in vtero, & repletur Spiritu ſancto mater. Quanto ſpiritu neceſſum erat eſſe plenam, quæ ſola viſitatione matrem ſobolemque repleret. Miramur impleſſe? quis miretur de flumine torrẽtes natos, de Oceano flumina; de nemore arborẽ, de caule fruticem, de arbore ramum, de ramo florem; de Sole radium, de ignib. ſcintillam, de monte arenam, Luc. 1.

de

de imbribus guttam? minora hæc ſunt ad noſtram matrem. Cuius virgine vtero, æquæua claudebatur progenies Patris, primogenium & interminum Verbum pariatū per omnia Patri. Quid mirum ſi non torpeſcat otio verbum, cuius nutu pendet hæc machina, peritura & ad primordiale reditura chaos, ſi ſubtraxerit manū? magis mirandum fuerat, ſi ſtetiſſet tanquam oppreſſum ſopore, nec flammas excuſſiſſet hic ignis quem cælo miſerat Pater, clauſerat vtero tamquam imbrem nube virgo mater; nec lucem diffudiſſet hic Sol magnus nube licet ſua tectus; nec odorem ſparſiſſet hic vterus aromatum primorum cella facta; ad quorum odoramentorum vim adoleſcentulæ decurrerent verbo maritandæ, quæ maturitatem ſuam ſacrarent illi ſoli, à quo quidquid eſt virginum æternùm fluxit; nec penuaria hæc muſto grauida exſurgerent lætabunda, quo

Spir.

Digitized by Google

Spir. ſancti manibus ebrius orbis amoris deuomeret imbres, deructaret odorata ô nimium vina germinantia virgines.

Nec repletur tantùm Eliſabeth mater, ſed exultat infans vtero clauſus. non exultaret infans muſto plenus, odoratiſſimo perplutus imbre, ſolaribus excitus radiis, igne viſcera lambente? Exclamat inde mater à torcularibus his ebria, tamquam potens crapulata à vino, *Benedicta tu inter mulieres.* Inter virgines & matres, virgo mater. Vt inclament omnes in tympanis, cantent in cymbalis, & organis, & citharis, modulentur in Pſalmis, *Tu gloria Hieruſalem, tu lætitia Iſrael, tu honorificentia populi noſtri, quia feciſti viriliter, & confortatum eſt cor tuum, eò quòd caſtitatem amaueris: ideo & manus Domini confortauit te, & ideo eris benedicta in æternum.* Quid miramur benedictam cui benedixit Dominus, benedictione ſeculorum cælorum-

Luc. 2.

Iud. 15.

lorumq; prima? vt fieret mater, nata, ſponſa Patri. *Et vnde hoc mihi vt veniat mater Domini mei ad me?*

Luc. 2.

Verùm à quo didicerat virginem matrem? docuerat qui impleuerat, & quem circumferebat vtero *benedicta* illa *inter mulieres.* Vt nihil iam nouum, ſi exultet *in gaudio infans.* Nam ſi vno oculorum ictu potuit videre Eliſabeth virginem, & Domini matrem, quanto potiore iure videret Dominum; de quo illud Angeli ad Zachariam: *Erit magnus coram Domino: & vinum & ſiceram non bibet, & Spiritu ſancto replebitur adhuc ex vtero matris ſuæ: & multos filiorum Iſraël conuertet ad Dominum Deum ipſorum: & ipſe præcedet ante illum in ſpiritu & virtute Eliæ, vt conuertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam iuſtorum, parare Domino plebem perfectam.* Vidit & exultauit gaudio plenus, Spiritu ſancto plenus, Angelus factus noui teſtamenti, præcurſor Domini,

Luc. 1.

mini, de quo illud legimus: *Ipſe eſt, qui poſt me venturus eſt, qui ante me factus eſt: cuius ego non ſum dignus vt ſoluam eius corrigiam calceamenti.* Et de quo illud viciſſim Domini diſcimus: *Hic eſt de quo ſcriptum eſt: Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. Amen dico vobis, non ſurrexit inter natos mulierum maior Iohanne Baptiſta.* Vt nihil iam miremur magnitudinis & gratiarum prærogatiuam. Nec alia magis trita, nec certior ad excelſa via eſt, quàm ab humili magna ordiri. Hinc illud Auguſtini: *Altus eſt Deus. Erigis te, & fugit à te; humilias te, & deſcendit ad te. Quare hoc? quia excelſus eſt, & humilia reſpicit, & alta de longè cognoſcit. Humilia de proximo reſpicit, vt attollat: alta, ideſt, ſuperba, de longè cognoſcit, vt deprimat.* Quis proinde non meritò arbitretur ideo à Domino dictũ? *Non ſurrexit inter natos mulierũ maior Ioanne Baptiſta;* quòd rogat⁹, eſſétne Meſſias reſpon-

Ioan. 1.

Matt. 11.

Matt. 11.

Ioan. 1. reſpondiſſet, *Non ſum dignus vt ſoluam eius corrigiam calceamenti.* Eadem habes in virgine noſtra, cùm audiſſet,
Luc. 1. *Benedicta tu inter mulieres*, reddidit vt ingenti plena fiducia, ita & ſubmiſſionis verba pleniſſima, *Magnificat anima mea Dominum, & exultauit ſpiritus meus in Deo ſalutari meo*: ſubtexuit lætitię cauſam. *Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.* ô ſi & exultet hic ſpiritus meus in Deo ſalutari meo! & in nulla re alia vltra margines, vt conceſſos naturæ fines, lætabundus exultet quàm in eo! procul caro & ſanguis, gloria & honores. Exultabat in illis qui dicebat a-
Luc. 12. *nimæ ſuæ, Habes multa bona poſita in annos plurimos: requieſce, comede, bibe, epulare.* Et audiit à Domino: *Stulte hac nocte animam tuam repetent à te: quæ autem paraſti cuius erunt?* exultauerat a-
Luc. 16. lius, *qui induebatur purpura & byſſo: & epulabatur quotidie ſplendidè*; & inclamat

mat ſepultus, *ſepultus in inferno, Pater Abraham miſerere mei, & mitte Lazarũ, vt intingat extremum digiti ſui in aquam vt refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.* Et audit, *Recordare, quia recepiſti bona in vita tua, & Lazarus ſimiliter mala: Nunc autem hic conſolatur, tu verò cruciaris.* Infelix exultatio, pœnis exſoluenda æternis, ignibus, æternis; in quibus rorantis & ſtillantis digiti gutta negatur, & pro tam modica exultatione, mœror ſuccedit æternus. Dira commutatio. Pro momentanea voluptate ignes pati æternos, materiamq́; fieri non moriturarum flammarum æternam. Felicior Lazarus, cuius momentanea paupertas gaudiis opibusq́; præmiatur æternis.

Pelle hæc peritura, anima mea, & cũ magna hac matre, exulta in Deo ſalutari tuo. Reliqua omnis exultatio, de ignibus & mœroribus æternis eſt: ſola Dei de perennaturis gaudiis

eſt. Expedita hæc exultatio eſt, ſi dignata te fuerit viſitare diua hæc mater, & à torcularibus ſuis Spiritu ſancto calcatore ſpumantibus, ſudantibus, inebriare te muſto; à diuite odorum penu primis perflare odoribus myrrhæ, thuris, nardi, croci, cinnamomi & vniuerſi pulueris pigmentarii; à luce ſua magna, qua & illuſtrat vtero clauſos, detenebratq; matrum viſcera denoctare hanc animam denſis, ô nimium conſepultam errorum ſcelerumque tenebris; ab ignis ſui validi decidua aliqua ſcintilla, hanc cordis mei glaciem, animæ meæ frigus, pectoris mei teporem, accendere in flammam, qua decineretur quidquid hic noxium & inimicum latet illi qui per virginis matris vterum fulmina iaculari conſueuit, ſiue in Ioanne exultabunda, & gaudio plena; ſiue in Eliſabetha admirabunda & portentoſa. Optatæ flammæ! quis mihi has concedat, quibus

aut

aut inæſtuem cum Magdalena, aut ardeam cum Paulo, aut accendar cum Stephano, aut grato replear cum Petro & Publicano oculorum flumine, munificentia cum Zacheo, fiducia cum latrone? Tu potes benedicta inter mulieres beare me hac ignis tui flamma, flammæ tuæ ſcintilla. Bea; vt inardeſcam totus diſpertitarum linguarum igne magno, & fiam flamma vna virginis vteri tui ignibus ſocianda, vt non iam duo ignes, flammæ duæ; ſed vnus exſurgat ignis, flamma vna, amoris magni tui, cælo demiſſi, amoriſq; mei igne tuo accenſi, cælo immittendi. Fortunata dies, qua his ignibus inardeſcens omni iam muſicâ vocalior, omni concentu ſonantior prorumpã in voces lætitiæ tuæ magnæ; *Quia fecit mihi magna qui potens eſt, & ſanctũ nomẽ eius.* Luc. 1. Hæc magna à quo ſperem, niſi à te, tamquã nube mea magna, imbrem magnum; aurora mea

magna, rorem magnum; luce mea magna, radium magnum; igne meo magno, flammam magnam; horto meo magno, florem magnum; nemore meo magno, arborem magnã; vineæ meæ magnæ botrũ magnum; cellę meæ magnę odores & vina magna? Cõcede hæc mihi magna, ſummi Regis mater, ſponſa, filia, virgo magna; æternumque fruar beneficio hoc tuo diues, memorique æternùm memoria laudes decantem tuas terris cæloq; refigendas.

Cap. V.

Chriſto nato.

INani vanáve ludor imagine, & mentitur ſtabulum; an vero nuntiat? Nam quæ hæc regia eſt, aut dignus Amori meo locus? vbi ſatelles & purpura, vbi aulæa, aut auro laquearia grauida? vbi

Diſtin-

Digitized by Google

Diſtinctum vario nitore marmor
Percurrit cameram, ſolum, feneſtras?
Ac ſub verſiculoribus figuris
Vernans herbida cruſta ſaphiratos
Flectit per praſinum vitrum lapillos?

Stabulum video, præſepe, aſinum, bouem. Alto reliqua ſilentio peraguntur. Vbi genialis apparatus, vbi famulantium turba? & ſi regia eſt, non inclamem Seruuli

Rutilum toreuma byſſo
Rutilasq; ferte blattas,
Recoquente quas aheno
Melibœa fucat vnda:
Opulentet vt meraco
Bibulum colore vellus.
Niue pulcriora lina
Gerat orbis, atq; lauris
Hederisq; pampinisq;
Viridantibus tegatur:
Epulas ſuperbiores
Humeris ferant onuſtis.
Pateræ, ſcyphi, lebetes
Sopient falerna nardo.

Tripodaſq; cantharoſq;
Roſa ſutilis coronet.

Vbi muſica & ludi æraque fiſtulata, & animata fila pulſu? vbi quidquid Regem regiamque redolet, diemq; genialem? matrem video paruulumque vberibus implexum, ſinu ludentem, inter alta præſepia. Ruſticam video caſam, antraque ſola matre & puero lætabunda & ſeipſis iam maiora. Credas prodigioſum fontem tuba excitum ſupra margines intumeſcentem hilaritudinem teſtari. Ornatus omnis exulat. Quaſi cæli non alio egeant ornatu, quàm magni ſui numinis. Et non omnis ornatus cælo illatus ad illum cæli Solem teneb eſcat? Non iniuriam irroget huic terreſtri Bethleemitico cælo, qui extra hunc puerum matremque ornamenta deferat, ornamenta quærat? Verùm antra & ſtabulum, quid ſonant regium? quaſi à loco ornatus Regi. Malo à Rege loco. Et

non

Digitized by Google

non ſtella duce Regem hic eſſe doceot? quæ ſignatior teſtatio? aut mẽtiri ſtella poteſt magni famula Dei? & non elingue ſidus omni ſtilo aut voce clarius intonat regiam, Regẽ, Deum? quid Angelorum voces gloriam altiſſimo decantantes, hominibus pacem? quid paſtores grata Domino Regiq́ue munera deferentes? quid virgo mater virgine vtero, virgine lacte & vbere? non Regem illum eloquitur? felicia vbera virgine diſtenta rore! beatum vterum virgineo fœcundatum partu! dum virginea ludit inter baſia, virgineasq́ue matris purpurat filius genas, caſtaq; caſtis imprimit labris oſcula; dum non ingrato virgineo errore inerrat capiti, dulceq; virgineo collo virgineum pendet pondus; dũ nunc dextra nunc ſiniſtra ſedet virgine; nunc virgine ſalit ſinu, nunc è matris genu adblanditur nutritio, vultumq; oculosq; frontemq́ue premit, caſta-

q̃ue diſſuauiat ora, quid niſi amorem meum loquitur quem quærit anima mea? tenebo illum, nec dimittam, *donec introducam illum in domum matris meæ, & in cubiculum genetricũ meæ.* Si non in vacua penetralia, nullius ſaltem niſi amore grauida. Amplectarq; dilectum meum, fouebo genibus, oraque, qui non poſſum lacte, rigabo lacrymis: & cùm nulla mihi caſto grauidata rore fluant vbera, oculorum laxabo ſinus. Non promitto virgineos, ſpondeo turturis mei viduos.

Cant. 3.

Felicem diem, qua amplectar dilectum meum, qua infigam caſti pudoris oſcula, qua teneras plantas diſſuauiabo baſiis, qua manus illius tornatiles aureas, digitoſque ebore candidiores purpureis figam labris: qua membra à virgineo matris vtero recentia, virgineo antè purpureoque rore paſta, virgineoq; exinde lacte alumnata, ſinu manibusque fouebo

uebo meis! quando beabor hac feli-
citate, conniuente matre, plauden-
tibus angelis, arridente nutritio, ſtu-
pente cælo? quando mille figam ba-
ſia? quando inuoluam cordi, cuna-
rum vice, quando pro faſciis ſtrin-
gam brachiis, pro culcitra ſubſter-
nam pectus, pro puluillo genas?
quando ab amoris fornace calentia
feliciaque figam refigamque oſcula?
quando frontem fronte, manibuſ-
que arctabo manus? quando baſio-
rum legam veſtigia impreſſionibus
purpurata? quando ſtabit dulce pō-
dus genibus? quando ſuauis pende-
bit collo ſarcina? ô dies! ô hora! for-
tunata dies. Cælum mihi, non dies,
& cælo carior dies. Æterna hanc mi-
hi diem Amor meus. Ego te ſemel
mihi conceſſum reddam dilectæ ge-
nitrici tuæ? ignoſce mater; mihi na-
tus, mihi datus puer eſt. Non reddo.
Quòd ſi vim feceris; morior. Sin
pergis depoſitum poſcere, vltimum
 ſaltem

ſaltem hunc ſpiritum pia lege mater, & vberibus conde, vt hauriat hunc filius tuus, Amor meus, permiſtum virgine lacte tuo. Beatum me, ſi tam ſuaui molliqúe vberum monumento amore languidam, condideris animam, quam primo virgineo ſuctu hauriat Amor meus. Quàm ſuauiter tunc vterque virgineis incumbemus vberibus tuis, anima hæc mea, & Amor meus, Amor tuus, virgineo beandi lacte tuo? ô dies! properate mei dies, currite tempora. Quàm ſuauia imprimemus oſcula ego & Amor meus? quàm benè miſcentur caſta & pœnitentis labra? ô iterum fortunati dies! phi ſeculum, ſceptraqúe regia, & inimica Dei caro. Amor meus mihi, & ego illi, qui paſcitur inter vbera. O genitrix, ô genua, ô vbera rore cæleſti plena! ô ſtupor, & portentorum omnium portentum maximum! pendet ab vberibus Deus, cuius nutu librata

hæc

Digitized by Google

hæc pendula ſtat caditque machina. Virgine lactatur rore Deus. Stupeſcite Angeli & tu vniuerſi ſeries. Pendet ab vberibus virginis matris, conditor Deus. Ille virginea implet ſugitq; vbera; pater & filius, conditor & filius. Ille æternitatis ſuæ manibus figulat ſibi matrem, è cuius non iam coſta, ſed carne ac ſanguine, carnem ſibi ad ſanguinem adaptaret; figulus factus & opus. Cæli illum nec terra capiunt, nec mille cælorum terrarumque ſpatia; & anguſtiſſimus tenellæ virginis virgineus clauſit vterus.

Quid deſideramus miracula? potuerũt cęlo maiora naſci, ſperari maiora? Ille cælorum gloria, beatarum mentium voluptas vnica, ab vbere pendet infans; ſtabulo pro regia paſtoribus pro adminiſtris ſpiritibus, vberibus pro Patris ſinu contentus. Quid mihi narratis cælum Angeli? commigrauit in ſtabulum cælum, vt

iam ſi delicias velitis cæli, ſtabulum vobis & præſepia petenda ſint. Anhelabam antè ad vos & ſubſidia ſperabam cælo. Vertimus hac die vices, & mutuari vos video à nobis cælum. An non cælo potimur, qui cæli Dominum ſtabulo clauſimus? qui pendentem illum videmus inter vbera? qui non pedes cum Magdalena, non manus latusq; cum Thoma, ſed toto cum virgine matre ambimus corpore, totis conſtringimus brachiis? meritò terris occinitis pacem, quibus conceſſus eſt Dominus pacis? nimirum vos illum quærebatis, & tamquam cælo profugum, ſtabulo inueniſtis recluſum. Vt iure optimo beatos decantetis homines, ad quos migrauerit cæli gloria, voluptas veſtra, Amor meus. Non vltrà deprecor cęlum veſtrum, permittite mihi cęlum meum. Adeoq; æternùm permitto vobis cælum veſtrũ, ſi æternùm frui liceat in ſtabulo cælo meo. Vbicumque

que enim amor meus eſt, cælum mihi eſt. Etiam inter ignes cælum mihi erit, ſi amore in illis fruar meo. flammæ proinde & omne carnificis ingenium ludi mihi ſunt, ſi dilecto fruar meo: infelixque adeò ſeculorum æternitas cælum mihi erit, ſi æternùm in illa fruar natali dilecti mei die, ſi Bethlehem mihi claudat latus, ſi præſepia cingant, ſi in hac ceruice ludat Amor meus, ſi toto procumbat pectore Magdalenæ ſuæ, Thomæ ſui, Petri ſui, Publicani ſui, latronis ſui, ſi ſemel poſſeſſionem adiuerit, æternumq; tenuerit cordis huius Amor meus. Qui vbi vbi fuerit, cælum mihi erit, tantùm audiat hæc vota mea inter Angelicos concentus, Paſtorum munera, matris vbera dilectus meus, beetque me æterna fruitione ſua ſponſus iam factus animæ meæ, in die lætitiæ cordis mei, in die qua deſponſauit illum mihi Pater eius, carnẽ iam de carne, ſanguinemq; de

ſangui-

ſanguine, os de oſſibus meis. Vt exclamare liceat, Veni Sponſe mi, dilecte mi, aſcende *per deſertum* arentis & exſuccidi pectoris mei, per agrum hunc ſcrupuloſũ, per meras rubinas, ſenticeta & teſqua; *ſicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ & thuris & vniuerſi pulueris pigmentarij*, vt ex deſerto ſteriliq́ue corde pinguia tibi grataq; ſurgant paſcua: nam & in illo, cunarum loco, lectulum parauit tibi; *ſexaginta* illum *fortes ambiunt* pœnitentiæ lorica armati, *omnes tenentes gladios*, ſecures delictorum meorum; *& ad bella doctiſſimi*, quibus aduerſaria pellant agmina inimica tibi. Nonne iam antè aſcendiſti per deſertum cordis mei, immaniſſimis ſcelerum feris inhabitatum, fragrans vnguentis optimis, cùm traheres me *in odorem vnguentorum tuorum*? cùm à ſeculi vanitatibus introduceres immerentem me, ac iam tum ignarum conſiliorum tuorum, adeoq; & reluctantem

Cant. 3

Cant. 1.

tem in cellaria tua, exultantem poſtmodùm & lætantem, & cantantem in die deſponſationis meæ? cùm audirentur illæ voces tuæ; Nigra es, ſed formoſa ſponſa mea. Et quis miraretur me nigram? decolorauerat enim me ignis concupiſcentiæ meæ, excoquens vſq; ad ſcoriam robur meum, nec oſſium medullis parcens. Sed & filiæ matris meæ pugnauerant contra me, vt ruina mihi fuerit ex me. Quid facerem? deſperare, fatuum erat: reſumptis proinde viribus animoque quæſiui noctibus dilectum meum ſuſpiriis grauis, cùm innataſſem fontibus oculorum meorum, *caput meum plenum rore, & cincinni mei* Cant. 5. *guttis noctium* lacrymarum mearum. Sed & eodem flumine *laui pedes meos* delictorum ſordibus prægrauatos, *manusq; meæ ſtillauerunt myrrham, & digiti mei pleni myrrha probatiſſima.* quare & *faſciculus myrrhæ dilectus meus* Cant. 1. *mihi, inter vbera mea commorabitur,* quæſi-

Cant. 5. quæſiui illum nec inueni. *Inuenerunt* verò *me cuſtodes qui circumeunt ciuitatem, percuſſerunt me, & vulnerauerunt me*. Ita ab oculis reliquisq́ ue cuſtodię adminiſtris; quibus concredita hæc ciuitas fuerat, grauia damna vulneraque tuli; vt, niſi dilectus meus me duxerit in domũ genitricis ſuæ, donetq́; mihi non *poculum ex vino condi-* Cant. 8. *to, & muſtum malorum granatorum* ſuorum, ſed vbera virginis matris ſuæ, ponatque *me vt ſignaculum ſuper cor* ſuum, *vt ſignaculum ſuper brachium* ſuum, æternùm miſer perierim. Nec potuit huic tutelari propugnaculo commodior deſignari locus Bethlehemitico ſtabulo, in quo lectulum ſtraui dilecto meo, cuius columnæ virgineæ fœcunditatis argenteæ; reclinatorium ſubmiſſionis & obedientiæ promptę aureum; aſcenſus ingenui pudoris, intactæq́; verecundię purpureus; reliqua caritate conſtrata iacent: quæ potenti robore ſuo amo-

rem

rem meum eripuit cælo, dedit terris, & quidem in ſtabulo, ne aut regia excluderet potẽtia, aut validis vrbium mœnibus. Nunc patent aditus, reſerata planaq; ſunt omnia. Nulla hîc nouercalia clauſtra, nullæ inuiæ rupes, non montes nubibus ſuperſtantes.

Quis ergo mihi neget Amorem meum cælis conceſſum, matre virgine datum? Fruere anima mea, tuus eſt qui ſtabulo natus eſt. Communia hæc præſepia ſunt, faciles cunæ, benigna mater, nutritius paratus. Cui ſi dederis tacitas amoris lacrymas, ſi denſata languentis animi ſuſpiria, ſi ſubmiſſæ mentis gratuita vota; patebunt intima regię huius magnę, nulli magis quàm lacrymis dulce cadentibus, quàm ſuſpiriis alte manantibus, quàm votis promptè delatis, quàm precibus inter illa ductis recludenda. Aude & ingredere anima mea, & poſt ſuſpirioſas noctes, poſt

voti-

votiuos dies, poſt fontes & oculorum torrentes fruere dilecto tuo. Largire hoc mihi virgo mater, & tu Amor meus, vt in Bethleemitico cælo inter vbera virginis genitricis tuę, ęternùm fruar amore tuo, teque ipſo fruar æternùm Amor meus.

Cap. VI.

Votum Chriſto in cunis.

Delitiarum mearum Bethlehem, cordis mei gaudium, & ſuſpiriorum dulce leuamen. E medullatæ mentis imber fœcundus, exſuccidi pectoris ros matutinus, ingens languentis robur animi, proſtratarumque virium felix reparatio. Amo te mea domus, templum meum, cælum meum. Dulce præſepium, dulces panni. Felicia vincula, quibus innectitur Amor meus. ô cunæ! ô ſuaues matris genitricis; riſus! oculi! baſia! fortunatum fœnum, cui pro molli culci-

culcitra decumbit dilectus meus! Quis mihi concedat, vt non pœnitēda metamorphoſi demuter in fœnum, præſepe, pannos, faſciam? ite felices cunæ. Pro vimine mollia corda fero; quibus indormiat dilectus meus, fortunatiſſimis beatæ matris agitatus manibus, dulcique virgineo cantico ſomni prouocatorio in altā placidamque depreſſus quietem. Ite panni; capillos ſpondeo. Potuit his olim, quæ amabat, lacrymis antè lotos ſiccare pedes: & minor nunc viri quondam pedibus, dilectus meus, dum virginea vagit inter vbera, lacte paſtus virgine? ite faſciæ; amoris mei nexibus ſtringam dilectum omni faſcia potentiùs. ô vincula ſuper omnia regna deſiderata amanti animæ! ſtringite, ne effugiat aut elabatur dilectus: ne qua illum abripiat ſubdola manus, neque crudelia pellant arma Herode nata. Ite cælum, & quidquid ibi gaudiorum; Bethlehem

hem mihi cælum,in quo dilectus dilecto præſepe fiam, cunæ, panni faſcia. Ignoſce mater. Quid tam diu ludis inter baſia, numquam ſatianda, numquam fatiganda amico pondere? meus eſt. Oſculetur me oſculo oris ſui. Da veniam audaciæ. Meus eſt. Quid accuſas temeritatem peccatricis animæ? Non pro peccatoribus vtero clauditur, collo & vberibus pendet, fœno decumbit, inuoluitur pannis, ſtringitur faſciis? ignoſce. Multis nominibus meus eſt. Imò nõ quo plus criminum, hoc plus meus eſt? & totus iam meus eſt; vt meritò exclamem, Vulneraſti cor meum, dilecte mi, ſponſe mi, quem deſponſaui mihi primis cunarum lacrymis. Vulneraſti cor meum pannis & faſciis infantiæ tuæ, cùm penderes leue gratumque pondus è collo genetricis tuæ. Vulneraſti cor meum in vno oculorum tuorum, cùm tranſuerberares hoc pectus infantiæ tuæ radiis omni-

omnibus ſolaribus potentioribus. Vulneraſti cor meum amoris tui telo, cùm tamquam fulmine oſſium medullas intimaq́; depaſceret cælo iaculatus ignis tuus. Beati cineres amoris peruſti flãmis, voſq́; adeò felicia oſſa amoris ignibus emedullata. Fruſtra beatos quæro, ſi his ignibus decoquar dilecto. Pulcer es dilecte mi, *& macula non eſt in te.* Capilli tui tamquam *paradiſus malorum punicorũ,* Cant. 4.
cypri & nardi, croci & cinnamomi, ex *omnibus primis vnguentis*: vertex tu⁹ tamquam *aurum optimum*, & depurgatum ſepties: *Oculi tui* ſicut oculi *columbarum, ſuper riuos aquarum, quæ lacte ſunt lota, & reſident ſuper fluenta pleniſſima: ſicut cortex mali punici, ſic genæ tuæ,* Cant. 5.
collum tuum ſicut monilia auro & gemmis variegata, vermiculata argento. Cant. 1.
Sicut vitta coccinea labia tua. Fauus diſtillans os tuum, *mel & lac ſub lingua tua*, & vinum germinans virgines. Cant. 4.
brachia tua *ſicut virgula fumi ex aromatibus* Cant. 3.

Cant. 5. *matibus myrrhæ & thuris, & vniuerſi pulueris pigmentarii. Manus tuæ tornatiles aureæ,* hyacinthis, ſapphiris & adamantibus diſtinctæ. Cant. 4. *Crura tua columnæ marmoreæ fundatæ ſuper baſes aureas. Odor veſtimentorum tuorum ſicut odor* Cant. 1. *vnguentorum ſuper omnia aromata.* Totus *pulcer es dilecte mi.* Et tamquam torcularia muſtulēto grauida autumno, ita gaudiis cunæ tuæ redundāt.

Fruſtra proinde cælū extra Bethlehem quæro. Cælum hîc omne faſcia includitur; & faſcia nunc ego. Quid reliquum niſi vt infigam caſti pudoris oſcula? occupauit ora mater? infigam pedibus. Sat magnum mihi cęlum pedes; & omni adeò maiores cælo pedes dilecti mei ſunt: quos cum Euangelica amatrice amoris lauem fontibus, tergam crinibus, purpurem oſculis. Spargite oculi amica lachrymarum balnea, quibus innatent pedes ab vberibus matris pendentes; & omni iam al-

ueo

uęo maiores tranſilite vada, vt natet Bethleem cunæque dilecti mei, & in calentibus his fontibus à fœcundo æſtuario profuſis, poſt virginea vbera, ludat dilectus meus, vberib. ſatur, gratisq; imergatur vndis caſti amoris manibus temperatis. Beatæ manus! ô liceat mollibus has diſſuauiare labris, vt ludat in hoc vultu dilectus meus: comprimatq; hic genas, ibi labra, alibi oculos; frontemque amica ſignet teſſera: vt è veſtibulario hoc ſigno nobiliſſimi tau, non ignoratus viuam cælorum choris. ô beatæ iterum manus! æternùm ludite non in ſuperficie tantùm, ſed in cordis intimo, interque medullas amantis huius pectoris. Nihil hic tibi clauſum Amor meus. Patent oſtia reſeratis vndique valuis, diſruptis cataractis. Nec vllum ſecretum tibi cuius omnia ſunt. Ludite hic manus, & tamquam in montibus aromatum vellicate virgulas myrrhæ, nardi, & balſami.

Digitized by Google

balſami. Proſcindite has genas tamquam vomere; tamquam ligonibus & raſtris diſrumpite pectus; tamquã cylindro proterite quidquid hic ꝑtuberat, & inæqualitate ſua moleſtiam gradienti, aut cubanti dilecto parit. O quando te fruar præſepe meum, dilecti mei regia, & connubialis thorus? quando in amplexibus veſtris, beatæ cunę, colliqueſcam totus? quando pro fœno ſubſternar tibi dilecte votorum meorum? quando pro faſciis ſtringam, inuoluam pro pannis? felices præſepiales cunæ tam nobili prærogatiua ante omnia ſecula delectæ! felices panni quibus integitur Amor meus! cedite panni, cor hoc denectam in pannos, doctior quàm Seres, quibus fortunato cinctu innectatur Amor meus. æternent tantùm hi nexus. Quid ſi creſcat Amor meus? creſcent & panni. Quid ſi cum ætate eat in virum? ſequentur panni. Quid ſi columnæ colli-

colligetur, tollaturq́ue in crucem? aderunt panni velamen pudori dilecto meo. Quid ſi condatur in ſepulcro? decumbet inter pannos. Quid ſi cælum petat? non hærebunt in monumento Angelorum manibus deſignandi. Cælum ipſum petent amoris manibus contexti. Æternate panni. Quid loquor cælũ? Bethleem mihi cælum, præſepe thronus, deliciæ fœnum, voluptas mea panni. Nolo cælum ſine his pannis; nolo gaudia ſine faſciis quibus ſtringitur dilectus meus. Et non dilectus meus cælum eſt? licet inter cunas, vbera, fugam, vincula, flagra, ſpinas, clauos, crucẽ, lanceam, monumentum, inferniq́ue adeò flammas; cælum tamen eſt, vbicumq; dilectus meus eſt; amo verbera, ſpinas, clauos, vulnera, crucem, quin & æternaturas flammas, ſi conditur flammis dilectus meus. Quid intentas pœnas? flagra & ignes, prunæ & liquatum plumbum, ſulphu-

reus rogus, picata veſtis, craticulæ, & inardentes tedæ, Babyloniæ fornaces, ora leonum, cælum mihi ſunt, ſi in his fruar dilecto meo.

Ite regna, & quidquid terris cæloq́; magnum; ſolæ mihi cunæ magnæ. Ite deliciæ & quidquid ſeculis optatum; nullam agnoſco gloriam extra cunas, nullos honores extra ſtabulum. Ite gemmæ, omnibus draconum frontibus, piſcium cerebris, concharum poſtulationibus decerptæ; & quidquid rupibus, fluminibus, mari ambitio piſcatur de peregrinitate magnum; nihil mihi illuſtre extra preſepe. Ite purpura & coccus, & quidquid Seres docta nere docuere manu, quidquid Babylon ingenioſo pectine intexere, quidquid Tyrii tingere, quidquid inſuere Phryges, quidquid Mileſii tondere, quidquid muſcoſæ lanoſitatis in veſtitum de lautiorib. comi. ur conchis; procul hæc ingenioſitas, quæ non

non tantùm pangere & terere, ſed & piſcium docuit veſtes, & concharum aluis incoquere lanas, quaſi Deo à primordio excidiſſet purpureas & coccineas oues creare. Sordent hæc mihi, ſi cunatum pannos cogito, virginiſque matris paupertinas faſcias dilecto meo circumueſtitas. Ite lecti quacumque aue è peregrino cælo fulti; & vos culcitræ quacumque mollitie fartæ. Ludite in orbem aurum gemmæque, & quidquid curioſa manus reperit in luxum, quidquid quocumq; ſole docta fabricata eſt acus. Bethlehemi ſtabula, & inculta exceſæ rupis laquearia, omnibus Aſſueri tentoriis, aërii, carbaſini, hyacinthini coloris, ſuſtentatis funibus byſſinis atque purpureis, columnisq; fultis marmoreis, potiora ſunt. Ite eiuſdem Regis lectuli aurei & argentei, ſuper ſmaragdino & Pario pauimento mira varietate picturato; fœnum dilecti mei omnib. his

deliciis, regioq́ue in oſtentationem faſtu, nobilius gratiuſq́ue mihi eſt. Abi quidquid orbe magnum; ſtabulo includitur omne magnum. Ite opes, honores, regna; præſepi clauditur quidquid his maius eſt, quidquid illuſtrius: tanto omnibus nobilius, quanto æternatura perituris, cæleſtia terreſtribus anteſtant. Tacitùm ęternùm hic fruar dilecto meo. Stabulum, præſepe, panni mihi, & ego illis. Dilectus meus inter illa mihi, & ego illi, qui paſcitur inter vbera diſtenta lacte virgine; qui vtero clauſus virgine, virgine ludit ſinu; qui matre natus virgine, virgineo pendet collo, dulce pondus virgini matri.

Currite virgines. Virginea hic tecta ſunt, nullo antè decorata partu, virgineum fœnum, præſepe, panni, faſciæq́ue virgines. Virgo mater ſolo grauidanda Deo, ignara viri, nullius thori ſocia, Spir. ſancto fœcundata, virgi-

virgine vtero, partu, vbere, lacte, æternum virgo; virgo ſpõſus, ſolo patris nomine, virgineæ pudicitiæ comes & teſtis, nutritius dilecti mei, nec vltra virgines deniq; ſunt denũtiatori ſpiritus: ſtabulumque totum virginem ſuam loquitur. Gratũ virginibus domicilium, vbi virgo mater & filius virgine cubant toro, virgine ſponſo cuſtode, quidquid vbiq; virginum eſt virgine prouocãtes inuitatu, ſponſione virgine, cui æternitatis adnexa corona eſt, virgineis inorata gemmis, virgineq; cultu, voto, manibus decorata. Properate virgines quæ dilecto ſponſaſtis maturitatem veſtram, in vnius ſponſi veſtri voluntatem concedentes: quas ille amat, de virginitate cenſentur. & nõ de ea ſola? nam quæ illi maritantur, aut voluptatum ſeculi ignaræ melioribus ſe ſeruarũt; aut voto iam tales, poſt damnationũ retrò titulos eraſos prodactę ſaluti reformatæ, pœni-

 tentia

tentia verrente & radente, caſtam caſto Amori domum pararunt. Beatæ quæ virginitatis prærogatiua, dilecto deſponſatæ, intactam virginem ſuam illi ſeruarunt.

Felices etiam, quæ poſt naufragam virginitatem repudium voluptati dicunt, ſecũdam caſtimoniam periculi memoria venerantes. Amo te ſtabulum regia mea, præſepe torus regius, panni cocco & tyrio nobiliores, faſciæ conchylio & purpura & quauis gemma radiantiores, fœnum omni ſtrato & culcitra mollius. Deliciæ meæ ſtabulum, voluptas præſepe gaudium panni, lætitia faſciæ, iubilum fœnum. Quàm ſuauia matris oſcula teneris impreſſa labris? quàm mollia dilecti baſia virginis matris ſuauiantia genas? quàm dulcia matris vbera virgineo rore grauida? currite virginei fontes; & vos haurite labra patre Deo nata, exilite lactei roris virginei fontes, quos dile-

dilectus meus ore ſugit virgine. trãſilite vada, & infantiæ primæ labra, vt è deciduo hoc virgine rore vel extremis hiſce labris amoris extinguã ſitim. Pluite fœcundæ nubes imbre virgineo grauidæ, & arentia hæc rigate corda, languentemq́; & emarcidam amore mentem. Quid ſi vicaria ſupponã labra dilecti mi? da hoc amori noſtro. Beata dies! aut ab vnis dum tu pẽdes virginis delicium matris, ne deneges vbera ſecunda. An metuis ne exareſcant venæ? nemo ſiccabit cælo plenas. Et non æterno viueſcunt muſto cælorum vindemia deſudata, virgineq́; torculari preſſa Sp. ſancto calcatore?

Æternùm fluite mei fontes. O quando inebriabor ab vberibus genitricis dilecti mei? quando reſpergar medico hoc rore? quãdo innatabo hoc balneo virgineo nimbo decorato? quãdo immergar fluminibus virgine vbere deductis? quando

 ô! to-

ô! totus lacteo proluar Oceano virgineo vberum fonte prognato, vtiè virginis genitricis lacte, peccatoriſque lacrymis, grata defluunt dilecto balnea, miſerationis vberum lacte pœnitentiſque oculorum imbribus deſudata? fundite gaudiales torrentes fluminaque oculi mei, quæ miſta lacteis genitricis dilecti mei, virgineis fontibus, mare magnũ ſtatuant, fortunatiſſimis dilecti mei velificationibus frequẽtandum. Nauiga hoc mare dilecte mi, vt & ego illi immergar totus, inebriatus tecum ab vberibus genitricis tui. Ab initio iam mea ſunt hæc vbera virgine partu plena. An non amãtium res vna, mens vna cor vnũ? & non ego & dilectus meus, vnus? vbera ergo illi⁹ mea ſunt, genitrix mea eſt, vna iam matre & vberib⁹, ſed & anima vni. Nolo duas, vna animamur anima: Corde ſpiramus vno. Ignorat amor diſcrimina. Bethlehem ergo mêum eſt, præſepe meũ, fœnum,

fœnum, pāni, faſciæ meæ ſunt. Beth-
lehemica mater & vbera mea ſunt,
deliciarum mearum mare magnum,
fons inexhauſtus, æternorum gau-
diorum flumina irrigua, numquam
fluxum poſitura. Fruar his æternùm
mater mea, & fruar tecũ dilecte mi,
ſocius iam vberum tuorum, adeoq;
vnus iam tecũ: vt non iam vltrà ego,
ſed tu, & tu ſolus, felici in te totũ con-
migratione, tranſmutatione. Sit æ-
ternùm. vt ignorata mihi alia omnia
extra hæc vbera virgine partu & rore
nobilitata; & te, virgine vtero, ſinu,
vbere, tamquam reportata ab hoſti-
bus victoria, exultantem, triumphã-
tem. Sequar triumphum, beatis per-
miſtus agminib. triumphatoris mei,
è nobili Bethlehemico præſepi tam-
quam triumphali curru, ridentem &
calcantem in pannis & fœno aurum,
gemmas, diademata, ſceptra, purpu-
ram, imperia, & quidquid vbiq; in-
luſtre & magnum. ô ſequar pannis

fœnoq; nobilem, cunis & matre vir-
gine! ô & paſcar manibus lacteq; vir-
gine! fœlix ô nimium dies! fortunata
cælorum agmina, gloriam cælo pa-
cem denuntiantia terris! beata ô vir-
go mater virginei nati munere! quis
mihi dabit aſpectu hoc frui virgine?
inuideo tibi præſepe meum, Bethle-
hem meum, tot vbique delitiis ſatu-
rum. ô nullum prodigio huic ſecun-
dum nullum cælo terriſq; maius! v-
bera dum premit infans lacte plena
virgine, vtero datus, fotus, natus vir-
gine. Cui fortunata hæc incunabula
ruſticus decanto vates.

Virgo quem mater detulit,
Caſto concluſit vtero:
Virgo quem mater protulit
Clauſtra donauit integro.
Senſit delapſum vtero
Natum quem intus fouerat:
Nil ab hoc paſſa filio
Qui caro carne creuerat.

Pannis

Pannis inuoluit paruulum,
Stringitq; mater faſcia
Conceſſum cælo filium,
Mundi qui ſoluit pretia.
Pro vinclo vincla retulit,
Pro clauſtro clauſtra reddidit;
Nouisq; vinclis induit
Quem mundo recens edidit:
Fouens membra tenellula,
Dulciq; lino veſtiens:
Labrisq; labra mellula,
Et genas genis imprimens.
Nunc dextra cing ns virgine,
Nunc lacte paſcens candido:
Nunc caſto ludens lumine,
Nunc ſinu fouens calido.
Mille configens oſculis.
Hic fronti frontem implicans
Hic labra genis bellulis
Vultuq; vultum duplicans.
Plus oſculis ter dulcibus
Caput obnubens paruuli,
Plus baſiis quàm veſtibus
Corpus fouens tenelluli.

Nunc natum inter vbera
Caſto ludentem pectore,
Cæleſti rore madida
Paſcebat lacte virgino,
Nunc bina præbens vbera
Imbre cæleſti roſcida,
Nunc tantum dotans ſingula
Caſto rubore florida.
Hic dextra incumbit pendulus,
Hic dulci ſedet gremio.
Hic pendet collo gerulæ,
Cæleſti plenæ genio.
Hic mater ſinu confouet
Submiſſi mentis pretium:
Hic labra genis admouet,
Caſti pudoris præmium.
Hic natus labris imprimit
Pudica matris oſcula,
Hic genas genis comprimit
Reddens amica baſia,
Hic mater natum pectore,
Fronte ſtringit & oculo,
Molliq; fouet vbere
Tanquam ſemente foculo.

Hic

Hic natus manu tenera
Oreq́ ſuo maſculo
Ludebat inter vbera,
Pectus conſtringens oſculo.
Hic mater genas manibus
Et colli nuda baſiis
Premit decoris nexibus,
Et oſculis virgineis.
Hic natus manu blandula
Blando latoq́ vertici
Matris inerrans tenera
Errore ludit vnici.
Felices inter baſia,
Nati nexus purpurei;
Felices inter vbera,
Matris nexus virginei.

O quando his caſtis donabor cunarum nexibus? quando donabor vbere lactéque virgineo? quando faſciis, primæque infantiæ votiuis pannis, quibus teſtatum inuoluam amorem pectori reconditũ, dilecto meo ſociandum, cõnubioq; firmandum felici ſtabiliq; ? quando oſculis denſabo

ſabo pedes, manusq́; purpurabo baſiis? quando ſtringam brachia colliq́ue nuda amplexibus? quādo frontem amoris ſignabo notis? quando, ô liceat! genas genis, labra q́ue adnectam labris? Dies, ô nimium felix, tot optata votis. Fortunatum ſtabulum, in quo

Dulce collo pendens pondus,
Ludit inter baſia,
Onus leue cui mundus
Matre ridet ſocia.
Cantat mater, ridet natus,
Cantat Ieſeph paruulo:
Sola virgine prognatus
Collatatur gerulo.
Cantant Angeli ludentem
Matris in amplexibus,
Et Ioſepho corridentem
In diuinis nexibus.
Lati concinunt paſtores
Nouo terris Domino,
Spargunt melos ſpargunt flores
Dulci mentis iubilo.

Nobis

Nobis natus, nobis datus
Ex intacta virgine,
Cælo datus, mundo datus,
Christus natus hodie.
Exultemus & lætemur
In chordis & organis:
Alternantes collætemur
In tubis & tympano,
In fiſtulis & cymbalis
Beneſonantibus,
In lituis & buccinis
Clarè tonantibus.
Plaudant ſiluæ, plaudant prata,
Læta plaudant nemora;
Et quæcumq; campis nata,
Plaudant nato flumina,
Plaudant valles, plaudant montes,
Frondes, flores, gramina,
Plaudant rupes & torrentes
Nato plaudant omnia.

Plaudat & anima mea dilecto meo, Chriſto meo. Plaudat pro regia ſtabulo, præſepi pro toro regio, pannis fœnoq; pro purpura & molli ſtrato=

lætitiaq́ue exultans perfundat Bethlehem gaudialibus lacrymis torrente fuſis, quibus tamquam odoratis balneis innatet cunis natantibus dilectus meus; ludatq́; vt in amni ô gratoque ſibi flumine. Properate lacrymæ dilecto ſaturandæ, & illo ſolo. Soluite cataractas oculi mei, & amicos laxate ſinus dilecto meo, non iam mœroris aut luctuum, in delinquentiæ pœnam; ſed lætitiæ & iubilationis, in amoris teſtationem. Nec ſatis mihi cunas hoc oculorũ meorum imbre natare. Nata Bethlehem, vt cingaris votiuo hoc flumine, quò amico circumſtagnata amne arceas à te quidquid aliud quàm amorẽ ſapit, quidquid hoſtile triſtéve redolet, quidquid alienum à caſto præſepi tuo; à quo exulat omnis mœror, omnis lachryma aliorſum quàm ad dilectum fuſa, quàm illi caſto ſacramento dicata. Illo enim ſolo ductore auctoreq́ue cadunt non pœni-

renda flumina, illo ſolo duce ſalientes fontes felici æternitate donandi. Dona hos mihi, & bea hoc me munere dilecte mi, vt beatis his fontibus diues, noua ſemper tibi veteribus adnectat anima mea iubilationis cantica, miſta lætabundis oculorum fluminibus; exemplo veteribus olim decantati prodigioſi fontis, qui quietus & tranquillus, dum ſiletur; ſi inſonuerint tibiæ, exultabundus ad cantum eleuatur, & quaſi miretur dulcedinẽ vocis, vltra margines intumeſcit: ita oculorum meorum beatiores fontes, quieti ac ſine Bethlehemica muſica tua languidi ac mortuis ſimiles; vbi inſonuerit vox tua dulcis, oraq́; decora nimis, præſepio clauſa, admirabundi, & ſeipſis iam maiores, non tranſiliant aggeres, vadaque, ſed totum illud ſpatium qua pluitur, qua ningitur, qua fulminatur, ipſumque tranſcendant æthera, ſuper cæli faſtigia, dilecto ſuo iungendi. Quin adeò naui-

nauigent hæc animæ meæ celeuſmata decãtata tibi, tamquam fortunatæ ſcaphæ in grato hoc tibi oculorum Oceano, ſuſpiriis tamquam remis actæ; votiuiſque amorum votis, tamquam expanſis latè velis, ſecundo proſperoque fauonio tuo impulſæ, donec ad alterius melioriſque æui portum felix nauclerus exſcendero: in quo extra omnẽ inimicam tempeſtatem, hoſtilemque fluctuum iactationem poſitus, æternùm canam, iungarque æternùm tibi; tanto beatior, quanto plus hîc fontium ſparſerint oculi tibi, quanto plus profuderint fluminum imbriumque tibi, felici æternitate donandi, beandi.

CAP. VII.

Votum Chriſto dormienti.

Dormi fili, dormi, mater
Cantat vnigenito.

Digitized by Google

Dormi puer, dormi, pater
Nato clamat paruulo.
Lectum ſtraui tibi ſoli,
Dormi nate bellule.
Straui lectum fœno molli,
Dormi mi animule.
Dormi decus & corona,
Dormi nectar lacteum.
Dormi, mater dabo dona,
Dabo fauum melleum.
Dormi ſapor & dulcedo,
Dormi mea gloria.
Quidquid, vis en tibi cedo,
Inter hac praſepia.
Dormi roſa, dormi laurus,
Dormi matris viola.
Dormi meus roſmarinus,
Matris inter lilia.
Dormi meus verus honor,
Mille dabo ſuauia:
Caſtæ matris verus olor,
Mille dabo baſia.
Dormi mel dulcoris merum,
Dormi meum vinulum.

Dormi

Dormi recens meum mustum,
Dormi nectar cœlicum.
Dormi nate mi mellite,
Dormi plene ſaccharo.
Dormi vita mea vita,
Caſto natus vtero.
Dormi cæli muſto plene,
Dormi plenus nectare.
Dormi, dormi, & dormi bene,
Dulci canam murmure.
Quidquid optas volo dare,
Dormi parue pupule.
Dormi fili, dormi cara
Matris deliciolæ.
Dormi mea ſpes & ſalus,
Dormi patris gaudium.
Dormi cor & meus thronus,
Dormi matris iubilum.
Dormi fili, dulce mater
Dulce melos concinam.
Dormi nate, ſuaue mater
Suaue carmen accinam.
Ne quid deſit, ſternam roſis.
Sternam fœnum violis;

Paui-

Pauimentum hyacinthis,
Et præſepe liliis.
Si vis muſicam, Paſtores
Conuocabo protinus,
Illis nulli ſunt priores,
Nemo canit caſtiùs.
O vos omnes qui tranſitis,
Qui videtis,
Qui gaudetis,
Cantate paruulo
Formoſulo,
Cantate puppulo
Tenellulo,
In citharis,
In cymbalis,
In fiſtulis
Bene-ſonantibus.
Cantate Domino
In buccinis,
In tympanis,
In organis
Bene-tonantibus.

Hæc dilecto ſuo meoq; vnigenito-que ſuo virgo decantat mater, dum

amorem

amorem ſuum meumq́; ſinu fouet, vberiq́; lactat virgine; amicumque laſſæ naturæ ſolatium, ſoporem ap-precatur. Dulcis ſomnus in amati ſinu; ſuauis ſomnus pendentis ab vbere, dum virgineo lacte plenus in amica procumbit vbera molles puluillos. Grata virgini matri ſarcina, opiatum vtero pondus, dum inter ſomni delicias, oculorumq́ue noctes, genitricis purpurantur vbera dilecti irrorata labris. Quis mihi tribuat inter maternas modulationes, dilecto frui, oſculisq́; teneras fatigare plantas, vt amoris baſiis incaleſcat dilect⁹ meus? addam hic peccatoris vota. Botrus Cypri dilecte mi inter vbera genitricis tuæ dormi. Dormi fons hortorum meorum, puteus aquarũ viuentium quæ fluunt de Libano. caput tuum ſicut aurum optimum, oculi tui ſicut columbę virgineo lacte lotæ, genæ tuę ſicut areolæ aromatũ, labia tua diſtillantia myrrham primam,

mam, collum tuum ſicut monilia, manus tuæ tornatiles aureæ: talis es, dilecte mi, inter vbera matris tuę, tanquam aurora conſurgens, pulcer vt luna, electus vt ſol. Tantùm dormi dilecte mi, dormi flos amoris mei, laurus mea, viola mea dormi; dormi mea roſa, lilium meum, decus & gloria mea, honor & corona capitis mei dormi; dormi dulce melos meũ, gaudium meum, canticum & cordis mei iubilũ dormi mea muſica, pſalterium & cithara mea dormi; dormi columba mea, & decoris mei turtur vnica dormi; dormi dilecte mi, dilecte ex millibus dormi inter vbera dilectæ matris tuæ dilectæ ex millibus dormi.

Non prouoco nunc ad præſepe. molliora ſunt vbera matris. Non ꝓuoco ad cunas; ſuaui⁹ in virgineo decũbis ſinu. ô ſi pro præſepio & fœno, cor peccatricis hui⁹ animę deligeres! dura præſepia, aſperum fœnũ; durius pecca-

peccatoris cor eſt. Sed non illud aduentu tuo, ſomno tuo, omni plumeo puluillo molleſcat teneriùs? quid vis? virgineum pectus, in quo virginum amator, virgineo recumbas ſomno? cor caſtum, in quo caſtitatis amator caſta trahas ſuſpiria? Quid nouum, caſtum caſto delectari pectore? magnum erit, ex non puro, non caſto, caſtum purumque dare. Tu ſolus potes caſti donator muneris. Et non tam ſuaues olim molleſque inter non caſta Magdalenæ tuæ vbera, ac inter caſta Marthæ tuæ ſomnos duxiſti? quot non inhoneſtas caſto iunxiſti fœdere? quod aliquando non caſtas æterno tibi iunxiſti connubio, & adamaſti quas feceras caſtas? aut nō ſuauior tibi puluillus, Auguſtini tui antè nō caſtum cor, multorum caſtorum ſemper quid quæris Amor meus? animas innocentes, & peccatorum ignaras? pro innocentibus an pro nocentibus

bus procumbis fœno? an in Bethlehem ſtabulaſti pro iuſtis, vinculis arctatus, cruciq; poſt verbera & coronam ſpineam affixus pro iuſtis? an magis pro peccatoribus & inimicis? quid ergo excludor beneficio tuo? aut quid contemnis munera peccatoris? aſt ego aliud nullũ habeo maius, quàm vt cor hoc peccatis, tamquam incude & malleis lentatum, pro ſomniculi puluillo offeram tibi: vt quod circumſtagnatur ſceleribus tamquam Oceano, in molles tibi ſuccreſcat cunas, quibus indormias amore ebrius. Nec deerit muſica ſomni prouocatoria; ſed viduatæ turturis muſica, pœnitentiæ lacrymis tamquam rore diluta. Magdalenæ tuæ muſica molli capillari ſpongiâ delinienda, fœcundoque oculorum imbre riganda; cui innatent cunæ tuæ, ne qua inimica manus, inter ſomni delicias, furtim abripiat quem diligit anima mea. Non deerit muſica

Luc.22. ſica Petri tui, cùm *egreſſus foras fleuit amarè.* Non deerit de cruce pendentis latronis, *Nos quidem iuſtè, nã digna*
Luc.23. *factis recipimus. Domine, memento mei cùm veneris in regnum tuum.* Non deerit Publicani harmonia poſt pectoris tunſiones, poſt oculorũ deiectiones,
Luc.18. *Deus propitius eſto mihi peccatori.* Non deerit ſpirans minarum Saulus,
Act.9. *Domine quid me vis facere?* non deerit filius prodigus ſiliquis paſtus, *Pa-*
Luc.15. *ter, peccaui in cælum & coram te, iam non ſum dignus vocari filius tuus! Fac me ſicut vnum de mercenariis tuis.*

Et licet non adferam conatum Agathæ aut Agnetis, ore tereti ſemihiantibus in canatu labellis cantum eliquantium; non Catharinæ aut Theclæ, omnis voculæ melleam modulationem; nõ Luciæ aut Chriſtianæ omnimodis peritam modificationem; non Domitillæ aut Cæciliæ concentum varium, non Martyrum bellicoſum, Confeſſorum religioſum

gioſum, Anachoretarum querulum innocentum ſimplicem; adfero tamen ſeriam pœnitentis muſicam, omni tubæ rudore tenuiorem, omni liræ concentu variatiorē, omni tibię queſtu delectabiliorem, omni fiſtulę ſuſurro iucundiorem; maiore tamē voluntate quàm facultate. Verùm cùm in maleficiis etiam cogitata ſcelera, non perfecta adhuc, vindicētur, cruenta mente pura manu: non paria à te præmia ſperem in conatu bono? nam ſicut ad pœnam ſufficit meditari punienda; ita ad laudem ſatis eſſe debeat conari præmianda, ac prædicanda; maximè apud te qui ſcrutaris corda & renes, quiq; merita voluntate metitis. Adfero proinde peccatorum muſicam mœrorib. licet plenam, non ingratam tamen tibi; pro talibus enim maduerunt cunæ, virginea fluxerunt vbera matris, patuerunt pedes, manus, latus, corpus reliquum.

Ne auerſare hanc muſicam, de qua illud lego apud Prophetam tuũ, Ezech. 18. *Si impius egerit pœnitentiam, ab omnibus peccatis ſuis quæ operatus eſt, omnium iniquitatum eius quas operatus eſt, non recordabor.* Memor dicti illius tui, *Ita* Luc. 15. *gaudium erit in cœlo ſuper vno peccatore pœnitentiam agente, quàm ſuper nonaginta nouem iuſtis, qui non indigent pœnitentia.* Vt iam auſim dicere, fiſus promiſſorio hoc verbo tuo: gratiora tibi flumina Magdalenę potenti impulſu tuo excuſſa, quàm non vnius virginis ſtillicidia lentè manantia. Has peccantis animæ lacrymas libo ſacroque tibi. Hos etiam ſudores, mœroribus tamquam torcularibus expreſſos, purpureosq; fontes è mediis animi quondam mei ſaxis ſcaturientes, manuque tua tamquam altera Moyſis virga eductos, æternùm dico tibi. Suſcipe tantùm amor meus hæc libamina, ſi non innocuo corde, dolenti tamen, pœnitenti, altumque

tumque ingemiſcenti oblata, vt aliquando tandem fiam *vas in honorem* 2. Tim. 2.
ſanctificatum Domino, qui fueram vas
iræ in interitum; vt oſtendas diuitias gloriç, in vas miſericordiç, quod præparaſti ad gloriam, & nunc in Bethlehemicam gloriam tuam; vt præſepe fiam ſanctificatum, Domino, regique meo, in honorem; cui indormiat dilectus meus, cubetque non in meridie tantùm, ſed noctibus ac diebus totis, nullo in æternùm ſeculorum fine. Gratus ſomnus, in cuius medio cor vigilat, fruiturque dilecto ſuo, tamquam inter vbera matris. ô fruar! & fruar æternùm amico hoc Amoris ſomno! ille in hoc pectore, ego in illius ſinu, æterna felici cubatione, requie æterna! quam nulla nouercalis aut inimica turbet manus, nulla inuida aut æmula dextera, nullum pectus odio grauidum. Sed in ęternum perennatura firmet pace, æterno amico ſopiat

piat ſomno, qui ſolus poteſt Amor meus.

CAP. VIII.

Ad Paſtores Angelo doctos.

Luc. 2. *PAſtores erant in regione eadem vigilantes & cuſtodientes vigilias noctis ſuper gregem ſuum. Et ecce Angelus Domini ſtetit iuxta illos, & timuerunt timore magno. Et dixit illis Angelus, Nolite timere: ecce enim euangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo. Quia natus eſt vobis hodie Saluator, qui eſt Chriſtus Dominus, in ciuitate Dauid. Et hoc vobis ſignum: Inuenietis infantem pannis inuolutum, & poſitum in præſepio.* Vigilantibus nimirum iura ſubueniunt: auerſatur Dominus dormientes & tepentes. Quos & euomit tamquam nauſeantis ſtomachi vomitum: non quòd omnem excludat ſomnum: amat ſomnum, ſed vigilãtis ſomnum cordis. Cùm inter amicas Deo cogitatio-

tationes cadunt ſopori lumina, iacetq; proſtratum corpus naturæ cedens. Quale ante animam collatam, aut illa erepta; & mens tamen intus vigilat, denſiſque gemitibus per interualla cum Xauerio currentibus, altiſque ſuſpiriis ex imo ductis teſtatur amorem ſuum pectore clauſum. Felix ſopor, & qualem voueam huic corpori, cùm mens amoris vino ſepulta, ebria deructat verba amoris ſui torcularibus ſudata. Cùm fractis hinc inde vocibus, & tamquam ſopore colliſis, amorem loquitur. Inde per amica ſilentia hæret cunctabunda, donec redeant amoris verba mixta ſuſpiriis, pleno iam pectore iaculata. Felix corporum quies dum in amoris nemore hortoque ludens anima, paſcitur inter lilia. Felix quies, dum educta amoris manibus anima hic lætos inambulat campos amoris manibus conſitos, ibi proluitur flumine amoris fontibus nato, alibi

ducitur in penuarium amoris vino inebrianda, ſed & menſis admouetur ſaturanda. ô corpus! quouſque teneor his vinculis? quouſque non æterno illideris ſopore, vt introducar in cellas promas dilecti mei, in cubiculum genitricis illius: fallor, ſi non & ad vbera dilecti mei, memor illorum ſuper vinum, vt curram in odorem vnguentorum eius. Oleum enim effuſum nomen illius: ideo adoleſcentulæ dilexerunt eum. Et non ego ex adoleſcentibus vnus, vt

Cant. 2. ſedeam ſub vmbra illius? *fructus eius dulcis gutturi meo.* Vt poſtquam introduxerit me in cellam vinariam, exclamem, *Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo.* Donec audiam tot ſuſpiriis exſpectatã dilecti mei vocẽ, *Surge, propera amica mea, columba mea, formoſa mea, & veni. Iã enim hyems tranſiit, imber abiit & receßit.* Flo*res apparuerunt in terra noſtra. Surge amica mea, ſpecioſa mea & veni.* Gratus ô

ſomnus

ſomnus animæ, cùm erumpit in has voces, *Oſtende mihi faciem tuam, ſonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis, & facies tua decora. Dilectus meus mihi, & ego illi qui paſcitur inter lilia, donec aſpiret dies, & inclinentur vmbræ.* Dies nimirùm illa Domini Sabaoth magna, dies gaudii & lætitiæ, poſt quam iam nullus, ac ne corpori quidem, ſomnus. Sed excubantis amoris vigiliæ æternæ. Gratus ſomnus dum liceat illud dilecti mei: *Ego dormio & cor meum vigilat,* donec iterum inſonet auribus vox dilecti mei amoris impatientia victi & pulſantis. *Aperi mihi ſoror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea.* Ecce ego dilecte mi. Nam & *anima mea liquefacta eſt, vt locutus es* mihi. Surgo & aperio. Ingredere dilecte votorum meorum, & nullus iam vltrà ſopor. Vt loquar cum paſtoribus tuis, *Tranſeamus vſque Bethlehem, & videamus hoc verbum quod factum eſt, quod Dominus oſten-*

Cant. 5.

Luc. 2.

ducitur in penuarium amoris vino inebrianda, ſed & menſis admouetur ſaturanda. ô corpus! quouſque teneor his vinculis? quouſque non æterno illideris ſopore, vt introducar in cellas promas dilecti mei, in cubiculum genitricis illius: fallor, ſi non & ad vbera dilecti mei, memor illorum ſuper vinum, vt curram in odorem vnguentorum eius. Oleum enim effuſum nomen illius: ideo adoleſcentulæ dilexerunt eum. Et non ego ex adoleſcentibus vnus, vt ſedeam ſub vmbra illius? *fructus eius* Cant. 2. *dulcis gutturi meo.* Vt poſtquam introduxerit me in cellam vinariam, exclamem, *Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo.* Donec audiam tot ſuſpiriis exſpectatã dilecti mei vocẽ, *Surge, propera amica mea, columba mea, formoſa mea, & veni. Iã enim hyems tranſiit, imber abiit & receßit.* Flo*res apparuerunt in terra noſtra. Surge amica mea, ſpecioſa mea & veni.* Gratus ô ſomnus

ſomnus animæ, cùm erumpit in has voces, *Oſtende mihi faciem tuam, ſonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis, & facies tua decora. Dilectus meus mihi, & ego illi qui paſcitur inter lilia, donec aſpiret dies, & inclinentur vmbræ.* Dies nimirùm illa Domini Sabaoth magna, dies gaudii & lætitiæ, poſt quam iam nullus, ac ne corpori quidem, ſomnus. Sed excubantis amoris vigiliæ æternæ. Gratus ſomnus dum liceat illùd dilecti mei: *Ego dormio & cor meum vigilat,* donec iterum inſonet auribus vox dilecti mei amoris impatientia victi & pulſantis. *Aperi mihi ſoror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea.* Ecce ego dilecte mi. Nam & *anima mea liquefacta eſt, vt locutus es mihi.* Surgo & aperio. Ingredere dilecte votorum meorum, & nullus iam vltrà ſopor. Vt loquar cum paſtoribus tuis, *Tranſeamus vſque Bethlehem, & videamus hoc verbum quod factum eſt, quod Dominus oſten-*

Cant. 5.

Luc. 2.

Digitized by Google

dit nobis, & inueniam *Mariam & Ioſeph & infantem poſitum in præſepio*: cùm audiero multitudinem *militiæ cæleſtis laudantium Deum & dicentium, Gloria in altiſſimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Tranſiui & iam teneo Bethlehem cæleſtibus ſponſionibus grauidam. Video verbum carnem factum. Gaude mea anima. Nam quis caperet verbum ſi maneret verbum? caro ergo factum eſt verbum, ne exularet hæc caro mea à verbo. Amo te meum verbum, magis quia caro factum es. Nam quis te ſperaret cùm in excelſis habitares? imò quis non deſperaret cùm in ſinu decumberes Patris? inacceſſa hæc via carni eſt. Carnem induere placuit, veſtiri carne, vt viderent *oculi mei ſalutare tuum*, vt tangerent manus meæ carnem de carne mea. Factum, & vidi, & repleta eſt anima mea gaudio, & exultauit vt gigas ad currendam amoris viam. ô fruar illa

inter

inter vbera genitricis meæ, in ſinu dilectæ matris meæ, inter amica brachia virginis matris Amoris mei magni, verbi magni, virgine carne & ſanguine veſtiti, virgine lacte & vberibus foti. Nolo verbum niſi veſtitũ hac carne. Nam quò mihi poſt primorum parẽtum delictum primordiale, ſine carne verbum? fruſtra ſtabat cælum carni, niſi carnem indueret verbum. Induit. & iam reſeratum cælum carni. Amo te mea caro, quæ veſtiſti verbum, ſine qua nequidquã gloria, aut ſperari delitiæ poterant cæli. Cælo ſuus honos, voluptas ſua, decus ſuum, delitiæ ſtabant ſuæ. Mihi quid præter tribulos & ſpinas, ſudores & lamenta, & væ natis reliquum erat? exulabam cælo exilio æterno, & irritæ cadebant lachrimæ, ſuſpiria, vota. Non ſi maria fudiſſent oculi, & præter primogenium, peccatum nullum. Tranſierat iam in traducem, & de pecca-

trice carne peccatricem traxeram carnem, nullis fletibus piandam, nullis eluendam. Ergo perieram; & perieram æternùm, dānationis & mortis in primo parente ſententia percuſſus. Induit verbum carnem, & deraſi tot tituli mortis alieni & mei. Et hæres iam facta caro, eſt aſcripta cælo. Cùm enim antè clauſum ſtetiſſet carni cælum, verboque iuncta caro penetraſſet cælum, recluſum carni cælum fuit, vt hæreditario nunc iure debeatur carni cælum; cùm caro de carne mea fractis tot ſeculorum repagulis, reſeratis tot ętatum clauſtris, tranſcenderit cælos; vt fierent iam cæli tamquam ab inteſtato poſſeſſio carnis, qui excluſerant carnem. Hāc carnem nō amem caro? amo in verbo carnem, amo in virgine carnem. Nam niſi à virgine hac carne mutuaretur verbum carnē, vtero clauderetur virgine, naſceretur virgine, vbereque lacteque paſceretur virgine,

ne, non haberem carnem de carne mea. Amo te ergo caro mea, & in virgine matre amo te caro mea, in virgineo ſanguine, vbere, lacte amo te caro mea: eoque magis mea, quò magis non de alieno, ſed de meo peccatrix hæc caro mea, ignibus deſtinabatur æternis, tot nominibus æternis.

Salue ô mea ſalus, vita mea. Quid reponam pro hac vita? inueſtis & nudus ego. Et iam in Paradiſo didiceram erubeſcere innocentia occiſa, exinde folia veſtis pudori tegendo, acceſſerant ſcelera mea, & excuſſus pudor nudam oſtantabant verecundiam; niſi illum credam veſtiri, qui ſceleribus integitur, & densè veſtiri, qui densè integitur. Plus proinde veſtiri qui denſiùs integitur. Verùm quò mihi hęc veſtis è ſceleribus contexta? nolo hanc veſtem, & tu aüerſaris hāc veſtem. Nec quidquam mihi tamen reliquum extra hanc

veſtem.

veſtem. Hanc ergo pedibus ſubſterno calcandam tuis, præſepi tuo, fœno tuo; addo voluntatem bonam, cui per cæleſtem militiam denunciaſti pacem. Nec aliud habeo præter hanc voluntatem, & illam dono tuo, munere habeo tuo. reddo à quo accepi, graui vulnere ſauciam, ſed amoris tui cuſpide & telo. Perge ferire, vt ego pergam amare, eoque ardentiùs amare, quo fodies altiùs. Fode amor meus, caro mea. Ne parce; ſeca, diuide. Bibat tuum ferrũ quidquid hic ſanguinis abditum latet fibris. Bibat verbi tui ſpõgia caro tua, caro iam mea, quidquid hic liquoris; vt & tu bibas, exſatieris & inebrieris hoc amoris tui poculo amor meus. Beatus ſi ſecaueris, ſi ebiberis. Nec quidquam vltrà mei; tua ſint omnia præſepi ſubſternenda tuo, magis etiam tibi; vt pro molli fœno, mollior hæc voluntas, immaculatus fiat torus, lectus, cunæ, panni tibi; quibus pro-

Digitized by Google

procumbas, à vulneribus amoris tui gaudio plenus, dum ſuges ibi vbera virginis matris, hic vulnera amantis animæ: ibi virgineo paſceris lacte, cælo irrorante; hic fœcundis peccatricis animæ lacrymis, cęlo prouocā te: ibi tenellæ matris diuite rore, hic amantis animæ purpureo potaberis liquore: vt munere ego tuo diues, munere tu meo plenus, vtrimq; ſatiemur & inebriemur fortunata in omnem æternitatem propinatione, felici hauſtu; vt nec ſatietati faſtidiū copia pariat, nec in tam locuplete copia deſit, quod nouè hauriatur, æterno ſemper hauſtu, largitione æterna, quam nulla minuat dies, currentibus vtrimq; donis, proſperoq; in æternum fluxu, dum & tu & ego æternùm mutuò propinabimus in hac amoris cella, hauriemus æternùm.

CAPVT IX.

Ad Circumciſionem Domini.

Luc. 2. *POſtquam conſummati ſunt dies octo, vt circumcideretur puer, vocatum eſt nomen eius* IESVS: *quod vocatum eſt ab Angelo priuſquam in vtero conciperetur.* Quò ruis Amor? & ad quæ non cogis amantem? non ſatis expleuerat amorem, qui amoris impulſu cælorum gaudia poſthabuerat amori? paternæ immemor dignationis, dignitatiſque ſuæ? quid fecerat homo tantis largitionibus dignum? aut quo magni in ſe Patris prouocaret amorem magnum? ſcelera video: & immanium ferarum more, quæ plus mordent quàm eſuriunt; plus fundunt quàm ſitiunt; & propter ſanguinem ad ſanguinem eunt; ſcelera ſceleribus innectuntur: quaſi iam non ad voluptatē, ſed aut ad barbaram oſtentationem, aut in odiorum prouo-

prouocationem, aut in contemptum vetantis & minitantis Dei ſcelera iaculemur, quibus tamquam ſaxis mutuo impoſitis Babylon exſurgat noua, cælum per ſcelera petituris. Viuet omnium omnino gẽtium vernaculis calamis Neruia gens, non aliam magis admiratione, quàm cùm cæſis ſuorum corporibus tamquam gradibus ſuperſtantes, faciliori in hoſtem procurrunt aditu, ſanguine ſuorum tamquam tubis & tympanis in inimicum ſanguinem exciti, quaſi per ſuorum, in hoſtium irent cædes. Nouum pugnæ genus, cùm per cadauera ſuorum hoſtem laceſſunt, hoſtem petunt. Ita etiam mortui viuentibus auxilio ſunt, & quos non poſſunt ferro, cadauerum tuentur obiectu. Iuuat nimirum per fratrum patrumque corpora hoſtem impetere, iuuat cadaueribus tamquam auxiliaribus copiis in hoſtem ire, nuſquam glorioſiùs quàm de ſuo-

Digitized by Google

ſuorum corporibus pugnaturi, nuſquam glorioſiùs caſuri. Idem in diſpari nō dicam generoſitate; ſed barbara immanitate, barbarus conatus hominis, dum ſcelera ſceleribus imponit; quibus tamquam gradibus creſcat in maius, præualidumq́ue ex his constructum aggerem tamquam propugnaculū diuinis opponat copiis, pugnaturus ex his & cælum petiturus: vt iam animus illi creſcat è ſceleribus, eoq́; ſe quiſq; arbitretur tutiorem, quo maiori ſcelerum mole tamquam rupiū per anguſtias obiectu tegitur, ne quis aditus pateat diuinæ colluſtrationi; eoq́; iam futurus certior, quaſi in tutum reductus, quo immanioribus ſceleribus, pronam in benignitatem diuinam excluſerit clementiam, veniæ nimirum ſpe ſemel excluſa. Quod ciuilium bellorum incentoribus ſolemne eſt, quo tutiorem ſibi per ſcelera ad ſcelera aditum parent.

Erant

Erant hæc humanarum cogitationum fatua molimina; quo minus ſperare aut poterant aut volebant clementiæ diuinæ ſymbola. Quæ eo depulerant potentiùs, quo validioribus ſe cinxerant ſceleribꝰ; nullum finem facturi, niſi aut gigãtum more fulmine improbitas decineraretur, aut igneo imbre ſulphureque & pice natarent, aut ſubducta terra pedibus latam ruinam daret. Nec deſtitit interim clemens Deus tot licet irritatus modis, & in flammas & ſulphura prouocatus, beneficia beneficiis innectere; vt quò plus ſcelerum, plus eſſet & beneficiorum; & ſi è ſceleribus tamquam aggere pugnaret homo, è beneficiis tamquam montibus improbitatem oppugnaret Deus. Crederes ſcelera prouocare beneficia, maioribusque maiora parari; vt qui terroribus vinci non poſſet, beneficiis vinceretur. Et omnia iam experta diuina bonitas benefi-

beneficiorum erat genera, exhauſerat clementiæ pharetram, irritoque tot iacula ciciderant conatu. Nec cedebat improbitas occallata; & quæ iam ferrum & chalybem vinceret duritia, aſpernareturq; omnem gratiæ diuinæ cuſpidem. Quid faceret? iterumné ad diluuia & vindices iret aquas; aut ſummum pœnarum ignẽ? fornacibusque ſæuiret ardentibus, aut vna purgatrice flamma ſcelera expiaret? aut vna potentiæ ſuæ falce demeteret hæc zizania ignibus nata? aut vno æternitatis ſuæ gladio genus omne tamquam vnam præſcinderet ceruicem? aut tamquam vno deiugularet gutture? perdere illi promptum paratumq; ne fuerat, ſaluare volebat. Quid faceret poſt omnia tentata benignitatis arma? vnum ſupererat prodigi amoris iaculum ad extrema ſeruatum, extremis malis remedium extremum. Ardua res, & quæ etiam Angelorum tranſcende-

cenderet fidem. Experiri placuit. Litandum erat diuinæ iuſtitiæ, & expiandis non tam medicamenta ſceleribus, quàm iuſtitiæ explendæ remedia quærebantur. Altum hic vbique ſilentium. Quis expleret? nudus homo non poterat, tot ſceleribus ſaucius, hiantibus immanè vulneribus, tantoque per crimina profuſo ſanguine, demedullato robore, delumbatis ac deneruatis per ſcelera viribus, minus etiam poterat. Sed nec poterat nudus Deus. Qui nec iuſtitiæ nec vindictæ in ſe experiri leges poterat, meritorum, præmiorum, ſatiſdationis expers. Inueniendus ergo erat qui dignationem operi daret ſceleribus parem, iuſtitiæ diuinæ parem. Fruſtra hæ ibant cogitationes, niſi accederet homini De⁹, vnuſque iam eſſet homo Deus, qui virtutem influeret diuinæ iuſtitiæ pariandam. Factum. Et conſilio huic delecta quæ virgo & mater eſſet,

eſſet, quæ ignara viri, ſola Spiritus ſancti connubiali, vt ita dicam, dextera, virgo, mater fieret Dei. Virgine vtero conciperet, virgine diuinam hanc ſobolem redderet; factum vidimus. Et iam natus homo Deus iuſtitiæ explere iura poterat. Erat hoc ſatis iuſtitiæ. Non erat ſatis amori. decurrendum fuit ad ſanguinem. Quid neceſſum ad illum? non reliquis virtutum actionibus iuſtitiæ perſolui iura poterant? cur ire ut ad ſanguinem? eundem amori erat. Neſcit amor modum. Et vt expleſſet iuſtitiæ leges, quomodo expleret amoris, ſi quæ poſſet amor, largiri negaret amor? Iam quid illum ſuaſerat homine veſtire Deum, ſi non amor? imperia ergo hæc amoris ſunt, & amoris tantùm. Iam ſi amoris imperia, quomodo non ſe profunderet amor in quidquid erat amoris, non extenderet in omnes illius fines? parcere non didicit amor, igno-

ignorat auaras manus, nec quidquam celat amantem. Adeoq; prodigus omnis amor eſt, nec ſua tantùm, ſed ſeipſum erogat amato, plura daturus, ſi plura [illegible]ſſideret. Eundum ergo ad ſa[illegible]nem fuit. Nec exſpectanda grandior ætas vulneribus magis nata, quaſi in expiamentum illius ætatis. Omnis ætas ſceleribus tenebatur, propriis aut alienis, & his etiam per traducem ſuis. In omni proinde ætate litare iuſtitiæ placuit.

Habebamus iam è matre virgine hominem Deum. Non ſatis fuit amori. Itur ad cultros, & octauo circumciditur die, vt ſanguine teſtaretur amorem. Non poterat calamo, nō ore inter infantiæ pannos? at dubię plurimùm hę amoris teſtationes ſunt: ſanguis mentiri nō poteſt. Sanguine ergo teſtari voluit. Fecit octauo die, ne lōgior mora detraxiſſe aliqd videretur amori. & inimica amo-

ri

ri mora eſt. Exerit ſe; & qua data porta ruit impatiens moræ: adeoq́ue nimiæ impatiens prudentiæ. Vt aliquid etiam dementiæ videatur permiſtum amori, dum nimis prodigè ſe diffundit in a[illegible]um. Quis mihi largiatur hanc dementiam, ſed cæleſtis dementiam amoris, quæ fama plurimùm terris audit, ſed cælo prudens? hæc illa eſt; qua ſtulta mundi elegit Deus vt confunderet prudentiam; quaq́ue ſanguinem octauo die fudit, cùm poſſet parcere; qua inimicos dilexit, delegit crucem, flagra, ſpinas, ſputa, clauos, lanceam. Quis è ſeculi prudentia non rideat hunc amorem, & exclamet, Quouſque fatuus amor? quis odio carnem ſuam habuit, vt parceret alteri? quis ſanguine ſuo medetur alteri? vitamq́ue quis prudens ſuam poſtpoſuit alteri? veniunt hæc de ſeculi prudentia, de diuinitatis æmulatore à primordio mendaci. Eadem inſonat virgi-

nibus,

nibus, Quid maturitatem veſtram ſacratis Deo, poſteritatis hoſt.s? aut ſobolem negatis terris? quid viduas ducitis noctes ſoli Deo maritatæ, ſpemq́; parentum in negata progenie fallitis? eadem Martyribus. Quouſque per ignes & tormenta, & tot carnificum ingenia ſanguinem funditis? quid iuuat flammas alere ſecãdaq́; præbere viſcera, aut lento torreri igne, milleq́ue mortibus vitam finire? nihil hic opus longa elegantium doctorumque verborum circumductione, duobus expediri verbis quæſtio hæc omnis poteſt. Amor fecit. Amoris proinde hæc conſilia ſunt. Damna, ſi audes, quia amas. Si non amas, quid ignorata damnas? at neſcit quid ſit amor, qui non amat. Solus amorem nouit omnis amans. Amantem ergo conſule tamquam amoris expertum, & ſcientiæ huius artificem peritum. Ille dicit, nullam eſſe voluptatem maiorem voluptatis

contemptui, nullam feliciorem ſobolem quàm virgine matre natam, cælo exulare nuptias; fortunatiſſima eſſe connubia virginis & Dei, nihilque fœcundius virgine Deo maritata. Gal. 4. Hinc illud, *Lætare ſterilis quæ non* Eſa. 54. *paris, erumpe & clama quæ non parturis. Quia multi filii deſertæ magis quàm eius quæ habet virum.* Nullasq; viduas eſſe noctes Deo ſociatas; nullas epulas ignibus, nullas fornacibus, delicias ſuauiores; nullas roſas prunis calcari mollius; nullam vitam mortib. chariorem; nullis victoriis maiores triumphos parari; pluſq; victoriarum in vno martyris ſanguine, quàm in Luculli, Marii, Syllæ, Pompeii, Cæſaris, Alexandri, Hannibalis barbara ſanguinum profuſione, cùm & maria tingerentur ſanguine, & flumina cadaueribus ſtarent, & calcanda ſe præberent victori.

Hæc qui non intelligit non amat: intelligeret, ſi amaret. Intellexerunt

virgi-

virgines & martyres, & ſequuti ſunt amorem; & præmia tulerunt amoris. Intellexerunt illi, qui, Apoſtolo teſte, *Ludibria & verbera experti, vincula & carceres, lapidati ſunt, ſecti ſunt, tentati ſunt, in occiſione gladii mortui ſunt: circuierunt in melotis & pellibus caprinis, egentes, anguſtiati, afflicti: quibus dignus non erat mundus: in ſolitudinibus errantes, in montibus & ſpeluncis, & in cauernis terræ.* Et retulerunt amoris ſui præmia nullo æuo finienda, nullo minuenda. Imitati magnum Amorem ſuum, qui natiuitatis octauum diem ſanguine ſuo in amantium prouocamentum & vindicationem ſignare voluit, ne aberrare amans alio rſum, certus nunc de via quam Amoris ſui purpura ſignatam videret. Nomenq́ue accepit in hac die magnum. Hebr. 11.

Nec aliud nomen eſt ſub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos ſaluos fieri. Magnum nomen nobis hodie Act. 4.

Digitized by Google

purpuri tinctum, quam nulla in omnem ætatem vetuſtas eluet. Vt amorem hac die ſuum firmauerit Amor noſter magno IESV ſui nomine, magno ſanguine. Vt nullum iam de amore oriri aut moueri dubiũ poſſit, cùm illum & nomine, & pro atramento, ſanguine ſignauerit ſuo Amor noſter.

Accipe, anime gaudio iam plene, hanc obligatoriam ſyngrapham Amoris tui, qua amorem ſuum nomine ſanguineque ſuo tamquam teſtibus firmauit. Fraus his ſubeſſe nulla poteſt. Nimis teſtata documenta habes magno vt nomine, ita & ſanguine roborata. Et gaude nunc tanto felix nomine. Inſonet illud auribus, cordi, pectori. Nec vlla te reperiat dies, nox nulla, hora nulla hoc nomine viduatum. Amas dulcedinem? ſuper mel & fauum dulce eſt; *Fauus*

Cant. 4. enim *diſtillans labia* eius, *mel & lac ſub lingua* eius. Amas odorem? fragrat vnguen-

vnguentis optimis. hinc illud, *Oleum effuſum nomen tuum: ideo adoleſcentulæ dilexerunt te. Trahe me poſt te, curremus in odorem vnguentorum tuorum. Odor enim vnguentorum tuorum ſuper omnia aromata.* Amas vina? audi votiuo huius potu inardentem, *Introduxit me Rex in cellaria ſua: exultabimus & lætabimur in te, memores vberum tuorum ſuper vinum:* audi inuitantem, *Bibite & inebriamini cariſſimi.* Et illud: *Dabo tibi poculum ex vino condito, & muſtum malorum granatorũ meorum.* Delectat te forma? habes iam antè decantatam, *Dilectus meus candidus, & rubicundus, electus ex millibus.* Vis loquentem? imitare ſponſam, *Sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis.* Et, *anima mea liquefacta eſt, vt loquutus eſt.* Vis robore plenum? *turris fortiſſima nomen Domini, mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium.* Vis omnis eruditionis theſaurum? audi Apoſtolum, *In quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ*

Cant. 1. Cant. 4. Cant. 1. Cant. 5. Cant. 8. Cant. 5. Cant. 2. Cant. 5. Pro. 18. Cant. 4. Col. 2.

Digitized by Google

& ſcientiæ abſconditi. Vis gloria pri-
Phil. 2. mum? *Donauit illi nomen Deus, quod eſt ſuper omne nomē, vt in nomine* IESV *omne genu flectatur, cæleſtiū, terreſtrium, & infernorum.* Vis illum ſimilem tui?
Rom. 8 miſit *Deus filium ſuum in ſimilitudinem carnis peccati*: & peccati tamen ex-
1. Pet. 2 pertem, *Qui peccatum non fecit, nec inuentus eſt dolus in ore eius.* Pro noſtris verò patientem, *Qui peccata noſtra ipſe pertulit in corpore ſuo ſuper lignum, vt peccatis mortui iuſtitiæ viuamus.* Vis mi-
Hebr. 4. ſerantem? *Non enim habemus Pontificem, qui non poſſit compati infirmatibus noſtris; tentatum autem per omnia pro ſimilitudine abſque peccato. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ, vt miſericordiam conſequamur, & gratiam inueniamus in auxilio oportuno.* Quid vis denique? omnia ſi vis, omnia in hoc nomine habes. Pluſq; habes, quàm vouere poſſis, aut audeas. Aude. Maiora impetrabis. Quoque plura conceſſerit, plura nuſquam irrito

voto

voto concedenda ſperabis. Tantùm aude anime. Manum ad magna porrige. Nil nomine hoc maius eſt. Totum poſſide. Tibi enim nomen illud ſtetit, tibi fluxit hodie hic ſanguis. Fruere. Et amplectere hoc nomen. Ardeat hoc incluſum pectori, & longè etiam lateq́; diffundat flammas. Ardeat incluſum cordi, totumque illud poſſideat ſibi. Factum iam poſſeſſio nominis huius magni. IESVS imo reſideat corde, IESVS ſupremis natet labris. Vigilet ille tecum, indormiat tecum. Ambulas? dirigat ille greſſus. Quieſcis? claudat ille latus. Studes? ille te erudiat. Loqueris? ille inſideat labris. Siles? ille te pia doceat ſilentia. Scribis? ille dirigat calamum. Operaris? ille moderetur manum. Oras? ille orationem animet. Amas? nullam admitte flammam niſi à dextera illius, nullos ignes niſi ab amore illius iaculatos, quales accepimus,

Act. 2. cùm *factus repentè de cælo ſonus, tamquam aduenientis ſpiritus vehementis, repleuit totam domum vbi erant ſedentes. Et apparuerunt diſpertitæ linguæ tamquam ignis, ſeditque ſupra ſingulos eorum.* Hos ignes concedat huic animæ Amor meus ſanguine ſuo purpuratus: nomine ter magno ſuo firmatos, vt nihil amem, nihil voueam, nihil ſperem, nihil cogitem, nihil ambiam, niſi IESVM amorem meum ſanguine rubricatum; niſi illum non tantum in caſtimoniæ lilio candentem, ſed in circumciſionis torculari rubentem. Illum loquatur frons, oculi, labra, genæ; illum quidquid reconditum tegitur corde, quidquid palam diffunditur ore, & calamo, vt vnus mihi iam ſit IESVS & omnia. Nihil extra illum aut mens intelligat, aut voluntas amet, aut ora loquantur; ille mihi vnus abditus lateat fibris, ille verbis & opere ſplendeat, donec totus tandem illius, ille

meus,

meus, poſt tot votis optatos amplexus cum fortunatiſſimo Euangelico ſene, inclamare ex vero liceat, *Nunc dimittis ſeruum tuum Domine ſecundùm verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei ſalutare tuum.* Cùm ſenſero nimirum hoc pectus amori tuo, tamquam fluminibus innatās; imbribus tuis, tamquam decumanis ſurſum deorſum fluctibus amica conuolutione iactatum; nube cœleſti tua, tamquam toto Oceano conſepultum. Felicia amoris flumina, fœcundus imber, fortunati fluctus, beatum mare magnum! Eueniant hæc mihi in hoc magno à circumciſione purpurantis IESV nomine, & eueniant æternùm.

Luc. 2.

CAPVT X.

Ad ſtellam Maiorum ducem.

FELICES Magi, tam fortunata ſtella duce. Quis non ſequatur amicam ſtellam? errare non poteſt quæ è cælo ducatum præbet. Sequor præeuntem. Nam quid nunc verear tanto ductore munitus? ſed neq; mentiri ſtella poteſt diuinæ prouidentiæ nutu in teſtationem noui Regis ſubmiſſa terris. Amo te mea ſtella, quæ me ducis ad Regem meum. Nolo regiam. Quò mihi diademata & purpura, & nomen regium? Amorem volo. Ad hunc me ducito, & ſequor paribus tecum paſſibus, vt coniungar illi indiuiduo nexu; niſi Rex Amor meus eſt: vt innectatur hæc anima Regi iam ſuo Regina. Sit hæc Regina vt amem Amorem meum Regem. Duc me quò voles ſtella. Sequor. Quid ſi Hieroſolymam ad Herodem

rodem & ſynagogam? ad Annæ, Caiphæ, aut Pilati domum? ad templum marmore inſtratum, gemma & auro tectum? quò mihi magna hæc nomina, aurum, gemmæ, marmora? non hæc ſunt illa, propter quæ calcamur & premimur, propter quæ ferrum cædeſque vrbem inambulant, rubent indignata maria & flumina, fatiſcunt cadaueribus campi, nec iam torrentes aquam, fundunt ſanguinem? quò mihi argenti auriq́ue pondera Herode nata? quò purpura radians, auro nitens, gemma fulgurans? an vt audiam blaſphemas populi voces de adulantium ore fœtentes, *Dei voces & non hominis*? *Act.12.* ſimulq́; in ſcaturientium vermium putoribus videam potentis Domini in diuinitatis æmulatore dexteram potentem, nec fruſtra iam Deum? vel quò mihi Synagogæ faſtus, perimentes & occidentes literæ? quò frontibus præcepta ludentia,

tia, incircumciſis exulantia cordibus? quò in Anna & Caipha decinerandum Pontificium nomen, & iam nullum? procul hæc ab Amoris mei domo. Hanc quæro, mea ſtella, dux mea. Quid mihi oſtendis Hieroſolymæ turres cælo ſurgentes, Babyloniisq; conatibus inuidiam facturas? quid fatuas Regum oſtentationes? quid humanæ dexteræ ſtulta molimina? non cinis & puluis omnia? quid theſauros Dauidis, impendia Salomonis? perierunt. Et iam ſola nomina. Quid mihi diuitem Palæſtinam, campumque lacte & melle fluentem, aut grauidos ſobole ſua autumnos, nepotibusq; ſuperſtantes auos? non mortem Palæſtina bibit, & retro iam ager, paſcua, vineta, nunc Gelboë montes? cùm intonuerit ille populus fatali buccina, *Sanguis eius ſuper nos & ſuper filios noſtros*, dictum, factum. Et exinde natauit iam orbis Hebræo ſanguine in pia-

Matt. 27.

mentum

mentum ſemel fuſi innocentis ſanguinis. Quid alta oſtentas mœnia, propugnaculis circumſecùs firmata? quid mille millionum auri opus, quos conuaſauit Dauid, profudit in vnum templum Salomon? non ſunt hæc Amoris iam mei amica domicilia. Alius in illis amor ludit, alius habitat, ſera pœnitentia ignibus æternùm coronandus. Educ me ex hoc carcere ſtella mea. Non clauditur mœnibus amor meus, liberos amat campos, libertatis aſſertor. Seruitus mœnibus clauditur, ſub marmore & auro ingeminant lora, mancipia trepidant, palpitant domini, venena in gemma, ferrumque in ſeruo metuentes, ad omnem tectorum ſuorum fragorem pallentes, omnium ſerui, quia omniũ victima: qui namque ſeruus vitam contempſit ſuam, dominus factus eſt domini ſui, vitæ, diadematis, purpuræ.

O vani! quid æterna ſub ſceptro

Digitized by Google

cogitamus? momẽto Imperator conſte-tit, momẽto periit. Audi, orbis domi-nans, audi, puluis & cinis, ſeruo pa-riandus, & luto & vermibus. Non ſunt hæc amoris mei. Videam non ſub caſa ruſtica, vili teſta, vimi-nes habitet amor meus. Quid ſi in virginis matris ſinu, virgine paſtus lacte, & vbere virgineo, collo & labris, virgineoq; vertice ludat amor meus? quid ſi inter amica caſti Ioſephi bra-chia? quid ſi in fœno & præſepi inter bouem & aſinum, iniquus medius, ô amor? ô virgo mater! vbera vbi eſtis diuite virgineo lacte plena? ô ſinus caſti pu-doris teſſera! caſti reconditorium a-moris, & æternum caſtum! ô labra caſti mutuo ſubentia amoris purpu-ra! ô genæ ſolis pendentis à collo a-moris mei, baſiis purpuriſſatæ! Quis imprimat hæc labra cordi meo, ani-mæ huic meæ? ô brachia virgine ma-tre, caſta, quibus cingitur Amor meus, qui nullo orbe cingitur? ô caſtus

Digitized by Google

caſtus matris vterus quo clauditur
Amor meus, nullo claudendus cæ-
lo, terra nulla? ô panni quibus bea-
to nexu ſtringitur & inuoluitur A-
mor meus, nullo ſtringendus ſpa-
tio, nullo inuoluendus termino!
quis pro pannis inuoluat hac ani-
ma Amorem meum? duc me ad hos
pannos ſtella mea, ad hæc præſepia
fœnumque meum. Quis ſcit an non
admittar ad communionem præſe-
pia? omnia ſpondebo ſponſioni-
bus diues; exuar omnibus. Vt autem
redierit à ſinu caſtæ matris, vbere
iam plenus virgineo Amor meus, no-
uo hoc præſepi, cunisque pro ve-
teribus, indormiat nouis? quid ſi
pro fœno mollia ſubſternam cor-
da, peccatoris lachrymis lota, A-
moris ignibus ſiccanda? quid ſi de-
dam fallamque amico dolo matrem?
pro faſcijs & pannis, anima hac cor-
deque inuoluat dilectum ſuum, di-
lectum meumque animum haud arbi-
trata

trata pannum? ô ſi matris Iudam o-
culos fortunato hoc dolo, Iudamq;
ipſum adeò amorem meum! Quid
immoror nec ſatior his nudis votis?
duc me ſtella mea, vt expleam hæc a-
moris vota. Nec iam ampliùs vota,
res ſunt. Duc me ſtella. Et iam video
caſam, regiam meam. O nimiùm
mora longa, & ah nimis amanti lon-
ga! quis negabit alas amanti? alas ha-
bet omnis amans, pernicior alite,
nimbo, vento, iaculis. Et iam attigi
caſam. Amplectar. Quis amplexum
neget amanti? ô mea regia, votum
meum, voluptas mea, amor meus!
quis negabit amanti baſia? dulcia ſu-
per mel & fauum! quis negabit amã-
ti labia? amica labia ſolo dilecto pu-
puriſſanda Quis negabit amoris ge-
nas? dilectæ genæ ſolius amantis ore
ſulcandæ. Quis negabit amorem i-
pſum? mellitiſſime amor, ſolius a-
mantis brachiis conſtringende.

Verùm vale mea ſtella, cęlos pete.

Non

Non ſequor? Miraris? cælum mihi
hic eſt & cælorum primum maxi-
mumq;. Nam & amor meus cælum
eſt. Vale dux meus, regina mea, amo-
ris mei domina magna. Gratias habeo ti-
bi pro felici hoc ductu. Nec aliud
habeo quod rependam: vnum enim
amoris affectum habeo, nec vltra.
Hunc affectum amoremque meum
ſoli amori meo debeo. Ignoſce. Non
poſſum hunc defruſtare. Totum
occupauit amor meus, nec riualem
patitur, aut partiri permittit amo-
rem. Ignoſce. Præter hunc affectum
& gratam mentem beneficiorumq;
memorem nihil habeo; illum non
poſſum, neq; meus nunc amor eſt, a-
moris eſt. Ille ſibi hunc in pannis,
præſepi, fœno, matris vberibus con-
iunxit ſibi; quare cum tranſierit affe-
ctus amorque meus in ius poſſeſſio-
nemque amoris, nihil illius habeo,
quod erogem tibi. Gratum ergo a-
nimum, qui ſolus mihi reliquus, ſa-
cro di-

cro dicoq́; æternùm ſibi. Patere me nunc ſatiari regia mea, animamq́ue hanc Reginam iam factam, Amori Regi ſuo. Beata regia. Supra quidquid fuit, eritq́ue magnum, adeoq́ue cælum ipſum vincens decore. Nam quæ alia cæli gloria, quàm Amor meus? aut à quo alio illi dignitas quàm ab amore meo? qui cùm pro cælo Bethlehem ſibi delegerit, nō & omnem dignationem Bethlehem conceſſit, in Bethlehē tranſtulit, quod aduētu hoſpitioq́; ſuo fecit cælum? ô liceat, Bethlehem, mutare vices, vt tu tranſeas in me, ego in te, vt fiat iam hæc anima cælum amoris mei. Vt qui volunt cælum, deſcendant ad hūc hortum aromatum dilecti manibus conſitum, ad hanc inquam animam felici amoris mei hoſpitio cælum factum. In quo amor me⁹, gaudium meum, voluptas mea caſtæ genitricis matris virginis pendeat vberibus, virgine lacte ſaturandus.

Digitized by Google

dus. Felix illa dies. Æternet hanc amor me⁹; vt cælum fiam amori meo, virginisq́ue matris cælum Bethleem factus dilecto meo ludenti inter vbera! quid hæres anima, facta iam Regina Regi tuo, thalamus, adecq́; cælum dilecto tuo? Non quæ Regina & thalamus, cælum eſt? ego dilecto, dilectus meus mihi. Cælum ille mihi, ego illi. Nam & delitiæ illius eſſe cum filiis hominum. Non & cælum? nam quid aliud cælum, quàm delitiarum locus dilecti mei, & delitiarum ęternarum? tantùm fruamur his delitiis amor meus mutuo iam facti delitiæ magnæ, caſtæ, æternæ; quales tu matri, mater tibi, caſtæ matri virgini delitiæ caſtæ. Caſtis vberibus virgine lacte tuberantibus caſta labra, os caſtum. Caſto collo ceruicibusq́ue caſtis amica & caſta ſarcina. Caſtiſſimis matris genibus vteroque virgini caſtum pondus; optatum gratumq́ue pondus.

Nullum

Nullum pondus. Niſi delitiæ pondus, & pondus cælum. Nam, quale fuit hoc pondus cælum matri? ô qui ludis inter vbera, factus vberibus cælum! non & vbera virgine diſtenta rore facta viciſſim cælum tibi, voluptas tua, delitiæ tuæ? Eueniant hæc mihi, vt vicaria præbeam vbera, non dico caſtæ, ſed pœnitentis animæ. Nam & fructus huius dulces gutturi amoris mei. Carpe dilecte mi, & paſcere his malogranatis, (abite oculi) venarum fontibus purpuratis, vt tu mihi, & ego tibi, æternum mihi, æternum tibi, & delitiæ vtrimque æternæ, æternum cælum. Nec aliud quàm mutuum hoc in omnem æternitatem cælum.

Digitized by Google

CAPVT XI.

Ad Maiorem adoratio-nem.

QVo properatis ſeculi pruden-tes? ſtulta mundi elegit Deus; quid patria cariſq; penatibus deſertis peregrinum veneramini ſolem? quid in alieno ſolo & diademate ſcepera quæritis noua? quid in cocco & Tyrio Regem ſperatis? an coronam vultis nouercalibus Synagogæ manibus texendam? an purpuram, non alio ſucco, quàm Regis ſui ſanguine tinctam, & meliore iam purpura lotam? Nobiliſſime cælorum, quando fruemur aſpectu tuo? quando lauabimur defluis his guttis purpuræ tuæ? quando madebimus hoc rore, mergemur fluctibus, innatabimus purpureo tuo mari magno? erit cùm non tabula ſalutem quæremus fluctuum hoſtes, ſed toto immergemur corpo-

corpore purpureæ tempeſtatis auidi, hauriemusq́; ore toto promi, amicos purpuræ noſtræ fluctus. At nunc aliò nos vocant Magi; Regẽ vouent, ſpirant Regem. Nil nouum, ſi diademata ſceptra loquãtur, purpura purpuram cogitet. Magnorum hoc eſt, intacta tranſire iacentia, & quæ voluntaria voluuntur iniuria; & ad magna animum tendere. Regna meditari & imperia, Regum eſt. Humi ſerpentia delectant plebem. Et quæ vix magnorum teruntur pedibus, plebeia legũtur manu. Quò minùs mirum, Regem meditari Reges, nec infra coronam verticem diſcriminatem, aut infra ſceptra locupletãtia dexteram, aut extra purpuram diuite terram fluxu verrẽtem cogitationes oculosq́; iaculari. Nouum eſſet, non ambire regna Reges, negligere imperia. Iam cùm ſponderet ſtella regna, nouaque terris imperia nata, quid magnũ fuit excire patrio

ſolo

ſolo Reges regnorum auidos? ma-
gnum fuiſſet, poſt diuites regnorum
ſponſiones domo contineri. nec qſ-
quam niſi ignauæ mentis ignauam
dextram crederet, quę propoſito re-
gno, ſceptra negligeret, aut cõcede-
ret aliis domeſtica cõtenta gleba; de-
currunt ergo in odorem regnorum
nouorum Magi noſtri ſtella indice &
duce. Falli ſtella non poterat, didice-
rat cælo: Fallere nõ poterat, naſcũ-
tur terris doli, exulant cęlo. Certi er-
gò de ſponſione ſequuntur ducem,
& iam propè regna tenebant, cùm
luſit hic error: Iudæorum Regem,
& in illo orbis imperium quære-
bant, quis dubitaret Hieroſolymis
naſciturum, in regia nimirum Re-
gem? fuit hoc à prudentia ſeculi,
quam necdum in plenum exuerant
Magi noſtri. Regem tamen reperi-
unt ſed quem ſeculum, non promi-
ſerat ſtella. Herodem Regem. à quo
de nouo ſciſcitantur Rege. Quid
niſi

niſi filiũm ſuũ deſignaret? aut quem alium agnoſceret Regum regno ſuo natum? audax factum & ni ſtella propè imperaſſet, temerarium. In alieno regno nouum Regem à rege ipſo quærere, quis crederet aut pruden-ter, aut ſine ferro & ſanguine poſſe? Verùm cõtinebat barbaras has ma-nus in filiorum etiam iugulo notas, qui ſtellam ductricem cælo dederat. Et quod magis mirere, diſcunt ab i-pſo, Synagoga magiſtro, Bethlehem regno reg æque deſignatam. Deſerta proinde Hieroſolyma, quæ Babylo-nem & Sodomam ſcelere vinceret, vt primùm pedem extulerunt, ducẽ ſuam ſtellam vident. Non viderant Hieroſolymis, ſceleribus ſubduxe-rat radios denſaque criminum nube intercluſa luce, proſpectum negaue-rat. Nunc pulſa caligine tenebrique reductis, optata lux redit; dux co-mesque itineri futura. Amplectũtur Magi nouum cælo munus, poſt ſtellę

ſuæ,

ſuæ noctem diem nouam. Sequuntur præeuntem. Et ducis ſuæ ſtatione nullis retrò audita ſeculis diſcunt regiam ſtabulum, cunas præſepe, lectum fœnum, coccum & Tyrium viles pannos, comites & ſatellitum turbam bouem & aſinum, nutritiũ, non patrem Ioſephum, matrem virginem, puerum Regem virgine lacte paſtum, ytero conceptum virgine, virgine natum.

Quem credam fuiſſe animũ Magorum noſtrorum in hoc nouo Regum maximi portento? ſtetiſſe credam mentem, nec delinquentis animæ ſigna tuliſſe, dediſſe? tot miracula momento fulſiſſe, & non ſubductos corporibus pedes prolapſu venerationem teſtatos?

O ſtabulum Regis mei amoris mei Regia! te veneror mea Regia, in qua ſtabulare voluit Rex meus. Veneror te meum ſtabulum regia facta amoris mei. Æternet hoc mihi ſta-

bulum Rex meus amor meus. Non quæro hic marmora & aurum, non laquearia gemmis lucentia, non parietes aulęis grauidos, non quidquid docta manus luſit in ornatum ingenio vincente naturam. Vnus enim amor meus & aurum & gemmas, obeliſcos, pyramides omnes, & quidquid Aſia, Africa, Europa marmorū ſub docto ſudauit ferro. Quidquid ornamentorum laſſata terra, & maria, quocumq; ſole mutuata ab vtraque deuexerunt India, Oriente, Occidente toto, quidquid tot retro ſeculorum omnibus quaqua terrarum fatigatis fluminibus, portentoſa Regum produxit inſania; tam facilè vincit amor meus, quàm facilè maria vincunt torrentes, cęlumq́; anteſtat terris.

Felix ſpelunca regiarum cunarum amoris mei vicaria miniſtratrix. Vbi columnæ argenteæ, reclinatorium aureum, aſcenſus purpureus Regis Salo-

Salomonis mei? verùm quò mihi co-
lumnæ argenteæ, reclinatorium au-
reum, aſcenſus purpureus? non pro
his omnibus melior iam Salomon a-
mor meus, cuius *caput aurum optimũ,* Cant. 5.
cuius genæ ſicut areolæ aromatum conſitæ
à pigmentariis, cuius *labia lilia diſtillan-*
tia myrrham primam, cuius *manus tor-*
natiles aureæ, plenæ hyacinthis, cuius
crura columnæ marmoreæ, quæ fundatæ
ſunt ſuper baſes aureas?

Fortunatum fœnum plumæ, le-
ctus, thalamus factum dilecto meo.
Non dicam cum ſponſa tua, *Lectu-* Cant. 1.
lus noſter floridus, tigna domorum noſtra-
rum cedrina, laquearia noſtra cypreſſina.
Exaruit fœnum & emortuum iacet.
At tu mihi pro fœno, *flos campi & li-* Cant. 2.
lium conuallium; & *botrus Cypri dile-*
ctus meus mihi es. Fulciar tantùm his Cant. 1.
floribus, madeam vino, *quia amore*
langueo. Sed & *vineæ florentes dederunt* Cant. 2.
odorem ſuum, in hoc odorato fœno, Cant. 3.
lectulo dilecti mei. *Lectulum Salo-*

monis ſexaginta fortes ambiunt ex fortiſſimis Iſrael, omnes tenentes gladios, & ad bella doctiſſimi: vniuſcuiuſque enſis ſuper femur ſuum, propter timores nocturnos. Nil hic opus ferro exulat omnis timor. Et nox hic nulla, dies eſt, omni elementario maior. Nam & Sol hic eſt omni elemẽtario nobilior, à quo hic noſter lucem omnem ſuam mutuatus, lucem refundit. Quin & ſi opus milite, ſolo mater cælo plena, *terribilis vt caſtrorum acies ordinata* eſt, vt nullius verear ferrum. Quid ſi tamen hoſtis contrà ſteterit, an non Bethleem fœni mei reconditorium, *ſicut turris Dauid, quæ ædificata eſt cum propugnaculis*, ex qua *mille clypei pendẽt omnis armatura fortium*? Imò quid turris Dauid ad Bethlehemica propugnacula terris inferiſque tremenda, cælo veneranda?

Cant. 6.

Cant. 4.

Beati panni; non & beatiores ſi demuter in illos? ſi præcingar amori meo animatus pannus. Si obuoluar

dilecto

dilecto meo vitalis faſcia? beati panni animæ, caſta virginis matris manibus, præcingenda amori meo: beata faſcia animæ, virgineo obuoluenda nexu amori meo. Quàm benè ludemus virgineo explicati ſinu, virgineque manu & brachio implexi amori meo? fortunati doli, ſi fallam in his pannis matrem! felices faſciæ, ſi fallam in his amorem meum animato dolo. ô quando! quando obuoluar amori meo caſtus amor, pœnitentiæ lotus manibus? quando è nœxio lachrymarum balneo, pœnitentiæ fontibus virginæ magnæ matris ablutus dextera beabor in amore meo, vt indiſſociando nexu caſtus nunc amor caſto innectar amori ęternum meo?

Beatior etiam magne Ioſephe nutritius factus amoris mei. Caſta dum ludit inter brachia amor meus, pendet amica collo ſarcina, purpuratq; genas baſiis, purpuraturq; tuis! tēpo-

ra vbi eſtis? gnoſce. Inuideo tibi magne ſenex. An vſque & vſque iuuat baſiari? ſatis, ah ſatis. Morior ſi pergis. Quid negas amicum pondus? paululum ſecede hac regia, vt ſuccedam nutritius nouus: paululum cõcede hanc ſarcinam vicaria geſtandam dextera, vt ludat iam amor meus in hoc vicario collo, genis, vertice, dum pannos explicat virgo mater amori meo. ô baſia vbi eſtis, vt oſculetur me oſculo oris ſui amor meus? beata ô nimium baſia amoris & mei! ô exterantur hæ genæ tam caſto baſiatore! non ſatis eſt purpurari, nec manibus his alumnari. Totum, totum volo, & collo genisque, cordique animæque huic quaqua parte totum. Concede hoc mihi mater: nam iam annuit amor meus. Beata ter & amplius, terris cœlisque prima. Cant. 7. *Quàm pulchra es, & quàm decora in delitiis! Statura tua aſſimilata eſt palmæ, & vbera tua botris, guttur tuum ſicut vi-*

ut vinum optimum dignum dilecto meo ad potandum, labiiſq; & dentibus illius ad ruminandum. Quid? quod *meliora etiam ſint vbera tua vino, & odor vnguentorum tuorum ſuper omnia aromata. Fauus diſtillans labia tua, mel & lac ſub lingua tua; & odor veſtimentorum tuorum ſicut odor thuris.* Ideo dilexit te amor meus; & elegit è millibus virgo virginem. Cant. 1. Cant. 4.

O taceo. Nec habeo vltrà ſpiritum. Sed & anima mea liquefacta eſt à vultu decoris tui. Vt iam exclamem, *Verus eſt ſermo quem audiui in terra mea, ſuper ſermonibus tuis, & ſuper ſapientia tua: & non credebam narrantibus mihi donec ipſa veni, & vidi oculis meis; & probaui quòd media pars mihi nunciata non fuerit. Maior eſt ſapientia & opera tua, quàm rumor quem audiui. Beati viri tui, & beati ſerui tui, qui ſtant coram te ſemper, & audiunt ſapientiam tuā. Sit Dominus Deus tuus benedictus; cui cō-* 3. Reg. 10.

placuiſti.fac me vnum de mercenariis tuis, quia hic fame pereo, amore langueo : nec eſt qui conſoletur me ex omnibus caris meis. Tu poteſt & poſt amorem meum dilectum tuũ; potes ſola. ô langueo. & ô ſitio. Languentis reſtingue ſitim. Non reſtinguitur niſi amore meo. Concede hunc mihi virgo mater, vt bibam ex hoc puteo aquarum viuentium; & ſatier ab vbertate fluminum illius. Quid negas pauperi quod conceſſiſti Magis? an quia illi Reges, de prærogatiua ſunt priores? aut Regibus patrocinantur iura? non cum paruulis & pauperibus ſermocinatio illius? non ſtulta mundi elegit amor meus, vt confundat ſapientes? meus ergo potiori iure, meus eſt. Nam & in paſtoribus pauperibus primò denunciatus eſt.

Felices interim Reges: nam dum vota hæc eunt mea, cęlumq; terramque impleo ſuſpiriis, fruuntur illi amore

more meo, nō furtiuo quopiam, ſed pleno matris munere. Fortunati Reges. Quis me conſtituat Regem vt potiar dilecto meo? magis etiam, quis me ſtituat Reginam, vt iungar Regi amori meo? & liqueſcat hæc anima in ſinu Regis amoris mei? immoriatur vberibus illius, condaturq; nobili hoc ſarcophago æternùm illius. Ne cogar cum his Regibus redire in regionem meam. Regio mea, patria mea, amor meus eſt. Semel egreſſus ſum è domo matris meæ, ſemper egreſſus ſum. Semel renunciaui patriæ; renunciaui ſemper. Nec alia mihi nunc genetricis domus, quàm genitricis magnæ virginis matris. Nec patria, niſi Regium Bethlehemicum ſtabulum. Hic viuam, hic moriar. Ite reges Magi. Exſpectat vos ſolum patrium, parentes, cara pignora. Mihi parentes nulli extra hanc genitricem magnam, pignora nulla extra hunc amorem magnum, cælo conceſſum

 matri

matri datum, mihi natum, vt iam huic decantem illud ſponſæ: *Pone me vt ſignaculum ſuper cor tuum, vt ſignaculum ſuper brachium tuum. Quia fortis eſt vt mors dilectio. Lampades eius, lampades ignis atq; flammarum. Aquæ multæ non poterunt extinguere caritatem, nec flumina obruent illam. Si dederit homo omnem ſubſtãtiam domus ſuæ pro dilectione, quaſi nihil deſpiciet eam.* Nam quid comparari amori poteſt, & amori meo? in quo reconditi cælorum terræq; theſauri iacent. In quo conſepultæ delitiæ omnes, beatarum mentium gaudia. Magni Patris, magnus amor. magnæ virginis matris amor magnus. Sit & pectoris huius animæque languentis meæ amor magnus. Eueniat hoc mihi in hac Bethlehem itica regia Magorum munificentia locupletata. Nam ego quæ deferam munera nulla habeo, præter cor contritum & humiliatum, & amore ſaucium: hæc ſi amas & voles, habes amor meus.

Cant. 8.

Aurum

Aurum ignoro præter amoris aurũ pœnitentiæ fluminibus, caritatis fornacibus purgatum, & purgatum ſepties. Myrrham ignoro, præter myrrham animę mœrorum fontibus lotæ. Thura negata mihi odoratarum arborum lachrymæ, niſi pœnitentis arboris huius lachrymas, non per ſtillicidia, ſed totis ſitulis, adeoq; oſtiis profluentes velis. Hæc ſi amas, & non aſpernaris munera, regio, quia munifico & parcere neſcio pectore erogandas habes munera (abi inuidia) prodiga manu profuſa. Neſcit amor parcere: à cuius tecto tam exulat parcimonia quàm abſunt odia. Carpe hæc munera noxiæ aliquando arboris fructus lætos, quos tibi virgo mater, virgineq; grataq; porrigat dextera æternùm tua. Quo beneficio etiam illius æternùm ſocier tibi amor meus.

CAPVT XII.

Ad fugam in Aegyptum.

ANgelus Domini apparuit in ſomnis
Matt. 2. *Ioſeph, dicens, Surge & accipe pue-*
rum & matrem eius, & fuge in Aegyptũ,
& eſto ibi vſque dum dicam tibi. Futurum
eſt enim vt Herodes quærat puerum ad per-
dendum eum. Qui conſurgens accepit pue-
rum & matrem eius nocte, & ſeceſsit in
Aegyptum. Quò properas amor me-
us? etiam nocte, & in Ægyptum?
quomodo nos deſeris Sol magne?
an inferre diem paras Ægypto, vt
Ægyptias diſpellas noctes Pharaone
natas? aut quid vereris ferrum He-
rode cuſum? Non tu ille es cuius
hæc fortia verba ſunt fiduciæ plena?
An putas quia non poſſum rogare Patrem
Matt. 26. *meum, & exhibebit mihi modò plusquam*
duodecim legiones Angelorum, è quibus
4. Reg. vnus nocte vna *percuſsit in caſtris Aſſy-*
19. *riorum centum octoginta quinque millia.*

Non

Non tu ille cuius nutu Babylonius
tyrannus fœnum vt bos comedit;
Baltaſſar Chaldæus appenditur in
ſtatera, & inuenitur minus habens;
Antiochus mœroribus contabeſcit
in terra aliena? quid metuis ferrum?
non tuo nutu ſtat hæc penſilis mun-
di machina, peritura ſi remoueris
manum? non imperio tuo *dirupta* Num. 16.
terra ſub pedibus Core, Dathan & Abi-
ron, *& aperiens os ſuum deuorauit illos*
cum tabernaculis ſuis, & vniuerſa ſub-
ſtantia eorum, deſcenderuntq; viui in in-
fernum operti humo & perierunt de me-
dio multitudinis? non ſequenti dehinc
die *quatuordecim millia hominum &*
ſeptingenti, obloquentia Moyſi &
Aaroni incendio percuſſa ſunt? non
manus tua *miſit in populum ignitos ſer-* Num.
pentes? non *quaſi viginti tria millia ho-* 4.
minum poſt conflatilem vitulum Le- Exo. 32
uitico ferro ceciderunt? Quid ad v-
nius Herodis minas fugam medita-
tis, & Ægypto reconderis, è qua in
manu

Digitized by Google

manu forti tua eduxeras ſexcenta fe-
Exo.14 rè millia peditum virorum, cùm *in-greßi filii Iſrael per medium ſicci maris, ſtaretque aqua quaſi murus à dextera eorum & læva, reuerſęque aquæ operuerunt currus & equites cuncti exercitus Pharaonis, qui ſequentes ingreßi fuerant mare, nec vnus quidem ſuperfuit ex eis?* non ad blaſphemas Sidoniorum procla-
Act.12. mationes, *Dei voces & non hominis, percuſſit Herodem Angelus ſuus, eò quòd non dediſſet honorem Deo, & conſumptus à vermibus exſpirauit?* Qui ſanguinem veneras daturus, ixife-rum fugis? crux & claui & lancea mitiores Herodis ferro ſunt? aut mollius cades in iſtis, durius hoc ſecaberis?

Maior te tãgit amor mei. Noluiſti tã molli ferro cadere, vnoq; vulnere animam cælo reddere. Niſi per mille vulnera abiret anima, ſatiari non poterat amor. Niſi per laxiſſima manuum, pedum, lateris tamquam flu-

minum

minum oſtia ſterneret amor viam,
aditúmque per hæc reſeraret amanti
animæ, expleri non poterat amor.
Et quantum daret ſanguinis vberi-
bus etiam tum pendens? non ſatia-
tur amor modico. Magna vult o-
mnis amor, ſi amor eſt. Exulat non ab a-
more auara manus. Parca prudentia
ſtudiiſque munificus omnis amor eſt,
adeoq; prodigus omnis amor eſt. Et
quantum gereret infans lactei ſangui-
nis tot ſceleribus meis? virili robore,
& tamquam potenti confrictu vali-
di lixiuii eluenda hæc ſcelera erant.
& quid funderent leues venæ lacteo
rore plenæ? flumina deuoluenda e-
rant ſcelerum montibus diluendis:
cumque & arenas maris, cælique
ſtellas vincerent crimina mea, vix
Oceano eluenda, nonne præuali-
dis fluctibus opus erat ad has mo-
les deuerrendas? iam cùm imbibiſ-
ſet cor meum ſcelera tamquam la-
na, quæ cunarum ſpongia elueret
hunc

hunc colorem? virili ſpongia, & potenti dextera eluendus noxius hic color erat; eò fortiùs quò multorum annorũ poſſeſſione tenebatur. Iam ne non ſenſiſſe mortem, aut huius tãtùm è cunis, & virginis matris dextera ſuperficiem deguſtaſſe videretur, ad acerbiora, & qualia nulla retrò dederant ſecula crudeliora ſe ſeruauerat amor; plus amoris oſtenſurus quò plus tuliſſet pœnarum; plus erogaturus, quo plus per plura vulnera ſanguinis profudiſſet. Secari ergo toto corpore voluit, ſpinis etiam exterebrari caput, vt per tot vulnera diffunderet amorẽ per quot ne ſperare quidem hominum Angelorumque omnium amor auderet, nihilque è tanto corpore ſeruaret ſibi. exiguus erat, cùm adhuc de collo penderet leuis grataque matri ſarcina, vulneribus locus; placuit excreſcere in virum, vt maior pateret area ferro, laxior vulneribus locus. Amoris

hoc

hoc proprium eſt, quærere quomodo ſe copioſiùs profundat in amatũ, prodigo ſemper auſu, prodigo fuſu.

Fuit hæc fugæ cauſa. Amori ſe ſeruauit amor, vt munificentiore poſtmodum dextera bearet amatem. Fecit eum tempus tulit, plus quę longe ſanguinis extra ferrum fudit in horto, quàm è virginis matris ſinu ſperari poterat in Bethleem. Quid? quòd ſingula propè flagra, ſingulæ ſpinæ plus erogauerint ſanguinis, quã Herodianum ſpõdere ferrum poterat. Iam claui & lancea, ebria dilecti mei ſanguine, quanta flumina profuderunt? Fugit ergo amor meus, vt melioribus ſe ſeruaret annis amanti, riſitq; fatuam humanam prudentiam futurorum neſciam, adeoq; præſentium ignaram. Primasque has primæ Bethlehemiticæ infantiæ roſas nouo gramine intertextas tamquam capiti corollas aptauit ſibi, quibus velut ciuica redimitus corona, no-

bilem

bilem de tyranno triumphum age-
ret, tot ciuibus ſuis hoſtibus ereptis,
cæloque patria donatis. Sequor fugi-
entem amorem meum, vt vel laſſo
ſuccedam Ioſepho, vel obſequia de-
feram matri. Dulcis amanti fuga,
dum nunc dextera ſedet amor, nunc
ludit læua, nunc amica pendet collo
ſarcina, nunc pectus pectore, labra
premit labris. Dulce c[illegible]uiuium, e-
pulæ dulces, delitiæ m[illegible] voluptas
mea, dum ora rigantur [illegible], & tam-
quam fœcundo rore diſciſſa oculo-
rum nube lætitiæ immadeſcit lacry-
mis amor meus, bibitque pro virgi-
ne lacte, gaudiales amantis lacrymas
pœnitentia & amore grauidas. Feli-
ces oculi matres gemino beatæ par-
tu, dum vno profundunt ſinu hic
mœrentis turturis, ibi lætantis co-
lumbæ lachrymas; maximè ſi vtraſ-
que legerit, magis etiam ſi biberit a-
mor meus. Nuſquam hoc ſperare
poſſum audentiùs, quàm in hac Æ-

gyptia

gyptia fuga, dum deſtitutus aliis, ſo-la matre & nutritio comite, non habet in quem diffundas amorem: diffunde amor meus. Et depelle amoris tui radiis denſas has animæ meæ noctes Ægyptiis maiores. Pelle quidquid imo latet ſordium. Devenena hunc cordis mei ſinum medica amoris tui theriaca: myrrhatoque vino tuo quidquid putre cõſepultum latet pectore, deterge & fuga; virgineque lacte tuo elue has animæ maculas, ô nimis altè impreſſas; tamquam ſi exaratę ſint non in libro aut plumbo, ſed chalybeo ſtylo in ferri lamina; aut adamantino magis ſtylo in ætnæa incude. Tu ſolus potes amor meus. Fac quod potes. Vt depurato ad viuum pectore, flammas iaculeris tuas, amoris flammas; fulmina contorqueas tua, amoris fulmina; ignes immittas tuos, amoris ignes; vt ardeat hoc pectus & inæſtuet totum amore, & decinerandum tuo, ô

calor! amicus animo calor. Exure quidquid hic flammarum ardet ſi-bi is alia iaculatum manu: ſuffoca quidquid hic ignium aliorſum natat: perime quidquid hic viuit non tuum, quidquid carne & ſeculo natum, vt viuam tibi, & tibi ſoli.

Quàm lætas decurremus noctes tu & ego, quàm lętos dies! lubet exulare tecum, vt viuam tecum. Beatum exilium, cælo mihi carius ipſo. Fortunatum exilium. Quàm feliciter exulat, qui tecum exulat! exulare non poteſt, qui tecum exulat. Nam quomodo exulat, cui tu patria, penates, parentes, liberi, opes, honores, voluptas, delitiæ, cælum denique es ipſum? ſolus ille exulat, qui à te exulat. Nam qui te fruitur, quid vltrà petat? accedant vota, imperia & regna, & quidquid ſpondere mundus poteſt. Adeoq; quidquid tot ſeculis contulit, in caput conferatur vnum: quid ſunt hæc ad dona tua? corporis

ſui

Digitized by Google

ſui vmbra, prototypi ſui imago, tritici ſui palea, pomi ſui caudex, nuclei ſui cortex, auri ſui ſcoria, gemmæ ſuę concha, ac ne tantillum quidem. Fruar hoc ergo exilio tecum amor meus. Non deprecor locum. Ad quamcumque inſulam deportaueris etiam auibus inacceſſam, ad quæcumque ablegaueris infamia terris ſaxa, ad quæcumque monſtrorum antra ſanguine natantia, bene mihi erit, ſi tu ibi es amor meus. Etiam in inferno & è mediis flammis dicam, Habeor bene, ſi tu ludas hac dextera, repleasq́; hoc pectus amor meus. quid? quòd cariores mihi cælo flammæ, ſi in illo te caream, in his fruar optatis amoris tui nexib. amor meꝰ? inuiſum cælum, ſi exulat cælo amor meus: deſideratæ flammæ, ſi in his ſedem firmauit ſuam amor meus. Non facit locus cælum, non infernum flammæ. Tu ſolus cælum ſtatuis, qui tuos vnus reples gaudiis A-

mortuus. Sed nec triſtes ſunt inferorum flammæ, [illegible] tormentis ſunt graues, ſi in illis eſt etiam amor tuus, qui ſolus quantas [illegible] omnia vertere poteſt in delitias, & optima menti & corpori gaudia? Patere ergo me, ſponſum ſibi in hac fuga, patere indiuiduo iungi conſortio, vt æternùm claudam latera tua, vt æternùm mea, æternùm inſideas huic cordi, æternùm inhæream tibi. Pars tu mea, hæreditas mea, poſſeſſio mea in æternùm, & ego tua, imò tuus totus, poſſeſſio mea tota, & ego tua.

CAP. XIII.

Ad infantes Herodis imperio cæſos.

QVo nō proruis efferaa barbaries? non ſatis ſæuiſſe in filios feminis tui germen, germinis tui florem, floris tui fructum? quid in alieno ludis ſanguine? luderes in adulto; & qui medi-

mederi poterat nocturna. Nūc cùm in innocentes furis in ſua redit ò ſeculorum barbariē! quis matre tenerę credat? mitiores [illegible] fides, [illegible] num matres, [illegible] patres. Quoties fame prouocante humilem leo tranſiit? miteſcit nimirum feritas, & humilem dedignata prædam eſt, cū ſolas pro ferro lachrymas, ſuppliceſque tenderet manus inermis dextera. Quid? quòd nō ſemel innocuam ſibi paſſus à matribus eripi prædam, nec indignatus ſæuijt, ſtupuit potiùs, & famem poſtpoſuit amori? Verùm quò hæc clementiæ exempla? vincere placuit quidquid vbiq; barbarum eſſet, ūq; erat, vſq; eò puduit à bellua feritate vinci. Erubeſceret nimirū in homine benignitas ſi vinceretur à beſtia. Ergo ne vinceretur, & tamquam in clementię triumphū duceretur, ſuperare placuit. Nouum proinde ſæuitiæ genus excogitandum fuit. Fœcunda crudelitas, vete-

ra

ra faſtidiens, ſaturanda nouis. Si ta-
men ſaturanda crudelitas. Lentas in
morte mortes quærit: quaſi non ſa-
tis ſit ſemel periiſſe, æternare vellet
mortes, abeuntibusq; tormentis tor-
menta innaſci noua, pereuntibusq;
flammis tamquam Phœnicibus, flã-
mas enaſci nouas, nouas à matrum
funere ſoboles æterna quadam ſem-
per vrentium flammarum genera-
tione.

Tacerem, ſi in noxio iugulo cru-
delitas ſæuiret: in innocente ſæuire
quis ferat? & ne quid tamen deſit
crudelitati, experiri lubuit in inno-
xio ſanguine quid poſſet feritas. Iam
ſi caderet victima ferro idonea, non
deeſſent fors exempli. Nimis in hac
barbara arena vile alios imitari. Ex-
emplum poſteritati placuit ſtatuere,
quod nulla vinceret ætas, omnis ſtu-
peſceret ætas. Fiunt infantes victima
Herodiano ferro, bis crudelis, in
matribus & filiis. Quid peccauerant
matres?

Digitized by Google

matres? ſi genuiſſe, peccaſſe eſt; o-
mnes tenentur reæ. Si tuliſſe, lactaſ-
ſe, crimen eſt, quid vllo ſeculo vixe-
runt matres? ſi ſcelus eſt eſſe ma-
trem, quid nubit virgo? nam infan-
tes quid peccarunt? ſi peccarunt v-
bera, petantur vbera: peccauit vte-
rus? ſæuiat in vterum ferrum. Quid
in innocuo ſanguine ſæuit furor, &
in infantili iugulo barbaro luditur
ferro? quouſque furor? pendentis
ab vbere nati ferro tranſadigunt o-
ra, vt vbera bibant ſanguinem, quæ
pauerant lacte, facta iam vbera infe-
lix filiorum ſoboles, dum natorum
paſcuntur ſanguine miſerando hau-
ſtu, & ô nimium matribus inuiſo.
alter in vbere, ceruice transfixa, dum
bibit vitam, euomuit vitam, mor-
temque in vita reperit. Fecit, quod
potuit pietas, conata vitam vberibus
reddere, à quibus hauſerat vitam, a-
nimam vix iam natam diffudit in v-
bera. Sors dura. Quæ vitam dabant

vbera, facta ſepulchra natis. Nec defuit quæ eodem cum ſobole caderet ferro mater, quaſi vno vulnere duræ animæ. Pietas vbi eras? dum in mutua vulnera mutuas iaculantur animas, tamquam matris iam natus, nati victura mater anima audi cælum, & da hoc pietati, ſi fas ſperare eſt, alter vt alterius ſpiret, viuat anima; fiatque iam nato mater natus, natus matri mater. Ille dilectæ ſinum matris dum purpurat ſanguine, cadit eodem telo mater; vt crederes reſerari vterum monumentum ſoboli; vix effuderat prolem ſeculo maturam, & iterum proles vtero non victura, condenda tamen & tamquam infelici ſarcophago claudenda. Alter dum caræ genitricis ludit inter baſia, infelici pallentes amore genas purpura purpurat. Miſerum illud, dum crudelitatis facta victima infelix iaceret mater, & ignara ferri mortisque adreperet ſoboles vbera petitura,

tura, vt pro lacte biberet mortem: ſteterant nimirum lactei torrentes morte exſiccati; & ſugebat infans vbera viduata rore ſuo, donec carnificis manu ſanguinem pro lacte funderet. Ille ceruice præciſa toto incubuerat corpore natus matri, vt lauari iam poſſet ſanguine, & natare hoc balneo mater infauſta matribus balnea, tam barbaro fonte nata. quò ruis feritas parcere neſcia? Non auro flectenda, lachrymis, prece. ô parce aliquando ferro.

Dirum edictum in vltima barbarie natum, tot millibus vix ſaturandum. Si natare ſanguine volebas, paucorum explere rabiem mortes poterant. Nec deerant nocentes, quorum ſanguine balnea natarent infelici natatori ſuo adminiſtra. Aut ſi vnus nocens natare innocentem ſanguinē debebat, paucorū ſe iugulo feritas contineret. Sed nimirum omnium demetendæ ceruices, tam-

quam falce vna, ceruix vna; vt omnium ſanguine barbaries proluere tur. Et in hac tamen barbarie felicis ſobolis felices matres. Prima hæc hoſtia cadit Regi tuo, Deo tuo. Fortunata ô nimiùm hoſtia cælo reponenda. Meliores violæ, lilia, roſæ, dum primo caditis ferro, æternis inſerendæ hortis, omnibus aquilonibus ſæuùm vrentibus, imbribus, grandine, niuibus, glacie ſuperiores. Victrices aquilæ quantos triumphos cælo intuliſtis? victricia ſigna quàm nobiles victorias cælo deportaſtis? quàm illuſtri gloria cælos decoraſtis? quis mihi concedat victimam pro vobis cadere? hic iugulum, ibi ceruices, alibi latera, pectus, ora Herodiano præbere ferro! quid refert quâ parte egrediatur anima, cælo collocanda? fune an febribus ſtranguler, ferro an calculo excutiatur anima, telo an colicæ doloribus migrare cogar, quantùm intereſt? niſi, quòd ferro

fere

ferè mitior pateat exitus, ſanè citatior.

O ſi vobiſcum liceat non lenta tabe, aut in molli occumbere lecto, ſed in ſecuri & gladio, vt ſigna inferam cælo ſanguine purpurata! ô liceat vicarium hoc pro vobis præbere corpus toties lacerandum, quoties in ſanguine veſtro ſęuiit ferrum! liceat numerare vulnera cælo coronanda; præferre cicatrices cælo laureandas; oſtentare liuores cælo remunerandos! beatum me, ſed ſolo nunc voto beatum: beatiores vos, ſed profuſo pro Chriſto veſtro ſanguine beatos. Quanti fortè è vobis arderent æternum, ni perſequutor ſæuiiſſet gladius. Hunc qui aufert, coronas aufert diuite cælo ſponſione repoſitas, pœnas adfert infelici flamma æternandas. Et quanti fors è vobis clamaſſent cum Synagoga, *Sanguis eius ſuper nos & ſuper filios noſtros?* nunc quòd viuitis, quòd ſplen- Matt. 27.

Digitized by Google

detis cælo ſtellæ magnæ, non poſt Deum gladio debetis?

Non laudo gladium. Voueo tamen vobis & mihi: non probo barbaram crudelitatem. Et ſine hac tamen iaceretis inglorii, ignobilis terræ ignobilis portio, fortè & perennaturis ignibus materies æterna. At licet ſæuitiam deteſter, gratulor tamen victoribus. Manebit tyranno ſua merces, non ſit in ignibus æternis. Manent vos veſtra præmia cælo æterna. Momento tyrannis ſæuiit, æternùm cruciatur; momento vos tuliſtis, æternùm præmiamini. Et quid conſequutus eſt tyrannus? perdere voluit: ſaluauit; perdidiſſet, ſi ſaluaſſet: occidere voluit; vita donauit: occidiſſet, ſi vita donaſſet. Mira conditio. Perdere vt ſaluet, ſaluare vt perdat.

Nec vos tamen voluit perſequutor gladius. Vnum petebat, fruſtratus eſt in omnib⁹. Vnum illum ſi darent matres, reliquos nec petebat, nec

coro-

coronabat. Quàm falſa eſt aſtutia ſeculi in prudentia ſua! fatua ſapientia quæ cælo minatur, ſtolida prudentia, quæ gladium homicidiis ebrium ſtulto conatu intentat Deo. Quò non ruit improba veſania? quò non inſana regnandi libido? Deo inferamus bellum, ſi liceat; ſigna inferamus cęlo, ſi cõceſſum homini. vſq; adeò regnare magnũ eſt, vt nec Deo parcat improba regnorum ſitis. Vbicunq; diadema lucet, tubæ inſonant tympanaque. Fas, nefas, ius iniuria, homo an Deus, iuxtà habentur. Tãtùm regnare liceat, reliqua famula erunt regno: ancillabitur & cælum; & famulabundum videbit Sol Deũ, ſi facta barbara barbaris reſpondeant votis, ô fatui! & vindex ſtabit Domini dextera Babyloniis nota tyrannis? quid imprecor Domini manum, qui vouere debui ferrum? audi vota mea qui potes, Amor meus. Non potui Herode cade-
 re.

re: Cadam non inferiore ferro, ſed cadam tibi. Tibi fluat hic ſanguis non mitiore ſecuri, & tibi tantùm. Vt purpurentur primæ infantiæ pāni tui amantis huius purpura. Natent hoc præſepia ſanguine, vt amātis innates balneo amore grauido.

Concede hoc amor meus. Vt non mitiore cadam Herodiano ferro, vtque ſanguinem hunc libem tibi voueam, ſacrem tibi. Æternùm tibi. Circumſtagnet Bethlehem ſanguis, vt amaſſe credant quæ ſanguinem viderint. Nihil hic opus aqua, ſuauius libatur ſanguine. Quid mihi laudas aquarum fontes? nobiliores ſanguinis ſunt. Aut ſi tanta te aquarum capiat ſitis, nec vno ſatiatur amor fonte, voueo duos, aqueum oculorum vnum, ſanguineum iuguli alterum; vtrumque amore natum. Currite mei fontes, diuite vbiq; fluxu. Quid deſperatis fluxum? amoris eſtis fontes. Non ſiccantur amoris

venæ,

venæ, æternant fluxu. Non areſcunt amoris vbera, æterno perennant rore. Miſce hos fontes amor meus, vt amoris pallorem amoris tingas purpura. Sin ſolitaria placent: habes oculorum gaudiales fontes fœcunda ſemper progenie ſalientes; habes iuguli purpureos totis oſtiis proruentes. Fruere amor meus. Ne parce. Quantoque plus amas, tantò fruere magis, tantoque minùs parce. Amoris ſigna ſunt non peperciſſe. Pepercit qui non amat. Neſcit amor parcere. Neſciunt odia largiri, & ignorant odia pocula amore & amori nata, propinata: tu ſcis amor meus, quo duce fontes hi ſaliũt, ſiue oculorum pallentes, ſiue iuguli purpurei. Et quot hodie fontes fluxerunt tibi? quot matrum aquei, tot purpurei natorum. Amaſti vtroſque, magis etiam natorum, quos nullæ ſiccarent bibulæ genæ auaræ nimium ſpongiæ, nimium arentes. Et dele-

ctaris non tenui ſtillicidio, dum raro penduloque gutta conatu lento fluxu protrudit alteram. Totis ſiphonibus qui fluxit fons tuus eſt; totis oſtiis quæ prorumpunt flumina tua ſunt; toto quæ proſiliunt corpore maria, tua ſunt. Fit hoc magis in ſanguinum quàm oculorum fluxu, dū totis venis, toto iugulo, ceruice, pectore, amoris ſaliunt fontes, profluunt torrentes, flumina, maria, amori meo magno ſacranda.

Largire hoc mihi qui potes amor. Nimis leuis amoris teſtatio oculorum fluxus eſt. Fluat iugulo toto qui toto amauit pectore. Nec reſpue adulti vota, aut pœnitentis Lazari & Magdalenæ, dicata tibi, ſacrata tibi. Copioſior hic fluet ſanguis, quàm inter cunarū faſcias, diuiteq; magis vena ſaliēt tibi fontes, locuplete magis fluxu prouuent hæc tibi flumina, maria iam facta; quàm infantiæ torrentes, qui ferè plus lactei deuehunt quam

quàm purpurei roris. Et purpurâ tamen tu delectaris Amor meus. Fruere hac Amor. Et concede vt inter has cunarum & vberum hoſtias, grandior tibi nominique tuo cadam hoſtia, æternùm tua.

AMORIS DIVINI PARS SECVNDA

PASSIONEM CHRISTI *continens.*

CAPVT I.

Amoris lachrymæ.

QVOD habenas ſtringis animæ? amoris laxa vincula. Liber hic campus eſt, currite lachrimæ. Quòd ſi quæ inimica manus impedimenta iniecerit, quid veremini? vno audaci ſaltu tranſilite montes; vno potenti fluxu hoſtiles perfringite aggeres. Diſrumpite obiectas moles; diſcindite cataractas; validas etſi rupes, di-

uerrite

uerrite tamquam ſcopis, aut excutite tamquam pilas. Nam quæ iam repugnacula amoris ſiſtant flumina? quæ ferro chalybeque Ætnæis ſudata fratribus oſtia? quæue Vulcania fuſa manu propugnacula? paleæ ſunt Aquilone raptę. Quid? quod iniectu roris huius molleſcat omne ferrum quibuſcumque fornacibus incudibusque lentatum? ô vis amantis animæ! tam molli fluxui cedere quidquid hic potens validumq; eſt? tam labili, inferorum perfringi portas? tam modico, ignes extingui ęternos? tam raro ſtillicidio, flammas deleri non morituras? tam imbelli manu, armatas inferorum acies, tamquam maturam falci horreoq; meſſem demeti? tam fragili tepidoq;, quidquid vbique eſt roboris, tamquam Babyloniis fornacibus fœnum, momento decoqui; & in cineres ſolui vagumq; puluerem? Quid non amantis poſſunt lachrymæ? poſt emedul-

lata

lata inferni robora, etiam cælis im-
perare, adeoque cælorum Domino?
ipſumque Amorem ſuum non iam
nubibus ſideribusve excire, ſed ma-
gni Patris dextera, quanta res eſt? vis
quanta lacrymarum? ſumma te pœ-
narum exſpectatio ſceleribus debita,
igneſq; te manent inferorum crimi-
nibus irrogandi? accedant lacrymæ,
cælo reponent æternā gloria donan-
dum; & à pœnarum ſæuiſſimis ad
gaudiorum maxima felici demuta-
tione prouehent.

Quid ergo vos tenent lacrymæ a-
nimæ delitium animæ meæ? exilite
fontes cælo reponendi, currite tor-
rentes cælo erigendi. Pergite flumi-
na paradiſiacis meliora. Et tu oculo-
rum mare magnum fluctus deuome
cælo illabendos. Quin & cælo reuel-
lite quidquid ibi magnum. Diuos
diuaſque omnes? parum eſt. Beato-
rum ſpirituum mentes? & hoc parũ
eſt. Ipſum volo magni Parentis amo-

rem

rem magnum. ô omni mihi nectare & ambroſia, omni melle ſaccharoq́; ſuauiores currite lacrymæ. Vos volo, vos veneror Amoris mei magni duces, ſociaſque. Quid mihi pocula regiasq; ingeritis mēſas? aut quidquid docta manus in gulæ proritamēta in vlla commenta ætate eſt? fella hæc ſunt & colocynthide amariora. Deliciæ meæ, pocula mea, muſtum meū, lacrymæ ſunt, & illæ ſolæ. Fortunati fontes, torrentes, lacus, flumina, oculisq; nata maria, quibus innatat amor meus! felicia balnea quibus deſudat & inæſtuat amor meus! quibus non iam pedes manuſque, ſed totus immergitur amor me⁹! quid partum celatis oculi? fundite matres felicem ſobolem cælo maritandam. Quouſque vtero graues? fœcundæ laxate genetrices ſinum felicem. Cælo naſcituram, connubioque ibi iungendam ſtabili ſperatam fundite prolem. Fundite lachrymas

oculi

oculi mei beatæ matres. Et quas fu-
derunt matres bibant ora lacrymas.
Nam quid inluſtrius diuite lacryma-
rum fluxu hauſtuq́; ; dum quantum
fluunt tantum hauriuntur, munifi-
centiſſima vtrimq; largitione?

Ite meæ lacrymæ fœneraria red-
hibitione dandæ & bibendæ. Felicia
pocula tantis fontibus fluminibuſ-
q́ue porrecta, quibus ſatietur amor
meus! beata torcularia muſto plena,
quibus temulenteſcat amor meus!
beatæ cellæ promæ, quibus inebrie-
tur amor meus! ô quando, non iam
oculi, ſed venæ omnes lacrymarum
deuoment torrentes, flumina, maria
amorem reſtantia! quando & capitis
crines ſinguli denaſcentur in peren-
nes lacrymarum fontes reconditi a-
moris indices! quando fiet hoc cor-
pus, adeoq; & anima tota, lacryma-
rum nobile flumen, quo ſe proluat
amor meus; vt nihil iam ſuperſit mei
niſi lacryma vna Oceano metienda;

cui vſq; & vſq; innatet animus meus; inter amicos fluctus, amicitiæ ſtatione crebrius circumductus; idne, ô quando totus in lacrymas ſoluar, & admictum amori vaporem beatis Solaribus illius trahat radiis, ad cælorum euectus aquas, quibus immiſtus amor meus, non iam ſocias connubialeſq; iungat dexteras, ſed toto permiſtus ſpiritu, æterna iungatur neceſſitudine, nullo æuo diſiungenda; vt non iam duo ſint, lachrymæ & amor; ſed felici humana diuinaq; coalitione, vnum ſint lacrymę & amor! ô fiat! currite lacrymę non iam meę; tuæ ſunt amor meus: vendicatitio, emptitio, donatitio, poſſeſſorio iure tuæ. Æterna tibi voluntate mea pignoratione deuinctæ. Nihil in his agnoſco meum. Quidquid hic imbrium pluit, diuite nube tua funditur: quæcumque hic ſtillant guttæ, à perenni ſtillicidio tuo cadunt: quidquid oculi ſudant, ab æſtu tuo fluit: quæ-

Digitized by Google

quæcumque hic labuntur flumina, à fonte tuo manante. Fortunatæ ô nimium g næ votiuis imbribus rigatæ, purpuratæ! Felicia labra cæleſti rore fœcundata.

Pergite ô lacrymæ genas torrentibus ſulcare, calore purpurare; ſterileſcentiaque fœcundare labra diuino hoc rore madidata. Pergite hanc animam beare, indiſſolubiliq; nexu amori veſtro æternùm iungere. Pergite nectareo hoc ſucco amorem paſcere. Pergite amica miſcere pocula amori propinanda; quibus amoris ſui meique ſitim, felici potatione æternùm expleat amor meus. Currite gaudiales lachrymæ. Tranſilite vada iubilo ſaltu! Siccate glaciales oculorum nubes ad tubas & tympana exciti dilecti veſtri. Iucundo illum amicoq; perpluite oculorum imbre, ſtillantibus cincinnis illius deciduis amoris guttis. fluite oculorum meorum vbera hilariore rore diſtenta, vt paſca-

paſcatur dilectus veſter ab vberibus lætitiæ veſtræ. Quamdiu auaræ matres tenetis partum? difficiles tranſierunt pœnitentiæ menſes; quid moramini? laxate vterum felici gaudiali partu. Decurrant exultabunda flumina, ſeipſis iam maiora. ſaliant fontes cælo æquandi. Nam quid me teneat, aut quo frigore cõcretus ſiſtar, medius dilecti fornacibus cinctus? amo te ignis meus. Procul frigora, & quidquid glaciem ſuam grandinẽque p:æfert. Melioribus dilecti flammis ſoluta frigora muſicos fundunt concentus cælo præcinendos. Iam ſi organa videmus aquea artifice manu in aurium voluptatem adornata, quis illa neget dilecti mei dextera oculorum torrentibus concinnata, dum inter amica lætabunda ſuſpiria, gratosq; amoris ſingultus, interſtrepunt amoris voces, omni muſica modulatiores? perge mea muſica, oculorum, oris, cordisque modulis

dulis dilecto pſallere, languentis animæ iubilum; vt inter media caſti amoris ſuſpiria procumbas illi amati ſinu, æterna illius contuitione ſatiandus. In qua milliſ annorum momentum ſunt, beatæ illius fruitionis gaudio temporata.

Pergite gaudiales lachrymæ dilecto ſaturandæ. Neque vos oculi mei tantùm, ſed & venæ ſingulæ exultabundæ ad dilecti vocem, purpurea fundite flumina, repagulis omnibus ingenti gaudii magnitudine tamquam ariete reuulſis. Nam quid te tenet ſanguis meus in hoc venarum carcere? maior te virtus euocat. Diſrumpe vincula, felicior amati ſinu quàm auito domicilio. Quin & miſcete vos fortunati oculorum venarumq; fontes amato ſacrandi. Nam quæ maior felicitas quàm decurrere per illius paſcua cælo fœcundata? quæ maior, quàm dilecti mei lacrymis ſanguineque miſceri, vnique amico

mico flumini vtrũq; innatare? ſparſit ille prior prodigo fuſu, priorque hortorum balnea ſtruxit, ſudore, lachrymis, ſanguine! Prior totis diſſectis venis prætorium cõpleuit; prior nobiliſſimis quinque fontibus terram rigauit, inferos cælumq; recluſit. Imitare ducem miles, dominum ſeruus, iudicem reus, patrem filius, ſponſum ſponſa, Deum deniq; creatura.

Sed doloris hæc ſunt, & vltima mœroris incentiua, quæ exulare ſolent ab amoris domo. Gaudia nunc volo, & gaudiales fontes, ſiue illos lachryma, ſiue fuderit ſanguis. Quãquam etiam ab illis, ſiue hortulanis & prætorianis, ſiue crucis fontibus extrema nata ſint gaudia, & fors nuſquam maiora quàm ab illis. Quę triſtitia licet in ſe ſint, & mœroris plena, voluptatis tamen habent plurimum, ſiue cauſam ſpectem, amorem; ſiue finem, ſalutem meam; & non-

mori-

morituræ vitæ non moritura præ-
mia. Quæ proinde mœrorem aliis,
gaudium mihi vulnera ſanguiſque
dabit, nullo fine ponendum. Ne-
que interim diffitebor triſte aliquid
in hoc gaudio eſſe. Sed magnitudo
boni, ſperatique fructus, per facile o-
mnem amaritudinem peruincunt:
& ſolida ex his gaudia veræque naſ-
cuntur. Nam illa quæ extremam cu-
tem tangunt, volatica ſunt. Accur-
rant aduerſa, & ſenties. Arbitrabaris
te illa toto corpore tenere, penna te-
nebas. Fugient ad omnem ventum,
nomenque mali. Et vacua manu ſo-
la relicta pluma, elabentur. Et non
omne gaudium quod ætatem ferat,
aliquid habet virilis animi, ac quaſi
ſeuerioris voluptatis? ita in aſperitu-
dine ſacci, in horrore cineris, in oris
de ieiunio varietate, minus licet vi-
deatur gaudiorum, quàm in cocci-
no & Tyrio, in balneis lætioribus, in
enormi altilium ſagina; maius ta-
men

men magi q; perennaturum in illis reperies.

Contemne hæc anima quæ extremam cutem titillant, nec vltra corpus ſe protendunt. Intus habites, neceſſum eſt gaudium, ſi verum, ſi ſolidum ſit. Hominem ſuum occupet, meliorem nimirum partem ſui, qua homo eſt. Naſcitur hoc plurimū inter alta ſuſpiria imo pectore ducta, inter lacrymas, nō ſtillicidio, ſed totis ſyphonibus fluentes, totisq; torrentibus proruentes: vt dum oculi fundunt, oraq; bibunt, grataq; viciſſitudine, donant accipiuntq; lacrymas; nō modò tantùm gaudiorum, quantum lacrymarum, ſed plus longè bibat animus, quàm fundant oculi: quin & centupla fœneratione plus hauriat mens gaudiorum intus, quàm fluminis foris effundant oculi. Ita creſcentibus lacrymis creſcunt gaudia, arbitreris terram imbre rigari, plusque reddere quàm acceperit.

perit. Aquam accepit nube ſua deplutam, fruměta reddit; & quidquid diuite partu ſuo mortalib⁹ largitur. Ita pro imbribus, omnium generum copiam locuplete profundit benignitate. è tam ſterili elemento, tanta ſeges. Paria cogita. Quid aridius lachryma? & hac vna ſterilis antè animus, & inſano terrenorum æſtu emarcidus, omnique meliore robore emedullatus, in centuplas fœcundatur redhibitiones. Comederant alieni robur eius; & eliquauerat hoſtis, quidquid reſederat humoris vitæ melioris; exſuxeratq; innato ſibi odio omnem ſpiritalis ſanguinis reliquationem; vt propior iam rupibus quàm terræ, omne reſpueret aut non admitteret ſemen cælo immiſſum; vt fruſtra iam eſſet ſemen. Accedant lachrymæ, & illa paulo antè rupes molleſcit in terram fœcunditate ſua inuidiam facturam. Prodigio hæc ſimilia. Quid

mollius

mollius tenuiusq́; lachryma? in ipſo lapſu areſcit, cadit, & lachryma iam nulla. Et tamen hac vna, ſterilis animus, & ariditate ſua tamquam Gelboë montes, maledictionis fulgere exeſus, exſurgit in fructus cælo inferendos, & amœnitate ſua ac fœcunditate cælorum agmina prouocaturus in admirationem. Iacet graui ſopore ſuo eliſa mẽs, & tamquam molaribus integrisq́; inſepulta rupibus? accedant lachrymæ. Et ſaxa iam nulla, quæ mole ſua tenebant aſtrictam. Ingenti nocte Ægyptiaq́ue denſiore tenetur animus? admoue lacrymas. & omnis illa nox tamquam ſole medio detenebrata in ſplendidum vertitur diem. Inhæret permiſta mens ſordibus, nauſeam cælitibus paratura? cadant lachrymę. & ſuper niuem dealbatur. Iudicio proximus, & nũquam morituris flammis ſtat reus animus iamiam in æternum præcipitium deturbandus? fluant lachrymę.

& ignis iam nullus. Quid? quòd pro his naſcantur gaudia, quibus tamquam Oceano innauigat animus ita non guttatim lacrymarum more, ſed totis cælo gaudia depluuntur oſtiis, vt ſatiata mens inclamet: ſatis eſt Domine, ſatis eſt. Nec tantis pectorum anguſtiis admittere tantum poſſit imbrium, excuſſura diſruptis repagulis animum ipſum, ni diuina manus nubem ſuam contineat, & reſtringat porrectam in dona dexteram. Quid non poſſunt lachrymæ? numquam non fuere fortunatę gaudiorũ genitrices: maximè cùm mens illis excita contemplari incipit cæleſtia, & inebriari diuinis, quarum magnitudine rapta, ardoribusque inſurgentibus, tamquam ſolaribus radiis, & exprimuntur lachrymæ, & ad ſublimia tolluntur cælo inſerendæ. Concedat has mihi dilectus meus, quibus æternùm illi fungar optata lachrymarum gaudiorumque viciſſitudi-

ſitudine; vt nulla iam mihi voluptas extra lachrymas cælo natas, cælo reponendas.

CAPVT. II.

Chriſto in horto ſanguinem & aquam ſudanti.

OLIM canebat Sponſa, *Dilectus meus deſcendit in hortum ſuum ad areolam aromatum, vt paſcatur in hortis, & lilia colligat. Ego dilecto meo, & dilectus meus mihi, qui paſcitur inter lilia.* Et antè illam Sponſus, *Veni in hortum meum ſoror mea Sponſa, meſſui myrrham meum cum aromatibus meis: comedi fauum cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo: comedite amici & bibite, & inebriamini cariſſimi.* Mutata nunc rerum facies. Nullæ aromatum areolæ; nullus qui colligat lilia. Niſi fortè pro areola aream ſperemus aromatum, cum diffluerent tam-

Cant. 6.

Cant. 5.

Digitized by Google

quam torrentes, lateq; rigarent hortum myrrhei ſudores. Cùm ſteriles natarent campi purpureis fluminibus dilecti mei. Cùm nuſquam lilia, melle nuſquam, quę legeret dilectus meus; vinea procul, & quidquid vinum ſapit. Quamquã quæ vnquam fuit area odoratiore imbre perpluta, cùm nataret in lacrymarum ſuarum balneis dilectus meus, cùm ſudoribus cingeretur tamquã ſtagno, cùm ſanguine nauigaret, tamquam flumine? qui horti rore fœcundiore irrorati, imbre fertiliore rigati, flumine vberiore perfuſi? quæ lilia ſiue lacrymarum candida, ſiue ſudoris lutea, ſiue ſanguinis purpurea, vllo vnquam tempore collecta fragrãtiora.
Vt verè hic liceat dicere, *Dilectus meus*
Cant. 6. *mihi, qui paſcitur inter lilia*: ſiue lachrymarũ in caſtitatis teſtationem candida; ſiue ſudorum in mortificationis ſignationem lutea; ſiue ſanguinis in charitatis ſymbolũ purpurea. Quam bene

bene paſcebatur, cùm & lachrymas
ſuas, ſudorem ſuũ, ſanguinem ſuum
ipſe biberet? ô poterat nobilioribus
paſci? melioribus potari? poterat præ-
ſtantioribus irrigari? fœcundioribus
circumſtagnari? vt verè dixerim, *hor-* Cant.
tus concluſus, dilectus meus mihi, *hor-* 4.
tus concluſus, firmiſſimus lacrymarũ,
ſudorum, ſanguinis fluminibus cin-
ctus: *fons ſignatus* dilectus meus; ocu-
lis, poris, venis ſcaturiens, *Emiſſiones*
tuæ paradiſus malorum punicorum cum
pomorum fructibus, cypri, cum nardo, nar-
dus & crocus, fiſtula & cinnamomum cum
vniuerſis lignis Libani: myrrha & aloë
cum omnibus primis vnguentis. Fons hor-
torum, puteus aquarum viuentium. Quæ
vnquam emiſſiones nobiliore fue-
runt purpura ſignatæ, quæ theatra
odoratiore nardo, croco; cinnamo-
mo, myrrha & aloë maduerunt? quę
aromata fuderunt odorum diuites
Arabes, quæ Indi, Orienſque totus,
pigmentis dilecti mei ſuauiora? non

Digitized by Google

fontes hic, non putei aquarum viuentium, quibus & viridantia virginum prata, & Confeſſorum pinguia paſcua, & Martyrum purpuratæ vineæ, æterno vernēt autumnentuq; incremento? non fontes, aquarumque viuentium putei, quibus æternùm & virgines floreant & fructeſcant Confeſſores, & roborentur Martyres? vt iure inclamem, *Surge Aquilo & veni Auſter, perfla hortum meum, & fluant aromata illius.* Vt odore perfletur hæc amans anima; odoribus recrectur quæ amore languet; roborenturq; proſtratæ & emedullatæ amoribus vires.

Cant. 4.

Perfla hortum animæ meæ tribulis adhuc & ſentibus plenum; vt quidquid noxium tollas, quidquid inamœnum denubas; quidquid lapidoſum deruderes; quidquid ſterile fœcundes. Non tu me prior amor meus inuitaſti ad myrrham, ad aromata, ad fauum, ad mella, ad lac & vinum?

Digitized by Google

num? verè faſciculus myrrhæ in horto hoc factus es mihi; mœroribus plena fluxerunt aromata tua permiſta melle, lacte, vino. Quid reliquum niſi vt comedam & bibam inuitatu tuo; & inebrier ab vbertate vineæ, & torcularis tui? quid vſque & vſque ludis animæ? propiùs res tentanda eſt Erigere, & vide proſtratum, amoriſque claua, herculea longè validiore, illiſum terræ dilectum tuum. Intuere lachrymis, ſudoribus, ſanguine innatantem: vt non ſatis ſit immaduiſſe corpore, niſi & veſtes & terra natet. Si hoc non eſt amare, quid eſt amare? tacerem ſi liqueſceret lacrymis, ſi ſudoribus langueſceret; ſed cùm videam deſiderio ſalutis, amoriſque mei, ſanguine diffluere non mereò in commiſerantium & admirantium prorumpam voces,

Sanguineus ſudor cur totos imbricat artus?

Anne mihi vt ſudor ſanguinolentus eat?
Aut quid vis faciam poſt ſanguineos torrentes?
Vt diſcam vitæ prodigus eſſe meæ?
Tu lachrymis toto complutus ſanguine ſtabis,
Sanguineo immeritas imbre rigante genas?
Et mihi ſtent lachrymæ, nec fundent flumina terris?
Aut oculus lachrymas combibet ipſe ſuas?
Quin magis iſte oculus fiat de flumine flumen,
Impiecor, eq́ꝫ meis nunc lachrymis lachryma.
Currite ſanguinea & lachrymarum flumina, mœſta vt
Sanguineq́ꝫ & lachrymas pocula miſta bibam.
Vtq́ꝫ ego tam dura ſi ſim ceruice, cruorem
Quæ neget. hæc mihi pro ſanguine det lachrymas.

Quid-

Quidnam hæc ad tantum faciant ſcelus extinguendum?
Flumina quid poſſint? res leuis eſt lachryma.
Ite oculi, denſos lachrymarum fundite aceruos,
Luctibus his noſtris conuenit iſte dolor.
Et pro fluminibus gelidas diffundite rupes.
Saxa volent oculis, ſaxeus hic dolor eſt;
Et chalybem fundant, quin ſi quid durior illo eſt.
Paruum eſt è duro robore ſecta dare.
Funde animæ ingenti Steropum fabricata camino,
In tam præduro vulnere nil ſatis eſt.

Verùm quid ſaxeas imprecor chalybeaſque lachrymas, aut terreor purpureis hiſce dilecti mei fontibus, fluminibuſque, quaſi in terrorem fluxerint? fluxerunt in medelam, in amorem. Sanè amor protruſit, nec ab alio quàm ab amico amore manat

hæc purpura lacrymis tincta: vt merito inclamem:

Felix ô nimium lacrymarum & ſanguinis æquor.
Felix permiſtum ſanguineq; & lacrymis.
Felix ô mihi ſanguine prægrauidum torcular;
Innocuo ſudans ſanguine, Chriſte, tuo.
Felix illa ratis lachrymarum quæ innatat vndis,
Sanguineo felix æquore merſa ſuo.
Felix illa dies quæ ſanguinis æquora fundet,
Felix quæ in lachrymas ſe dabit æquoreas.
Felix quæ Chriſti de ſanguine balnea ſtruxit;
Quæq; meis lachrymis æquora nata videt.
Balnea deſudent, æternent æquora curſu:
Et modò ſint æquor, balnea quæ fuerant.

Aequor

Digitized by Google

Aequor vt æternùm ſudantia balnea iungat.
Balneaq́ æternent æquora iuncta ſibi.
Felix ô nimiùm qui balnea & æquora miſcet,
Qui vita mortem, ſanguine qui lacrymas.
Nos lacrymis, Chriſtus delicta cruore piabit?
O liceat ſcelus hoc ſanguine depluere!
O liceat miſcere tuo mihi ſanguine vitam!
O liceat lacrymas iungere Chriſti tuis!
Ite meæ lacrymæ, quando miſcebimur ambo?
Sanguine quando tuo, ſanguine quando meo?

Quando ô amor meus? verùm vbi ſunt amoris mei lachrymæ? & vos quid ceſſatis oculi: obfirmatis ô nimiùm! venis, nouercales reſerare ſinus; è quibus denſis ſuſpiriis denſiores incumbant lachrymæ? vbi tamquã vomere proſciſſæ, ſulcatæ genæ

fletibus? vbi imber è vitrea hac nube protruſus? dura glacies! ſi nō ſolueris ad has flammas, ad hos radios, ad cuius ignes Solemque miteſces? vbi ſalebroſi torrentes pectoris tunſionibus excuſſi? aut obduruiſti ad hæc exempla Caucaſo durior? etiam leænæ, tigridi, crocodilo, ſuæ fluunt lachrymæ: quis exſiccauit tuas? vbi profuturis mœroribus ſudores excuſſi? vbi amore colati? vbi dolorum impetu ſalientes? vbi ſuaui amoris impulſu profluentes? vt non oculi tantùm, ſed & ſingula peccantia mēbra mœrorem amoremque teſtentur. Sanguinem quis ſperet? ſi non excutit amor lachrymas, elicitq; ſudores; quis ſpondeat ſanguinem? facilè nubes pluunt, & glaciem ſoluere non magnum. Quid aliud oculi? oſtia fluminum laxare, fontiumque ſiphones, nec arduum nec nouum: Venis non dicam exſudare, aut depluere, ſed deuomere ſanguinem,

magnum,

magnum, & nullis retrò ſeculis auditum. Poſſe amorem quod faciat nouacula, quis credat? chalybe hic opus eſt, non ferro. Et fortior amor eſt, qui nõ vnam ſoluit in medelam; ſed totas deuomit venas. ô, ſi liceat! concede qui ſolus potes amor. Mentior, ſi non diſciſſa nube pluant lachrymæ; ſi non omnibus oſtiis fluat ſudor; ſi non defuderint venæ ſanguinem; ſi non adeò innatem lacrymis, ſudore, ſanguine; ſi non purpurea hac totus lauer vnda; ſi non erumpat quidquid clauſum venis; ſi non diſcuſſis diffractiſque obicibus, exiliat indignabundum ad carceres ſuos cor ipſum, iungendum dilecto ſuo, amori meo [illegible]

Quid mihi tecum hac vita? viuam tibi amor meus. Iungar tibi. Nolo lachrymas, ſudorem, ſanguinemque, niſi tibi. Tibi oculorum ſaliant fontes; tibi fluant ſudorum riui, tibi ſanguinum reſerentur oſtia, vt non tantum

tùm tua, ſed & purpura nates mea; nec vno ſatiatus tepeſcas balneo tuo ſed liueris meo. Quàm benè iunctus amor meus eſt humanæ carni; tam benè lachrimæ, ſudores, ſanguis mœrentis, pœnitentis, amantis animæ huius lachrymis, ſudoribus, ſanguini iungentur dilecti mei. Beatæ veſtes ſanguine amoris mei madidæ! quis me mutabit in illas, vt cæleſti hac tingar purpura? beata terra dilecti mei ſanguine rigata! quis me felici tranſmutatione conuerteret in illam, vt bibam bibula iam terra, & ſatier, & inebrier purpureis dilecti mei fontibus? ô liceat! q̃ fortunata cubatione ſubſternar dilecto meo? quàm auidè excipiã quidquid hic pluitur, funditur, erogatur? nihil opus terra aut veſtibus: vtriuſque vices obibit hoc pectus; haurietq; , dabitq; lacrymas, ſudorem, ſanguinẽ, amoris fontibus fluentem. Non exhorreſcitis cælum, terra, maria; aut

ſtatis

ſtatis ſedib⁹ veſtris? & tu tellus quouſque non ſubduxiſti te conditoris ſtui lachrymis, ſudoribus, ſanguini? Vidiſti hæc Sol, nec erubeſcentes retraxiſti radios pudore ſuffuſos? ꝓnus hic ſternitur, qui te creauit De⁹, lachrymis, ſudore, ſanguine tamquam flumine lotus; nec conderis tenebris, aut non renaſcituræ nocti?

Verùm quid queror de vobis? cur non magis accuſo meipſum? nam cui alteri quàm mihi fluxit hic ſanguis, ſudores, lacrymæ? & durior ego chalybe, rupibusque durior ſtabo immotus? agnoſco crimen. Nec pœnam deprecor. Sit hæc tamen pœna mihi, vt diſruptis mœrore viſceribus totus profundar amori meo. Non quæro cælum, non gaudia, nec mereor. Dolorem precor; vt ſciſſis quaqua venis, mixtoque ſudoribus ſanguine, lacrymiſq; offenſi numinis mœrorem teſter, cùm amorem

non

non poſſim, ô ſi hunc poſſem! ſin minùs, optati tamen & tot votis deſiderati, ſupplici prece, amoris depromam vota. Ibunt hæc vicaria amoris mei. Quis ſcit, an non ad hæc libamina miſericordia motus amor meus accurrat, & cadat ſuper collum meum, oſculeturq́ue me oſculo oris ſui, induatq́; me annulo & ſtola prima, occidatq́ue vitulum ſaginatum, vt epulemur in ſymphonia & choro; viuamq́ue, non mercenarius, ſed filius, in domo patris mei: & qui vixi ſiliquis antè paſtus, admouear menſis amoris mei; in quibus bibam vinum inebrians, amoris vinea natum, torcularibus deſudatum; æternitatis fortunatiſſimis cellis depromptum; amoriſq́ue adeò manibus temperatum, propinatum; cùm ipſe tranſiẽs miniſtrabit decumbentibus, propinabitq́; pocula *ex vino condito, & muſtum malorum granatorum* ſuorum [illegible]

Cant. 8.

ritatis purpura hilareſcentia, nobili

ceule-

ceu lemate coronata, *Comedite amici,* Cant. 5.
& bibite, & inebriamini cariſſimi? Fortunata ebrietas, qua, cùm deſcendiſſet in hortum ſuum, captus dilectus meum, magnificentiſſima dextera ſua reſeratis cellis promis, lacrymarum, ſudorum, ſanguinumq́; profudit vina. *Inebriamini cariſſimi.* Nam & ille vino ſuo, procumbit ebrius.

O ſi in hac prodiga ebrietate ſua, inclamet animæ meæ, *propera amica* Cant. 2.
mea, colūba mea, formoſa mea, vino meo inebriata, balneo lota, purpura veſtita. Addatq́ue, *Surge amica mea, ſpecioſa mea & veni.* Audiamq́; amicam illam mihi vocem, *Vox turturis audita eſt in terra noſtra; vineæ florentes dederūt odorem ſuum.* Vt turturis animæ meæ dolentis ac pœnitentis vox audiatur à te; [illegible] vineaque mea manibus tuis cōſita, lachrymis, ſudore, ſanguineque rigata, donet odorem ſuauitatis: quo ill[illegible] illud beneuolentiæ tu[illegible] *[illegible] ſoror mea ſponſa,* Cant. 4.

ſa, vulneraſti cor meum in vno oculorum tuorum, & in vno crine colli tui. Potuerunt alij in vtroque, & in vniuerſa ſtructura capillaturæ ſuæ, quas innocentia jam inde à teneris maritauit tibi; me ſolæ Magdalenæ tuæ, Publicani tui lachrymæ iunxerunt tibi. Cum quibus ſi introduxeris me in cellam tuam vinariam, beatus: vt quotquot poſt naufragium portum currunt in odorem vnguentorum

Cant. 2 tuorum fulciant *me floribus*, *ſtipent me malis, quia amore langueo.* Perennet æternùm ille languor, vt æternùm inebriet hoc vino, amoris mei manibus pocillatus.

CAPVT III.

Chriſto columnæ alligato, flagris conciſo.

HACTENVS flumina, nunc etiam lacrymarum & ſanguinum de-

precor

precor maria; vt totus iam ego fiam lachryma vna, ipſaque adeò hæc amans anima ſoluatur in lachrymas. Parum eſt aquæas in hoc ſcelere dare? niſi pro lachrymis ſanguinem fundant oculi; & ſingulæ venæ, ſinguli iam oculi in ſanguineos proſiliant fontes, parum dedero. ô liceat! & oculus iam vnus ſit totum corpus, qui æternùm ſanguinea flumina deuomat cælo reponenda, mariaque cælo refigenda. Fundite meæ venæ, factæ iam mihi oculi quidquid abditum latet fibris, quidquid reconditum extima tegit cutis. Ne parcite. Parcere ſæuire eſt; perdere eſt. Fundite. Fundere parcere eſt. Repoſuit n. quiſquis profudit, cælo redhabendũ fortiore largitione. Verùm reddet fors Dominus q̃ olim in Crucis baiulatione, *Filiæ Hieruſalem nolite flere ſuper me, ſed ſuper vos ipſas flete.* Luc.23. cauſam reddit, *quoniam ecce venient dies, in quibus dicent, Beatæ ſteriles, &*

ventres

ventres qui non genuerunt; & vbera quæ non lactauerunt. Tunc incipient dicere montibus, Cadite ſuper nos; & collibus, Operite nos: quia ſi in viridi ligno hæc faciũt, in arido quid fiet? & quis amans contineat lachrymas? quis non liqueſcet in illas, tamquam niues ſole medio, tamquam cera fornacibus, ignibus glacies: amare, & in dira amoris laceratione, non flere barbarũ eſt, belluinum eſt, humanum non eſt. In tanta tãq; ingenti ac contumelioſa flagellorum atrocitate, ac deuiſceratione, lachrymas ſiſtere, à rupibus non ab homine ſperari poteſt. Et flere vetabor? dura imperia. Ignoſce amor meus. Nam quæ grauior pœna etiam in vltima barbarie nata, quàm

Cùm miſeris nec flere quidem, aut lenire dolorem

in amantium ſæua dilaceratione licet? properate lachrymæ, vt miſtæ ſanguineis dilecti riuis quaqua proſilientibus, nouum lachrymarum &

& ſan-

& ſanguinis ſirmetis balneum, animarum cœlo reponendarum. Agnoſco beatas ſteriles, fortunataque quæ non lactauerunt vbera vino plena; ne dum ſuccreſcit impia ſoboles, creſcant & pœnæ; ſi tamen in tam dira immanitate pœnæ creſcere poſſunt. neque enim video quid accedere ſæuitiæ poſſit, non ſi quæcumque retro carnificum ingenia in vnum conflaueris.

Et belluæ quidem manſuetudinis eruditione præuentæ obliuiſcuntur non raro feritatis ſuæ; ita manſueſcit leo, & cum toto iubarum ſuggeſtu deliciũ fit Reginæ, lingua genas illius emaculans; ita mores beſtiarum relinquunt. Iudæos nulla præuia Chriſti mei benignitas, non beneficia collata, cæci reluminati, leproſi purgati, mortui vitæ redditi, mitigarunt, non olim proſciſſum mare, inteſtinoq; itinere tranſmiſſum, non Ægyptius exercitus vndarum

concor-

concordi regreſſu oppreſſus; non e-
ſcatilis cęlo rorante pluuia; non fons
petra, non veſtimenta ac calceamẽ-
ta quadraginta annis indetrita & in-
obſoleta; non terra lacte & melle flu-
ens; non hoſtes ſubacti; non munera
reliqua efferam barbariem frangere
potuerunt; quo minùs omni verbe-
rum feritate ſæuirent in innocen-
tem carnem. Ad quæ non impellit
mortales odium, vt humana mente
depoſita ferinam induant? Verùm
quid quæror de Iudæis, aut ingrati-
tudinem tango? non ego ipſe diræ
huius lacerationis cauſſa; cùm im-
memor beneficiorum, peccata pec-
catis, id eſt, verbera verberibus cu-
mulo; ſepultaque donorum memo-
ria, ſcelera ſceleribus, flagella nimi-
rum flagellis innecto? vt nihil iam
mirari debeam, ſi inſonet væ illud
auribus, *quia ſi in viridi ligno hæc faciũt,
in arido quid fiet?* Si innocens ſæua pla-
garum feritate dilaniatur, quid ex-
ſpecta-

ſpectare, aut timere debeat nocens, ſceleribus tamquam montibus rupibusq; oppreſſus, criminibus tamq̃ Oceano immerſus, libidinibus tamquam Ætnæis montibus inæſtuans, & flamma iam totos? ſæuitur in viridi ligno, operum bonorum ſucco pleno; quid fiet in arido, ignibus nato, in vacuo viduoque omni meliori ſucco, in arente, in exſuccido, & emedullato toto? ceſſabunt verbera? non carnifex ſæuiet flamma, non tortor ignis? ſeptuplum vltio dabitur; adeoque & ſeptuagies ſepties. Audiamus Eccleſiaſticum; *Super peccatores enim ſeptuplum. Adhæc mors, ſanguis, contentio, & rhomphæa, oppreſſiones, fames, contritio & flagella ſuper iniquos creata ſunt.* Sed & *ſubſtantiæ iniuſtorum ſicut fluuius ſiccabuntur, & ſicut tonitruum magnum in pluuia perſonabunt.* Etiam in poſteros abit pœna. *Nepotes impiorum non multiplicabunt ramos, filiorum peccatorum periet hæreditas, &*

Eccl. 40.

Eccl. 41.

cum

Digitized by Google

cum ſemine illorum aſsiduitas opprobrii. Audiamus eundem monentem, *Memento quæ ante te fuerunt, & quæ ſuperuentura ſunt tibi. Hoc iudicium à Domino omni carni. Et quid ſuperueniet tibi in beneplacito Altiſsimi? ſiue decem, ſiue centum, ſiue mille anni.*

Memento Chriſti tui, immaniſſimorumque verberum; memento prætorii ſanguine dilecti tui natantis: intuere parietes ſanguine purpuratos: vide laquearia virgine purpura tincta; carnificesq; ſanguine tamquam valido imbre complutos; & cogita in viridi hæc ligno fieri; vt metuas quid ſuperuentura paritura ſit dies. Currunt anni, & vicini iam mete quid ſperamus arida ligna? non ille ſanguis in Iudicii die aduerſus nos proferetur, ſignatus ſignis non iam aduocatorum aut Angelorum, ſed Iudicis ipſius? non omni ille ſono clarior, omni litera vocalior, omni tuba clatior; contra nos intonabit,

nabit, damnabitque tot criminum reos? at quis hæc præcauebit? nihil facilius, ſi modo ſanguis ille tam prodigè fuſus perpetuò ob oculos verſetur. Concupiſcentia premit? ſtimulos intentat libido? opes, honores prouocant, & ad ſe quaſi reluctātem trahunt? occurrat ſanguis, & crudele illud, immane, barbarumq; Chriſti tui ſpectaculum, columna, vincula, flagra, effera caſtiſſimi & innocentiſſimi corporis dilaceratio, & aude peccare; hoc dico, itera flagra etiamnum ſanguinis auidus. Nam quid ſunt aliud peccata, quàm nouæ ſanctiſſimi corporis dilaniatione?

Imitare anime Chriſtum tuum. Horres ad flagra? palæſtram cogita, & agonis diem, in quem ſegregandus ad ſtrictiorem diſciplinam, vt robori ædificando vaces, tanto plus de victoria, deq; corona conſequuturus, quando durioribus te dederis.

ris. Vetus dictum, Virtus duritia exſtruitur, mollitia deſtruitur. Et quis poſt Chriſtum reformidabit pati pro veritate in ſalutem, quod plurimi affectauerũt pro vanitate in perditionem? aſpides Cleopatra immittit ſibi; Aſdrubalis vxor cum filiis in patriæ incendium deuolauit, ne ludibrium fiant hoſti; ne ſupplex fiat victori Cato, neve vitam accepiſſe à Cæſare videretur, eripuit ferro; meretrix Attica demorſam linguam in tyranni faciem exſpuit, ne coniurationis ſocios prodat; & Philoſophus dum in mortario tunditur, tundenté ridet. Quid faciet Chriſtianus? dubitabit erogare pro vero, quod illi pro falſo? gladium illi, ignem, cruces, beſtias, mortaria, tormenta reliqua cõtemnũ: ſub præmio laudis humanę, & nos ſtamus anxii cæleſtibus donis, gloria, corona, æternùm prouocantibus, maximè cùm Chriſtũ habeamus ducẽ non vno ferro conciſum?
Imita-

Imitare ducem miles. Magis etiam ſi amas, imitare amantem. Indignus militia eſt qui gemebūdus ducem ſequitur. Ille baltheo dign', qui de Euangelica paratura ſuccinctus, donatiuum Chriſti inter verbera & ſanguinem exſpectat; non de myrto & olea aut illuſtriore fronde, aut cétenariis roſis, liliis, violis; non de molli lecto aut puluillo, de gemmis & auro. Nam quam victoriæ partem ſperet de delitiis ad aciem procedens? de papilionibus & ſudoribus, de foſſa & teſtudine, de lorica & ferro, ſecurus procedit, impauidus hoſtem contuetur. Niſi quis ſub ſpineo vertice, ſub ſæuitia dedecorationibus implexa, qua Chriſti corpus & caput lancinauerunt, triumphum cogitet. Æmulare verbera, ſi coronā ſperas; aut ſi illa non potes, nec præmia cogita. Quæ ſi amas, memento Chriſtum fauos poſt fella guſtaſſe, nec antè gloriæ Regem à cæleſti-

bus ſalutatũ, quàm Rex Iudæorum proſcriptus eſſet in crucem. Nec gẽmas tamen hic deſpera. Scythicis & Indicis, & rubentis maris granis candentibus, immenſum præſtantiores; quas argento adæquè & operoſiſſimo oblaqueæs auro: ſed purpura omnes tinctas dilecti tui; quæ ſidera, Lunam, Solemque vincant; quæque in admirationem & amorem trahãt cæleſtem Patrem. Quot enim ſanguinum guttas, niſi tot gemmas legas terra cæloque nobiliores, erraſti. Ab illis animæ ornamenta ſperes, quæ electiſſimo deſcrobas auro, animo nimirum amoris ignibus ſuccenſo flammis inardeſcente, & tamquam mediis fornacib. calente. quid horres gemmas vulneribus natas? breue eſt quod præluditur, ſequentur æterna. Sæuiunt vulnera? ſed in ſalutem. Non & medicinam de ſcalpello, cauterio, & ignibus amas? non quod ſecari, vri, incidi iucundum;

ſed

Digitized by Google

ſed quod vtiles dolores adferant. Horrorem operis fructus excuſat. Ita planè non terreant verbera, quibus gaudia parantur. Sed & ama verbera, vulnera, & ſanguinem, æternùm præmianda. Non ama peccatū verberū cauſas. Ama tamen verbera peccatorū medelam. Magis etiam ama Chriſtum tuū, qui accenſus amore tui vulnera tulit in delictorū criminumq; tuorum pœnam. Tu reus, & quidē ſcelerum, non pœnarum reus; ille ſcelerum inſons pœnas ſubit. Si hinc exulat amor, vbi ſedem figet?

Quid palles ad hæc vulnera? rubere debuiſti, tantorum vulnerum cauſa. Quid expaueſcis ad immanes haſce dilacerationes? peccata exhorreſce ſæuitiæ cauſam. Et quid hæres attonitus, & aſſequi deſperas? ama. Quid leuius amore? nec iam dico, concidaris *iuxta exemplum quod oſtendit Dominus*. Sed ama. Quid facilius amore? & intuere propiùs. Nulla *Num. 8.*

Digitized by Google

Vulcania incude frequentiùs validiuſq; denſantur verbera, quàm Chriſti tui ſacrato corpore. Ac ne ſola quadam amoris ſatieris ſuperficie, non veſtibulum tantùm aut atria lege magnæ domus huius, penetralia ſcrutare, intima quęq; curioſus ſcrutatur intuere. Vide amorem Chriſti tui cordi infixum, inſcriptum pectori. Nec clauſtra prætexas. Reſerata vndiq; patent aditus. Audacter infige pedem. Quid trepidas? amoris domus eſt. Ingredere. Expaueſcis ad ſanguinem? medicus eſt. Quin & lauare hoc balneo. Etiam ſanguine? nulla re magis. Non crudele eſt ſanguine lauari? etiam bibe. Ne expalleſce ad hoc nomen. Quin & carnibus ſaturare. Tibi hæc caro mactata eſt, tibi fluxit ſanguis. Fruere vtrinque; ſatiare. Lauare. Fontes fluminaq; hæc tua ſunt. Proluere hoc amico balneo? Accendi etiam vis potentiùs? oppone verberibus corpus, vt non niſi

per

per latus tuum verbera ſentiat dilectus tu⁹; vt antè ſanguine tuo rubeat, tuo proluatur, quàm fundat ſuum. Felicem te, ſi imbiberit tuum Amor tuus, ſi miſcuerit ſuo, ſi diſſectus cõcidas ad pedes illi⁹, melior iam Magdalena, quæ ſolis lacrymis capilliſq; amplexa eſt; melior Publicano, qui ſolis pectoris tunſionib. oculorumque deiectionibus *deſcendit iuſtificatus in domum ſuam.* Luca 18.

Largire hoc mihi amor meus, vt nulla tam barbara ſæuaque ſit laniatio, quam non lubens ſubeam amore tui. Pro qua non gaudeam & exultem totus, quod dignus habitus ſim pro amore tuo omne carnificis ingenium experiri, omne laſſare; qui pulſus amore mei prior hæc tuliſti in exemplum & amorem. Amplector te amor meus, non in cocco & Tyrio, aut molli ſerico, ſed diſſculptum & diſſectum; nec cruoribus tantùm aut vibicib. liuidatum, ſed vulneri-

neribus immane hiantem. Ita non ſatis amori tuo fuit ſemel pro amato mori. Sæpiùs voluiſti, quo magis te ſtareris amorem; vt vel ſola erubeſcentia delictorum meorum, vulnerum tuorum, auocarer à ſcelere aſſurgerem in amorem. & ſanè ſi ſingula verbera, ſingula proritamenta ſunt amoris; ſingula vulnera, ſingulæ flammæ ſunt amoris; ſinguli fontes, ſingula flumina deuomunt amoris; quomodo non totus ex ignauo ſomno ſurrexi in amorem? non totus decineratus ſum amoris flammis, fulminibusq; tam validè è columna iaculatis? non totus denique tot fluminum fluctibus obrutus & demerſus iaceo? ô vellem! tu manum amor porrige. Solue hanc amoris tui radiis pectoris mei glaciem; comminue hanc amoris tui malleis indomitam rupem; deuerte hunc amoris tui flatibus, ſuperbiæ montem; elue has amoris tui ſanguineo Oceano animi

mei

mei ſordes; vt nihil iam ſapiam, nihil ambiam, nihil amem, nihil amplectar extra te, & te columnæ non iam marmoreæ; ſed purpureæ alligatum.

O quando hac purpura tinctus totus coniungar tibi? ſecede mea columna, ego vicariam tibi operam præſtabo factus columna dilecto meo, nobili amoris mei Regis mei ſanguine purpuratus. Beata tunc vincula, quib. adnectar dilecto meo. Odi libertatem, amo vincula. Felicia planè vincula, quibus fortunatiſſima iam columna illigabor dilecto amori meo, ſanguine illius marmoratus, ſanguine, ſudore, lacrymis variegatus, & tamquam Oceano lotus. Saluete mei fluctus decumanis meliores, quibus ſecundo amoris flatu nauiget hæc anima nauis, nullius tẽpeſtatis pauida. Nam quid verear? aut enim duobus his ductoribusq; votiuum portum littoraq; tangam,

aut iactabor his diutiùs fluctibus o-
ptata iactatione dilecto meo implexus; aut obrutus tandem demergar illis, plenusq; iam amico fluctu ebriusque, nihil eructabo, nihil deuomam; niſi amicum mihi Amoris elementum. Quò & ego, & Amor meus æterna ſaturemur tot ante lachrymis precibusq; exoptata ſatietate, mutuis viciſſim hauſtibus fortunata potatione, mutuam æternùm auidam amoris ſitim explentes.

CAPVT IV.

Votum è ſpinis Chriſti vertici implexis.

QVæ hæc corona eſt, dilecte mi? quæ mater filium, quæ ſponſa ſponſum coronauit ſpinis? roſas exſpectabam à matre & ſponſa, & ſpinas video. Olim nullam propè non gratiam floris, nullam lætitiam frondis,

dis, nullum ceſpitem aut palmitem, non alicui capiti inuenio conſecratum. Video populum, oleaſtrum, apium, palmitem. Hederatum vnum, laureatum alterum; ſpicatam nō vnam, auro, gemmis, ſed & gramine coronatam. Et nuſquam ſpinæ. Niſi forſ hæ ſpinæ roſas ſuas quærunt, odore gloriaq; ſua viduatæ: & commiſeratione tactus dilectus meus exulantium à roſis ſuis ſpinarum querulas admiſit voces. Et cui poterant odoratiori roſæ implicari ſpinę, quàm vertici dilecti mei? nimirum non poterat carpi hæc roſa niſi ſpinis implexa. Aberant ſpinæ. Solitaria mœrebat roſa, donec adnexæ ſpinæ languentem excitarent roſam. Pallebat roſa. Et ni nouus accederet color, tamquam noua anima, timeri extrema poterant, & amantis deliquia roſæ. Acceſſerunt ſpinæ, nouusque cum ſpinis color. Et iam purpureæ roſæ. Emarcuerat odor. Admotæ

ſpinæ. Et terras cælumq; implent o-
dorato, ô nimium, imbre.

Beatæ ſpinæ tam illuſtri veſtitę roſa, tam odorato circumfuſę rore, tam medico inebriata ſucco! poterant meliori flumine circumſtagnari ſpinæ, poterant meliori potu proge... at emortuæ certiori vita donari? poterant arentes & tamquam à canicula, aut Babylonia fornace, aut Epulonis deniq; ignibus inæſtuantes benigniore fonte & digito rigari? Eueniant hæc mihi. Naſcar, ſpina huic roſæ, regio fonte & odore ſaturandus. Sim ſpina cælesti hoc rore perpluendus; nobiliq; hoc defluo cocco Tyrioque purpurandus. Aret ſpina; magis hæc amans anima. Perpluitur illa roſeo rore, & redit optatus vitor vigorque. Perpluar ego; & non validius viuam, melioreque vita? ve quæ ſemel nupſit animæ caro, dotale illius facta mancipium, & delicto etiam domina, non iam domina aut

famu-

famula, ſed adnectentib. ſpinis, purpurantibus roſis, conſors ſtat gloriæ cælo donandæ. Non mẽs criminum ſopore eliſa miſereq́; proſtrata, tamquam aut ſpiritu nondum conlato, aut erepto, admotis ſpinis purpuraq́; ab ignaua quiete reuiuiſcit, & exſurgit in nouum hominem potentiorem'que? felices morte veſtra ſpinæ. Quæ niſi exciſæ trunco tamquam matris vtero ſolis ignibus nato, cæleſti huic inoculatæ forent roſeto, flammis viuerent nutriendis.

Et non ego ſæuioribus ignibus natus noxio primordiali trunco delapſus, profundioreq́ue oppreſſus ſomno, meritò circumſpicio humeros verticem'que, cui inoculatus redanimer mente ſpoliatus: langueo, & grauem iam animam traho. Quid niſi purpura tingar dilecti mei, qua reuocetur anima à ſtatione ſua peregrinata, erepta ſpiritui nequam, qui ab ipſa illi natiuitatis ianua aucupa-

cupabundus inhæſerat? pallio ani-
ma fugiente. Quis ſiſtet abeuntem,
aut meipſum reſtituet mihi, ſi non
purpureus fons tuus dilecte mi? ô ve-
rùm vbi regius ſplendor? diadema &
ſceptrum? & tamen Rex es tu. Quis
regium verticem coronauit ſpinis?
auro & gemmis & purpura non vna
gens cinxit. Procul ſpinæ non regalia
pignora barbara implexa manu. Vbi
triumphantium paludamenta? & ta-
men de hoſte omnium ferociſſimo,
potentiſſimo, exercitatiſſimo, nobi-
lem triumphum ducis. Vbi quæcun-
que docta manus luſit in ornatum?
vbi gemmæ & aurum, & quidquid
exornatam ſac naufragam informem
votiuo redornas decori? vbi herba-
rum ſuccis, conchariumque aliis
purpureæ coccineæque decoctæ la-
næ, ſolo non rarò precio graues?
purpuram intuere dilecti mei, qua
illum veſtiuere ſpinæ meæ, omnium
ſeculorum precio grauem. Roſam
hanc

hanc intuere immerſam ſpinis, ſpi-
naſq; purpureo innatantes roſæ ſuc-
co. Vincit terrarum cælorumq; pre-
tia roſa mea tantumq; vincit, quan-
tum æterna interminaque perituris
præſtant.

Non amem te mea roſa? non vos
ſpinæ meæ, ſine quibus omnis exu-
let purpura à roſa mea? mentiar ſi
non amem. Quid ni amplectar iam
meam? mihi enim rubet roſa mea.
Pallebat ſibi: erubuit mihi. Solo ſibi
candore contenta niveo, tollebat
verticem lilii verius quam roſæ. Ac-
ceſſit amor, & amor meus, ardentibus
excitatus ſpinis, & erubuit flos meus,
roſa de lilio nata. amplectar ergo ro-
ſam iam meam. Vetant ſpinæ? *Quid
metuis ſpinas elicitura roſas?* aut quid
vereris animæ minas, & expalleſcis
ad ſpinas? viri eſt non terreri minis;
muliebris ingenii hic error eſt. San-
guinem fors depoſcent? etiam com-
bibant ſanguinem. Nam quid bea-

tius, ſi commiſceantur, dilectæ roſæ meæ, & peccatricis huius amantis tamen animæ, purpureus rubor? optata cõmiſtio, vt & ego roſæ meæ, & illa meo purpuretur ſucco; vt vtrimq; pulſo pallore ſuus ſtet rubor, pœnitentis in illa, amantis in hoc vertice; vt miſtum diuinum illud humano concreſcat in vnum corpus, animam vnam, optata tot votis in omnem æternitatem ſeculorum miſtione.

O roſa! non tam roſa, quàm cælum iam meum. Demortuo ſimile iacebat hoc mihi cælum, tamquam denſa nube altis ſepultum tenebris. Admotæ ſpinę. Et ecce tibi lumina, non lapillorum quibus monilia variantur, ſed ſtellarum quibus cælum inoculatur. Non amem vos ſpinæ, quæ denubilaſtis mihi cęlum, detenebraſtis mihi firmamentum meum ſpiſſa delictorum nocte tectum? amo. Adeoque deamo vos ſpinæ, quæ profundis

profundis recōditum tenebris ſtellatum mihi, & oculeum totum dediſtis cælum. Errabam in illis, nec via, aut viæ iam dux ſuper. Triſtis vbique nox & caligo denſa. Ademere noctem ſpinæ: & cælum nunc totum radiat ſtellis. Quarum ſingulæ ſingulos Soles tam vincunt, quàm cælum meum, elementarium vincit cælum. ô ſtellæ iam meæ, quia mihi natæ. Non deerat antè cęlo ſuo ſua lux: deerat mihi. At quid proderat mihi cælo ineſſe ſuam, deeſſe mihi? reptabam voluebarque cæcus, manibus magis quàm pedibus inambulans miſer. In tanta nocte ductore deſtitutus quò flecterem greſſum? acceſſerunt adminiſtratoriæ ſpinæ commiſerantes errorem meū, & vno implexu tamquam vna reductione veli, ſtellatum cælum, totque Solibus quot ſtellis inornatum, oſtenderunt per incerta erranti.

Non amem vos ſpinæ? amo vos.

& vos

& vos meæ ſtellæ, Soles mei. tantùm miſeremini huic Lunę. Quæ ſine vobis ſemper inconſtans & varia, numquam vna: ſemper tenebris ſepulta iaceat infelix, obſcura, languēs, mortuo quàm viuenti ſimilior. Amo vos ſtellæ permiſtæ licet ſpinis; imò quo magis commiſtæ ſpinis, eo magis etiam meæ. Meæ etenim ſpinæ ſunt: nihil in illis habet cælum. Meæ ſunt. Nihil innocuæ mentes, criminis aut ſui aut alieni ignaræ. Meæ ſunt, & in ſolidum meæ. Non fuiſſet primordiale delictum, non acceſſiſſet meū, nihil opus mihi erat ſpinis, quæ de mortuo mihi cælo, ſtellas, Soleſque largirentur proſpectandos. Meæ ergo ſpinæ. Et quia meæ ſpinæ, meę etiam ſtellæ. Et quo plus à manu mea ſpinarum, hoc plus etiam ſtellarum. Beatæ ſtellæ. Magis etiam, quia meæ. ignorabam antè hoc cælum. Eluxerunt ſtellæ, & patuit cælum. Faue meum cælum. Miſceanturq́; tua lu-

mina tenebris meis, vt fiat lux vna. Et non iam vltrà nox, ſed dies vna, nullo fine ponenda.

Sed neq; hic cælum mihi tantùm eſt ſtellæque: ſed nobile donatiuum, nuptiale pignus, dotale pręmiũ. quo ſponſi mei pater larga munificentia felicem donarat ſpõſam, adoptiuam filiam. Verùm lumina deerant, quibus monile exornaretur cælo miſſum. An non mortuum ſine gemmis, & triſti quodam iacebat ſubalbido ſplendore, nulla varietate diſtincto? memineram argenti & auri. Sed quò mihi diuites hæ materiæ de metallis refodiendæ, ſi ferri & æris operario vigore non producerentur in arenam? Idem de hoc dotali ſponſi mei pignore cogitandum reor. Quoniam illud monile hoc magnum, & ſolitario ſplendore ſuo ſibi contentum; niſi luminibus margaritarum, tamquam cælum ſtellis inocularetur mihi, nec longè tamen peten-

da

da ornamenta erant: quaſi neceſſum foret Indica piſcari maria, aut concharum decerpere verrucas, aut draconum inſidiari frontibus, vt de periculis æſtimatio creſceret, aut è piſcium neſcio quorum cerebris lumina poſcere; intus latebant gemmæ prædiuite monilis noſtri recondito rio ſepultæ. Verùm quò mihi abdita precioſitas tamquam theſauri defoſſi, ſi non educeretur in lucem & frui liceret? eduxerunt ſpinæ, Non ſaltus aut inſulas, aut annorum calendaria, aut imperia regnaque: ſed quæ nullo æſtimari precio, non orbe cæloque: ſed quæ nullo æſtimari precio, non orbe cæloque poſſint toto. Totumque hoc pign9, verticem dilecti mei, tot irradiarunt luminibus, diſtinxerunt gemmis, exornarunt pyropis, vt quidquid Euangeliſta de Hieroſolyma cecinit cæleſti, cuius muros poſuit ex iaſpide; fundamenta verò ex iaſpide, ſaphiro, calcedonio, ſmaragdo,

ſaglo, ſardonyche, ſardio, chryſolitho, beryllo, topazio, chryſopraſo, hyacintho, amethyſto; portasque è ſingulis margaritis; plateas demum ex auro mundo tamquam vitro pellucido; ne vmbra quidem ſint gemmarum noſtrarum felici ſpina eductarum. Amo vos meæ gemmæ, quæ decoraſtis dotale pignus meum, in die deſponſationis ſponſi mei. Fruere anima mea ſponſa purpureo gemmeoq; cultu ornatuque, ſponſi tui. Tibi dies ille luxit. Tibi ſplenduerũt gemmæ. Carpi audaci manu: Satis ad audaciam eſt, amaſſe. Neque vllum vltrà ornatum admitte pręter ſponſi tui purpura ſignatum, purpureisque illius gemmis variegatum. Fruere anima mea dono ſpinarum tuarum: & ama has ſpinas indices, quæ fortunata retectione, inlatentes ſponſi tui retexerunt gemmas. Amplector vos meæ gemmæ, quæ fluxiſtis mihi. Satis ſi fruar vobis. Cælum concedam aliis.

aliis. Vos enim mihi cælum, & cælo omni maiores: delitiæ meæ, gaudiũ meum, voluptas mea, corona mea, triumphus meus. Sit æternù m, æternùm fruar vobis.

Neque interim hic ſteterunt beneficia ſpinarum mearum. Phialam acceperam odoramẽtorum plenam, connubialis pignoris partem; ſed valida obſeratam manu, firmioribusque repagulis, quàm ferret amor impatiens claudi. Reſerarunt ſpinæ. Nec vltra iam clauſus odor. Qui non tenera muliebri manu fracto alabaſtro, in verticem ac pedes diffuſus impleuit domum; ſed valida ſpinarum mearum reſeratione terras quà patent, cælumque odoratiſſimo perflauit odore, æternùm victuro. Quibus excita inclamat ſponſa admiratione plena; *Odor vnguentorum* Cant. 4. *tuorum ſuper omnia aromata: odor veſtimentorũ tuorum ſicut odor thuris.* Magis Cant. 1 etiam è penetrali pectoris, *Oleum ef-*

fuſum

fuſum nomen tuum: ideo adoleſcentulæ dilexerunt te. Trahe me: poſt te curremus in odorem vnguentorum tuorum. Ita etiam medico odore ſponſam beat dilectus meus. Properate quos ægritudo aut vulnera tenent à quocumque hoſtili manu aut ferro data, quocumque ſcelere impreſſa: & ægritudini, & vulneri, & cicatrici medebitur hoc vnguentum, quod dilecti mei purpurauit genas, tinxit capillos, irrorauit veſtes, aridasq́; perunxit eductrices ſpinas, quæ criminum meorum vicarias in hac eductione occuparunt vices, vt ſperare iam omnia debeam tam medico delibutus vnguento.

Neque opus hic natatoria Siloë, aut Iordanis aquis melioribus Abana & Pharphar Damaſci fluuiis. Natare purpureo hoc dilecti vnguento tam prodigè fuſo, quàm prodigè amauit, mēs hæc de facili poterit. Nihil etiam opus virga, de qua comite

petra

petra contradictionis aqua defluat ſitienti. Natare purpureo hoc fonte vertice dilecti ſpina terebrante educto nullo negocio poſſumus. Vt omnia mihi in hoc fonte, omnia in hoc odorato vnguento quocumque voto ſperanda, lateant: vt fruſtra iam mannę eſcatilem pluuiam, aut aquatilem petræ deſiderem ſequelam, cui melius depluat manna, nobiliorque fons ſaliat, non nube ventisq́; adminiſtris, aut largitrice petra, ſed ſponſi mei, dilecti mei diuite vertice venaq́ue profluens. ô quando paſcar hoc manna, quando potabor, adeoq́ue inebriabor hoc fonte, abluar hoc flumine, lauabor balneis, innatabo Oceano, perungar vnguento, exornabor gemmis, inoculabor pyropis locuplete, ô nimiùm, vertice defoſſis?

Audeo. Quando infigam oſcula purpureo madidata rore? vnde vox illa turturis mei querula, *Aperi mihi* Cant. 5
ſoror

ſoror mea, amica mea, columba mea. Addit cauſam languentis à profuſione amoris, ac quaſi viribus deſtituti, ac iamiam abituræ animæ in commiſerationis prouocamentum, *quia caput meum plenum eſt rore, & cincinni mei guttis noctium.* Cant. 5. Purpureo amoris mei innatabat hoc caput rore, delictorumque meorum guttis per intempeſtas ſcelerum noctes prodigè ſtillantibus denſabantur cincinni dilecti mei, cùm inclamaret opperiens, *Aperi mihi ſoror mea, amica mea.* Adeò nec fuſo extingui ſanguine amor potuit. Quin imò, quo plus ſpinarum in vicem criminum meorum, quoq; plus purpurei roris, hoc & amoris amplius deſudabat, profundebatq; locupletiore vena; nihil aliud in vicē profuſi ſanguinis poſcens, q̃ amari, quā reſerari ſibi oſtia clauſtraq;, quo faciliùs nos perpluamur purpureo amoris ſtillicidio, imbreq;, quo cincinni illius madent. Amo cincinnos

tore ſpiniſq; implexos. Amo te meũ nemus melioribus paradiſiacis pomis grauidum.

Nam quò mihi arbor vitæ, ſine his ſpinarum pomis purpura lotis; ſine hac vita, à qua olim illi arbori vita omnis fluxerat? quò mihi ſcientiæ mali & boni arbor non bona? perieram hac vna æternùm, niſi de fœcũdiore pomerio ſpinæ mihi purpurea eduxiſſent poma, non boni & mali, ſed boni tantùm: vt meritò te amem arbor mea infelicis illius arboris exterminatrix. Meritò vos fructus amo primordialis vulneris & cicatricis medicos. Quàm pulcri ſunt cincinni tui, dilecte mi, regia purpura Cant.7 veſtiti? verè *comæ capitis tui ſicut purpura Regis vincta canalibus*. Quid faciã? niſi vt aſcendam in nemus verticis dilecti mei, inque nemoris illius *palmam, & apprehendam fructus eius*? dulces enim ſunt ſuper mel & fauum, & ſapidiſſimæ vineæ botros. Et quæ

ama-

amabat, quaſi in hæc tempora ante-prouida notione proſpiciens, ſuaue illud intonabat, *Botrus Cypri dilectus meus mihi, in vineis Engaddi.* Cant. 1 Verè, botrus dilectiſſimæ ex millibus vineæ, cui benedixit Pater, & inebriauit amantes ab vberibus fœcunditatis eius. Quouſq; morabor? egrediar vt in iucunditate bibam, & inebrier à vino dilecti mei. fortunatę ſpinę quę reſerarunt mihi hanc vineam, hæc torcularia, hæc vaſa vino plena.

Felix corona tot ſcaturiginum, quot ſpinarum fœcunda. Ingredior vt in illa videam dilectum meum *in diademate, quo coronauit illum mater ſua, in die deſponſationis illius, & in die lætitiæ cordis eius.* Cant. 3. Verus deſponſationis dies, qua filium ſuum animæ meæ deſponſauit cæleſtis Pater. *Sponſus ſanguinum* Exo. 4. eſt mihi ille, amplectar illum quaſi ſpōſum decoratum corona, & quaſi ſpōſum ornatum monilibus ſuis, imò & meis; ſpinis nimi-

rore ſpiniſq; implexos. Amo te meũ nemus melioribus paradiſiacis pomis grauidum.

Nam quò mihi arbor vitæ, ſine his ſpinarum pomis purpura lotis; ſine hac vita, à qua olim illi arbori vita omnis fluxerat? quò mihi ſcientiæ mali & boni arbor non bona? perieram hac vna æternùm, niſi de fœcũdiore pomerio ſpinæ mihi purpurea eduxiſſent poma, non boni & mali, ſed boni tantùm: vt meritò te amem arbor mea infelicis illius arboris exterminatrix. Meritò vos fructus amo primordialis vulneris & cicatricis medicos. Quàm pulcri ſunt cincinni tui, dilecte mi, regia purpura veſtiti? verè *coma capitis tui ſicut purpura Regis vincta canalibus.* Quid faciã? niſi vt aſcendam in nemus verticis dilecti mei, inque nemoris illius *palmam, & apprehendam fructus eius*? dulces enim ſunt ſuper mel & fauum, & ſapidiſſimæ vineæ botros. Et quæ

Cant. 7

ama-

amabat, quaſi in hæc tempora ante-prouida notione proſpiciens, ſuaue illud intonabat, *Botrus Cypri dilectus meus mihi, in vineis Engaddi.* Verè, botrus dilectiſſimæ ex millibus vineæ, cui benedixit Pater, & inebriauit amantes ab vberibus fœcunditatis eius. Quouſq; morabor? egrediar vt in iucunditate bibam, & inebriera à vino dilecti mei. fortunatę ſpinę quę reſerarunt mihi hanc vineam, hæc torcularia, hæc vaſa vino plena. Cant. 1

Felix corona tot ſcaturiginum, quot ſpinarum fœcunda. Ingredior vt in illa videam dilectum meum *in diademate, quo coronauit illum mater ſua, in die deſponſationis illius, & in die lætitiæ cordis eius.* Verus deſponſationis dies, qua filium ſuum animæ meæ deſponſauit cæleſtis Pater. *Sponſus ſanguinum* eſt mihi ille, amplectar illum quaſi ſpōſum decoratum corona, & quaſi ſpōſum ornatum monilibus ſuis, imò & meis; ſpinis nimi- Cant. 3. Exo. 4.

 rum

rum meis vicariis delictorum meorum, quib. exornatus proceſſit ſponſus meus in die lætitiæ cordis ſui, cũ gaudio plenus ſuper deſponſatione mea, & potenti vendicatione à ſeruitute qua duriſſima premebar, in priſtinam me aſſeruit libertatem validę dexteræ ſuæ robore; quo fortem armatum ſuperatum, ſpoliis & armis exuit, quibus confitebat & *gloriabatur quaſi potens in potentia exercitus ſui, & in gloria quadrigarum ſuarum*, & in victoriis triumphisque de orbe propè toto non ſemel actis. Contriuit tamen illum athleta meus, per ſpinas cruciatusq; tamquam in palæſtra victoriæ paratus; lorica, clypeoque patientiæ tectus, omnibus hoſtium iaculis retuſis nobile vexillum de inimico dilectæ ſponſæ, cælo terraque ſpectantibus exſtruxit, extulitque; omnem patientiæ speciem aduerſus omnem diaboli vim expungens, cùm ſoli dilectæ ſuæ purpuraretur

Iud.1.

purpu-

purpureo imbre ſuo delibutus, tormenta ridens, vincula, ſpinas, flagra, clauos, crucem ſub præmio ſponſæ ſuæ; cùm non dubitaret erogare quidquid cælo poſſederat in libertatem dilectæ ſuæ.

Felix anima, quæ innixa ſuper ſponſum hunc ſuum non metuit aduerſarias acies, non hoſtes quibuſcumque finibus accitos. De quibus liceat mihi hoc Machabæi generoſiſſimi pugnatoris, *Nam illi quidem armis confidũt, ſimul & audacia: nos autem in omnipotente Domino; qui poteſt & venientes aduerſum nos & vniuerſum mundum vno nutu delere, confidimus.* In hoc exultabo fiducia plenus, & explebor purpureo illius rore, firmaborq́; cōtra omnem regnorum potentiam. Fiat tantùm dilecte mi manus tua ſuper me, manus Patris & adamantini ſponſi; *Neque enim eſt alius extra te, & non eſt fortis ſicut Deus noſter.* Sed neq; *alius in cælo vel in terra, qui poßit facere*

2. Machab. 15.

1. Reg. 2.

Deut. 3.

opera tua, nec comparari fortitudini tuæ. Tranſibo ergo & videbo. Nam auxilium meum à te, & à te ſolo. Fiducia & ſpes mea, gaudium & corona gloriæ meæ, delitiæ meę, amor meus. Magis etiam poſt ſpinarum miſſilia & ſtillicidia, & purpureum imbrem. Quo emarcida & ô nimium ſterilis cordis mei terra delictorum æſtu emedullata, purpureo hoc deſterileſcat dono, fœcundetur rore, centupla redhibitione æternùm beanda, muneranda.

CAPVT V.

Ad Pilati verba, ECCE HOMO, *Chriſtum deſignantia.*

NON credo. & habeo ſuffragantem Dominum, *Ego ſum vermis, & non homo; opprobrium hominum & abiectio plebis.* Et quæ hæc ſpecies hominis

Pſal. 21.

minis? caput quæro, aurum illud optimum; & nihil præter horridas ſpinas reperio, & ſtãtis iam ac emortui ſanguinis digitales grumas. Vbi comæ capitis tui ſunt? vbi purpura Regis vincta canalibus? cadaueroſo ſanguine implexam video. Oculi, amoris mei lampades, vbi eſtis? ô Soles, cæli huius maximi, vbi amica quondam mihi lux? ô flammæ, vbi ardor, calorque quondam veſter, quæ vno obtutu, tamquam validiſſimo fulmine pectusque cor[illegible] ipſum tot recondi[illegible]um clauſtris ſolitæ perúadere? & iacent deiecta hæc nunc lumina, tamquam rupibus defoſſa; & lucidiſſimis diebus denſiſſimæ ſucceſſerunt noctes? quò nunc veſtigia flectam in his tenebris facula deſtitutus? quam ingrediar viam Sole obtenebrato? Lunam meam, veram matrem Solis mei magni, vicariam in ducem deligam? nulla iam Luna eſt Sole vniuersùm tene-

 brato.

brato. Aut ſi quæ Luna eſt, lumen o-
mne refudit ſuo Soli. Ita mortuo ſoli
lux omnis conſepulta iacet.

O aliquando mihi Soles, ſideraq; felicia proſperi curſus mei nuncia; quibus maris ſalubria noxiaq; temperabam flamina, quibus, certantibus inter ſe tenebris, vento, procellis, laſſis inualidiſque rebus, vltimoque diſcrimini proximis, eripiebar periculo meo felix; vbi lumen nunc
Cant. 5. veſtrum? vbi *genæ areolæ* quondam *aromatum conſitæ à pigmentariis*? vbi rubor candorque illarum? ſiccine emarcuit color optimus? video buxeo quodam liuore deiectas, dexterasque ſpirantes armatas, alapasq; & ſputa, fœdaque crapularum eructamina. Et ille vultus eſt in quem deſiderant angeli conſpicere? ſputaminibus permiſtas video lacrymas, ſanguinemq; denſè ſtillantem. Verè *ſic-*
Cant. 4. *ut fragmen mali punici, ita genæ tuæ*: ſed emortuum fragmen, & tabe ſua languidum.

guidum, purpuraq; ſua detoſum. vbi coccinea *labia tua diſtillantia myrrham primam*? nil præter liuores video, & fragmina veriùs quàm labra. Et non olim *Fauus diſtillans labia tua, mel & lac ſub lingua tua, odor oris tui ſicut malorũ, guttur tuum ſicut vinum optimum*? quod nunc nihil deuomit præter ſanguinem, excuſſorumque dentium rudera. & fella nunc potiùs quàm mella lego, abſynthium veriùs quàm vinum: vt quas intẽtauerat minas populo ſuo, *cibabo populum iſtum abſynthio, & potum dabo eis aquam fellũ*, eas ipſe pro delictis illius, primus tulerit, iuxta illud Prophetæ: *Repleuit me amaritudinibus, inebriauit me abſynthio*, cùm ipſe inebriaſſet populum ſuum vino: à quo, pro vino abſynthium fellaque in beneficiorum compenſationem retulit. Vbi *collum tuum ſicut monilia, ſicut turris Dauid, quæ ædificata eſt cum propugnaculis: mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium*? omnis

Cant. 5. Cant. 4. Cant. 7. Hier. 9. Thren. 3. Cant. 1. Cant. 4.

nunc armatura verberum m: ille vulnera pendent ex eo, amantis animæ valida propugnacula. Quibus munita nullam inimicam vereatur aciem, hoſtilem incurſum nullum. inſurgant agmina ferrumq́ue; munimenta hæc vulnera ſunt omnem aduerſariam aciem, vt paleam vento agitatam, excuſſura, vt fluctus temerè rupibus incurrentes, repercuſſura.

Cant. 5 Vbi brachia tua, manusq́ue *tornatiles aureæ, plenæ hyacinthis*? vbi pectus Sole lucidius, *venter eburneus diſtinctus ſapphiris*? vbi *crura columnæ marmoreæ, quæ fundatæ ſunt ſuper baſes aureas*? vbi

Pſalm. 44. *ſpecioſus ille præ filiis hominum*, *Quaſi aurora conſurgens*, pulcer vt Luna, ele-

Cant. 6. ctus vt Sol, *terribilis vt caſtrorum acies ordinata*; totus deniq; *candidus & rubi-*

Cant. 5 *cundus, electus ex millibus*, nitidior lacctus candidior niue, rubicundior ebore antiquo, ſapphiro pulcrior? at

Thren. 4. nunc, *quomodo obſcuratum eſt aurum; mutatus eſt color optimus? argentum tuum verſum*

verſum eſt in ſcoriam, vinum tuũ miſtum eſt aqua. Reputatus es in vas teſteum, *opus manuum figuli.* Quid dicam? *cui comparabo te, vel cui aſsimilabo te* dilecte mi? cui *exæquabo te, & conſolabor* amor meus? *Magna eſt enim velut mare contritio tua: quis medebitur tui?* quis medebitur mei, niſi hic ſanguis vulneraq; dilecte mei? *Plauſerunt ſuper te manibus omnes tranſeuntes per viam: ſibilauerunt, & mouerunt caput ſuum ſuper* dilectum meum. *Haccine eſt vrbs, dicentes, perfecti decoris, gaudium vniuerſæ terræ?* adeoq; hæccine eſt Hieruſalem illa cæleſtis, habens *claritatem Dei: & lumen eius ſimile lapidi pretioſo tamquam lapidi iaſpidis ſicut cryſtallum?* cuius *fundamenta omni lapide pretioſo ornata*, iaſpide, ſapphiro, calcedonio, ſmaragdo, ſardonyche, ſardio, chryſolido, beryllo, topazio, chryſopraſo, hyacintho, amethyſto? cuius *duodecim portæ, duodecim margaritæ ſunt per ſingulas: & plateæ aurum mundum tam-*

Iſa 1. Thren. 4. Thren. 2.

Apoc. 21.

Digitized by Google

quam vitrum perlucidum? hęc eſt illa deſcendens de cælo in vterum virgineum, indè in Bethlehem, in vbera, in vincula, & flagra, in coronam ſpineam? vt meritò tamquam à prætorio Pilati inclamet; *O vos omnes qui transitis per viam; attendite & videte si eſt dolor ſicut dolor meus. Quoniam vindemiauit me, & loquutus eſt Dominus in die iræ furoris ſui*, cùm puniret in dilecto meo ſcelera mea, quæ ſupergreſſa ſunt caput meum; & ſicut arena quæ eſt in littore maris multiplicata ſunt. Ideò ait; *Defecerunt præ lachrymis oculi mei, conturbata ſunt viſcera mea* ab immanitate vulnerum meorum; & *effuſum eſt in terra iecur meum*; dum ſæuiunt etiam in interiora flagella populi mei; *& non eſt qui conſoletur*: quod ſolamen ego ſperem in ignibus ſemper ardentibus? *omnes inimici mei audierunt malum meum, lætati ſunt, quia viderunt ignominiam* meam. ipſe *autem gemens* cōuerſus *ſum retrorſum*. quid? quòd

Thren. 1.

Thren. 2.

Thren. 1.

quòd non ſit *qui con oletur* eum *ex omnibus caris eius. Omnes amici eius ſpreuerunt eum, & facti ſunt ei inimici*, hinc illæ voces commiſerationibus plenę, *Idcirco ego plorans; & oculus meus ducens aquas: quia longè factus eſt à me conſolator conuertens animam meam: facti ſunt filij mei perditi, quia inualuit inimicus.*

Non magnum fors eſſet, ſi ſoli oculi deducerent aquas; & non vniuerſum corpus ſanguinum profunderet flumina; vt non nullus ei decor; ſed nec humana ſupereſſet forma. Scelera quid non poſſunt mea! aut quid ego ſperem tot criminum reus? quid non metuam in die Domini magno terræmotibus & elementorum colliſionibus prænotando? *Super hoc plangam & vlulabo: Vadam ſpoliatus & nudus: faciam planctum velut draconum, & luctum quaſi ſtruthionum.* Nam ſi in innocente hæc euenerunt, in nocente quid ſperan- Mich. 1

dum

dum eſt? aut quid vltrà dicam delitiis plenus? quouſq; lactor inani ſpe; & è purpura, conuiuiis, voluptatibus, opibus cæleſtia ſpero? ECCE

Pſal. 21 HOMO. Quid dicam? *Aruit tamquam teſta virtus mea, & lingua mea adhæſit faucibus meis*: adeoq; *in puluerem mortis deduxiſti me*. Nec vltrà mihi supereſt anima. *Quoniam circumdederunt* te *canes multi. Conſilium malignum obſedit* te. *Foderunt manus* tuas *& pedes* tuos, *dinumerauerunt omnia oſſa* tua, quæ nudauerant ſcelera mea, foderant delicta mea. *Circumdederunt* te *vituli multi, tauri pingues obſederunt* te, effrenatarum voluptatum mearum, & delitiarum ſæculi. *Aperuerunt ſuper* te *os ſuum ſicut leo rapiens & rugiens*, peccata mea, quibus indignationem iramque æternùm ſæuientem merui; maximè cùm tamquam non vna cõtentus rabie, tot repetitis vicibus iteraui furores, crimina criminibus, flagella flagellis, ignes ignibus innectendo.

ctendo. Ideo *factum eſt cor meum tamquam cera liqueſcens in medio vētris mei*, dum intueor te, & recogito annos meos in amaritudine animæ meæ. Ego ſum qui peccaui, tu quid meritus es amor meus? niſi quia *poſuit* *Eſa. 53.*
Dominus in te iniquitatem omnium noſtrum. Vulneratus enim es *propter iniquitates noſtras, attritus* es *propter ſcelera noſtra. Diſciplina pacis noſtræ ſuper te, & liuore tuo ſanati ſumus.* Quid rependam tibi amor meus? *bonis* enim *Tob. 12*
omnibus per te repleti ſumus. Maximè cùm audio vocem illam lamentationis & væ, ECCE HOMO. Vox triſtis & acerba nimis. Quò tendis amor? aut quò rapis amantem? *Non* *Eſa. 53.*
eſt ſpecies ei neque decor. Vidimus eum, & non erat aſpectus; & deſiderauimus eum. Quia non erat ille deſideratus gentibus. Vidimus *deſpectum, & nouiſſimum virorum, virum dolorum. Et quaſi abſconditus vultus eius & deſpectus, vnde nec reputauimus eum.* Quis crede-

Digitized by Google

crederet eundem, in quem deſiderant angeli proſpicere, cælorum voluptatem, alterius ſeculi delitias; & qui *languores noſtros tulit, dolores noſtros portauit*; quem intuemur *quaſi leproſum, & percuſſum à Deo & humiliatum, & cum ſceleratis* reputatum, propter peccata noſtra? quid fiet de nobis in ignibus æternis? in irreſpirabili, inextricabili, inenatabili profundo? vbi corpora vruntur & durant, erogantur & reparantur; vt Ætnę montes ignis intrinſecus fœti, cùm deuorantur non finiunt, cùm exuruntur non abſumuntur. Et quid ſunt hæc montium ſupplicia, ſi non tanquam leuia quædam miſſilia, & exercitatoria puerorum iacula ignis æterni? dura æternitas. Et tamen quis mirabitur æterna, qui Chriſtum viderit, pœnasque in innoxio corpore ſæuientes? qui audiuerit, *Sicut aqua effuſus ſum: & diſperſa ſunt omnia oſſa mea.* Inſtar viliſſimæ aquæ effuſus ſanguis

Pſal. 21

Regis

Regis noſtri, dilecti noſtri, mundi precium. Nos nec lachrymas fundimus, in tanta peccatorum mole, cælorum exilio, inferorum pœnis. Vbi ſudor, vbi ſanguis? vbi carnium lacerationes, oſſium diſperſiones? & ſtamus in tanta laniatione luctuque amoris noſtri, & non tabeſcit anima noſtra, non exareſcit, *& facta eſt quaſi lignum*? cùm videmus Propheticas has prænotiones opere completas, *Omnes videntes me deriſerunt me: locuti ſunt labiis, & mouerunt caput. Sperauit in Domino, eripiat eum. Saluum faciat eum quoniam vult eum.* Non ſatis erant immitia & qualia nulla retro ſecula flagra viderunt, niſi & ſpurcum blaſphemiæ ſpiritum ſacrilego ore deuomerent; caueamus ne in nouiſſimo rideamur à iuſto nimiùm Iudice omnis commiſerationis ignaro: ne ſerò fluant non profuturæ lachrymæ. Dum tempus patitur, amplectamur profutura: & intueamur in exem-

Thren. 4.

Pſal. 21.

exemplum Prætorio datum. Nam quid venamur in hoc ſeculo? opes? audiamus Dominum, *Væ vobis diuitibus, quia habetis conſolationem veſtram.* Luc. 6.
Et, *Facilius camelum per foramen acus tranſire, quàm diuitem intrare in regnum Dei.* Aut mentitur Dominus; aut falluntur qui accumulandis inſudant opibus. Voluptates? audi Sapientem, magnum è ſe magiſtrum, *Fauus diſtillans labia meretricis; & nitidius oleo guttur eius, nouiſſima autem illius, amara quaſi abſynthium, & acuta quaſi gladius biceps. Pedes eius deſcendunt in mortem, & ad inferos greſſus illius penetrant.* Honores? tranſeunt *tamquam vmbra, & tamquam nuncius percurrens, & tamquam nauis quæ pertranſit fluctuantem aquam. Aut tamquam auis quæ tranſuolat in aëre, aut tamquam ſagitta emiſſa. Et ſpes impii tamquam lanugo eſt, quæ à vento tollitur, & tamquam ſpuma gracilis, quæ à procella diſpergitur, & tamquam fumus qui à vento diffuſſus eſt, & tam-*

Luc. 18.

Prou. 5.

Sap. 5.

quam memoria hoſpitis vnius diei præter-euntis. Et vbi honores, voluptates, opes in hoc corpore, inter hæc deroſa, diſſipata, dilaniata, & in ſanguine ſuo ſqualentia membra? quid amas Chriſtiane? erras, ſi ab amore illius abertas, qui aſpera duraque prælegit mollibus. Errare non potes, ſi ducem miles ſequeris; errare potes, ſi alia inſiſtis via. Quid neglectis certis dubia diligis? æternitas in medio eſt. A delectu hæc pendet. Quid hæres dubius? certa incertis antepone. Non agitur de perituris, & quæ melior fortuna corrigere poteſt. De æternitate hic agitur, felici, infelici. Delige. Sed durum eſt ſequi. Nimium nocentem & reum durum erit ſequi innocentem. Et non durum erit flammis exuri æternis, pœnis cruciari æternis, nulla ſpe veniæ, miſerationis, mitigationis nulla? & non *id quod in præſenti eſt momentaneum & leue tribulationis noſtræ,* 2. Cor. 5

ſupra

ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis, non contemplantibus nobis quæ videntur? quæ enim videntur temporalia ſunt, quæ autem non videntur æterna ſunt. Non Lazarus pro non longi temporis tolerantia, ęternum in ſinu Abrahæ refrigerium conſecutus; contrà diues pro paucorum annorum delitiis in æterni tormento ignis conſtitutus, alternas malorum & bonorum vices æmula retributione compenſant, in ſpei timorisq́; ſecuturum exemplum? quis non deligat exitum præmiaque Lazari? ſequatur vitam. Quis exitum voueat pœnasq́; diuitis? fugiat mores. Maximè cùm oculos coniecerit in hunc ex homine vermem, & opprobrium hominum. Allicit peccatum? intuere hæc vulnera, frontem, oculos, vultum, corpus vniuerſum. Et cogita ad ſingula criminum proritamenta inclamentem, *Popule meus quid feci tibi, aut quid moleſtus fui tibi? re-*

Mich. 6.5.

ſponde.

ſponde mihi. Et ad vniuſcuiuſque animam: Dilecta mea, columba mea, ſponſa mea, quid feci tibi? necdum expleta lacrymis, ſudoribus, ſanguine meo es? quid immanium belluarum more nullis moueris vulneribus? vis iterari columnam iteratis ſceleribus? an ſatiari non potes vna? quid ſi inceperit commemorare beneficia, vt olim illi populo, *Quia eduxi te de terra Aegypti, & de domo ſeruientium liberaui. Popule meus memento quæſo quid agitauerit Balach Rex Moab, & quid reſponderit ei Balaam filius Beor.* Non eduxi te, dilecta mea purgatrice aqua per lauacrum regenerationis de immani ſordium & miſeriarum lacu? quid arida & inaquoſa ſectaris, facta tibi ipſi vipera, aſpis, regulus? non tot millibus in perfidia ſua destitutis, ignibusque æternùm addictis, ac minoribus etiam ſceleribus onuſtis; peperci in hunc diem tibi? hęccine reddis mihi, adeoné aſper oleaſter

oleaſter ex mitis & opimæ oliuæ nucleo enaſceris? deneger amoris grano, concupiſcentia ſilueſcens, è ſanguine meo hoſtis exoreris?

Expergiſcere anima mea ad has querulas turturis tui voces; ne duræ in te cadant minæ Hieruſalem olim intentatæ. *Videns ciuitatem fleuit ſuper illam, dicens, Quia ſi cognouiſſes & tu, & quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi, nunc autem abſcondita ſunt ab oculis tuis: quia venient dies in te, & circumdabunt te inimici tui vallo; & circumdabunt te, & coanguſtabunt te vndique, & ad terram proſternent te, & non relinquent in te lapidem ſuper lapidem; eò quòd non cognoueris tempus viſitationis tuæ.* Ideo tabeſcit in me anima mea. Verè enim *miſericordiæ Domini quia non ſumus conſumpti: quia non defecerunt miſerationes eius: ſed miſerebitur ſecundùm multitudinem miſerationum ſuarum.* Tantùm leuemus corda noſtra cum manibus ad Dominum in cælos. *Nos iniquè egimus, & ad iracun-*

Lucæ 19.

Thren. 3.

iracundiam prouocauimus. Et tu *oppoſuiſti nubem tibi, ne tranſeat oratio.* Ideo *oculus meus afflictus eſt nec tacuit; eò quòd non eſſet requies; donec reſpiceret & videret Dominus de cælis.* Verè enim *lapſa eſt in lacum vita mea. Inundauerunt aquæ ſuper caput meum. Dixi, Perii. Inuocaui nomen tuum Domine de lacu nouiſſimo* ſcelerum meorum, & de profundo delictorum meorum, cùm erubeſcerem coram te factore meo, factus in deriſum inimicis meis. Sed tu *vocem meam audiſti*, carmen & lamenta, & humilitatem ac contritionem animæ meæ. Tantùm *ne auertas aurem tuam à ſingultu meo, & clamoribus, redemptor vitæ meæ.* Vt qui retrò luridatus delinquentiæ maculis, nigratus ignorantię tenebris; ſuper niuem & grandinem potenti dextera tua exalbor. Non ſuffundor errore quo caruiſſe delectat: nemo proficiens erubeſcit.

Hunc profectũ quem à manu tua

iam

iam cœpi experiri, perficiat tantùm dextera tua; vt exinde ille ego nihil quondam penes te, ne ſtilla quidem ſitulæ, aut areæ puluis, aut inane vaſculum figuli, arbor fiam quæ foliis perennet, gratumq́ue tibi fructum reddat; quę non ignem, non ſecurim metuat, ſed manu tua circumfoſſa, rore fœcundata; mortis retro titulis & damnationis eraſis, ſperatum in horrea tua fœnus reponam. Pœnitet errorum, inuerecundiæ, criminum; pœnitet amaſſe quæ tu non amaſti, quæ odiſti. Porrige dolenti dexteram, & hunc infantiæ adhuc recentis catulum, necdum perfectis luminibus par incerta reptantem, manu ducito; donec in plenum ſolidumq́ue inambulem vis mandatorum tuorum.

Nam quid deſperem ſub hoc capite ſpinis redimito; quid ſub hoc vultu alapis contuſo; quid ſub corpore verberibus flagriſq́ue lacero? non

non ſingula verbera, ſingula fulmina ſunt amorem iaculantia? & non, tot amorum fontes quot vulnera? tot flumina, tot maria? Quis mihi concedat hæc flagella ſanguine dilecti mei ebria? quis ſcopas cruorem tamquam nube depluentes? quis vincula cæleſti hoc imbre roreque madida, rigidaque? quis dependentem humeris purpuram meliore purpura tinctam? cara mihi flagra, quibus pulſa morte æterna, vita reddita æterna eſt. Quibus quatriduanus fœtens optatam lucem intueor. Amor vbi es? vbi non es amor? ſpinis implexum, vibicibus innexum, liuoribus immerſum, vulneribus infixum, ſanguine permiſtum video, amo vos meæ ſpinæ, vibices, liuores, vulnera, ſanguis meus. Odi ſcelera tantorum malorum cauſſas, amo vulnera quæ licet non fuiſſent, ſi non præceſſiſſent crimina, tamquam vulneribus flagra, amo tamen vulnera, odi cri-

mina. Non quod gaudeam vulneribus; ſed quòd ſingula vulnera ſinguli ignes mihi ſint: ſingula verbera, ſingula incentiua: ſingulæ ſpinæ ſingula prouocatoria, & magnorum proritamenta amorum. Nam quid ego iam eſſem ſine illis? non æternorum ignium pabulum, & indefecta flammarũ numquam moriturarum materies? non perrenni cęlorum exilio deputatus, Deiq́ue gloriæq́ue & delitiarum exul? quis ergo miretur amare me vulnera æternorum malorum depulſoria; bonorum æquè æternorum largitoria?

Et tamen inter hæc amoris mei vulnera fluunt lacrymæ. Quid hę es criminibus tamquam aggere circumſeptus? diſrumpe obſtacula, ſolue vincula; & tandem totis proflue venis ſanguis meꝰ. Inter amoris vulnera commiſerationis & amoris teſtes, mœroris gaudiiq; indices fluite mea lumina. Ne parcite fœcundæ dolo-

dolorum & amorum matrices oculi venæq́ue meæ. Fundite diuite quaqua fluxu quidquid purpurei roris locuplete natat reconditorio. Quo plus fuderitis, plus haurietis; fudiſſe, hauſiſſe eſt; pepercisſe, perdidiſſe eſt. Exurgite oculorum fontes, & vobis ipſis iam ad hæc verbera tamquam tubas & tympana grandiores, myſta doloribus gaudiisq́ue fundite maria; donec colliqueſcat hæc amãs anima iungaturq́ue amori ſuo, non minoribus votiuis vulneribas laniata, non rarioribus fontibus irrigua, non tenuioribus fluminibus proflua, paribus coronata ſpinis, conſciſſa verberibus, liuoribus deturpata, notata vibicibus.

O ſi non inferioribus amoris ardeam flammis? verùm an in hac arena voluiſſe amare, amaſſe eſt? & paribus voluiſſe amare, parib. amaſſe eſt? an vota hic de penetrali pectoris fuſa, adnumerantur rebus? aut ſu-

ſpiria conf. agoſo denſata ſingultu; audi è cordis intimo vota deprompta; intuere tamquam à mediis ignibus calentia, vt nulla Babylonia fornax plus ſuſpirauerit, plus deſpumauerit ignium, nulli Siculi montes, Vulcania antra plus euomuerint flãmarum, nullus ardentiùs bos mugierit, atque auidum hoc lacrymarum, ſudoris, vulnerum ſanguiniſque pectus amori meo.

CAPVT. VI.

Chriſto ſub cruce fatiſcenti.

TEne crucis video ſub pondere lapſabundum,
Cui quondam cælum ſarcina nulla fuit?
Quid vereor pondus, ſupremaq; funera ligni?
Aut ego quid verear Hercule ſuppoſito?
Non lignum eſt cuius ſub pondere laſſus anhelat:

Crimi-

Digitized by Google

Crimina ſed noſtra ſunt cumulata manu.
Hoc pondus, magnus ſub quo meus ingemit Atlas.
Sidera noteſcunt; preſſa fatiſcit humus.

Verùm quouſque ſub hoc pondere? hoccine amare eſt? & amoris hæc ſymbola æterni? quis ille ſub cruce cælumque terramque proſcindens gemitus? amantis & dolentis turturis eſt compare deſtituti. Quæ ſunt hæc ſub cruce fatiſcentia genua? languentis amoris ſunt, & graui vulnere ſaucii, quo telo olim tacta clamat ſponſa in delinquẽtis animæ & iamiam abituræ ſubſidium, *Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore lãgueo.* Cant. 2 Optatus animæ languor. Sed durus ſub cruce languor. Maximè ſi immitia accedant vincula, funes, catenę; ſi ſæua inſultantium & impellentium rabies, ſi hoſtiles calces, ſi pugni & proculcatio. quis efferas has imanè

ſæuientium animorum feritates lubens volensque vltroneus ſubeat, ſi non impellat amor? quis inter ſanguineos riuos, inter lacrymarum ſudorumq́; torrentes ingenti oppreſſus pondere non vltimam reddat animam, niſi amoris manibus ſtipat⁹, niſi aromatum ſponſæ cellis recrea-t⁹, odoribusq́; aſpectuq́; dilectæ ſuę roboratus? quid non potes amor? & quò non rapis amantem? Crux, ſudor, lacrymæ, ſanguis, vincula, catenæ dulces amanti, tantùm potiatur amato. Sed graue quando hæc profluunt ab amato. Nam quid minùs poſſumus amanti quàm reddere vices amori, & pro amore amorem reponere? verùm quæ hæc barbaries, pro amore crucem ſudore ſanguineque dilutam porrigere? durum erat non redamare amantem, opprimere etiam ligno, humo, calcibus, quæ mens humana capiat? multoq́; minùs cùm viderit ſe inter hæc amari?

cælum:

cælum & terra vbi eſtis? vbi benignitatis & commiſerationis ſinus? vbi pietatis & condolentiæ pectus? hoccine amare & amari eſt? durus amor! fluxerant horti inter ſanguinum flumina; natauerat prætorium purpureo amoris torrẽte; quot flagra, quot ſpinæ, tot fontium ſcaturigines. Verùm non ſatis fuit amori. ſpirabat ad victimæ locum meus Iſaac, in quo æternùm firmaret amoris monumentum, cælo terriſq; in omnem æternitatem nobile.

Verùm ne ignoraret amatus amoris ſui triumphalem campum, aut aberraret à via, ſignare illam voluit purpureo amoris ſui rore, vt curreret in odorem vnguentorum illius, nec abduci iam poſſet, cùm vniuerſam viam dilecti ſui amico imbre ſignatã cerneret. ô vis amoris! ad quæ non rapis amantem amor? torcular nobile muſteo autumno meo grauidum, nullique magis quàm pre-

Concede hoc, qui ſolus potes amor, & bea hoc munere amantem, vt vno permiſtus torculari, vnus ſim tecum; nec iam terrear, aut fugiam conculcantium pedes, magis etiam amem. Quàm plenè ſatiabimur tu & ego amor meus? quàm feliciter inebriabimur tu & ego dilecte votorum meorum, eueniant tantùm hæc vota mihi, vt amoris mei muſto plenus nihil eructem aliud prętér amoris mei vinum, duris licet torcularibus expreſſum. Beata vinea dilecti mei, quæ non labruſcas, ſed purpureos mihi protulit botros in purpureos fontes ſoluendos; in fontes non aquarum, ſed vinorum viuentium, quorum odorato imbre cælum terraque perfletur. Et potuit gratior è terris cælos petere, amoris mei torcularibus expreſſo? & tamen quis credat tãtum potuiſſe amorem mei, vt magnum illud cæli numen, æquæua progenies Patris, amati car-

ne induta, ſpinea corona cincta, verberibus cæſa, cruce onuſta, terram ſanguine rigaret; & hanc ſiccam, arentem, adeoq́ue exſuccidam & emedullatam vniuerſi corporis mei terram?

Quis credat ſub hoc pondere iacere æterni Patris ſobolem ęternam, Deum de Deo, cuius nutu pendula hæc ſtat terra: imò quis non arbitretur fabulam de fabula ſumptam, aut comœdiæ aut tragœdiæ ſcenam, niſi fides teſtatiſſima protuliſſet? ingens amoris vis nullo calamo aut mente exprimenda! Quid præſtiterat homo, vt mereretur hunc amorem? vt euulſum è ſinu Patris amorem pedibus obiiceret cõculcandum, cruce premendum? meliùs hæc ſilentio tranſiguntur, dum mens admirabunda magnitudinem ſilentio teſtatur, plusq́ue loquitur ſine lingua ſtupor, quàm omnium oratorum doctæ proloquantur voces. Non

cadunt

cadunt hæc in humanum pectus: ac nec tota Angelorum ſeries pro meritis magnitudinẽ explicet. nam meriti cauſam nullam reperio, quo maior amoris mei amor puriorque eſt; pluſque illi debeo, qui nuda voluntate ſua dilectioneque mea impulſus, tam valida amoris mei ſigna in medium ſparſit, quibus me in dilectionis campum prouocaret. Pareo. Neque aliud habeo quod rependam, quàm vt amorem amore compenſem, amemque amorem meum: cui cùm tot nominibus omnia debeam, tum immiti hac ſæuaque crucis geſtatione, omnia etiam debeo. ô ſi quod debeo erogem! ſcio non poſſe. Hoc tamen poſſum, ſed Amoris mei priùs ſuccenſus flamma, vt amem; & pro Amore meo vitamque animamque profundam, ſiue ſiue in cruce generoſam, ſiue ſub illa depreſſam, ſiue flagris excuſſam, ſiue ſpinis extortam, ſiue clauis

exterebratam, ſiue lancea exſpiculatam, ſiue labore exſudatam; ſiue mœroribus elacrymatam, ſiue ſanguine profuſam. Omnia tamen amori meo, vt ipſo illius pondere oppreſſus cadam, immergarque purpureo rori illius, muſto illius, vino illius, vnus iam cum illo, ros, muſtum, vinum, vno torculari expreſſum.

CAPVT VII.

Veſtium in Chriſto ſpoliatio.

LACRYMÆ vbi eſtis? videtis hæc oculi, & ſtatis? non quidquid hic fontium eſt, ſalit? non quidquid fluminum, proruit? cui ſeruatis venæ meæ ſanguinem, cui ſudorem corpus? quò tam cæco impulſu ruis amor, immemor verecundię, viginei-que prodigus ruboris? ſtupeſcite cælum & terra ſuper hac verecunda veſtium ſpoliatione, ſuper hac immani caſti corporis retectione. Pudor vbi eras?

eras? in omnium oculis effunderis? hæccine caſti amoris ſymbola, tam prodigè ruborem diffundere? ſcelera quò duxiſtis amorem meum? quò inuerecunda criminum licentia? quò libidinum pœnitenda ſequela? hoccine eſt amare. Hic ille librator Spiritus, qui ſuper aquas ferebatur, adflator & animator vniuerſitatis, qui cælum ſideribus, maria belluis, terram varia fœcunditate dotauit; cuius nutu frutices inoculantur, folia formantur, gemmina inflantur, flores inornantur, & à quo omnis generis paratura, partibus promota grandeſcit; qui vites, qui hederas textili ſilua, fruticeſque arboreſque poſt ſpolia veſtit, ne diutiùs nuditatem ſuam erubeſcant; ille in virgine carne ſua omnium exponitur oculis, omnium luditur, omnium percutitur. Pudor & rubor vbi eſtis?

Olim in theatris, in ſcelerum ac libi-

libidinum tragœdiis, laſciuisque comœdiis, pudoris ſui interemptores de nuditate ſua deque propudiis occiſæ in publico caſtitatis, ad lucem & populum expaueſcunt: quid arbitraris eueniſſe conditori tuo? ſtetiſſe credes vultum, & non ſuffuſum rubore verecundis maduiſſe lachrymis? ille caſti amator decoris, non erubuit ad alienos oculos, qui erubeſceret ad ſuos? ac licet de libidine erubeſcenda ſit nuditas, de innocentia tamen etiam in hac mortali vita ſine rubore non eſt. Aut quis credat non erubuiſſe Agnetem, Agatham, tot laſciuientibus iudicum, carnificum, ſpectatorum oculis deluſam? etiam de confeſſione & martyrio erubeſcenda nuditas eſt. Hoc tamen hic ſolatii, quòd tam denſa ſtola ſponſas ſuas veſtiuerit amor, vt credas amorem ruborem deterſiſſe. Tantum pro illo patiendi deſideriũ eſt. Quid ſi non abſimile reperias in

amore

amore meo. Vetus dictum. In media procella, confuſis nõnumquam veſtigiis cæli & freti, portum oſtendi proſpero errore; & in tenebris aditus exitusque non rarò deprehendi cæca felicitate. Quid ſi eadem reperiam in ſpoliatione amoris mei? in qua tamen non littus aut portum fortuita felicitate, ſed ſpontanea & prudenti reperias? cui enim non creſcat amor, qui videat illum qui orbem comprehendit manu, cui cælum thronus, terra ſcabellum eſt, cui omnis omnino gloria famulabũda, & poteſtas in omnem æternitatem eſt; eò amoris impotentia abreptum vt propè ſe exueret pudore, quò meã inuerecundiam rubore ſuo tegeret, veſtiretque me ſceleribus & voluptatibus nudatum, pudore ſuo. Vt erubeſcere diſcerem, qui erubeſcere deſieram. Et porrò in inuerecundia manſiſſem, niſi vidiſſem ob illam erubuiſſe Amorem meum. Sed

neque

neque nuditatem meam agnouiſſem; niſi illam mihi in ſua oſtendiſſet amor meus, immanitatemque nuditatis meæ rubore me ſuo docuiſſet.

Fuit hæc via mihi ad meliora, vt cauſas erubeſcendę ſpoliationis meę execrarer, fugerem. Vt quidquid aut vetus error inquinauerat, aut ignorantia contaminauerat, aut improbitas nudauerat, id omne pœnitentia verrens atque radens, & foras abiiciens, mundam pectoris domum amori meo pararet, quò ſe ille cum cæleſtibus donis, diuinoque ornatu ſuo lubens insereret. Neq; enim ſtatim ſuccidendus eſt deſperatione animus, ſi ſecundæ tertiæq; quis pœnitentiæ ſpoliationisque Amoris ſui debitor fuerit. Pigeat ſanè peccare ſæpiùs, ſed ſæpiùs pœnitere non pigeat. Pigeat ſæpiùs periclitari, ſed non ſæpiùs liberari. Pudeat ſæpiùs donis cæleſtibus ſpoliari nudarique

in

Digitized by Google

in opprobrium, in Adæ & Euæ ſimi-militudinem; ſed non pudeat reue-ſtiri. Iteratur inualetudo? iteranda medicina eſt. Hinc cùm proſpexiſſet Deus periclitaturos plurimos poſt non ſemel conceſſam ſalutem, qui per montes & ſaltus humeris eſſent reportandi, ſecunda poſuit ſolatia, pœnitentiæ lauacrum, lacrymarum & ſanguinum balnea; in ſacco, cine-re, mœroribus numquam deſperan-dum. Dauid dum potum fletu, pa-nem cinere miſcet, adulterium & cædem confeſſione purgauit. Nabu-thæ hæreditatem & ſanguinē, Achab deprecatione deleuit, læſuramq́; ab-duxit à diebus ſuis. Peccatrix Niniue inedia ab exitio liberatur, etiam pe-cudibus enectis; cùm malit pœni-tentiam Dominus peccatoris, quàm mortem. Hinc illa diues ſponſio, *Ponam deſertum in ſtagno aquarum*, & *dabo in ſolitudinem cedrum*. Ita tamen Eſa. 41 ſi, quod plerique non dubitant, pro-pter

pter exigui temporis volaticũ gaudium; id nos in æternitatis periculo tolerare non dubitauerimus; nec aſperitudinem ſacci, nec horrorem cineris auerſari. Quis enim in coccino & Tyrio, in epulis lautioribus pro delictis ſupplicet? ſequamur Apoſtolum vt ſanctitatis omnis & puritatis ex ſemetipſo magiſtrum, ita impuritatis omnis execratorem & expiatorem; vt quæ exhibuimus membra famula immunditiæ & iniquitati ad iniquitatem; exhibeamus famula iuſtitiæ in ſanctimoniam, exhibeamus & pudicitiæ in ruborem. Ne vltrà immunditiarum gurgiti non dicam corpus, ſed nec manum tradamus, circumſonent preces, circumſtagnent lachrymæ, omniſque iam immunditia non modò exulet, ſed nec nominetur quidem inter nos, ſicut decet ſanctos. Quòd ſi non puduit diſcingi, non pudeat veſtiri, ne cum erubeſcentia noſtra pereamus.

Digitized by Google

mus. Quaſi non tolerandum ſit pudori, offenſo Domino ſatisfacere, quem non erubuerit offendere. Nimirum ad delinquendum expandimus frontem, ſubducimus ad deprecandum. Aliud nos docet exemplo ſuo Chriſtus, cuius omnis actio, inſtitutio noſtra eſt. Exueram ego ruborem peccando, ingentemque peccatorum funem trahebam, ignarus erubeſcere, pudoreque omni criminum frequentatione, tamquam potenti ſpongia deleto. Inerubeſcentiam hanc inaudito pudore caſtigare voluit Dominus, vt pudore illius erubeſcere diſcerem, qui pudere diſſueueram. Ornauerat me ſponſam ſuam, hac enim per lauacrum prærogatiua me donauerat. Nec multo, obſoletaueram nuptialem veſtem, exinde etiam exueram me illa. Vt non iam ob vnius arbuſculæ delibationem, ſed ob propria delicta deſtinarer ignibus, ſubſidio

omni

omni deſtitutus, veſte ſpoliatus, operumque bonorum nudus. Quid faceret amor meus? pateretur in hac nuditate cælorum gaudiis excludi, inferorum pœnis addici? merebar. Verùm tactus miſeratione intrinſecus amor meus, erubeſcendam ſpoliationem delegit, vt melioribus veſtirer. Merebar in æterna infelici nuditate æternùm ignibus veſtiri & conuolui æternis. Spoliari maluit amor meus, ne ęternùm ſpoliarer ornamentis cęleſtibus, ne ęternùm vererer flammis ardentibus. Quid non debeo amori.

Nam quid tam contrarium puritati, quàm nudum obiici oculis non puris, conflabellari non caſtis? pudicitiam cogita: Flos illa morum eſt, honor corporum, decor ſexuum, integritas ſanguinis, fides generis, fundamentum ſanctitatis, ſiue ſpontanea illa, & amore ſolò delecta, ſiue ex voto æterni ignis & regni. Cogita deinde

Digitized by Google

deinde quàm graue fuerit pudicitiæ illi, vt ita dicam, exuerecundari, cùm caſtimoniæ omnis indiuiduus comes verecundia ſit, nec quidquam illi verecundiæ aut pudoris proſtitutione magis inimicum ſit. Etiam pedem aut brachium nudare, morte multis acerbius fuit: vt non vltimis, flammæ & cadentes laminæ, prunæ ardentes, & viuicomburia pro luſu fuerint; pectore nudari omni morte grauius. Hinc quo caſtior quæque, hoc denſiori pudoris armatura tegitur. Circumdat verecundiæ vallum, murum ſexui ſuo ſtruit, vt nec ſuos emittat oculos, nec admittat alienos, cùm ſciat ſe publicatione periclitari, dum percutitur oculis non caſtis, & multis. Hinc non tantum pudicæ virginis eſt ſuffundi ſi à viro viſa fuerit, ſed & caſti viri ſi virginem viderit. Mirum hoc è Gentilitate exemplum, cum Arabiæ fœminæ ita faciem totam tegant, vt vno oculo

librato

librato contentæ ſint dimidia frui luce, ne totam faciem proſtituant. Quo ergo rubore credam amorem meum, à quo omnis caſtitas & pudicitia fluit, & oppreſſum ac circumfuſum fuiſſe, cùm totum pudorem omnium oculis vidit obiectum? non arbitreris mille tormenta, mortes mille antè ſubiturum, quàm proſtitutionem hanc pudoris? quo magis arctioribus illi nominibus obſtringor, qui Amore mei quod ſæuiſſimum fuit delegit: cùm ruboris ex ſe cauſam nullam haberet, qui nulli culpæ obnoxius eſſet.

Et verò occiſæ innocentiæ, & primordialis peccati pœnam, veſtem fuiſſe, nemo ignorare poteſt, qui audit, *Et aperti ſunt oculi amborum: cumq; cognouiſſent ſe eſſe nudos, conſuerunt folia ficus, & fecerunt ſibi perizomata.* Et illud, *Timui, eò quòd nudus eſſem, & abſcondi me.* & iſtud Domini, *Quis n. indicauit* Gen. 3.

dicauit tibi, quòd nudus eſſes, niſi quòd ex ligno, de quo præceperam tibi ne comederes, comediſti? è delinquentia ergo veſtis. quã cùm ignoraſſet innocentia, prçuaricatio inuenit. Prodito proinde pudori veſtis reperta. Nihil horũ in Chriſto meo inuenies. Nec veſte, in ipſo, innocentia egebat, quę delicto in pœnam irrogata erat. Quare nihil habebat, ꝙ erubeſceret Chriſtus meus; non ſuum, quo carebat; non primorum parẽtum, è quorum vetitæ arboris delibatione nihil ipſe virgine natus, Spir. ſancto figulatus ſuxit. Nulla ergo ruboris cauſa, niſi quòd noſtris delictis erubeſceret, ad noſtram in ſua nuditatem rubore ꝑfunderetur. Neſcit erubeſcere nuditas ignorata; cognita tamen (docemur hoc exemplo primorum parẽtum) etiam oculis ſuis ruborem adfert, quo magis alienis. Iã cum ꝑuaricatricẽ nuditatem meam in ſe ſumpſiſſet amor meus, tanto erubeſcere

debuit

debuit magis, quanto eum maior nuditas mea tenebat. Cumq́; omniũ in ſe præuaricationes ſumpſiſſet, omnium etiam nuditatem amplexus eſt, omnium proinde etiam ruborem: quò magis erubuit, qui tot cauſas ruborum habuit. Quot enim delicta, tot nuditates, & erubeſcentiæ cauſæ; quæ cum innumera forent, ruboris etiam innumeras cauſas habuit, tanto illi grauiores, quanto ipſe ab omni delicto, erubeſcentiæ cauſa, remotior. vt neſciam an nõ hæc pœnarum omniũ quas ſuſtinuit aut maxima, aut tantum non maxima, primaq́; ab illa, ſæuiſſimaque & acerbiſſima fuerit. Vt hoc nomine plus debeam amori meo.

Pudor & verecundia vbi eſtis? vbi tu rubor pudicitiæ famulans? quid ceſſas anime? quin inuolas in dilectum, & oppoſitã corporis tui nuditatem tegis? quid hæres dubius? quis eripiet ex pudico amplexu tuo ca-

ſtum

ſtum Amorem? quis reteget quem toto contexeris corpore? ferrum? ignes? carnificis manus? nemo me ſeparabit à te Amor meus. Minari poſſunt, ſecare, vrere; ſeparare non poſſunt illum quem tu ſemel implagatum tenes amoris tui nexibus: & nõ luſus ſubiicere ſecuribus ceruices, dare vſtulandum corpus, dexteram iniicere foculo, prunas calcare ardentes, Babylonia fornace, aut lento igne torreri, ſi iungar Amori meo? etiam apud ſeculum pugni quaſſant, calces arietant, cæſtus dilaniant, flagella dilacerant, & grata memoria legũt vulnera aut cicatrices qui paſſi ſunt, nec quiſquam agonis ſui præſidem ſugillat. Corona nimirum premit vulnera, palma ſanguinem obſcurat, & plus longè victoriatum quàm iniuriatum eſt. Quis ergo hũc læſum arbitrabitur, quem lætum & exultantem videt? quem non metientem vibices, liuores, vulnera; ſed

N cogi-

cogitantem vides quantam poſteritatis famam collatura hæc ſint? quãto potiori iure Chriſtianus ridebo vulnera, gaudens ſpargam cruorem, dilaniata ſiccis oculis intuebor mẽbra, quæ amori ſuo implexa, ne morte quidem diuellantur. Quid? quòd ipſa morte tenaciùs etiam inhæreãt? & quæ in hac vita temporario, in altera æterno iungantur nexu. Beata mors quæ arctiùs dilectum dilecto vinculat, nectit potentiùs! quis beabit me hac felicitate, vt ſanguine purpurem dilectum meum; rubeatque iam non pudicitiæ propalatione, ſed amati ſui cruore prodiga manu & ferro ſparſo? gratus rubor animæ, fortuna me hac beatitate amor meus. Tibique æternùm iunge.

CAP.

CAPVT VIII.

Claui quibus affixus Chriſtus cruci.

CREDERES amorem volucribus ſimilem, & ne periculum à fuga foret, inclauandum. Cauea contineretur, & haberetur blandiùs; parietibus cingeretur tamquam ſpatioſo carcere; ſiluis concrederetur tamquam aſſuetus ad amati dexteram recurrere. At clauis configi, ne elabatur, durum; adeoque crudele & barbarum ſaperet, ni amor ipſe vltronea oblatione inclauari voluiſſet, vt amoris ſui magnitudinem oſtenderet. Quare ne vereremur fugam, ne allicientis ad ſe fraudem, configi clauis voluit, vt quicumque amat frui iam liber amore poſſit; illiuſque inhærere & caſtis ſatiari amplexibus. Eueniat hoc mihi. Sed neque ſatior amplexibus, ita auarus

maiore ardet flamma; neſcit clauos, qui validiore configitur nexu. Quid? quòd non ſentiat flammas, non ſentiat clauos, quiſquis amoris ardet ignibus, aut trabali amoris clauo innixus amori eſt. Et tamen fatenda veritas eſt. Durum fuit ferrum quo affixus fuit amor meus. Duriora tamen fuerũt ſcelera mea, quibus ſuffixus fuit amor meus. Audeo, & ſuaues clauos dicere, ſi illos cum criminibus meis conferam, ita hæc ſupra omne ferrum dureſcunt; vt plumas clauos omnes malleoſque dixeris, quibuſcumque incudibus ſudatos, ſi cum ſceleribus meis compoſueris. Nihil Ætna ſimile, nihil Vulcania protruſit fornax. Vincunt omnem duritiem, immanitatem omnem crimina mea, quæ amorem meum barbaro planè more confixerunt cruci. Quo magis miror amorem, amo amorem, qui vltrò ſe obtulit cruci, malleo & clauis; crederes reum

ingentium ab orbe ſcelerum merebar, fateor, & maiora merebar. ſed quid peccauerat amor meus? dimittitur nocens reus, punitur innocens amor. Quæ hæc iuſtitia eſt, abſolui nocentem, damnari innocentem? iuſtitia hic exulat. Amoris hæc imperia ſunt; niſi & iuſtitiæ velis; cùm delicta mea, quæ cruces, quæ clauos merebantur, in ſe ſuſceperit amor meus, ære ſuo, corpore ſuo luenda. Nam ego licet affixus cruci, qui poteram iuſtitiæ leges explere, quas nulla in me tormenta explere poterant? quare ne careret diuina iuſtitia, fructu ſuo, maior me, nec inferior debitis ſatiſdare debebat. nullus hoc poterat, niſi amor meus.

Verùm indignum vnigenito Patris pro nocentibus pati. Vicit indignitatem amor, & pro nocente reo, innocẽtem obtulit carnem, ſanguinem, animam: vt indignantem propè iuſtitiam, quæ reum ſibi clamabat tradi,

Digitized by Google

tradi, vinceret miſericordia & amor, qui innocentem tradidit rei veſtibus indutū, vt reus iam videretur qui innocens erat. Pro mancipio ergo, ſeruo, reo, ſceleribus farto; dominum, regiam ſcbolem, regni hæredem, in quo non dolus non macula, clauis cruci ſuffigendum, in delictorum meorum expiationem, in debiti erogationem, tradidit amor.

Non amem vos mei claui! perieram ſine vobis, & perieram æternùm nulla ſpe veniæ, mitigationis pœnarum nulla. Et tamen quis non oderit clauos? imò, quis oderit clauos ſine quib. ſalus iam nulla? & inhumanum interim amare clauos, quibus tam barbara ſuffixione inclauatur dilectus meus. Et amare tamen cogor hos clauos. Non quòd amem vulnera amoris mei, ſed ꝙ clauos & vulnera amauerit dilectus meus. Nam cùm indignum me amore, deperiret amor, & via ſceleribus meis

Digitized by Google

interclusa potiendi amato? delegit & adamauit clauos amor meus, vulneraque, quibus potiretur amato: vt, ſi amem quod amauit amor me⁹, non videar aberraſſe ab amore meo, ab affectu illius. Sanè ſi non amaſſet hos clauos, non ſeruaſſet vulnera in ornatum, in teſtationem & incentiuum amoris. Vltrò delegiſſe, tuliſſe, & ſeruaſſe, amaſſe fuit. Vt & ego nūc amem vulnera, amem clauos, per quos mihi aditus ad vulnera, ad intima dilecti mei, à quibus ſine vulneribus exulabam. Acceſſerunt vulnera, & patefacta mihi regia antè clauſa, reſerati cæli. Vt clauos hos colam tamquam cæli claues, tamquam regiæ dilecti mei reſerantia clauſtra.

Beati planè claui. Magis ſi me configatis amori meo, & æterno configatis nexu, vt æternùm vos amem, venerer æternùm tam ſancti nexus felicia internodia, & tamquam fortunatum gluten amoris, & mei. Æ-

ternùm

terr.ùm tantùm nectar, æternùm amem. Nec finis huius nexus, nec finis in omne æuum votiuo ſit amori. Hic ſi configendus clauis, beatus, dum potiar amore. Hic, ſi crux & lancea, ſpinæq́; adnectantur & verbera, fœlix, dum per hęc iungar amori. Et quem terreant tormenta & claui, qui amorem & coronas, præmia & triumphos cogitet? nam ſi in mollibus amorem quæras, erras. Nullis roſis aut violis cinctus decumbit amor. Lacrymis, ſudoribus, ſanguine vbique natat. Intuere hortum, prætorium, Caluariæ locum. non omnis hic duritia, inbonitas, inſuauitas, acerbitasq́; gradum fixit? ita quiſquis aliquando in plenum amorem cogitat, ſegregetur ad ſtrictiorem diſciplinam, robori per ardua ædificando vacet, pręludat durioribus. Quid expaueſcis ad ſudorem, horres ad vulnera, accuſas ſanguinem? etiam in humanis ſub præmio perituræ laudis,

dis, nihil homini tam proſperè conceſſum, quin ei admiſtum ſit aliquid moleſtiarum, vt etiam in ampliſſima quaque lætitia ſubſit ſemper aliqua non leuis querimonia, coniugatione quadam mellis & fellis. vt dictum bene, *Vbi vber ibi tuber*; ita & in diuinis, miſcētur dulcibus acerba, quamdiu hic animam trahimus. At vbi emiſſi in magnum illum diem puráq; lucem, reddemur nobis decuſſis durioribus; æternoq́; ſuaui nexu, omni lachryma ſiccata, omni ſuſpirio demeſſo, omni mœrore deterſo iungemur amori. Ita eueniat mihi, vt hic clauis, ibi in omnem æternitatem, beata aſſociatione configar amori meo.

CAPVT. IX.

Votum cruci Saluatoris noſtri.

QVam mereor pœnam, cùm tu mihi cauſſa ſalutis,

Impius

Impius immerita ſim tibi cauſa necis?
Tu pretium culpæ, ſcelerisq; & criminis inſons.
Nam ſcelus omne meum eſt, pœnaq; ſola tua eſt.
Hei mihi quid feci? quò me furor improbus egit?
O dolor! & crux ſtat crimine fixa meo.
Et meus in media Chriſtus lacerabitur ara,
Et ſceleris tanti cauſſa ſuperſtes ero?
Aut ſi fortè mori tibi ſtat ſententia Chriſte,
Crux ferat vna duos: mors ferat vna duos.

Ita fiat dilecte mi. Crux vna duos, imò non iam duos; ſed amplectatur, cingat, extendatque vnum, amoris nexu vnum, vinculis clauisque amoris vnum. Felix vnitas, quam intercurrens amor indiſſociando nectit vinculo. Quis me innectat hoc, clauisq; è tam pugnantibus vnum ſtatuentibus; vt coaduneſcant duo hæc, ac concorporentur in corpus

 vnum.

vnum, coaleſcant in animam vnam!. Felix crux, cui nobili hoc vinculo,& tot per ſecula votis optato innexi duo, vnum iam ſunt, non duo, nullà æternitate ſoluendi, nulla ponendi. Iungere anima mea dilecto tuo, nec extra hunc amorem cruci ſuffixum ſponſum maritumvé agnoſce. Huic iungere nexu æterno, & iungere ſoli.

Salue ô mea crux tanti connubii paranymphus. Felix, beata. Quis mihi concedat fortunata metamorphoſi vertè in te? vt ęterna conſociatione iungar dilecto Amori meo? quod vbi conſecutus fuero, an dimittam quem amat anima mea? non ſi mille caſtra circumſtent minitabunda, non ſi inferorum exſurgant portæ, aut quæcumque vſquam robora; non adeò ſi cælum ipſum intentet arma. Nulla me vis à dilecto ſeparabit. Transfigant manus, fortiùs etiam adnectar. Conterebrent pedes, potentiùs inhærebo. Tranſuerbe-

uerberent latus, validiùs inſigar. Et non iam duo, vnũ ero cum tot modis transfixo dilecto meo. Nam quo plura vulnera, quo vis externa maior, eò certiùs innectar dilecto meo. Secent, diuidant, vnumq́ue exſurgat vulnus corpus totum. Quò plura inflixerint, plures validioresque nexus admouerint. Non ſeparor. Ac ne æternitate quidem. Exerat fortuna quodcumque telum habet, depromat infernus quidquid vbiq; armorum, deferat & cælum quidquid minarum habet; nemo me dimouebit à dilecto tot nexibus firmato. Spolientur exarmenturq́ue quotquot orbe toto armamentaria, & incurrant in vnum corpus. Omni maior ferro ſum dilecto innexus. Quòd ſi negata mihi, felix optataq́; in crucem commigratio: affigar ſaltem, & cum dilecto configar illi.

Aſperior crux eſt? omni mihi purpura & pluma mollior eſt. Abite lecti, &

cti; & quidquid in mollitiem luxus reperit. Nullus mihi lectus cruce hac ſuauior eſt. ô configar! non minutis tantùm ferreis, ſed trabalibus, è chalybe, aut adamante Vulcania incude conflatis clauis, quos nulla in æuum ætas aut potentia denectat. Optata dies! qua confixus amori meo, mutuo lauabimur, natabimus lachrymis, ſudore, ſanguine! cùm vno vinculo duo nectentur, non iam duo, ſed vnus, indiſſociabili nexu vnus, mutuaque ſanguinum permiſtione vnus.

Beata crux tot votis optata, quæ me coniungat amori meo! felices claui tot lachrymis ſuſpiriisq; exſpectati, qui me innectant dilecto meo! quid ceſſatis mallei, & vos Prætoriani milites? ô nimis iam benigni, & in pœnam lenti! etiam crudelitas manſueſcit, & leones feritatem ponunt? quid amorem meum ſuffigitis ſolitarium? date hoc ſaltem amori noſtro,

ſtro, ne diſiungar ab amato. Crudeles ſi negatis. Effera benignitas quæ clauos & crucem negat, ne adnectar amori.

Si delitiarum, opum, gloriæque ſocietatem depoſcerem, aliquid dãdum amori eſſet. Nunc cùm clauos & crucem poſcam, quæ hæc barbaries eſt, tormenta negare? nimirum nimis molles claui ſunt. Admouete quidquid in ſæuitiam ingenioſa reperit crudelitas. Tantùm adnectar amato. Pietas negat? crudele pietatis genus diſiungi amato. Pietas eſt iungi, pietas ſociari. Clauis, lancea, trabibus hoc fiat, nihil admodum intereſt: tantùm iungar, fruarque tot votis, lacrymiſque, non diſſociando nexu, cruce clauiſque firmato. ô me felicem ter & amplius, quando adnectar tibi amor meus? quando infigam purpurata oſcula ſudoribus, lacrymis, ſanguine myſta? abi terror. nullus in amore dolor eſt, ſi illi iũgar.

diſiungi

diſiungi dolor eſt ; adnexo gaudia manent. Quibuſcumque adnectar, nil moror. Etiam ignibus. audeo. Et inferorum flammis. Nam quid mihi tormenta? nil ſentit quicumque dilecto adhæret, licet ignibus ardeat, æſtuet fornacibus, & per omnia mẽbra currant tormenta. Amor occupauit artus, & totum poſſedit hominem. Sæuiant licet in corpus omnia pœnarum genera, ſi nõ corpori ſuo, ſed amato inhęreat anima, quid ſentiat corpus, non tam corpus quàm cadauer? ferocite carnifices. Anima ſi amato inhæret, nihil ſentit. Crus in compede, manus in ignibus, corpus in craticula aut inter ardentes prunas, quid ſentit cùm mens dilecto adhæret? vngulæ & candentes laminæ, forcipes & ardentes tedæ, lateraque lambens flamma quid poſſunt cùm animus in cælo eſt? & non in cælo eſt, cùm inhæret amato? inambulare per corpus pœnæ, proſpectã-

da

da præbete viſcera, ſæuite in abdita naturæ, quid ſentit corpus anima deſtitutum?& non deſtituitur, cùm dilecto ſuo nectitur non ſoluendo nexu? perge crudelitas. Tantùm iunge amato, & ſæui. Æternumque ſæui, modò æternùm iungar illi. Etiam in flammis & inferorum ignibus cælum mihi eſt, ſi amato in illis iungar. Qui ſi negatur, etiam inter cælorum ſuprema infernus erit; ſi concedatur, inter inferorum infima cælum erit. Nolo gaudia ſine dilecto: nolo cælum. Solus enim ille mihi cælum eſt. Abite Sancti; non amo vos ſine illo. Procul gaudia; nulla mihi ſine illo. Fruantur illis alii, adde honores, opes, delitias, & quidquid hic magnum. Ego dilecto, & ille mihi, & æternùm illi, & mihi æternùm.

CAP.

CAPVT X.

Chriſto in cruce morienti.

QVid moreris ſi culpa mea eſt? quid
vulnera perf rs?
Ecce ego ſum tanti criminis ipſe reus.
Scilicet innocuo penſatur ſanguine cri-
men;
Quodque nocens meruit, expiat inno-
cuus.
Quid faciam, quo me morienti teſter ad-
eſſe?
Cætera ſi deſint, mors mihi teſtis erit.
Dic quicumq; vides me morte mea immo-
rientem
Et ſuper impoſito corpore morte mori:
Hic quicumq; mori potuit ſine vulnere, a-
mauit.
Omnibus æternum hoc pignus amoris
erit.

O moriar! nam quis prudens ſine a-nimo vitam optet. Mortua hic vita mea eſt, erepta anima. Violentæ ma-

nus

Digitized by Google

ſius quæ vitam rapierunt languido; quæ corpus ſpoliarunt anima; viduarunt vita ſua, nulla commiſerationis ſpe reliqua. Quò raperis mea vita? quid amantem deſeris, aut deſtituis tot modis vinculatum tibi? vis me viuere ſine vita? morior. Vis laſſam trahere animam ſine anima? tu mea vita, anima tu mea es. Aliam nec volo, nec noui. Quare ſi tu mea vita moreris, morior; viuo, ſi viuis. Et tamen tu moreris vt ego viuam: tollitur nimirum vita mea, anima mea, vt ego viuam. Viue tu vita mea, moriar ego, vt potiſſima pars mei viuat. nam ſi tu moreris, duo moriuntur, tu & ego. Vnus moriar. Verùm quæ mortis meæ cauſa? ego ille. ego non ſemel mortis reus, & tu moreris. Perpetrator ſcelerum ego, & tu luis. Et tamen niſi tu moreris, morior ego; viuo, ſi moreris nobiliſſime phœnix, è cuius cinere vita naſcitur mihi; qui temetipſ[illegible] ans, renouas, natali fine dece-

decedens, atque ſuccedens iterum phœnix. Orientis ales clariſſime, de ſingularitate famoſe, de poſteritate portentoſe. Nam quis alius è ſanguine & morte nouas protrudat vitas? quis animet morte ſua mortuos?

Sed quò mihi hæc ſingularitas, ſi tu viuas vnus? viuamus omnes vt tu moriaris vnus. Ita tamen, vt & tu poſt mortem vita viuas cariore. quid miramur poſt mortem vitam, verius è morte vitam? non dies moritur in noctem. Et poſt funeſtatum mundi honorem, poſt ſepulchrales tenebras, iterum dies mortem ſuam noctem interimens, reſcindens ſepulturam ſuam tenebras? non redornantur ſpecula Lunę quę menſtruus numerus attriuerat? ſidera ſanè defuncta viueſcunt, tempora vti finiũtur, incipiunt, fructus conſumuntur & redeunt: & ſemina nonniſi corrupta & diſſoluta fœcundiùs ſurgunt: omnia pereundo ſeruantur, omnia

de-

de interitu reformantur. Et non arbores veſtiuntur poſt ſpolia? & quis miretur mortem tuam vitam meã? vitias, vt integres; intercipis, vt cuſtodias; decoquis, vt vberiora & cultiora reſtituas; exterminas, vt erigas; extinguis, vt redaccendas; defraudatore ſeruator fœnore interitu; cũ tua morte viuimus omnes. Quid faceret amor? viueret? moreremur omnes. Ergo vt viuamus omnes, moritur amor. Imò viuit amor. Nam ni mortuus fuiſſet amor, non viueret amor; adeoque iam mortuus fuiſſet amor, ni mortuus eſſet amor. Nam quis fuiſſet hic amor qui vitæ ſuæ omnium poſtpoſuiſſet vitam, vt ſoli ſibi viueret? amor erat, & via alia deerat amatos vitæ reddendi; mori debuit amor, vt viuerent qui ſine amoris morte viuere non poterant.

Immenſus amor, nulliſq; circumcinctus terminis, à fine ad finẽ protenſus, qui animæ ſuæ vmbram, ſpiritus

ritus ſui auram, oris ſui operam noluit æterna ſepeliri morte. Noluit manuum ſuarum operam, ingenii ſui curam, afflatus ſui animam, molitionis ſuæ ſponſam, liberalitatis ſuæ heredem in æternum deſtituere interitũ. Voluit proinde mori vt morte ſua ſuperindueremur immortalitate qua carebamus. Iacebamus in inerti ſomno, donec amoris morte indueremur domicilio de cælo, quo gementes indui deſiderabamus labefactata morte, adeóque & mortua morte; vt immortalitate veſtiti nobili vicaria de veſtitione, amoris & noſtri, qua mortali tegeretur indumẽto immortalis antè amor noſter, noſque mortales immortali illius tegeremur operimento, ne inferos experiremur vſque nouiſſimum quadrantem exacturos. Futurum hoc, niſi amor meus animam pro amato poneret, mortemque ſuam arrhabonem vitæ noſtræ relinqueret, ita tamen

men ne in interitũ relinqueret. nam quò mihi amor ſi non reſurgeret amor? qui è carne mortali cùm exiſſet, morte vitam induit immortalem. Ita & apud mortales nudum ſeritur granum ſine folliculi veſte, ſine fundamento ſpicæ, ſine munimento ariſtæ, ſine ſuperbia culmi; exurgit verò copia fœneratum, compagine ædificatum, ordine ſtructum, cultu munitum, & vſquequaq; veſtitum. Nullum ſignatius amoris mei documentum: diſcingitur ſpoliaturque veſte; nudus & inueſtis totus animam ponit, ornamenta nulla, ſudor & lachrymæ & ſanguinei torrentes, vulnera & flagra tritico noſtro excutiendo, crux & claui tamquam mola frumento noſtro conterendo. Sequitur extenſio & laceratio, ne quid remaneret penetralibus abditum, ne quid ſeruaſſe ſibi auarior manus, ne non profudiſſe liberalior dextera videretur: ſurgitque poſt

hæc

hæc vita cultior, de ſplendore, de ornatu, de agilitate, impaſſibilitate, immortalitate, de cæleſtibus donis omnibus, in teſtationem reſurrectionis noſtræ, vitæque ſecundæ, deuicta ſemel & conculcata morte.

O amor! & ô cara iam mihi mors, vitaque omni carior mea, qua ſola viuit amor meus mihi, viuo ego illi. Non viuerem niſi ille antè guſtaſſet mortem, imò niſi morte ſua mortem calcaſſet, peremiſſet. Nec poterat aliis armis mors vinci quā ſuis. Morte ergo mors vincēda erat, & in triumphum, ſola morte mors ducenda fuerat. Felix mors! qua vna, deuicta morte, & ſub æternum iugum miſſa, viuo iam nō mihi, viuo amori meo. Viuam æternùm! Sed antè moriar illi, ſeculo mortuus, carni, delitiis, honoribus, opibus, purpuræ, voluptatibus, totiq; mundo mortuus. Vt viuam illi, & illi ſoli. Sed antè in cruce morte coniunctus ipſi. Nam ſi verè

amo

Digitized by Google

amo amorem meum,nõ affigar cum illo, qui amore mei affixus eſt cruci? & vbi melius erit mihi, quã in amoris ſinu,inter amoris vbera? quę ſi nõ reperio n ſi in morte, & crucis morte,quid diutiùs ambigo,aut in incertum ſuſpenſus hæreo? aut cur non inuolo in amantem cruci ſuffixum, vt confixus illi inter clauos & lanceam amoris mei optatis fruar delitiis:vbi vbera mea, lac meum, voluptas mea, lancea & clauis confixa ſunt amori meo. Cum quo ſi non ſuauiter, fortiter tamen, & non inglorius occubam in hoc amoris lecto: in quo vltimam illius animam legam, vltimam hauriam, in illiuſque viciſſim amati pectus, exſpirem amantem hanc animam, vt illud æternùm animem ſpiritu meo, æternumque ego animer ſpiritu illius.

Felix hora tám nobili vicaria demutatione vouenda. ô quando! moriar tecum, commoriar tibi, vt con-

Digitized by Google

uiuam tibi! optanda mors. Nolo vitam. Mortem volo, & amoris mei mortem, qua vna viuam illi, ſi antè commoriar illi. Moriamur anima mea, ſed immoriamur vberibus illius, qui ſolus morte ſua vitam largitur amato: & cuius vnius morte vita viuimus æterna. Sit æternùm hoc amor meus. Æternùm commoriar tibi, vt æternùm viuam tibi: æternùm configar tibi, vt æternùm coniungar tibi dulces claui tantæ coniunctionis cauſa mihi non vltima. Dulcis lancea, cuius vnius vulnere amor & ego æternùm configimur in hoc amoris lecto. Semper eueniant mihi hæc vulnera, ſemper claui & lancea, quibus amori confixus meo, æternùm illi ſocier æternùm commoriar, conuiuam æternùm.

Digitized by Google

CAPVT XI.

Ad vulnus lateris Chriſti.

ERgo latus Chriſti clauſo cor pandit amori,
Nec poterit ferrum per latus ire meum?
Lancea parce animæ. Quid enim furis? ô caue, totus
Ne meus ex illo vulnere ſanguis eat.
Si neſcis, mea mens Chriſti latet abdita corde;
Hic viuo hic animam vulnerat haſta meam.
Haſta ferox, mea ſunt, quæ tu fers vulnera Chriſto.
Deſine. mortem vnam vulnus vtrumque dabit.
Haſta ſitis? Chriſti de vulnere parce cruori.
Pectus habes noſtrum, ſanguinis hic ſatis eſt.

Digitized by Google

Sin tibi non ſatis eſt pectus, totum hoc pete corpus.

More niuis ſanguis ſole fluentis eat.

Si nec hoc ſatis improbæ ſiti eſt, vna ſeca nouacula quicquid in corpore venarum eſt; vt quaqua parte purpurei ſaliant fontes, purpurea fluant flumina, è quibus dilecto meo naſcatur mare magnum, cui proſpero diuini flatus impulſu ſecundo innauiget curſu, fluctibus ventoq; felix. Quàm bene miſcentur humana cæleſtibus! fortunati dies! felix ſociatio! ô quandoa! ut quouſque inter ſpem metumque dubius deſtituor vento aut fluctibus? imò quamdiu deſtituor amico ferro?

Verùm quid quereris anime; & pro dilecti vulnere latus opponis tuum? vis illo carere & carere cælo? vis non aperiri hæc oſtia, & reſerari cælum? vis firmari hos amoris aditus, & ære cælos fuſos ſtare impervios, nulli penetrandos animæ, quia non

non lotos agni huius purpura, qua ſola, delibuta cedunt metalla, quacumque incude ſudata? vis non reuelli hos amoris cardines, vt excludaris ab amoris domo? Quòd ſi amores amas, & amoris recta, ama vulnera amorum oſtia. Iam quid accuſas ferrum? ama quæ reſerarunt oſtia cælorum claues. Obſequor. Abite odia, indignatio & æmulæ voces. Amo te meum ferrum, amo vos amoris cælique mei beatæ claues. Felix ô nimiùm ferrum tam nobili prærogatiua dilecti mei purpura veſtitũ, dilutũ in purpura! quis me beabit hoc ferro? veriùs è voto meo, quis me mutabit in hoc ferrum, vt ſim haſta dilecto meo, fiam lancea lateri illius? ſemel infigar; numquam euellar. Semel illius veſtiar purpura; nũquam exuar. Semel illius poter vino; ſemper inebrier. Grata ô mihi penuaria purpureo natãria diuite vindemia vino. Gratæ cellæ promæ a-
 moris

moris cibo locuplete repoſitorio fa-
ctæ. Satier tantùm æternùm hoc ci-
bo & potu: vt iam non inter vbera
paſcar, ſed corde dilecti mei. Ibi fi-
gam tentoria mea, ibi conſtruam to-
rum genitricis meæ. Ibi cubabo in
meredie, in die deſponſationis meæ.
ibi adeò commorabor omnibus die-
bus vitæ meæ.

Ite Regum opes & ſurgentia cęlo
tecta inuidiam Babylonio vertici fa-
ctura. Ite laquearia auro grauida, &
ſolido tantùm non auro perpetuiſq;
gemmis cælata. Ite ſub argento, au-
ro, gemmis gementes papiliones laſ-
ſum nauſeantemque delitiis domi-
num tegentes. Nulla mihi tecta, la-
quearia nulla cruce nobiliora. Nul-
lum ſtratum, mutatoria nulla qua-
cumq; margarita, aut peregrina acu
inorata lateri dilecti mei ſuauiora.
Dulcioraque illius mihi vulnera, ſu-
per mel & fauum, ſuperq; ſaccharū
& vina quocumq; torculari ſudata.

vt

Digitized by Google

vt non immeritò amem te mea lancea, tantorum mihi munerum felix erogatrix. Perge fodere. non queror vltrà. vt & ego pergam amare vulneribus purpureoq; lacte plenus. beata vulnera. & tu etiam magis lateris mei vulnus nobile.

Nam vt reliqua venerer, tu mihi tamen ante alia; princeps amoris mei. Nam vt facilis aliis, quos non tanta delictorum moles premit, aut innocentia etiam decorat, per pedes manusq́ue aditus: mihi tanta criminum rupe prægrauato, niſi maior laxiorq́ue pateat via, excludar amoris domo. Et quò mihi pedes manuſq́ue innocentiæ, aut leuioris delicti digitales ſemitæ? oſtia pandenda peccatori huic erant. Donauit hoc me munere lancea; beata dono ſuo. Beatior ego dono illius, cùm integra nunc pateant atria effractis veriùs quàm reſeratis valuis, lato cui-

cumque magnitudini itinere: etiam rupibus hic ſtratum iter, & complanata cuicumque oneri via eſt; eò certior, quò fidentiùs illam calcat, quiſquis grauiore ſarcina premitur. Ego ille ſum è gementibus ſub immani pondere primus, ex egentibus maximus, ex ægrientibus ſummus. Et quid ſperem niſi leuari onere, valetudinemq́ue reparari? vt depoſita ſemel in hunc portum ſarcina, lætus hilariſq́ue habitem in atriis tuis, vbi paſcar & explear purpureo lacte tuo, ſuper vbera matris & cælorum delitias expetito. ô paſcar, & æternùm fruar his delitiis! æternùm habitem in domo tua felici lancea recluſa, vt in ſeculum ſeculi laudem te, iungarq́ue tibi non diſſociando æternùm nexu! ô quando! negas? quid niſi vim faciam, lanceaq́ue iam factus, tamquam oppoſitos amori aggeres, perrumpam reluctantia latera? quamquam quid reluctentur amore grauida?

Digitized by Google

uida? quæ mater non exoptauit natalem diem tot menſibus pręluſum? quis amans non coniungi amanti? quid? quòd mater omnis amans eſt ęterno grauidata partu? quem numquam in plenum effundet, niſi amantis, tamquam obſtetricantis manibus, educatur in lucem. Ego illa obſtetrix ſum, quæ ferreis haſtæ manibus amorem eduxi. Non manus illæ meæ? nam quod illud fuit ferrum niſi criminibus meis lentatum, ſceleribus malleatum, incude delictorum meorum exaſperatum, ignibus concupiſcentiæ meæ tamquam fornacibus temperatum? meæ ergo duræ illæ manus. Felices, quia amoris meæ eductrices. Et quæ eduxiſſet tam altè habitantem? mollis omnis caro eſt. Ludit in ſuperficie. Tentandum hoc profundum certiore firmioreque bolide fuit. Et obduruerant latera, totque iam ſeculis occalluerant ſolibus excocta. Quid faceret

ret nuda manus? ferro & chalybe opus erat. Valentioribus nimirum remediis educendus amor erat, tot propugnaculis obſeſſus. Ergo ferro tentata & inuenta via eſt. Quæ aberrantem me & alia omnia cogitantem, ad intima amoris deduceret habitacula. ô ſit æternùm! ibi conuiuã, ibi commoriar dilecto. Mori enim ibi, vita mihi eſt, & non moritura vita. Quam ita demum voueo, vt nullam mihi velim vitam ſine fortunata hac morte. Audi hæc vota dilecte mi. Quando?

O quando mens hac generoſa prodiga vitæ,
Pectus in hoc patulum deuomet hanc animam?

vt ſedem ibi figat æternam; dilecti q; mei cor exanime noua animet anima; vt ſpoliata anima ſua, anima viuat cor illud mea. Felix anima, q̃ triduano peregrinante exilio, anima dilecti mei, vicariũ præbes munus: magis

gis etiam fortunata, cùm dilecti tui anima vita viues meliore, nobiliore.

Da hoc qui ſolus, potes dilecte mi, vt tota tu viuas anima mea, ego tua; æternaque ſit vicaria hæc commutatio, commigratio, animatio. Hæc requies mea, cælum meum. Oppugnent hoſtes, & vniuerſa incurrat inimica manus, omnes inferorum acies, illectrix caro, ſuperbiæ & auaritiæ agmina, & quidquid vſquam inſurgat tempeſtatum minarumque: latus hoc mihi pro propugnaculo erit valido & potenti, quo tectus aduerſarias rideam molitiones; & tamquam vento raptam paleam excutiam omne hoſtile ferrum, iacula, fraudes, robora, quocumque patre nata. Fluctus cogita, & ſuperſtantem rupem. Fremant illi, ſæuiantque & inſurgant cælo minitabundi: quid niſi iras ſuas bibent repercuſſi & fracti illæſa victrice rupe? eadem de valido hoc lateris propugna-

culo cogita. Irruat quidquid terris inferisq; magnum validumq́ue. Fluctus videbis rupibus repercuſſos, feſtucas montibus incurrẽtes, imbellemq́; nudamq́; Pygmæam manum, armatis gigantum exercitibus inſultantem. Eueniant hæc mihi propugnacula, caſtraq́; tutelaria æternùm, vt protegar illis omnibus æternitatis annis. Cõcede hoc mihi dilecte mi, dilecte votorum meorum. Delitias, opes, honores, & quidquid terris gaudiorum, dignitatumq́ue eſt concede aliis. Hic mea poſſeſſio, hæreditas mea, delitiæ, voluptas, gloria, ſcientia, corona mea, & omnia. Extra te pauperies mera, inſcitia, inbonitas, dolor, mœrorq; præcordia exurens. Procul hæc à me, quia procul ab amoris domo, in qua æternùm viuam illi, & illi æternùm ſoli, & ille mihi.

CAP.

CAPVT XII.

Votum vulneribus Chriſti.

SITIO. & iam exaruerunt fauces emortuo palato. Nec duram quiſquam ſitim leuat. Immanis inclementia, potum animo delinquenti, & iamiam morituro negare. Vina propinas? mors in hoc poculo eſt. Nolo vina, quacumque gemma rideant, quocumque flaueſcant auro, quacumque enata vite. Fel merum mihi ſunt & ſitienti mors animæ. Aquam præbes? quid mihi fontes & flumina narras? nec toto ſatier Oceano. Niſi fontes largiaris euaporato amati corpore ſalientes, aut torrentes oculis proruentes, aut flumina latere decurrentia. Hæc ſi concedis, ſatior. Magis tamen ſanguine leuor. Sanguinea namque hæc ſitis eſt, ſanguine ſedanda, & non niſi amati ſanguine. Vt non immeritæ iam cant voces

ces anhelo ſitibundoque pectore ductæ,

Sanguine quando tuo ſatiabor, vulnere quando?
Quando eris, ô, noſtris ſpongia vulneribus?
Quando dabis noſtris latices tua vulnera Chriſte?
Quando bibent quidquid ſanguinis impluitur?
Quo plus Chriſte bibes, plus ſanguinis exundabit;
Quo minus ebiberis ſanguinis, hoc minus eſt.
Ergo, vis ſanguis fluat vt de diuite vena,
Largiùs hac bibito, largiùs ipſa fluet;
Sin mihi vis ſanguis fluat vt de paupere vena,
Parciùs huc bibito, parciùs ipſa fluet.
O fluat. & myſtis lachrymis duo flumina ſurgant,
Sanguineis lachrymis flumina myſta tuis;

Flumi-

Flumina per ſalebroſa tibi ſuſpiria ducta,
Nam placet ingenio fractior vnda tuo;
Perq́ genas quæ labitur aſpera deturpatas,
Eſſe ſoles in qua remus & vnda ſimul.
Qua ſulcante genas, felix innauigat æquor,
(Chriſte ſit æternùm) mens tua fida ratis.

Satior hoc Chriſte medicabulo flumine tuo; ſatiare pœnitentis & amantis meo. Felix tu mihi ſpongia purpureo rore madida, qua & abſtergas noxia, & largiaris profutura. grata ſim ego tibi, qua quidquid hic melioris ſanguinis nomini fluat tuo. Fruamur his mutuo ſpongiis fontibusq́;, dilecte mi. Sed prior ego fruar tuis. Nam ſi tuos ſubtraxeris; elangueat neceſſe, adeoq́; & moriatur omnis vena mea. Diuite currant tuæ fluxu; diuite current meę. Verũ quid quæro fontes? null⁹ mihi orbis eme-

tien-

tiendus, aut tamquam vellera vltimo ſole quærendi. Video in procinctu perennes deſideratoſque fontes dilecti mei manibus, pedibus, latere ſcaturientes. Quoſcumque non iam illex malorum improba, ſed amica exaſperat ſitis, accurrite; quoſcumq; non carnis fatua, ſed melior decoquit flamma cælo reponenda, accurrite. Patent fontes, fluminaque diuite manuum, pedum, lateris ſcaturigine proflua. Nulla hic auara dextera, non pes retractior, non emarcidum latus, & ſucco ſuo viduum. Prodiga hic fluunt flumina vena. Quæ non longo circuitu naſcuntur in maria. Bibite & ſaturamini quicumque noui noſtri Gedeonis militia digni. Bibite & inebriamini quicumque digniori iam militiæ Chriſti noſtri ſanguine tamquam ſacramento adſcripti. Quid heres anime? lauari his fontibus potes, natare fluminibus, nauigare Oceano, omnibus

bus exſaturari. Aude. Nam & vltrò prouocat, qui profundit. Ne time. Peccata terrent? lauare his balneis lachrymis,ſudore, pectorali lympha ſanguineq; dilecti tui natis.

Verecundia retinet? quid æger ad medicabulas verecundaris aquas? nuſquam magis quàm in re ſalutis verecundia noxia eſt. An exſpectabis donec præcordia depaſcatur æſtus ſera pœnitudine, ſera retectione? horres maieſtatem? claui & ſpinæ, crux & lancea, lachrymæ & ſanguis hominem ſuū loquuntur. Propera. Diſtuliſſe in re ſalutis, fatuum; vbi de æternitate concertatio eſt. accede & fidenter hauri. Fiducia, initium ſalutis eſt. Nimius timor, & in deſperationem vergēs ad infelicem æternitatem ſemita eſt. Ergo propera & hauri nec contentus fluminibus latè diffuſis, capita ipſa fontium pete. Pedes amplectere, ſtringe manus, circumdare lateri. Nuſquam parce.

etiam,

Digitized by Google

etiam, ô liceat! cũ ſanguine animam bibe. ô pedes! quando vos amico lachrymarum proluam balneo? quando ſiccabo cum dilecta, cuius in Euangelio decantata laus eſt, capillis ancillantibus? ô manus! quando inſigam caſti pudoris oſcula? nec dimittam, donec cum luctatore tuo benedixeris mihi ſeruo tuo?

O latus! quando conuoluar tibi, audaci licet, amico tamẽ nexu? quid fores pulſas anime? ingredere. Patent oſtia. Nullus hic iudex, carnifex nullus eſt. Medici, patris, ſponſi tui thalamum hic habes. Ingredere. Ne parce. Etiam interiora pete. Nec veſtibulo contentus, atria percurre. adeoque magnæ huius domus intima ſcrutare. Nec intactum quidquam permaneat ab auida auaraque manu tua. Rape. Furtum hic omne, victoriæ ſeges eſt. Nec ſacrilegia pertimeſce. Tuum eſt quidquid hic eſt, amati donatiuo. Etiam cur ipſum rape felix

lix prædator. Ac ne excors tamquam ſine anima maneat dilectus tuus, cor tuum repone beata demutatione. Falle, ſi potes. Dulces amoris ludi dolique. Nil time. Fefelliſſe in amoris area viciſſe eſt, amaſſe eſt. Neque enim vltra amorem doli, aut ſine illo. Priùs tamen ſatiare & inebriare vulneribus. Ne verere. Laudata hic ebrietas eſt. Quin & ante diſrumpere quàm finem ſtatuas. Felix, ſi animam in his poculis poſueris, ſi in amati vulneribus animam efflaueris. ô pocula, fontes, torrentes, flumina, maria. Bibam tantùm æterna potatione, nec antè finem poculis, quàm vulneribus ſanguis. bibe anima mea. Vbera ſunt purpureo lacte plena. Quid matrem verecundaris infans? an fors hic aliquis ludit? mentiri non poſſunt matrem diſtenta lacte vbera. Secretum premat vtero, vbera loquuntur. Audenter inuola. Tua ſunt hęc vbera. Tua ſunt. Quæ non

tenui

tenui auaraque venula nutrimenta ſpargunt, ſed ingenti oſtio nutritia flumina fundunt, prodigoq; ſyphone excutiunt fontes. Aude, & bibe anima mea. Manant hæc vbera tibi ſiti reſtinguendæ, prodactæ ſaluti redhibendæ, vitæ reparandæ. Fruere delitiis iam plena ab vberibus genitricis tuæ. Nuſquam minor error q̃ in vbere. Nuſquam alimenta certiora. Paſcere anima mea tam diuite fluxu, purpureoq; plena lacte gaude & exulta, non iam dupondio, ſed Oceano ſatur. Verùm neque hic inter peritura lilia, ſed inter æternatura vbera commoraberis, exſatiata ab vberibus lateris dilecti tui. A quibus nulla te tempeſtas, vis inferorum nulla, quocumque ferro aut dextera reuellat; præmiaque nulla quocumque ſponſore oblata; minæ nullæ quocumque carnifice intentatæ retrahent. Hic requies tua magna nimis, vt ingẽti iubilo æternùm canas,

Dilectus

Digitized by Google

Dilectus meus mihi, & ego illi inter vbera commorabitur.

Felix commoratio pendentis inter vbera purpureo lacte plena. è quibus ſugat hauriatque quidquid magnum, quidquid optandū: quidquid delitiarum gaudiorumq́; in omnem ęternitatem voueri aut ſperari, quidquid largiri cælum poteſt. fiat & iam in ſolidum renuntio gaudiis, cæloq́;. Nam quod cælum dilecti mei manuum, pedum, lateris vberibus, aut excogitari nobilius, aut deſiderari poſſit maius, in quibus ęternùm paſcar amoris mei nectareis fontibus vndiq; circumſtagnantibus? neſcit amor parcere, ſi amor eſt. Quin & prodig⁹ omnis amor eſt, ſi amor eſt; nec finem ſtatuit, donec ſe totum transfuderit in amatum. Concedat hoc mihi amor meus, totusq; felici commigratione tranſeat à purpureis hiſce vberibus ſuis in amantem hanc animam, æterna hac migratione & commoratione beatam.

Digitized by Google

Capvt XIII.

Votum patiendi cum dilecto.

VBI es dilecte mi? non inter amãtes bonorum malorumq́; communicatio quædam eſt? quid ergo ſolus pateris ſine me? aut deſperaſti de amore meo? & excludor vinculis, flagris, corona ſpinea, clauis, cruce, lancea? quouſque diffidis de amore meo? nam ſi non diffidis, cur non admittis ſocium ſanguinei ſudoris tui? cur non ponor in agonia tecum? cur inter ſuſpiria hæc mea, non fluunt ſudores tamquam riui, non ſalit ſanguis tamquam fontes? non ſtagnant ſudore & ſanguine firmata balnea, tamquam lacus? cur non reſerantur venæ meæ flumina deuomentes, quibus omni deciduo imbre fœcundius tamquam Nilo animæ meæ hortus irroretur? cur ſudorum ſanguinumq́; fluminibus non

nato

nato tecum? cur ſanguineo tecum imb e non perpluitur corporis mei terra? nam qui hic obices intercurrunt? peccata? ſi non ſat lota ſudoribus anima, lauetur ſanguine. Si ablutio criminibus minor eſt, natet ſanguine, totoq́; ſe iam ſanguineo proluat flumine. Largire hoc tantùm dilecte mi.

Non quęro delitias aut epulonias menſas, non vina conſulibus numerata, non purpuram libidine tinctam. ſudore ſanguineq́; madentem quæro. Liceat hunc tecum profundere, liceat nocentem hunc innocuo tuo miſcere. Si negas? mori ſaltem liceat, & inter ſpinas, flagra, clauos, lanceam, animam ponere indicem amoris mei, amoris tui. Si ab amante ſocia depoſcerem gaudia, negaret amans? nunc vincula & ſpinas poſco. Aut ſi parum eſt ſtringi loris, conterebrari ſpinis; en pedes, en manus. Confige clauis. Si nec ſic expleo

pleo amorem: en latus lancea reſerãdum, adeoque corpus totum cruci commetiendum. Non quæro lauro aut coronari violis: ſpinis volo. Durum negare ſpinas. Si hedera, oleaſtro, palma, palmite, aurové aut gẽma redimiri peterem, num diffidere de amati beneuolentia debebam? nunc cum ſpinis coronari depoſcam nec impetrem, quid dicam? felices ſpinæ dilecti vertice purpuratæ! dulces ſpinæ: non iam ſpinæ ſed roſæ.

Ite delitiæ. Nullæ mihi certiores, caſtiores, dilecti mei ſpinis. Vos oſculor, amplectorq́; omni viola ſuauiores, tam nobili ſanguine fœcundatas. Quas hinc roſas ſperem? Sed neque hæ ſpinæ ſpinas, botros producunt, quibus inebrietur dilectus meus. Etiam pendent cincinni capitis illius muſto pleni. Carpe anima mea. Bibe & exſatiare purpureo hoc muſto, ſpinis tamquam torculari expreſſo. Et florent non iam vuæ tamquam

quam in ſemine, ſed muſteo purpureoque deprimuntur onere cariſſimi verticis tui palmites. Carpe & inebriare. Nulla vitis tulit has vuas cælorum celliis reponendas. Nulla vinea tulit hos fructus perditæ libertatis pretium, æternæ gloriæ pignus. Concede dilecte mi, vt & ego coronatus his ſpinis, vinea fiam, vuas germinans ſanguineo muſto ſignandas, quibus inebrieris delitiis affluens; & bibas in iucunditate vinum quod tibi fuderunt ſpinæ tuæ, fœcundæ matres, vbere vindemia, vinitore te in omnem æternitatē victuræ. Verùm non exſatior nudis ſpinis quacumq; purpura veſtitis: ita auarus omnis amor eſt, perennemque ſitim ſuam inæſtuans fatetur. Ardeo. Non extinguitur auida hæc ſitis vna vindemia, non expletur vno torculari. Alios vtres, vaſa ſcrutatur alia. Etiam inuenit ſedula ſcrutatrix vaſa alia inæſtuantia vino optimo, omnium ægritu-

gritudinum medicabulo, quale in illam diem nullæ terris cęloque vites tulerunt. At quis reſerabit clauſtra ſitienti nouercali manu ſignata? ferrei reſerarũt claui, quis vetet bibere? bibamus & inebriemur anima mea Amoris vino. Parum eſt; niſi iiſdem clauis configar amato, nulla ſitim leuabunt vina. Neque nunc tam vina volo quàm clauos. Vos amo & colo. Tantùm miſeremini languenti, adeoq; & morienti animæ. viuam? non viuo, niſi veſtro robore confixus amato, manibusq; manus, pedibusq; nectatis pedes.

Eueniat hoc mihi beneficio veſtro dilecti ante omnes claui. Magna vobis debeo qui amorum reſeraſtis clauſtra, vt exſilirent fontes æternùm medici, qui languentem animam & tantùm non abituram purpureo ſuo reuocarent nectare, tot ſeculis negato. Maiora tamen vobis debebo, ſi inenodabili hanc animam

mam nexu confixeritis amato, vt per pedes manuſque illius, pedes manuſque meæ configantur cruci. ô ſentiam! veniatque tot votis optata dies illa, qua indiſſolubili nexu configar Amori. Non timeo duritiam ferri aut chalybis. Molliores mihi claui omni ſpongia & pluma ſunt, ſi his adnectar tot modis amato mihi amori meo cruci affixo. nam quid extra hanc mihi proſint claui? non benè vuæ prẹmuntur extra torcularia. Vuarum mearum votiuum torcular crux eſt, & hæc ſola. In hoc premi conteriq́ue cum dilecto meo, beatum. Vt fluant vtrimque amica vina, ſudoribus, lachrymis, ſanguine elicita, diuite terris fœneratione, felici cælo reconditorio æternùm reponenda.

CAPVT XIV.

Chriſti & peccatoris diſparitas amoris vinculo ſociata.

EXitium atque ſalus, tenebræ, lux, noxq́; diesq́;
Quàm ſunt diſparibus illaqueata iugis?
Tu ſaluare ſtudes, ego perdere. diſpare voto.
Tu mihi dux, at ego transfuga miles ero?
Tu prodeſſe, at obeſſe ego. tu ſcelus exhorreſcis,
Me iuuat immerſum viuere criminibus.
Cùm tu de lachrymis, de ſanguine balnea fundis;
De ſcelere ipſe tibi balnea inundo meo.
Huc ſcelerum quiſquis temulentus vina liguris,
Pocula iam Chriſti de lachrymis bibito.

Huc

Huc ſcelerum quicumq; tibi ſabricas cata-
ractam,
Hæc maria ex Chriſti nata cruore bi-
be.
Huc ſcelerum quicumq; faces medicataq́;
Auerno
Tela iacis, Chriſti parce cruci & la-
teri.
Nam ſcelerum quodcumq; iacis, petis im-
probe Chriſtum,
Hoc caput atq; manus, hoc latus atque
pedes.
Deſine. ſat ſceleriq́; datum, ſat ſanguinis
hauſtum.
Innocui: in te iſthæc noxia tela cadent.

Quàm ludis in humanis Deus, ſi ludere eſt in tam ſeriis admirationẽ ſtuporemq́ue excitantibus? quàm gradimur contrariis viis & votis, ego & amor meus? quãtum ego præceps in interitum labor voluntaria iniuria, tantum ille me retrahit potenti dextera? quantum ego in ſeruitutem omnium ſeculorum infeliciſſimam

pronus agor, tantum ille me in libertatem vindicat armata manu. Quo magis vltroneis inuoluor tenebris, hoc clarior ſole depellit has noctes Amor meus, ſcindens has inferorum nubes, denſasq; nebulas luminis ſui radiis diſſipãs. Et quo frequentiores ille mihi auxiliatrices porrigit manus, hoc ego prolabor frequentiùs. Matrem cogito, & labentem infantiæ primæ ſobolem cunis adhuc natam. vincit affectum matris, qui non iam filio, ſed hoſti dexteram porrigit; & toties porrigit, quoties lapſus præſentiſcit periculum. Cecidi, & vulnere aliquo immani teneor: medicam promittit manum. Reſpuo? etiam lacrymas precibus miſcet. Obdurui? callum hunc, ſudorum lacrymarumq; ſuarum balneis tentat, vt videat an tepenti hoc balneo ſcabrities emolleſcat, quam ſuaui deinde pœnitentiæ ſcalpello in ſolidum tollat. Perſtat inter hæc bal-

nea

nea durities, & cor impœnitens, omni rupe durius, quàm vel frequentata ſtillicidia, vel guttæ leniant, ac nec integra emolliant Amoris mei balnea, oculorum illius fontibus nata, totoq́ue deſudata corpore. Vt durior iam ſim ferro, quod molleſcit fluitq́ue fornacibus: at ego nullis Amoris mei flammis. Durior ſim chalybe, cùm ſolaribus incaleſcat radiis, ego nullis Amoris mei radiis, ſolaribus infinitùm potentioribus. Conſtrictior ſim frigidiorq́ue omni glacie, ſoluitur hæc ignibus, cæliq́ue teporibus; ego nullis amoris mei ignibus, elementario infinitum validioribus, nulloq́ue cæleſti illius calore, aut liqueſco aut ſoluor. Et pergit tamen Amor, ac quaſi ab vltima deſperatione conſilium capit. non profuerunt monita, fruſtra iactatæ minę cælorum, inferorum. Nequidquam exemplis omnium ſeculorum doctus, non veteribus, non nuperis. nec

toti lachrymarum ſudorumq́ue torrentes aut expugnare duritiem, aut eluere valuerunt ſordes, decurrit ad remediorum vltimum, vt, quod non potuerunt oculi, perfringant venæ. Totis proinde oſtiis, qua data via, ſanguinea proruũt flumina. Ita non ſatis fuit amori ſudaſſe ſanguinem, profundere lubuit, vt maria ſtare crederem. Pedes manus, caput, latus ſanguinea deuomũt flumina: vt non mireris tot fluminibus enatum mare magnum, cui tamquam certiori balneo innatet peccatrix ac præuaricatrix hæc anima, hauriatq́ue totis faucibus amicum elementum, non manu, aut prono iam ore, ſuperficiẽ libans, ſed toto corpore vniuerſum elementum hauriens. Et hæc hoſti & hoſtilia intentanti. Fluxerunt hæc ad aduerſantia, & tamquam ab Iſraële ad Philiſthæa agmina: quid fiet ad amica, ad vnius animæ & oris? quò nõ rapis amorem amor? quid nõ extorques

ques ab amore, qui nihil intactum relinquis, nec parcis animæ? mitiùs ſæuis in Iobo, cuius poſt abactos greges, poſt filios vna ruina ſepultos, poſt delaſſatam malis vxorem, poſt immundam vlceris redundantiam, ſanguini parcebat & animæ. Mitiùs in Stephano, cuius cùm lapidatur corpus, animus in cælo eſt. Et quid ſentiant ſancti reliqui? quorum cùm ignibus torretur cum Laurentio caro, cùm diſtenditur cum Petro in cruce corpus, cùm nudatur cum Paulo ceruix ſub gladio; cùm ſecatur cum Iſaia, cùm in neruo ſuſpenditur, cùm tedis ardentibus vritur, laminis candentibus ſtringitur; cùm variè torquetur cũ Catharina, Thecla, Domitilla, Agnete, Agatha, Suſanna, Chriſtina; mens in cælo eſt, feliciq; & numquam diſſociando connubio, inter carnificis manus, iuncta amori ſuo eſt. At amor meus etiam à cæleſti Patre derelinqui ſe queritur,

 tur,

Matt. 27. tur, *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me?*

Quid non potes amor? cùm conſueto reliquorum ſolatio deſtituit amantem, ne quid videretur deeſſe iuſtitiæ diuinæ; néue hæc prætexeret leuamenta dolorum, & è conſolatione pœnarum mitigationem: néue quidquam è ſummo illo amore deraſiſſe ſolatiorum magnitudo videretur: ſimul etiam vt redamantem excitaret in ſequelam, in amorem ſi non parem, quantum tamen humana æmulari & aſſequi diuina poſſunt. ô Amor! & audeo dicere, extra omnem amoris lineam amare, qui ſic amat. Quid fruſtraris amantem Amor? inuitas in ſequelam. Quis aſſequatur tam prodigè amantem? ſed & fruſtra ſequar, cùm aſſequi negatum. Sequar tamen, licet in medio curſu ponenda hæc vita. Satis enim erit voluiſſe. Reliqua cōcedet amor. Quamquam & voluiſſe ab amore ſit:

ſine

ſi ne quo nec velim quidem nec velle poſſum. Semper ergo diſparitas in amore? nihil diffiteor vincor. Nec attingere aut aſſequi currentē poſſum. Inſequar tamen. Quis ſcit an in medio curſu deſtitutum anima, non ſoletur Amor? vt vel vltimum ſpiritum colligat, ſinuq́ue recondat ſuo. Quod ſi fecerit, næ ego beatus, cùm diſcrimine omni ſublato iungar Amori, vniuerſumq́; ſpiritum meum imbiberit Amor meus, beataq́ue tranſmutatione in ſuum transformauerit, mortalem in immortalem, humanum in diuinum. Quod vt fiat, tolle Amor meus impedimenta amoris. Magnum enim chaos inter me & te, vt nec ſuſpirare quidem poſſim ad te ingenti criminum mole oppreſſus. Pilæ hic ſunt Pyrenæi ſaltus; paleæ Alpes vento raptæ; pluma leuiores Apennini, & quicumque ſupra quod pluitur & ningitur verticem tollunt montes, ſi ſce-

Digitized by Google

lerum meorum ſuper poſitam huic animę molem circumſpectem. à qua quis me liberabit, aut eximet, niſi tu ſolus amor meus? exime meus amor ſi amor es. Nam quò mihi ſudores & lacrymæ, quò purpura natantia balnea, niſi ſub ingenti hoc pondere fatiſcentem animam, reddas ſibi, reddas tibi? ita fiat amor meus. Aut ſi hoc negatum amanti, da ſaltem vt in mediis mœroribus colliqueſcat hæc amans anima, ſoluaturque in amicum ſibi elementum, in torrentem ſudoribus natum, in flumen lachrymis delapſum, in mare ſanguine progenitum. Vt cùm nihil habeam aliud, nec amorem poſſim; dolorem ſaltem amoris ante ambulum, teſteſque optati amoris mei, ſudorem, lachrymas, ſanguinem propinem Amori, qui debeam amorem.

Fluite meæ lachrymæ amoris indices, proflue meus ſanguis, vltimũ

amoris

amoris mei ſymbolum, vt iungaris amori, & æternùm indiuiduo nexu iungaris Amori. Laxate ſinus oculi mei, pandite oſtia venæ meæ. Quid auaro ô nimiùm vtero celàtis partum? fundite profuturam cælo ſobolem, vt nihil iam imprudenter prouidi recondatis, nihil ſeponatis in ætatem. Amori recludantur oſtia, reſerentur clauſtra. Vt cùm aliud non poſſim, ſentiat me dare quod poſſum. Alibi parcite. Omnis hic parcimonia noxia eſt. Prodigite caræ mihi matres, ſudorum, lachrymarum, ſanguinis, quidquid vobis conceſſum cælo, quidquid adnatum terris. Riui iſti, flumina recondent cælo; fontes iſti, maria recludent aſtris. Nemo vos ſeducat, nec inanibus circumueniat verbis. Fœneratio omnis hæc largitio eſt, centupla fœneratione cælo reddenda. Nec ſeculum hic intercurrit. Pauci anni, menſes, hebdomadæ, dies, fors & horæ

horæ non multæ. Aude anime & te totum Amori dica ſacraque, vt æternùm illo fruaris, & ille non diſſociando æternùm nexu ſe iungat tibi.

AMO-

Digitized by Google

AMORIS
DIVINI
PARS TERTIA,
CHRISTI
POST
RESVRRECTIONEM
facta complectens.
CAPVT I.
In Reſurrectionem Domini.

VNA *Sabbathi valdè diluculo venerunt ad monumentum, portantes quæ parauerant aromata, & inuenerunt lapidem reuolutum à monumento. Et ingreſſæ non inuenerunt corpus Domini* IESV. *Et factum* Luc. 24.

factum eſt dum mente conſternatæ eſſent de iſto, ecce duo viri ſteterunt ſecus illas in veſte fulgenti. Cùm timerent autem & declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas: Quid quæritis viuẽtem cum mortuis? non eſt hic, ſed ſurrexit: Recordamini qualiter loquutus eſt vobis, cùm adhuc in Galilæa eſſet, dicens: Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, & crucifigi, & die tertia reſurgere. Non cæcus omnis amor eſt? deferũt in ungendo IESV aromata, qualia conſueuit amor mortuo. Olim vna

Marc. 14. earum *habens alabaſtrum vnguenti nardi ſpicati pretioſi: & fracto alabaſtro effudit ſuper caput eius*. eadem paribus ſuc-

Ioh. 12. cenſa amoris flãmis *accepit libram vnguenti nardi piſtici precioſi, & vnxit pedes* IESV, *& exterſit pedes eius capillis ſuis, & domus impleta eſt ex odore vnguenti.* Et paſſa calumniã, reperit defenſorẽ. Felix Magdalena vnguẽto effuſo, felicior cùm capillis tergit, feliciſſima cùm oculorum lauat flumine. Non amabat

bat quæ flumina fundebat, quæ lauandis balnea pedibus? magnum arbitramur, ſi raro ſtillicidio rariores proſiliant guttæ, quibus vix madeat genæ, nulla inebrientur ora. Quibus ardoribus inæſtuaſſe credam, cui tota illa oculorum nubes tot antè ſceleribus congelidata, ad pedes degelaſcit amoris ſui, tamquam ſi ruptis aggeribus latè ſe per obuios campos diffundant flumina, aut ſi apertis cataractis cæli depluant imbres? non illud mihi liceat dicere; Plus lauit, plus terſit, plus amauit? amoris enim hæ lachrymæ fuerunt, ſed & capilli amoris. Quamquam neſciam plus capillis quàm terſerit oſculis, quæ lacrymarum iam fontibus ebria, dum bibit funditque lachrymas, interque denſa amoris ſuſpiria, tamquam inter torrentium ſaxa, aut ſalebroſis excuſſa rupibus puriorem fundit vndam. Non amabat quæ ſic amabat? & cùm ferè ſecretum poſtulet amor,

mor,

mor, quanto ardebat amore, quæ publicabat amorem? quæ in omniũ oculis flumina ſpargebat amoris? dandum aliquid amori eſt. Cæcus eſt. Neminem illa viderat, præter Amoris ſui ibi caput, alibi pedes. Ignorabat reliquos, cùm illi ſoli oculos haberet illi ſoli torrentes fluerent balnea facti dilecto ſuo: & ſatis illi erat amare. Neſcit amor erubeſcere, maximè vbi totum hominem occupauit amor, non magis quàm ebrietas pudere. Et ebrietas quædam omnis amor eſt, eo maior quo potentior.

Hinc illi amoris muſto madidi qualia deructant verba? accedant minæ & verbera. Nequidquam ſperes. Plus etiam ſe prodit amor ſi comprimas. Et quis comprimat amorem, poſtquam guſtauerit vbera fragrantia vino & vnguentis optimis? poſtquam introductus in cellaria, audiuit amicas voces, Bibite, & inebriami-

Digitized by Google

briamini cariſſimi? poſtquam lique-
facta eſt anima ardoribus, hauſitque
poculum ex vino condito, muſtum-
que malorum granatorum? audeo.
Comprimit? non eſt amor. Aut ſanè
amoris quædam anteludia ſunt, aut
poſthumæ & cadentes vmbræ. A-
mabit pocula, quiſquis amorem a-
mat, & plenis hauſta pocula fauci-
bus. Hauſerant illæ plenis doliis quæ
parauerant aromata, vt vngerent IE-
SVM. Toti nimirum iam illa corpori
parauerant, cùm amatrix illa aut ca-
piti, aut pedibus tantùm. Si amorem
ab euentu cenſes, quo madebant
amore quæ vniuerſo corpori vn-
guenta parauerant? aut putas defu-
turas fuiſſe lachrymas lauando cor-
pori, cum ſociam haberēt illam, quæ
fœcundiſſimo oculorum ſuorū im-
bre lauerat pedes? aut amorem il-
lius decreuiſſe quis arbitretur, & ex-
aruiſſe venas tā diuite ante fluxu no-
bilitatas? creuerant. Et pro torrenti-
bus

bus & fluminibus, totis iam deuomuiſſet oſtiis maria. Et intercurrit hic tamen error. Non quòd minuerit amorem error; cùm natus hic ab amore ſit error, impatienſq; moræ, nec reſurrectionis memor, aromata defert amoris indices, & qualia inter epulas imperauerat non ſemel amor.

Nec contentæ reuolutum vidiſſe lapidem reſurrectionis teſtem, ingrediuntur monumentum, explicaturæ aromata quibus vngerent corpus. Virile corpus tam caſtæ? ignorat amor ſexum, adeoq; mortuus omnis in amore ſexus. Nec diſcrimina hæc cælo nota, ſed neque in terra pectoribus quibus inſedit amor cæleſtis. Vt nec erubeſcere in primis parentibus olim nuditas ſciebat ignorata. Acceſſit præuaricatio, & ſimul folia veſtis rubori tegendo. Idem in amore cogita, cordeq; amore ebrio. Non iungitur corporibus, coaleſcit animis,

mis, & connubia iam quædam animorum ſunt, caſtusq; caſtarum mentium torus: nec vlla hic voluptas extra animorum, & qualem cælo exſpectamus.

Quærunt corpus nec inueniunt. Nouus hic ludit error. Quærunt in monumento corpus quod animæ iam redditum renunciauerat monumento. Et conſternantur animis. Quid miraris conſternari amorem amato deſtitutum, anima nimirum ſua? vt mirum ſit ſtetiſſe, nec animæ deliquia paſſas. Olim vna ex his amore ſauciis ſurgit, per vicos quærit & plateas; ac tandem moræ omnis impatiens prorumpit in has amoris voces: *Adiuro vos filiæ Hieruſalem, ſi inueneritis dilectum meum, vt nuncietis ei quia amore langueo.* Et audit, *Qualis eſt dilectus tuus ex dilecto, ô pulcherrima mulierum? qualis eſt dilectus tuus ex dilecto, quia ſic adiuraſti nos? Quò abiit dilectus tuus, ô pulcherrima mulierum, quò* Cant. 5

decli-

declinauit dilectus tuus, & quæremus eum tecum. At noſtræ hic amantes hærent conſternatæ, cum fruſtratas ſe viderent amore ſuo. Tam inopinato caſu, & præter omnem percuſſæ opinionem quid niſi hęrerent attonitę? intercluſerat vocem amor, & quod quærebant corpus viduauerat amãtes voce: mirum ſi non & anima. Et iam nihil quærunt cum deſtitutas ſe vident corpore quod quærebant; & cui vocem animamque incluſerant quam habebant.

Verum non patitur amor diutius hunc amantium ſtuporem; mittit duos viros in veſte fulgenti. At illæ declinant vultum in terram. Diſce verecundiam caſtitatis, indiuiduam de ſocietate comitem. Ad virorum aſpectum deiiciunt oculos. Sed angeli erant. Etiam ad angelos erubeſcere didicerant in virili forma. Non erubeſcerent ſi concederetur quem amabant, & cui vngendo aromata detule-

detulerant. Illos autem adminiſtratorios ſpiritus amoris ſui magni, licet non auerſentur caſtimoniæ metu, non agnoſcunt vt animarum ſuarum ſponſos: quare nec omnẽ exuũt pudorem. Et fieri hic videmus quod in amante ſolet, erubeſcit ſi ab alio quàm ab amato deprehendatur amor. Erubeſcunt & noſtræ cum amorem ſuum vident retectum proditumq́;, quem celatum arbitrabantur. Quare & valdè diluculò venerant, vt alienos excluderent oculos; quò magis erubeſcebant cum conſilia ſua amoremq́ue propalatum viderent, intuerenturq́ue inaſſuetos caſtimoniæ vultus. A quibus audiũt, *Quid quæritis viuentem cum mortuis?* nimirum monumenta mortuorum ſunt. Erratis amantes animæ, viuit Amor veſter. Quin & viuit in cordibus veſtris. Et ni viueret prævalida etiam vita & potenti, non tam ebrio cæcoq́ue ſtudio diluculò valdè prope- *Luc. 24*

properaſſetis ad monumentū. Quid quæritis mortuum? vita illum viuere, totaq́ue viuere anima, res docet. Neque enim ab emortuo igne tantę exſurgunt flammæ; aut languentes flammæ tantùm diffundunt ardorem, qualem vos ipſæ nec mendacio quidem tegere poteſtis. Non ſunt hæ ſcintillæ prunis ſuis excuſſę; flammæ ſunt toto robore viuentis ignis. Quid quæritis in monumēto, quem circumfertis pectoribus? verè cæcus omnis amor eſt, adeoq́ue nec quod videt; quærit quod manu tenet. Iam quò vobis amor mortuus? non magis quàm flammæ igne mortuo, non magis quàm Sole lux mortuo. Et verò vt igne mortuo moriuntur flammæ, nec iam vltrà flammæ; ſed ignauus quidam tepor morti proximus, mortuoq́ue lux moritur Sole, nec nomen meretur lucis. Veſtigium verò quod videmus lucis, vmbra veriùs quàm corpus eſt, cum indiſſo-

ciando

ciando quodam nexu flamma copu-
letur ignibus, lux Soli; vt niſi perpe-
tuo quodam vitæ fluxu, & flammis
ſuis influat ignis, & Sol luci, lux in-
tereat & flammę: ita niſi amoris flam-
mæ luminaque ab igne Soleque ſuo
magno, continua ſubminiſtrationis
ſerie foueantur; momento pereant.
Viuunt, dum viuunt illi, qui ab ignis
ſui Solisque magni vita, vitam mu-
tuantur ſuam, ita vt quamdiu illi,
tam diu lumina & flammæ. Maiora
ne poſce. ab amore nimirum magno
reliqui habent amores, quòd dici &
haberi poſſint amores, deciduæ ni-
mirum quædam partes amoris ma-
gni, ignis illius flammæ, lumina illius
Solis. Fruſtra proinde quæritis amã-
tes animæ. Nullus hic amor eſt. Vi-
ueret, ſi amor eſſet. Si moritur, amor
non eſt. Neſcit amor mori. Veſtigia
moriuntur amoris, & flammæ per-
eunt, & lux interit; nec omnes tamen
flammæ pereunt; nec lux omnis. Illæ
Q per-

pereunt, quas ignibus & Soli ſuo diſſociauit inimica amori manus; illæ vita viuunt æterna, quæ perpetuo nexu ignibus Soliq; iunguntur ſuo.

Iam quò hæc aromata inungendo amori? velletis mortuum amorem veſtrum, & hoc quaſi vltimo donatum munere, renunciare amori? & extingui flammas, mortuoque igne congelaſcere in vobis corda, nullo æſtu diſſoluenda? & pro luce tenebras ſuccedere inimicas lucis, pro die noctem? procul hæc aromata ab amoris domo: mortuorum illa ſunt; non moritur amor. Vita viuit æterna. Quòd ſi quando, aut flammarum ſuarum ſubtrahit ardorem, aut lucis ſuæ radios, non moritur tamen, ſed maioribus ardoribus & luci, flammas radioſque parat nouos. Idem euenire videmus illis, qui ſaltu ſe exercent, retrò ferunt greſſus, vt validius proſiliant. Facit idem amor, vt referre credas pedem & fugam

medi-

meditari, cùm validiori ſe comparet ſaltui, flammasq́ue cudat incude noua, lucemq́ue conatu' paret maiori. Amoris hæc propria ſunt. Quem fruſtra in monumento quæritis, *non eſt hic, ſed ſurrexit.* Viuit, non eſt mortuus. Et vitæ huius viuida vos ipſæ defertis ſigna amoris veſtri vitam teſtantia. Non *recordamini qualia loquutus eſt vobis. Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, & crucifigi, & die tertia reſurgere?* non hęc omnia amoris ſunt, & amoris documenta maximi? quibus validioribus verbis potentiſſimi amoris vim explicet? *oportet filium hominis tradi.* Quis coëgit? non libera & vltronea erat traditio? quis coëgerat ad Olíueti hortum? quis poſt ſudoribus, lachrymis, ſanguine temperata balnea, proditorem exſpectare, diſcipulos à ſomno excitare, oſculo Iudam dignari? quis vltrò ſe hoſtibus iam retrò lapſis offerre, vinculaque

induere ſuaſit? amoris hæc fuerunt imperia. & quis alius imperaret Deo? quis ad tam indigna, tam aduerſantia impelleret Deum? *oportet filium hominis tradi.* Neceſſitatis hæc verba ſunt. Imperia ſonant. Quæ neceſſitas incubuit Deo? ab amoris imperio hæc nata fuit: nec alio tamen quàm ab ipſo Deo, quaſi aliud amor aliud eſſet Deus. Nam & Deus amor eſt, & amor Deus. Vt ipſe iam Deus imperauerit ſibi, amor amori. Amor Deo, Deus amori.

Nec imperii huius cauſſa alia quã prodigus amor mei. Quem arctioribus contineri limitibus cùm nõ permitteret Amor amore meo ebrius, quaſi crapulantis à vino, quidquid habebat, quidquid hauſerat profudit amoris: etiam viſcera & ſanguinem, ne quidquam reſeruaſſe videretur ſibi, aut è prudentia ſeculi ſepoſuiſſe in annos. Omnia amato tradidit. Iam cùm non poſſet ſanguinem,

nem, quo carebat Deus, ne defuiſſe videretur amato, ſanguinem de virgine mutuatus eſt, quem daret amanti, cùm ſciret nullam inter homines certiorem ſanguinis conteſtatione eſſe. Nec minor ante carnem & ſanguinem, amor in Deo. Minor tamen oſtentatio fuit. Et quis ſciret amorem cęlo recluſum? homines eramus de terra figulati, carne & ſanguine veſtiti. Niſi proinde carne & ſanguine veſtiri videremus amorem, peregrinaremur ab amore: nec iam amorem caro & ſanguis crederent, quem nulla carne & ſanguine veſtitum viderent. Et neſcio quomodo naturæ quadam ſimilitudine creſcat amor: vt licet reliqua non rarò abſint, ſola ſimilitudo conciliet amorem. Et quę caro aut ſanguis trāſcenderet æthera, penetraret cælos, coniungendus amori? non cadebāt hæc in carnem & ſanguinem. & amabat tamen Deus; ardebatq́; ingenti

Digitized by Google

amoris igne. Vt ergo caro & ſanguis maiores de propinquo ſentiret flā-mas, quæque carnem & ſanguinem pluſculum etiam ſaperent, carnem & ſanguinem de virgine mutuatus eſt Deus, caro & ſanguis factus, & amato iam ſimilis.

Nec ſtetit hic amor. Sed quæ mutuatus à virgine fuerat, profudit in amatum: ſanguinemque totum amori libauit amati. Quoq; potentius amorē teſtaretur, per vulnera illum, clauos, crucem, lanceam libauit amato: reſumpturus tamen illum, vt viueret amato. Nam ſi in morte mā-ſiſſet ſua, quò mihi mortuus amor? & mori tamen voluit, vt in amoris teſtationem in amati ſinum extremam diffunderet animam. Et dubius hærere amatus poterat de abſolutiſſimo amorum, ſi non erogaret quod habebat. Omnia erogauit, & ſuſtulit dubium.

Queri amatus de morte poterat

poſt

poſt omnium largitionem; reddidit ſe vitæ & querimoniç iam cauſa nulla eſt. Quid ergo non amem hunc amorem? mentiar ſi non amo. nec vnguenta iam volo mortuo. Nam quò mihi mortuus amor? viua amat vnguenta viuus amor. Mortua cōcedit mortuis. At pauper ego ſum, nudus, & donorum expers. Et diues amor meus eſt. Quid diuiti largiar pauper? Nemo lachrymis pauper eſt. Has ergo ſacrabo amori; ſed gaudiales lachrymas. Vt profluere eas credas ab ebria mente, & amoris mei muſto plenas. ô quando! quando diſruptis vtribus à valido muſto tuo diffundar pedibus tuis balneum? quando perfractis aggerib. flumina tibi ſpargam felici natatori meo? quando diſciſſa oculorum nube, rorem, imbresque tamquam vnguenta capiti effundam tuo? quòd ſi amas ſanguinem, ſanguiũm mihi ſponſus factus? nil parco. Per torrentes & maria cur-

rite venæ amori meo, maria iam fa-
ctæ non venæ; quibus amor meus
peritus nauclerus fortunata amoris
ſui vela lætus explicet, nauigetque æ-
ternùm hæc maria, ſiue in amoris
ac malitia pacata, ſiue in pœnitentiæ
fluctibus ſurgentia, ſemper tamen
amoris maria diuite venarum elar-
gitione amori meo fluentia.

CAPVT II.

Ad apparitionem Chriſti, Virgini Matri factam.

EXSVRGE & expergiſcere anima mea, quouſq; monumento contineberis, aut quid quæris amorem tuum? fruſtra hic ſperas. En obit amicas vulnerib. & ſanguine deſponſatas. Ita non ſatis erat ſudoribus aut lachrymis paraſſe, placuit ſanguine, vt ſanguinum ſponſus fieret. Sequere amorem tuum anima. Neq; enim fas eſt diutiùs inhærere monumen-

to,

Digitized by Google

to, aut tenebris mœrorem teſtari. Sat lachrymis doloribusque datum. Sequere ſurgentem, qui ſequuta fueras morientem. Gaudia hic dies poſcit. Sepone luctum mœroris teſtem, & comitare dilectum tuum, *Ecce iſte venit ſaliens in montibus, tranſiliens colles, ſimilis capreæ hinnuloq; ceruorum. Iam hyems tranſiit, imber abiit & receſſit. Flores apparuerunt in terra noſtra*; adeoque *tempus putationis aduenit, & vineæ florentes dederunt odorem ſuum.* Hyems illa nimirum ſpinarum, clauorum, vulnerum, ſanguinisque ſæua, qua aſperiorem nulla vidit ætas, nulla videbit, abiit. Succeſſit ver nouum, & protruſit flores in triſti monumenti ſemine clauſos; emortueq; rediuiuæ vineę odorē dederunt. Quin & duris expreſſa torcularibus natant pauimenta vino; & germinarunt mala punica; & iam nata conuallium poma. Carpamus anima. è *foraminibus petræ*, è *cauerna maceriæ* ſepulchralis Cant. 2

monumenti. *Vox turturis audita eſt in terra noſtra* comparem quærentis. Sequamur amantem. An non in domum matris, & cubiculum genitricis ſuæ? nam cui poſtponeret matrem, cuius non vnus gladius pertranſierat animam? quot flagra tot gladii, quot ſpinæ tot enſes, quot claui tot ſecures, quot vulnera tot mortes. Vt non vna iam caderet mater morte. Mille cadebat, quæ mille amabat modis: quoque amabat tenerius validiusq́;, hoc cadebat ſæpiùs. Quàm mollius cecidiſſet ferro vno, quæ tot barbaris filii vulneribus cecidit? nec dubitauit, audax in matre factum! comes adſtare cruci, paſcenda iam filii ſanguine, quæ filium pauerat lacte; cùm vicem redderet matri filius memor vberum illius; vt quæ lacteo pauerat, purpureo paſceretur rore; tanto felicior quanto ſanguinum fontes lacteis ſaliunt vberius, paſcunt potentius. Sed & pro-

duo-

duobus pectoris virginei fontibus vberibus natis, quinque erogauit, vt etiam numero munificentia matrem vinceret.

Quanta amoris vis! vinci non poteſt. Sanè nollet. Quid faceret ergo filius, in cuius vulneribus toties corruiſſet mater? ſolari voluit, quod proprium amantium eſt. Vulnera, mœrores, gaudia mutuo ferunt. Benè, malè vni? benè, malè vtriq; eſt. neque in vno, bona ſtant aut mala. nam vt vna in illis anima, ita & ſenſus vnus eſt. Sociata proinde cùm fuiſſet doloribus filio mater, ſocianda fuit gaudio. Tanto nunc potentius gaudio, quanto antè validius doloribus. Amoris hæc fuerunt imperia. Nam qui matrẽ cc ëgerat filio ſociari cruci, filium impulit gaudio ſociari matri. Cogita hic matrem & filiũ anima mea. Poſt vincula, ſputa, flagra ſpinas, clauos, crucem, lanceam, cogita matrem & filium. Maioribus quæ

 ſucce-

ſuccedunt mœroribus gaudia maiora ſunt. Quæ putas vltrò hic citroq; colloquia nata? qualia nimirum ab amore ſolent. Quas credis mutuo iaculatos flammas? aut quiſquam arbitretur non arſiſſe matrem, non filium? quid Babyloniæ ad has amoris fornaces? audeo. Quid inferorum ad hos amoris ignes? aut quid elementarius hic Sol noſter ad hos amoris Soles magnos? iam cùm ignibus colliqueſcat ferrum, non miraris ſteiiſſe hæc corpora validioribus amoris ignibus ſuccenſa? neque adeò in vnum commigraſſe corpus, animam vnam, filium & matrem? etiam chalybem vincunt flammæ; quanto magis carnem & ſanguinem? vt maius mirandum, inter tot flammas carnem & ſanguinem, quàm inter ignes ſtare ferrum.

Ardeat anima mea his flammis, colliqueſcat ignibus corpus. Hauriat mens hæc dulcia amorum verba

matris

matris & filii, illos oculos mutuum ignes ſpirantes, illas genas mutuo amore purpuratas; illa labia mutuis ardoribus roſea; illas manus mutuo ebore candentes; illas voces verbaq́; candentia, ignibus iaculata; illos in matre gaudiales oculorum fontes. Neque enim exuerat etiam tum omnem hominem ſuum; illa in filio corporis glorioſi & ab interitu iam depurati grata ſpiramina. ô verba! ô voces! ô oculi, frons, genæ, labra! ô mater, ô fili! talisq́ue filii talis mater, talisq́; matris filius talis.

Indignor huic calamo; qui tam rudi ductu depingat amorem; & matris & filii amorem. Sed certiùs hæc cogitantur quàm ſcribuntur, & animo meliùs quàm charta transfiguntur; ſilentio, quàm verbis. Largire tu mihi dictionem amor magne, qua non dicam exprimam, ſed veſtigia quædam legam amoris, aut deciduas quaſdam illius vmbras occidente

natas.

natas. Quò properas anime? ſiſte manum. Et amorem venerare ſilentio, qui non potes verbo. Fors tamen aliquid poſſem verbo, ſi pectore hoc arſiſſet aliquando amor. Si matris, ſi ſcintillam filii tuliſſem in hoc corde; ſi ardentium flammarum calorem ſenſiſſem in hac anima. At cùm præcordia hæc poſſederit gelu omni Norica glacie denſius, quid ſperem? nec deſperem tamen. quid non poſſunt hi duo Soles? etiam elementarius Noricam ſoluit glaciem, & naues Moſcouia patitur. Quanto plus duo hi Soles degelaſcent hoc pectus: ſoluentque animæ huius glaciem, vt non iam glaciem, ſed flumina pectore feram amori nauiganda? quid ſi induruerim in ſaxa, etiam in ferrum & in chalybem? admouebor his ignibus matris & filii, quibus nolentem volentem duritiam hanc frangam, & tamquam prævalido demedullem robur fulmine: vt iam non

ſaxa,

ſaxa, ſed ductilis enaſcatur amori puluis; non ferrum aut chalybs, ſed torrentes fluant, aut ſaliant fontes, quibus innatet amor meus; aut bibat ſitibundus, & expleat ſitim poſt illam vocem vulnerib. natam, amore mei natã, SITIO. Bibe amor meus: ſed & dilectæ matri tuę præbebo pocula, muſtum granatorum meorum, pœnitentiæ & lacrymarum muſtum. Ne dedignare pocula, quę amauit filius tuus, & ad quæ anhelo vltimoq; pectore, cælo terraque mirantibus, inclamauit amicum illud animę huic SITIO. Tu teſtis huius ſitis mater, quam auidum filii pectus tamquam in teſtationem pignoris amoris mei, in omnem poſteritatem valituro perennaturoque explicauit verbo. Aut ſanè mater iam facta mihi, cùm filius factus ſit mihi frater, carne & ſanguine meo veſtitus, adeoque caro iam de carne mea, os de oſſibus meis.

Præbe

Præbe tu mihi pocula tua, & ex-
Cant. 1 pleam ſitim, aut ſi taceo, *meliora ſunt*
Cant. 4 *vbera tua vino.* addo, & *pulchriora ſunt*
Cant. 7 *vbera tua vino.* Quamquam & *vbera tua ſicut botri vineæ: & odor oris tui ſicut malorum. Guttur tuum ſicut vinum optimum, dignum dilecto meo ad potandum.* Non addam plura. tantùm audi vota mea, exple hæc vota de penetrali pectoris deſumpta, & exple æternùm.

CAPVT III.

Ad apparitionem Magdalenæ factam.

Ioh. 20. MARIA *autem ſtabat ad monumentum foris plorans. Dum ergo fleret, inclinauit ſe, & proſpexit in monumentum: & vidit duos Angelos in albis ſedentes, vnum ad caput, & vnum ad pedes, vbi poſitum fuerat corpus* IESV. *Dicunt ei illi: Mulier quid ploras? dicit eis: Quia tulerunt Dominum meum, & neſcio, vbi poſuerunt eum.*

Digitized by Google

eum. Hæc cùm dixiſſet, conuerſa eſt retrorſum, & vidit IESVM *ſtantem, & non ſciebat, quia* IESVS *eſt. Dicit ei* IESVS: *Mulier quid ploras. Quem quæris? illa exiſtimans quia hortulanus eſſet, dicit ei, Domine ſi tu ſuſtuliſti eum, dicito mihi, vbi poſuiſti eum; & ego tollam. Dicit ei* IESVS, *Maria. Conuerſa illa, dicit ei, Rabboni, quod dicitur, Magiſter. Dicit ei* IESVS, *Noli me tangere, nondum enim adſcendi ad Patrem meum.* Stat ad monumentum Maria, quæ olim *ſedens ſecus pedes Domini, audiebat verbum illius*, promerita audire: *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.* Quid elegerat niſi amorem ſuum IESVM? & quomodo *non auferetur ab ea*, quem ablatum plorans quærit? neq; enim, ſi haberet, quæreret. Quærere, amiſiſſe eſt. An fors quærebat quem habebat, & muſto plena ignorabat quẽ poſſidebat? querulus omnis amor, niſi totum poſſideat amatum; turturis profundit voces: nec requiem conce- *Luc. 10*

concedit oculis, cordi, pectori, donec potiatur amato. Flammam arbitreris, quę quidquid tetigerit, adurit, vt arſiſſe finis ſit materiam defuiſſe. Facit idem amor. Nuſquam illi quies, nuſquam ardori illius eſt. Vicina petit & longè poſita, nec modum ſtatuit, donec expleat vota, & fruatur amato. Hæc cauſa lacrymarum Mariæ. Clauſerat pectore amorem ſuum, cuius tamen partem cùm monumento contineri arbitraretur, non tenebat lachrymas. Quid daret præter lachrymas? vnguenta parauerat. Sed aberat quod vngeretur corpus, pars altera amoris ſui. Decurrit proinde ad lachrymas non inaſſuetum amoris ſymbolum. Nec primas has fundebat. Nam & de illa
Luc. 7. Lucas, *Stans retrò ſecus pedes eius, lacrymis cœpit rigare pedes eius, & capillis capitis ſui tergebat, & oſculabatur pedes eius, & vnguento vngebat*. Eadem hic ſperauerat. Nec vt olim, pedes, iam tantùm,

tùm, ſed corpus vniuerſum lauare lachrymis grato amatori ſuo flumine, & capillis omni ſindone amato gratioribus tergere, magis etiam oſculis; vnguentis demum vngere: nec finem lachrymis omni vnguento potioribus, nec ſpiritalis ſponſæ licentiæ oſculis conceſſis, facere, donec areſcentibus iam lacrymis, emortuis, labris, extrema integeret anima amatum, quaſi animatura anima ſua amati corpus, aut vni ſanè monumento claudenda.

Vt vidit ſpem omnem ablatam, nec cõſilio iam locum, ad ſolas, quas habebat, decurrit lach ymas, amoris teſtes. Felix ſi tota ſolueretur in lachrymas; & iam caro, ſanguis, oſſa, venæ, nerui, lachrymæ diffunderentur ſepulcro, vt nataret monumentum lachrymis, cui hæc amans innataret anima amorem ſuum præſtolatura, firmanda monumento. In quo quod reliquum habebat conſolatio-

monumenti. *Vox turturis audita eſt in terra noſtra* comparem quærentis. Sequamur amantem. An non in domum matris, & cubiculum genitricis ſuæ? nam cui poſtponeret matrem, cuius non vnus gladius pertranſierat animam? quot flagra tot gladii, quot ſpinæ tot enſes, quot claui tot ſecures, quot vulnera tot mortes. Vt non vna iam caderet mater morte. Mille cadebat, quæ mille amabat modis: quoque amabat tenerius validiusq́;, hoc cadebat ſæpiùs. Quàm mollius cecidiſſet ferro vno, quæ tot barbaris filii vulneribus cecidit? nec dubitauit, audax in matre factum! comes adſtare cruci, paſcenda iam filii ſanguine, quæ filium pauerat lacte; cùm vicem redderet matri filius memor vberum illius; vt quæ lacteo pauerat, purpureo paſceretur rore; tanto felicior quanto ſanguinum fontes lacteis ſaliunt vberius, paſcunt potentius. Sed & produo-

duobus pectoris virginei fontibus vberibus natis, quinque erogauit, vt etiam numero munificentia matrem vinceret.

Quanta amoris vis! vinci non poteſt. Sanè nollet. Quid faceret ergo filius, in cuius vulneribus toties corruiſſet mater? ſolari voluit, quod proprium amantium eſt. Vulnera, mœrores, gaudia mutuo ferunt. Benè, malè vni? benè, malè vtriq; eſt. neque in vno, bona ſtant aut mala. nam vt vna in illis anima, ita & ſenſus vnus eſt. Sociata proinde cùm fuiſſet doloribus filio mater, ſocianda fuit gaudio. Tanto nunc potentius gaudio, quanto antè validius doloribus. Amoris hæc fuerunt imperia. Nam qui matrẽ cœgerat filio ſociari cruci, filium impulit gaudio ſociari matri. Cogita hic matrem & filiũ anima mea. Poſt vincula, ſputa, flagra ſpinas, clauos, crucem, lanceam, cogita matrem & filium. Maioribus quæ

ſuccedunt mœroribus gaudia maiora ſunt. Quæ putas vltrò hic citroq; colloquia nata? qualia nimirum ab amore ſolent. Quas credis mutuo iaculatos flammas? aut quiſquam arbitretur non aſſiſſe matrem, non filium? quid Babyloniæ ad has amoris fornaces? audeo. Quid inferorum ad hos amoris ignes? aut quid elementarius hic Sol noſter ad hos amoris Soles magnos? iam cùm ignibus colliqueſcat ferrum, non miraris ſtetiſſe hæc corpora validioribus amoris ignibus ſuccenſa? neque adeò in vnum commigraſſe corpus, animam vnam, filium & matrem? etiam chalybem vincunt flammæ; quanto magis carnem & ſanguinem? vt maius mirandum, inter tot flammas carnem & ſanguinem, quàm inter ignes ſtare ferrum.

Ardeat anima mea his flammis, colliqueſcat ignibus corpus. Hauriat mens hæc dulcia amorum verba

matris

matris & filii, illos oculos mutuum ignes ſpirantes, illas genas mutuo amore purpuratas; illa labia mutuis ardoribus roſea; illas manus mutuo ebore candentes; illas voces verbaq́; candentia, ignibus iaculata; illos in matre gaudiales oculorum fontes. Neque enim exuerat etiam tum omnem hominem ſuum; illa in filio corporis glorioſi & ab interitu iam depurati grata ſpiramina. ô verba! ô voces! ô oculi, frons, genæ, labra! ô mater, ô fili! talisq́ue filii talis mater, talisq́; matris filius talis.

Indignor huic calamo; qui tam rudi ductu depingat amorem; & matris & filii amorem. Sed certiùs hæc cogitantur quàm ſcribuntur, & animo meliùs quàm charta tranſfiguntur; ſilentio, quàm verbis. Largire tu mihi dictionem amor magne, qua non dicam exprimam, ſed veſtigia quædam legam amoris, aut deciduas quaſdam illius vmbras occidente

natas.

natas. Quò properas anime? ſiſte manum. Et amorem venerare ſilentio, qui non potes verbo. Fors tamen aliquid poſſem verbo, ſi pectore hoc arſiſſet aliquando amor. Si matris, ſi ſcintillam filii tuliſſem in hoc corde; ſi ardentium flammarum calorem ſenſiſſem in hac anima. At cùm præcordia hæc poſſederit gelu omni Norica glacie denſius, quid ſperem? nec deſperem tamen. quid non poſſunt hi duo Soles? etiam elementarius Noricam ſoluit glaciem, & naues Moſcouia patitur. Quanto plus duo hi Soles degelaſcent hoc pectus ſoluentque animæ huius glaciem, vt non iam glaciem, ſed flumina pectore feram amori nauiganda? quid ſi induruerim in ſaxa, etiam in ferrum & in chalybem? admouebor his ignibus matris & filii, quibus nolentem volentem duritiam hanc frangam, & tamquam præualido demedullem robur fulmine: vt iam non

ſaxa,

ſaxa, ſed ductilis enaſcatur amori pulluis; non ferrum aut chalybs, ſed torrentes fluant, aut ſaliant fontes, quibus innatet amor meus; aut bibat ſitibundus, & expleat ſitim poſt illam vocem vulnerib. natam, amore mei natã, SITIO. Bibe amor meus: ſed & dilectæ matri tuę præbebo pocula, muſtum granatorum meorum, pœnitentiæ & lacrymarum muſtum. Ne dedignare pocula, quę amauit filius tuus, & ad quæ anhelo vltimoq́; pectore, cælo terraq́ue mirantibus, inclamauit amicum illud animę huic SITIO. Tu teſtis huius ſitis mater, quam auidum filii pectus tamquam in teſtationem pignoris amoris mei, in omnem poſteritatem valituro perennaturoq́ue explicauit verbo. Aut ſanè mater iam facta mihi, cùm filius factus ſit mihi frater, carne & ſanguine meo veſtitus, adeoq́ue caro iam de carne mea, os de oſſibus meis.

Præbe

Præbe tu mihi pocula tua, & ex-
Cant. 1 pleam ſitim, aut ſi taceo, *meliora ſunt*
Cant. 4 *vbera tua vino.* addo, & *pulchriora ſunt*
Cant. 7 *vbera tua vino.* Quamquam & *vbera tua ſicut botri vineæ: & odor oris tui ſicut malorum. Guttur tuum ſicut vinum optimum, dignum dilecto meo ad potandum.* Non addam plura. tantùm audi vota mea, exple hæc vota de penetrali pectoris deſumpta, & exple æternùm.

CAPVT III.

Ad apparitionem Magdalenæ factam.

Ioh. 20. MARIA *autem ſtabat ad monumentum foris plorans. Dum ergo fleret, inclinauit ſe, & proſpexit in monumentum: & vidit duos Angelos in albis ſedentes, vnum ad caput, & vnum ad pedes, vbi poſitum fuerat corpus* IESV. *Dicunt ei illi: Mulier quid ploras? dicit eis: Quia tulerunt Dominum meum, & neſcio, vbi poſuerunt eum.*

Digitized by Google

eum. Hæc cùm dixiſſet, conuerſa eſt retrorſum, & vidit IESVM *ſtantem, & non ſciebat, quia* IESVS *eſt. Dicit ei* IESVS: *Mulier quid ploras. Quem quæris? illa exiſtimans quia hortulanus eſſet, dicit ei, Domine ſi tu ſuſtuliſti eum, dicito mihi, vbi poſuiſti eum; & ego tollam. Dicit ei* IESVS, *Maria. Conuerſa illa, dicit ei, Rabboni, quod dicitur, Magiſter. Dicit ei* IESVS, *Noli me tangere, nondum enim adſcendi ad Patrem meum.* Stat ad monumentum Maria, quæ olim *ſedens ſecus pedes Domini, audiebat verbum illius*, promerita audire: *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.* Quid elegerat niſi amorem ſuum IESVM? & quomodo *non auferetur ab ea*, quem ablatum plorans quærit? neq; enim, ſi haberet, quæreret. Quærere, amiſiſſe eſt. An fors quærebat quem habebat, & muſto plena ignorabat quē poſſidebat? querulus omnis amor, niſi totum poſſideat amatum; turturis profundit voces: nec requiem conce- *Luc. 10*

tùm, ſed corpus vniuerſum lauare lachrymis grato amatori ſuo flumine, & capillis omni ſindone amato gratiotibus tergere, magis etiam oſculis; vnguentis demum vngere: nec finem lachrymis omni vnguento potioribus, nec ſpiritalis ſponſæ licentiæ oſculis conceſſis, facere, donec areſcentibus iam lacrymis, emortuis, labris, extrema integeret anima amatum, quaſi animatura anima ſua amati corpus, aut vni ſanè monumento claudenda.

Vt vidit ſpem omnem ablatam, nec cõſilio iam locum, ad ſolas, quas habebat, decurrit lach ymas, amoris teſtes. Felix ſi tota ſolueretur in lachrymas; & iam caro, ſanguis, oſſa, venæ, nerui, lachrymæ diffunderentur ſepulcro, vt nataret monumentum lachrymis, cui hæc amans innataret anima amorem ſuum præſtolatura, firmanda monumento. In quo quod reliquum habebat conſolatio-

ſolationis profunderet in has voces, Fluite hic mei oculi, fontes amorum fundite: profundite pectora amorum flumina: quid auaræ timidæque ceſſatis venæ? fundite maria, amorum maria. Natet amoris hoc monumentum imbre purpureo veſtro. Quàm amicè lauabimur hoc balneo tamquam maritali licentia amor & ego? quàm ſecurè innatabimus his aquis amor & ego? quàm fortunata dabimus vela, dum proſcindimus amicos fluctus amor & ego? quàm feliciter reſtinguemus his fontibus ſitim amor & ego.

Vota hæc ſunt amantis animæ: maximè poſt Amoris guſtata vina, magis etiam ſi vbera, de quibus illud
Cant. 1 ſponſæ: *Meliora ſunt vbera tua vino, fragrantia vnguentis optimis.* Quis non arbitretur vbera meliora quæ domeſtica ſunt: cùm vina cellis ſeruentur promenda. Iam cùm paruulos amet amor noſter, quis non intelligat par-
uulo-

Digitized by Google

uulorum magis vbera eſſe, quàm vina? quid? quòd vbera de propinquitate cordis hauriunt quod largiantur? remotiores cellæ ſunt, & muſto torcularia natantia. Iam vberum adgenitum habemus amori ſuccum, adſcititium vini. Et non hinc illud eiuſdem ſponſæ? *Introduxit me Rex in cellaria ſua: exultabimus & lætabimur in te, memores vberum tuorum ſuper vinum.* Vina guſtauerat. Prætulit vbera cùm exultaret & lætaretur memor vberum ſuper vinum. Non damnat, quæ amat amoris ſui vina, potiora tamen arbitratur vbera. Nam & plus de cõiunctione & connubiali toro vbera ſpirant, quàm vina. Vt hæc nuptialis menſæ, illa maritalis videantur affectus, aut ſponſæ ad ſponſam, aut infantis deniq; in matrem.

Et ſuxerat hæc vbera Maria, ſiue poſtquam lachrymis lauarat pedes, ſiue cùm audiret, *Maria optimam partem elegit.* Vt nemo mirari debeat, *Luc.10.*

fugiti-

fugitiuorum iam vberum memoria contabeſcere Mariam. Nec ignorabant has inæſtuantis amoris lachrymas Ang li, ſed magis etiam accendere conabantur has flammas, tamquam oleo ignibus immiſſo. hinc illa verba, *Mulier quid ploras?* reddidit amor, *quia tulerunt Dominum meum, & neſcio vbi poſuerunt eum.* Non cæcus amor eſt? ignorat quos videt angelos. Nam ſi ſciret, non preces lachrymis miſceret, aut cum Abrahamo, Daniele, & Iohanne prona adoraret in terram? ebria amore, quid videret? vinoq; & vberibus fragrantibus vnguentis optimis ebria quid videret? vina cogitabat & vbera. Iã cùm vulnerata eſſet non in vno oculorum amoris ſui; ſed vtrumque oculum dediſſet amori, imò rapuiſſet vtrumq; amor, auolareque feciſſet ab omni re alia creata, quid miramur ſi non viderit Angelos? audiamus lachrymarum cauſam. *Quia tulerunt Domi-*

Ioh. 20.

num meum, amorem meum, electum ex millibus. Cuius *pulcriora ſunt vbera vino. Et odor vnguentorum* eius *ſuper omnia aromata, caput aurum optimum, oculi columbarum, collum ſicut monilia, ſauus diſtillans labia, genæ ſicut areola aromatum conſitæ à pigmentariis, manus tornatiles aureæ, crura columnæ marmoreæ, quæ fundata ſunt ſuper baſes aureas.* Odor *veſtimentorum eius ſicut odor thuris.* Totus pulcher eſt dilectus meus & macula non eſt in eo. Non ſat ampla lachrymarum cauſa? addit dolori augendo, *& neſcio vbi poſuerunt eum.* Miſera conditio amati; cùm dilecto ſublato in incertum per vicos & plateas rapitur, nec inuenit quem quærit anima eius.

Cant. 4.
Cant. 5
Can 4.
Cant. 1
Can. 4.
Cant. 5
Can. 4.
Ioh. 20.

Conuerſa deinde *retrorſum vidit* IESVM *ſtantem, & non ſciebat quia* IESVS *eſt.* Quis credat hãc habuiſſe oculos? rapuerat dilectus. Nec, niſi qui rapuerat redderet oculos, videre poterat dilectum. Reddidiſſet, & vidiſſet.

ſet. Cæco hic iterum ignoſcendum amori. Sed facilis eſt delicti venia ab amore nati. Quis cæco non ignoſcat amori? quis non bis ebriæ à vino & vberibus? gratus error amori, quem ab amore proficiſci videt.

Dicit ei IESVS: *Mulier quid ploras?* quouſq; audis amantem amor? quid cauſam quæris lachrymarum cauſa? non tu illas excitueras, & cataractas recluſeras amicorum tibi fontium? cùm tibi illi fluerent, & tibi ſoli, ſiue ſiti tuæ ſedandę, ſiue capiti & cincinnis irrorandis, ſiue pedibus lauandis? addis, *quem quæris*? quam rationem redderet vino tuo ebria? quam vberibus ebria? ſi hæret dubia, nec ſatis connectit ſequentia prioribus; muſto, vino & vberibus tuis tribue. Illa mentem illi ademerunt. Vt nihil præter vinum & vbera deructet, nihil quærat. Iam ſi quærat pręſentem, ignoſce. Da illi vinum manibus tuis temperatũ, da vbera, nec vltrà quæ-

rer:

ret:quamdiu negas illa tamdiu quæ-
ret. Audiamus reſpondentem, *Domine ſi tu ſuſtuliſti eum, dicito mihi vbi poſuiſti eum, & ego eum tollam.* Nihil deerat ad omnem ebrietatis ſignificationem præter hæc verba. Suſpicata hortulanum eſſe à quo rogabatur, reſpondet, *Si tu ſuſtuliſti eum.* Aperiret quem quærebat, & reſponderet hortulanus. verùm amoris hæc ſunt. Eadem in alia reperies, *Adiuro vos, ſi inueneritis dilectum meum, vt nuntietis ei, quia amore langueo.* Reſpondent rogatæ, *qualis eſt dilectus tuus, quia ſic adiuraſti nos?* reddit illa, *Dilectus meus candidus & rubicundus.* Credas orbe toto candidum vnum eſſe & rubicundum. Nihil hic nouum. Non alium præter dilectum ſuum nouit amans. Illi ſoli oculos habet, ignorat alios. Addunt quas adiurauerat; *quò abiit dilectus tuus, & quæremus eum tecum?* quibus illa, *Dilectus meus deſcendit in hortum ſuum ad areolam aroma-* Can. 5. Can. 6.

tum, vt paſcatur in hortis, & lilia colligat. Ego dilecto meo, & dilectus meus mihi, qui paſcitur inter lilia Quaſi orbe toto nemo deſcenderit in hortum, vt lilia colligat præter amantis huius dilectum.

Fruſtra prudentiam quærimus in amante. Inſpicè, maximè dum mentis illi ebrietas in ſummo eſt. Nihil audies, niſi hic ſuſpiria altè ducta, ibi lachrymas per ſingultus tamquam ſaxa cadentes, alibi inter mortuas voces, & in ipſis dentibus occiſa verba, aut inter ipſa labia in incertum natantia. Sequitur nunc corporis iactatio, ac tamquam ignibus acti; nūc quies & tranquillitas magna, ac quaſi delinquentis animi exordia; accedit rubor: & præcordiorum æſtum & inlatentes flammas vultus teſtatur. Succedit his pallor, aut antecurrit etiam, amicus amori color, cùm deſiderio amantis languet & fatiſcit anima. Nec aliud iam audis præter anhe-

ıelum pectus, ora pallentia, deie-
m vultum, oculos lachrymis in-
antes, intercurrunt in his omni-
voces, quales ſolent eſſe aman-
n, Vbi es? dilecte ex millibus vbi
ı quando! longa mora amanti! e-
ılecto meo, dilectus meus mihi.
:ni. Oſculetur me oſculo oris.
gueo. Quouſq; ludis amantem
ır? fulcite me floribus, ſtipate me
is, quia amore langueo. Sonet
tua in auribus meis, vox enim
dulcis, & facies tua decora. Amor
ıs, dulcedo mea, mel meum, vi-
ı meum, oculis mihi carior meis.
ındo iungar tibi amor meus?
ıdo miſcebimus oſcula? quan-
abis vbera ſitienti? quando in-
uces in cellam vino plenam? ſi-
quouſque non leuas miſeram ſi-
? fameo. Quouſque non exples
am famem? dulcis amor aman-
Gaudium meum, deliciæ meæ,
ıptas mea, amor m us, caſti-
R 2 cordis

tum, vt paſcatur in hortis, & lilia colligat. Ego dilecto meo, & dilectus meus mihi, qui paſcitur inter lilia Quaſi orbe toto nemo deſcenderit in hortum, vt lilia colligat præter amantis huius dilectum.

Fruſtra prudentiam quærimus in amante. Inſpicè, maximè dum mentis illi ebrietas in ſummo eſt. Nihil audies, niſi hic ſuſpiria altè ducta, ibi lachrymas per ſingultus tamquam ſaxa cadentes, alibi inter mortuas voces, & in ipſis dentibus occiſa verba, aut inter ipſa labia in incertum natantia. Sequitur nunc corporis iactatio, ac tamquam ignibus acti; nūc quies & tranquillitas magna, ac quaſi delinquentis animi exordia; accedit rubor: & præcordiorum æſtum & in latentes flammas vultus teſtatur. Succedit his pallor, aut antecurrit etiam, amicus amori color, cùm deſiderio amantis languet & fatiſcit anima. Nec aliud iam audis præter anhe-

anhelum pectus, ora pallentia, deiectum vultum, oculos lachrymis innatantes, intercurrunt in his omnibus voces, quales ſolent eſſe amantium, Vbi es? dilecte ex millibus vbi es? ô quando! longa mora amanti! ego dilecto meo, dilectus meus mihi. ô veni. Oſculetur me oſculo oris. Langueo. Quouſq; ludis amantem amor? fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo. Sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis, & facies tua decora. Amor meus, dulcedo mea, mel meum, vinum meum, oculis mihi carior meis. Quando iungar tibi amor meus? quando miſcebimus oſcula? quando dabis vbera ſitienti? quando introduces in cellam vino plenam? ſitio; quouſque non leuas miſeram ſitim? fameo. Quouſque non exples auidam famem? dulcis amor amanti. Gaudium meum, delitiæ meæ, voluptas mea, amor meus, caſti

cordis caſtus amor, animæ pars altera meæ, & tota iam mea. Te colo, te veneror dilecte mi electe ex millib⁹. Deus cordis mei & omnia, quid quæro extra te? aut quid quæro ſine te? moriar ſeculo, viuam tibi. Phi munde, quouſque me tenes conſtrictum tibi? phi caro, quouſq; viuam irretitus tibi? ite illecebræ & quidquid ſeculum honorum ſpondet. capitis mei corona Deus, purpura mea; amoris mei gemma, gemmæ meæ annulus, annuli mei aurum. Quamdiu me tenent hæc vincula? ô quando illigabor tibi? quando infigam caſti pudoris oſcula? quando potabor vino tuo? inebriabor muſto tuo? quando caſtus caſtis diffundar vberibus? ſat ſeculo & vitæ datum. Ah nimis etiam multum. Diſrumpe hos carceres, vt purior ſpiritus iungatur tibi. Quouſque immorior exſpectationi tuæ? quamdiu nuda currunt vota? quid fruſtraris amantem conſpectu

ſpectu tuo, tot modis deſiderato? lachrymæ vbi eſtis? gloria mea, decus meum, amantis animæ ſolamen vnicum. Veni, propera dilecte mi, omnia paraui tibi. Quis me ſeparabit à te? quando adnexus cruci configar tibi? quando pedes pedibus, manibus, configam manus? quando latus lateri? ô manus, ô pedes, ô nimis amicum mihi latus! figamus hic tabernacula amor meus. ô vulnera! caro mihi antè omnia pignora, cælum meum! ô tandem! ô caput, ô ſpinæ eliciturræ roſas! odoratæ ô nimiũ roſæ! carpe anima mea, quid vereris ſpinas? non eunt ſine ſpinis roſæ. ô mea columna nobili purpura variegata! quis me alligabit tibi? vt ſcindar ego flagellis pro te, fundam ſanguinem pro te amor meus? vt Iudæorum ſatiem rabiem pro te! ô quando vicarium hoc corp⁹ ſupponam tuo? & ſi in viridi ligno hæc fiunt, in mortuo quid fiet? ô horti areolæ aroma-

 tum

Digitized by Google

tum amanti animæ, in quibus paſcar, in quibus ſudorum lilia, lachrymarum violas, ſanguinis colligam roſas. Fortunata ô mihi vinea! quàm benè floruit vinea mea, quàm diues germine, botrus Cypri dilectus meus mihi. Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera commorabitur. Manus tuæ ſtillauerunt myrrham, & pedes tui pleni myrrha probatiſſima, latus tuum diſtillauit myrrham primam. Comedite amici & inebriamini ab vbertate lateris dilecti mei.

His ſimilibuſvé per ſuſpirioſa interualla prolatis, nullo verborum aut ſententiarum nexu amantem in amorem ſui prouocat. Et exuta ſæpe reuerentia & verecundia, in audacia prorumpit verba. Hic audias querulas voces, & momento blandientes: hic audaces & præpoperas. Ibi timoris: alibi amoris plenas. Hic multa promittentes & ſponſionibus locupletes:

pletes: alibi verecundas & trepidantes. Hic languentis animi & quales ſolent eſſe amore delinquentis; ibi robore plenas, & tota quod dicunt anima, & ſanguine prolatas. neq; vires inter hæc metitur ſuas amor, nec ſexuum diſcrimina nouit. Omnia & audet & ſpondet. Exemplum habemus in hac amante. Cùm diceret, *Si tu ſuſtuliſti eum, dicito mihi, vbi poſuiſti eum, & ego eum tollam.* Non vides oblitam ſexus viriumq; ſuarum? audax dictum. Quid ſi inter prætorianos milites adeoque in prætorio ipſo? ego illum tollam. Quid ſi circumſeſſum ignibus, & in media Babylonia fornace? ego flammas inuolabo. Quid enim mihi noceant flammæ, quæ maioribus ardeo flammis? ego illum tollam, quid ſi in profundo maris? quò mihi fluctus? an non melior iam Iſraële? ſecabo maria. Ego illum tollam. Potuit Elias, potuit Elizæus, & non poterit hæc amans *Ioh. 20.*

anima? ego illum tollam, quid ſi inter tigrides & leones? quò mihi feritas & dentium rabies, aut barbara vngularum laceratio? maior his omnibus amor eſt. Ego illum tollam. Potuit Dauid, potuit Samſon, potuit Banaias, ſiue in tutelam gregis, ſiue in hoſtium vindictam. Et non poterit amor? ego illum tollam: etiam è faucibus rabidæ tigridis & leænæ. Ego tollam. Quid ſi mediis clauda tur exercitibus, hic ſæuientis Herodis, ibi minitantium Romanorum? per medias tranſcurram acies. Ego illum tollam. Auſi olim tres robuſtiſſimi exercitus Dauid per medias Philiſthinorum acies aquam de ciſterna Bethlehem ſitienti adferre Regi, & non audeat amor? ego tollam. Quid ſi in elephante exercitu circumfuſo? ego illum tollam. Potuit Eleazar filius Saura per medias irrumpere legiones, & in conciſo beſtiæ vtero ſepeliri; & minora audebit amor;

amor;ego tollam. Quid ſi gigantum cuſtodiæ commiſſus? ego illum tollam. Cadere paſtorali funda potuit Goliath, Banaiæ virga Ægyptius, Iesbibenob Abiſai ferro, alterque Goliath Hetæus Adeodati dextera, & Ionathæ filii Samaa ille ſenos in manibus pedibusq́; digitos habens; & inferiora poterit amor? ego tollam. Tu mulier tolles? ſexuum diſcrimina ignorat virtus. Audet mulier vidua Aſſyrium demetere caput præualido exercitu circumſeſſa; audet Iahel vxor Haber Cinæi Siſaræ cerebrum conterebrare clauo; & caſtus quid non audeat amor? cadit mulieris manu & molæ fragmine poſt ſeptuaginta fratrum ſuorum cædem, Abimelech, cadit alterius conſilio Seba filius Bochri, & eximitur Abela obſidione Ioab; & quid non poterit amor? etiam in inferno ſi condideris amati corpus, ego tollam illud. Nam quid inferorum ad

amoris ignes? ſæuiant dæmones, & quidquid inferis torquet pœnarum; ſi amor viſcera occupauit, molles illi roſæ tormenta ſunt, violæ & ſparſa lilia campis.

Nec mirabimur hos animos, ſi cogitauerimus, non ſuis ſe amantem ſed amati metiri viribus. Cùm enim in amore nihil reclusum, ſed communia amantium ſint omnia; quis mirabitur audacia in muliere verba, quæ amoris ſui vires dum adnumerat ſuis, quid non audeat, quid non poſſit? rideant conatus hoſce, quicumque ſeculum ſapiunt. Neque enim de ſeculi prudentia veniunt hæc vota; inimica illa Deo eſt. Cælo nata ſapientia hæc eſt, ignorata terris. Quæ ſtulta mundi elegit, coronanda cælo.

Neque diutius fruſtratus amor amantem eſt; nec anxiam hanc ſuſpenſamque mentem amore ſuo ſauciam tenuit diutius. Inde illa amica

vox,

vox, *Maria*, qua vna reddita lux oculis cæcitate pulſa. Et illa, *Rabboni*, hoccine amare eſt fallere amantem? dulces poſt oſcula fraudes, dulciora poſt fraudes oſcula. *Noli me tangere.* Hoccine frui amore eſt? iterumné fugam, & iterum hortulanus? aut adminiſtratorii ſpiritus? iterumné monumentum, ploratus & denſata inter lachrymas ſuſpiria, &, Neſcio vbi poſuerunt eum? cui Dominus, *Nondum aſcendi ad Patrem.* Ibi in plenum amore frueris tuo. Hic miſtus lachrymis amor eſt, & mœroribus tamquam abſynthio temperantur dulcia. Nec vniuerſum capit amorem mẽs corporis huius arctata vinculis. Vbi ſe diffuderit in plenum cęli diem; optatis frueris amplexibus amoris tui magni. Nunc perfer & obdura. Veniet dies cùm totus coniungar tibi, tota tu mihi.

Eueniant hæc è diuite & amica ſpõſione tua mihi amor meus. Nolo

te

te in monumento mortuum. Sed nec hortulanum amo, niſi in illa voce tua, *Maria*. Inſonet hæc auribus meis, repleatque hanc animam dulcedine amoris tui: vt amareſcat mihi quidquid huic ſeculo dulce inimicum tibi eſt. Da mihi ſeculo huic mori & viuere tibi, & tibi ſoli. Pereat hæc caro, vt anima viuat tibi, moriaturque mihi mundus & ego mundo, vt tu mihi, & ego viuam tibi. moriar honoribus, opibus, carni, vt viuam tibi. Tu mea vita. reliqua omnis mihi vita mors eſt, & amarior morte mors eſt. Tu vita mea. Viuam hac vita iam mea. Nam qua vixi, non agnoſco meam. Nouercalis hæc vita eſt, & mors verius quàm vita. Tua vita, vita eſt, & ſola vita. Reliqua omnis de morte, & de morte æterna vita eſt. Fruar vita tua amor meus, quæ ſola mortem neſcit, ſola dominatur morti. Da vt vita viuam tua, vt viuam ſemper; non moritur ille qui

vita

vita viuit tua, non viuit ille, qui vita caret tua. Viuam tibi peccato mortuus. Virtuti viuam, vitiis mortuus. Miſeranda peccatorum vita, æternæ morti ſociata, infelix vitiorum vita æternis ignibus animata. Fortunata vita tua amor meus, æternæ vitæ maritata. Beata virtutum vita æterna ſobole fœcundanda. Reple hac me vita, vt cum Maria tua æternùm viuam tibi, nec alia quàm vita tua, æternùm viuam tibi. Nolo vitam hanc meam. Nimis ô diu vixi mea, viuam tua, & æternùm viuam tua amor meus, vt vna iam ſit vita mea & tua, verius tua & mea, & æternùm tua & mea amor meus, æternùm meus.

CAP.

Caput IV.

Ad apparitionem factam diſcipulis euntibus in Emaus.

Luc. 24. DVm *fabularentur* duo è diſcipulis Domini, *& ſecum quærerent, ipſe* Iesvs *appropinquans ibat cum illis. Oculi autem illorum tenebantur, ne eum agnoſcerent. Et ait ad illos, Qui ſunt hi ſermones, quos confertis ad inuicem ambulantes; & eſtis triſtes?* Quis ponat amori modum, aut terminos circumdabit amori? interminus eſt, nec certis claudi limitibus poteſt amor. Non magis quàm ſi maria pugillo concludas; aut fluctus illius manu temperes. Non arctatur amor termino. cælum illi ſedes eſt, & terra ſcabellum pedum. Quòd ſi plures etiam terraſq; e cælo que dederis, occupabit amor. Mille da; mille occupabit. Terraſq; cæloſque tranſuolabit omnes. Maria ſi opponas; ridet maria, & vno

vno generoſo ſaltu tranſiliet maria. Valles & propugnacula obiicies? tamquam vento paleam difflabit, quidquid hic firmum validumque: etiam montes & rupes deuerret tanquam ſcopis, aut ſecundarum analecta menſarum. Caſtra oſtendes & militarem manum? meminiſti Angeli illius, *qui percuſſit in caſtris Aſſyriorum centum octoginta quinq; millia*, nocte vna? potentior mille modis amor eſt. Et vno ferè obtutu robuſtiſſima ſternit: ac fulminis ferè more in validiſſima ruit. Exempla nos docent: peccatrix erat Magdalena, & è nobiliſſimis vna; & momento, *lachrymis cœpit rigare pedes eius, & capillis capitis ſui tergebat, & oſculabatur pedes eius.* Publicanus erat alter, & *à longè ſtans, nolebat nec oculos ad cælum leuare, ſed percutiebat pectus ſuum dicens: Deus propitius eſto mihi peccatori.* In telonio ſedet vn⁹, & audit, *ſequere me. Et ſurgẽs ſecutus eſt eum.* Publicanorũ princeps

4. Reg. 19.

Luc. 7.

Luc. 18.

Matt. 9.

ad

Luc. 19. ad hæc verba, *Deſcende, quia hodie in domo tua oportet me manere; feſtinans deſcendit & excepit illum gaudens.* Et addit: *Venit filius hominis quærere, & ſaluum facere, quod perierat.* Iam ille *ſpirans*
Act. 9. *minarum & cædis in diſcipulos Domini,* vt audiuit vocem: *Saule Saule quid me perſequeris?* cadens *in terram, tremens ac ſtupens* dicit: *Domine quid me vis facere? & Dominus ad eum: Surge & ingredere ciuitatem, & ibi dicetur tibi, quid te oporteat facere.* Iam Petrus poſt tertiam negationem iureiurando firmatam,
Matt: 26. & galli cantum *egreſſus foras fleuit amare.* Cùm, Luca teſte, reſpexiſſet il-
Luc. 22. lum Dominus. Et Dauid Rex ad cōminatoriam vocem Prophetæ Na-
2. Reg. 12. than, *Peccaui Domino, & ieiunauit ieiunio, & ingreſſus ſeorſum iacuit ſuper terram.* Et Ezechias ad verba E-
4. Reg. 20. ſaiæ Prophetæ, *Morieris & non viues, fleuit fletu magno. Et antequam egrederetur Iſaias mediam partem atrii, factus eſt ſermo Domini ad eum dicens: Reuertere,*

& dic

Digitized by Google

& dic Ezechiæ duci populi mei. Hæc dicit Dominus Deus Dauid patris tui, Audiui orationem tuam, & vidi lachrymas tuas, & ecce ſanaui te. Et addam dieb. tuis quindecim annos: ſed & de manu Regis Aſſyriorum liberabo te. Denique ille potens in verbis, *Niſi mittam digitum meum in locum clauorum, & mittã manum meam in latus eius, non credam*; vt primùm audiuit loquentem Dominum prorumpit in hæc verba: *Dominus meus & Deus meus.* Cuius hæc imperia ſunt niſi amoris? qui & domat audaciam Thomæ, & purpuram in Ezechia docet flere, & diademata in Dauide collidit terræ, & in Petro fletum prouocat amarum, & in Paulo frangit minas, & in publicanorum Principe iniuſtè partorum imperat reſtitutionem, & in Matthæo opes docet contemnere, & in publicano pectora tundere, & in Magdalena pedes lachrymis rigare, capillis & oſculis tergere. *Ioh. 20.*

Magna

Magna vis amoris. Hæc eadem docet euntes in Emaus cum curarum & mœroris pleni & à fide tantum non naufragi hęrerent dubij, maximeque in his verbis, *Nos autem ſperabamus, quia ipſe eſſet redempturus Iſrael*, docentur à Domino per Moſen & Prophetas: vt diſcas miſerantis Domini dexteram, pronamque in mœroribus proſtratos. Ille cæli terræque conditor Deus ad dubiam diſcipulorum de fide ſermocinationem miſcet ſe medium, audit, docet. Nec finem facit, donec pulſo frigore incaleſcat qui intepuerat amor. Fugataque incredulitatis nube, quę conſepultam intexerat fidem, diem animo redderet; nec ante peregrini deponit perſonam, quam naufragantes has animas felix nauclerus in veritatis deduceret portū. Vt primum proinde in tutum ſubducta nauis, reſederunt venti, & detumeſcentes

Luc. 24

Digitized by Google

fluctus malatiam promiſerunt *finxit ſe longius ire.* Non quòd abeſſe vellet, cuius delitiæ eſſe cum filiis hominum: ſed quòd vehementiùs etiam accendere in iis vellet amoris flammas denſo antè incredulitatis puluere conſepultas, optaretq; in apertum prorumpere hunc ignem, nec diutiùs cinere ſuo contineri. Ad quę non abiicit ſe amor? non abiiceret, niſi amor eſſet. Immiſcet ſe ſocium mœrentibus; induit perſonam peregrini; perfert dubiam fidem, & fluctibus etiam ſorberi proximam; fingit itinera maiora, & patitur ſe abduci ad idem hoſpitium, eandem menſam. Hæc amor. Ille nimirum qui illum eduxerat cælo, è ſinu ſummi Parentis in Virginis ſinum, qui virgine fouerat reddideratq; vtero, lactauerat vberibus, virgineque pauerat lacte, induerat carne, & hortulani forma, nunc etiam peregrini

veſtiit;

veſtiit; nec dedignatur hoſpitium, qui non ded gnatus fuerat vterum, non ſputa, clauos, lanceam, & quidquid improbitas comminiſci potuit in dedecorationem. Suauia hæc amanti ſunt dummodo potiatur amato. Dulce nimirum illi per flagra & vulnera, vincula & carceres frui amato, tanto ardentius amaturus, quanto per duriora potitus amato fuerit. Quid? Serpens, ſitis, ardor, arenę, dulcia fuerunt poſteritatis gloriam conſideranti; vſtulantem videre dexteram, & foculo ſuo iam oleũ, dulce; cùm plùs amor patriæ ardeſceret intus, quàm ignibus quæ feſellerat dextera; & dulce dolium terebratum clauis: patrius nimirum retuderat aciem amor, tamquam malleo, vt inſtratos crederet pluma; & cæleſti amori noſtro non dulceſcent amara, & ſuauia erunt felle natantia? ignes & forcipes, rotæ & tranſactus per medium hominem ſtipes ſuaue-

ludii

dii illi ſunt, roſæ & violæ, & inſtratæ plumæ; areola aromatibus conſita. Tot hoc millia docuerunt è craticula & fornacibus, non viri robore & ætate pleni, & durioribus aſſueti, dandisq; & accipiendis vulneribus nati; ſed virgines pueriq́ue, necdum alteram ætatem ingreſſi. Quo magis veneremur amorem tantorum operatorem.

Veneror te amor meus, eoq; magis quò in diſcipulis tuis doceor etiam compelli te velle, cùm abeuntem manere cogerent. Grata amori coactio, ſemper cogi vellet, vt ſemper adhæreret amato. Nec vinci ſe dolet,& vltrò etiam fatetur.Hinc illa verba amore rapti, *Quàm pulchra es amica mea, quàm pulchra es! & macula non eſt in te.* Quid? quòd & vulnera fateatur; *vulneraſti cor meum ſoror mea ſponſa, vulneraſti cor meum, in vno oculorum tuorum*, adeoque *in vno crine colli tui.* Et manus etiam in vindictam & Cant. 4.

ſangui-

ſanguinem abituras dimitti rogat; *Dimitte me vt irraſcatur furor meus contra eos, & deleam eos, faciamq; te in gentem magnam.* Potens amor. Concede mihi amorem hunc qui potes Deus. Et permitte vt cum diſcipulis tuis compellam te intrare, *donec introducam* te *in domum matris meæ, & in cubiculum genitricis meæ:* in medium nimirum tabernaculi cordis mei. Hoc enim mater mihi genitrixque cogitationum tibi placentium. Beatum, ſi perrennis mater, æternoque grauidum fœtu ſemper pariat æterna fœcunditate felix; nec dimittam te, donec benedixerit mihi anima tua in fractione panis, panis cæleſtis amoris tui, quo vno viuat hæc amans anima æternùm pane tuo paſta omnemque iam contemnat cibum extra te & te vnum.

Exo. 32

Cant. 3

CAP.

CAPVT V.

Ad apparitionem Apoſtolis factam.

CVM ſerò eſſet vna Sabbathorum, & fores eſſent clauſæ, vbi erant diſcipuli congregati, propter metum Iudæorum, venit IESVS & ſtetit in medio eorum, & dixit eis: Pax vobis. Ego ſum, nolite timere. Conturbati verò & conterriti, exiſtimabant ſe ſpiritum videre. Et dixit eis: Quid turbati eſtis & cogitationes aſcendunt in corda veſtra? videte manus meas & pedes. quia ego ipſe ſum. Palpate & videte. Nulla quies amori eſt. Quærit vbi exerat iaculа ſua, & oportuna vulneribus captat loca. Felix anima amoris telo confoſſa, vulneribus ſaucia, lachrymis, ſudoribus, ſanguine lota! & ferè à mœroribus hæc vulnera veniunt. Captat enim amor commodum vulneri tempus. Nec aliud magis opportunum, quàm cùm

Ioh 20. Luc. 24

cùm tantùm non oppreſſa & inſepulta mœroribus iacet anima, conſilii ignara; ſed mœroribus non mũdi, non opum, honorum, voluptatum. Inimicum hoc tempus amori eſt, æmulationibus, inuidentiæ & odiis natum, & ad interitum ducens, vltimamque rerum deſperationem. Procul hæc ab amoris domo. Alios ille ſpondet honores, voluptates, o-
Luc. 12 pes cælo reponendas; *theſaurum non deficientem in cælis. Quò fur non appropiat, neque tinea corrumpit.* Nam de diuitibus huius ſeculi habemus illud
Luc. 6. Domini: *Væ vobis diuitibus, quia habetis*
Matt. 19. *conſolationem veſtram. Facilius eſt camelum per foramen acus tranſire, quàm diuitem intrare in regnum cælorum.* Et il-
1. Tim. 6. lud Apoſtoli: *Qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & deſideria multa inutilia & nociua, quæ mergunt homines in interitum & perditionem. Radix enim omnium malorum eſt cupiditas. Quam quidam appetentes,*

tentes, errauerunt à fide, & inſeruerunt ſe doloribus multis. Tu autem ô homo Dei, hæc fuge. De opibus verò & honoribus illud Iacobi: *Glorietur frater humilis in exaltatione ſua, diues autem in humilitate ſua, quoniam ſicut flos fœni tranſibit. Exortus eſt enim Sol cum ardore, & areſecit fœnum, & flos eius decidit, & decor vultus eius deperiit: ita & diues in itineribus ſuis marceſcet.* Et illud Iſaiæ: *Omnis caro fœnum, & omnis gloria eius quaſi flos agri. Exſiccatum eſt fœnum, & cecidit flos, quia ſpiritus Domini ſufflauit in eo.* Et in eandem ſententiam Petrus: *Omnis caro vt fœnum, & omnis gloria eius tamquam flos fœni. Exaruit fœnum, & flos eius decidit.* Hinc monet apud Ieremiam Dominus: *Non glorietur ſapiens in ſapientia ſua, & non glorietur fortis in fortitudine ſua, & non glorietur diues in diuitiis ſuis: ſed in hoc glorietur qui gloriatur, ſcire & noſſe ſe, quia ego ſum Dominus, qui facio miſericordiam & iudicium & iuſtitiam in terra.*

Iac.1. *Iſa.40.* *1.Pet.1.* *Ier.9.*

Aliam gloriam æternùm perennaturam habemus in Apocalypſi: *Qui vicerit veſtietur veſtimentis albis, & non delebo nomen eius de libro vitæ, & confitebor nomen eius coram Patre meo, & coram Angelis eius. Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, & foras non egredietur ampliùs: & ſcribam ſuper eum nomen Dei mei. Qui vicerit, dabo ei ſedere mecum in throno meo: ſicut & ego vici, & ſedi cum Patre meo in throno eius.* Et apud Danielem: *Fulgebunt quaſi ſplendor firmamenti, & quaſi ſtellæ in perpetuas æternitates.* De voluptate monet Eccleſiaſticus: *Vinum & mulieres apoſtatare faciunt ſapientes, & arguent ſenſatos, & qui ſe iungit fornicariis, erit nequam: putredo & vermes hæreditabunt illum, & extolletur in exemplum maius, & tolletur de numero anima eius.* Et Paulus: *Prudentia carnis mors eſt, prudentia autem ſpiritus vita & pax, quoniam ſapientia carnis inimica eſt Deo. Qui in carne ſunt, Deo placere non poſſunt.*

Apoc. 3

Danel. 12,

Eccl. 19

Rom. 8.

ſunt. Si ſecundùm carnem vixeritis, moriemini; ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis. De continentia verò eleganter Sapiens: *Quàm pulchra eſt caſta generatio cum claritate! immortalis enim eſt memoria illius: quoniam & apud Deum nota eſt & apud homines. Cùm præſens eſt imitantur illam: & deſiderant eam cùm ſe eduxerit, & in perpetuum coronata triumphat incoinquinatorum certaminum præmium vincens.* Et *incorruptio facit eſſe proximum Deo.* Sap.4. Sap.6.

Quare non amat amor diuitiarum, dignatum ſeculi aut voluptatum mœrores concupiſcentia natos; opum ipſe, honorum ac voluptatum contemptor vindexq́; acerrimus. Amat verò mœrores caſto amore genitos, cùm mens amore lãguens, grauiq́ue illius vulnere ſaucia quærit amorem ſuum, qui ſolus vulneri mederi poteſt, tacitaque per amica ſilentia, denſata inter ſuſpi-

ria lachrymis, ſuauè fluentibus, votiuis amorem ſuum precibus, non tam ore quàm corde prolatis, prouocat cùm de illius abſentia mœſta nullum admittit conſolatorem, ſolius illius dextera leuanda; cùm exareſcit ſiti, nec pocula tamen vlla niſi de illius torcularib. haurit; cũ maceſcit fame, nec cibum alium quàm illius manibus temperatum admittit; cùm enecta propè frigoribus, ſolius amati excaleſcit ignibus; cùm ſeculi flammis accenſa & mœrens, ſolius amoris ſui fontibus reparatur; cùm decumanis agitata fluctibus cęlo terraque minitantibus tabula nauigans, ſolius amoris ſui nauibus optatum portum ſperat. Langueſcit interim, votiuiſque mœroribus ſuis pulſat amoris ſui fores, ſi fortè audiat, & querulas admittat voces, ſoleturque dilectam ſuam ingenti vulnere laſſam.

Et ſanè quid reſpondeat amor amanti,

mañti, cùm medicam illius implorat manum, telo illius ſaucius? antè vulnus altè per præcordia hauſtum non mirum fors fuerit non occurrere, licet vocatum; vulnere accepto, durum. Quamquam & vltrò occurrat, & fores pulſet. Cùm non ſemel ipſe queſtus inclamet, *Ecce ſto ad oſtiũ & pulſo. Si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo & ipſe mecum.* Apoc. 3 Et apud Matthæum: *Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos ſuos ſub alas? & noluiſti.* Matth. 23. Apud Iſaiam verò: *Quid eſt quod debui vltrà facere vineæ meæ, & non feci?* Iſa. 5. quid? quòd clauſtrorum impatiens, impatiens moræ, ianuis ingrediatur clauſis? factum in Apoſtolis, quos Iudæorum metus incluſerat domi. In quorum medio amicum illud inclamat: *Pax vobis.* Cùm antè dixiſſet: *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis....* Ioh. 14.

Iſa. 57. *Impii autem quaſi mare feruens, quod quieſcere non poteſt, & redundant fluctus eius in conculcationem & lutum. Non eſt pax impiis, dicit Dominus Deus.* Pax hæc mundi eſt tot ſponſionibus locupletata, momento hic finienda, & infelici ô nimiùm æternitate claudenda; miſerandaque in Epulone viciſſitudine denunciata, & in illo
Ioh. 16. Domini apud Iohannem: *Plorabitis & flebitis vos, mundus autem gaudebit; vos verò contriſtabimini, ſed triſtitia veſtra vertetur in gaudium, & gaudium veſtrum nemo tollit à vobis.* Miſeranda mundi pax infortunato orbe toto primorum interitu funeſtata, quàm diues ſponſionibus; rebus inanis? rides. Sed ſuper interitu tuorum; blandiris & mordes, & inter oſcula ferrum ſtringis; mella porrigis felle temperata, electibilibus quibuſque venena miſcens. Mentiris matrem, animus nouercam loquitur; & ſub amico vultu, inimica mens latet; ſub

oliuæ

oliuæ ramo, rotæ & ſecures. Sed & vina tua toxico madent; & qui auro, aconito ſe proluunt tuo. Et cui non magnorum mentita tranquillitatem, laqueum paraſti? cui non regno proculcatio adnata? cui nõ diademati miles & carnifex? cuius non purpuræ vulnera & ſanguis? ludis in humanis. Soliſque ſponſionibus fœcunda, ſteriles largiris arenas, & emarcidos campos, Gelboë montes. Quòd ſiqua quies inſederit animo, tantis illam circumſtrepis terroribus, vt caruiſſe dulcius quàm poſſediſſe ſit. Etiam inter menſas, vina, pocula, & coniugalem torum exſurgunt metus. Et quoties ſolicitudo à fratre, filiis, coniuge nata? quàm ſæpe vnius vteri ferro natarunt campi? & non maduerunt filiorum dexteræ; non in coniuge fœminea manus? ro exemplis regnorum omniũ docti ſequimur mentientẽ. Iterumque fraudes & doli; & iterum fides.

iterum vulnera & ſanguis; & credimus. Iterum pocula & menſæ, iterumque venena; & credimus. Iterum tiaræ & dignitates, & mors præ foribus; & fidem reperiunt. Nimirum ſteterunt aliqui. Inter tot millia pauci. Inter tot menſæ vnius patinas, vna veneno intacta. inter tot cæſorum millia, vnus aut alter fuga quàm virtute felicior ſine vulnere ſtetit. Inter tot cadentium myriades vnus fors octogeſimum annum attigit. Nec multitudinis memores ludimur in vno. Fatui! Quouſque tam ſtolidis præbemus aures? ad veram pacem amore natam flectamus animus. Vnum ſi à tot millibus hæc decepit, cauſam nullam dico. Si nullum ſpe ſua fruſtrata eſt, ſi maiora ſponſionibus dedit, ſi nullæ tot ſeculis intercurrerunt fraudes, nulli luſerunt doli, venena nulla, ſanguis nullus, proculcatio & præcipitia nulla, quid hæres anime? tot exemplorum millia fidem.

fidem teſtantur. Quid dubitas? habes ab hoſtili agmine teſtes, & mentitæ pacis ſuæ dolo circumuentos. *Hi ſunt quos habuimus aliquando in deriſum, & in ſimilitudinem improperii. Nos inſenſati vitam illorum æſtimabamus inſaniam; & finem illorum ſine honore. Ecce quomodo computati ſunt inter filios Dei, & inter ſanctos ſors illorum eſt. Ergo errauimus à via veritatis; & iniuſtitiæ lumen non luxit nobis, & ſol intelligentiæ non eſt ortus nobis. Laſſati ſumus in via iniquitatis & perditionis; & ambulauimus vias difficiles; viam autem Domini ignorauimus. Quid nobis profuit ſuperbia? aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? tranſierunt omnia tamquam vmbra; & tamquam nuncius percurrens; & tamquam nauis; quæ pertranſit fluctuantem aquam; cuius cùm præterierit, non eſt veſtigium inuenire, neque ſemitam carinæ illius in fluctibus: aut tamquam auis quæ tranſuolat in aëre, cuius nullum inuenitur argumentum itineris, ſed tantùm ſonitus* Sap. 5.

nitus alarum verberans leuem ventum, & ſcindens per vim itineris aërem, commotis alis tranſuolauit, & poſt hoc nullum ſignum inuenitur itineris illius: aut tamquam ſagitta emiſſa in locum deſtinatū, diuiſus aer continuò in ſe recluſus eſt, vt ignoretur tranſitus illius. Sic & nos nati continuò deſiuimus eſſe, & virtutis quidem nullum ſignum valuimus oſtendere: in malignitate autem noſtra conſumpti ſumus. Talia dixerunt in inferno, hi qui peccauerunt. Quoniam ſpes impii tamquam lanugo eſt, quæ à vento tollitur; & tamquam ſpuma gracilis quæ à procella diſpergitur; & tamquam fumus, qui à vento diffuſus eſt; & tamquam memoria hoſpitis vnius diei prætereuntis. Iuſti autem in perpetuum viuent, & apud Dominum eſt merces eorum, & cogitatio illorum apud Altiſsimum. Ideò accipient regnum decoris, & diadema ſpeciei de manu Domini. Quoniam dextera ſua teget eos, & brachio ſancto ſuo defendet illos.
Errorem ſuum fatentur, luce & ſapientia

pientia deſtitutos vias difficiles ambulaſſe. Opes, honores, ſeculique reliqua tanto ſtudio comparata; vmbræ, nuncio, naui, aui & ſagittæ fluctus & aërem ſecanti componunt; ſpemque illam pacis magnæ Sapiens lanugini vento iactatæ, ſpumæ procella diſperſæ, fumo vento diffuſo, hoſpiti diei vnius comparat. Iuſtis autem mercedem æternam, regnaq; & diademata de manu Domini promittit.

Hæc eſt illa pax quam hodierno die Apoſtolis apprecatur Dominus, tanto fœnore locupletandam, cæleſti regno & diademate donandam, felici æternitate pariandam. Quis non amet hanc pacem, hic ſolicitudine vacuam, ibi perenni mercede diuitē? hic in alta quiete vel ad Domini pedes cum Magdalena ſedentem, vel in agone cum Stephano ſtantem, vel in tertium cælum cum

Paulo raptam, vel in amoris ſui ſinu cum Iohanne cubantem, vel cum Petro, recens genitorum infantium more, vberibus inhærentem, vel cum ſponſa ad oſcula prouocantem:
Can. 1. *Oſculetur me oſculo oris ſui?* Quis me donabit hac pace, niſi largitor pacis amor, qui pulſis cum Apoſtolis mœroribus pacem hanc altiùs inſerat animo, quàm vt illam vlla vis ventorum, vlla fluctuum rabies, vlla poteſtas tenebrarum, non dicam euertere, ſed turbare poſſit, aut loco mouere.

Et tamen pace etiam hac tanta denunciata trepidatio adhæret Apoſtolis, nec excuſſus timor qui obſederat mentes. Mixtus hic amor dubitationibus ſtetit; cùm & fraudem vererentur, & præſentiam deſiderarent. turbabantur ad inexſpectatam rei nouitatem; nec eueniſſe putant, quod ſperare vix auderent. Inter ſpẽ proinde metumque penduli, dum

vouent & timent, amant & verentur, iactantur in incertum cogitationibus, nec fidere ſatis, nec diffidere auſi. Vidit qui amabat, & vt difflaret hanc nubem, poneret fluctus, carnem & oſſa palpanda oſtendit: *Adhuc autem illis non credentibus, & mirantibus præ gaudio, dixit, Habetis hic aliquid quod manducetur? at illi obtulerunt ei partem piſcis aſſi, & fauum mellis, & cùm manducaſſet coram eis, ſumens reliquias dedit eis.* Luc. 24. Gaudii magnitudo fidem aut ademerat, aut negabat, aut ſanè infirmauerat. Ita quæ auidè optamus magna, ipſa magnitudine ſua fidem minuunt, & ſuſpenſos admiratione, amore reique amplitudine animos tenent. Ingenioſus omnis amor in mille ſe vertit formas, vt amatum in amorem ſui trahat. Ingreditur dum metus mœrorque in ſummo eſt, opportuno in diſcrimine ſolatio, ingreditur ianuis clauſis, vt miraculo fidem adiuuet; appre-

catur

catur pacem, vt beneuolentia alliciat; palpandam præbet carnem, videnda vulnera, vt tactum oculosq́ue incredulitati admoneat doctores; comedit, vt familiaritate animos illorum firmet, metuq́; ac veneratione pulſa, audentiores reddat.

Adiuua labantem amorem meum amor adiuua tepentem, adiuua frigoribus concretum; vt accenſus flammis tuis exſurgat in ignes, qui nec frigora, nec ferrum metuant, creſcatq́ue copioſo vbereq́ fontium tuorum lapſu, in maria nullis aggeribus claudenda; exciteturque quatriduanus hic iam Lazarus & fœtens in vitam nouam, dignam amori meo. Saxa rupesq́ue hic reperies præualidas, chalybeq́ue & adamante firmiores montes. Fulmina tua quæ non robora ſternent? detorque illa ab alto potenti tua dextera; & ſaxa iam nulla, & cera omnia. Excute tela ab amoris tui pharetra deprom-

pta, dextera iaculata; & chalybs iam nullus. Emitte ſolares tuos radios nulla nube recludendos; & glacies iam nulla, nox nulla. Soluitur omne gelu, detenebrantur omnes noctes ad primi luminis tui ſplendorem. Diſplue cataractas cæli, diſrumpe fontes abyſſi tuæ amoris tui magni, & nulla iam ariditas, ſitis nulla, quæ arentem hanc & exſuccidam torquet animam. Sed & præbe mihi vulnera tua vbera iam facta, memor Apoſtoli tui: *Sicut modò geniti infantes, rationabile ſine dolo lac concupiſcite.* Vt lacteo rore tuo plenus, decantem illud ſponſæ tuæ, *Exultabimus & lætabimur in te memores vberum tuorum,* purpureo lacte fluentium. 1.Pet.2 Cant.1

CAP.

CAPVT VI.

Ad apparitionem Thomæ factam.

Ioh. 20. *N*ISI *videro in manibus eius fixuram clauorum; & mittam digitũ meum in locum clauorum; & mittam manum meam in latus eius; non credam... Venit* IESVS *ianuis clauſis; & ſtetit in medio, & dixit: Pax vobis. Deinde dicit Thomæ: Infer digitum tuum huc, & vide manus meas; & affer manum tuam; & mitte in latus meum: & noli eſſe incredulus ſed fidelis. Reſpondit Thomas & dixit ei: Dominus meus & Deus meus. Dixit ei* IESVS, *Quia vidiſti me Thoma credidiſti, beati qui non viderunt & crediderunt.* Quid ego hic primùm, aut quid poſtremùm dicam? laudabo dubiam Thomæ fidem? non poſſum amabo fortia hæc & quaſi militaris cuiuſdam roboris plena verba, vt arbitreris cataphr ctâ? non audeo. Diffidentiæ an amoris ſint, neſcio. Exſpectatione an

ne an infidelitate plena, neſcio. Vt iam neſciam amorne expreſſerit hęc verba, an dubia mens, nec ſatis alienis oculis, manibusque fidẽs. Ita quæ ardenter optamus magna, vix fidem narrata reperiunt; niſi coram ipſi viderimus. Ac vix oculis fides ſua ſtare ſolet; maximè ſi præter ſpem euenerint, ſi inexſpectata. Tantam validè deſideratarum rerum admirationẽ amor excitat, vix vt manibus ipſis credamus. Tenemus: & non rarò dubia etiamnum mens hæret. Hinc illa non in vno verba, Verene poſſideo? & poſt longi temporis moram, aut denunciatam etiam mortem, ſiccatasque lachrymas quàm familiare illud parentibus, Tene teneo fili mi, lumen oculorum meorum? fallor? tene an alium teneo? tune ille, animæ dimidium meæ? an ludit imago tui? Iam quoties oculi ludunt in filii vultu? quoties mixta timori ſpes ſurgit, & anhelum pulſat pectus?

ctus? quoties inter amplexus & oſcula, & natantia lachrymis ora, hæret etiam animus, tamquam interſperſo dulcibus acore? nec ſine metu repetuntur baſia. Miſcentur ſuauibus amara. Et in magno gaudio modica intercurrit trepidatio, tamquam coniugatione quadam mellis & fellis. Nimirum miſcentur amara ſuauibus, & in ſumma lætitia, & quā tenemus manibus, aliquid interlabitur, ſi non dubię rei, at neſcio quid trepidationis, poſſeſſarumq; rerum admiratio. Accidiſſe ne hæc credam Thomæ? vellem. Nam & amo Thomam meum. Niſi incredulitatis viderem argui à Domino, *Noli eſſe incredulus ſed fidelis.* Et tamen non poſſum non amare Thomam meum. Quis non amet fidei ſui ducem? & non maior mihi dux ad fidem Thomas quàm reliquorum prompta in credendo facilitas? Quid? quòd maior mihi etiam dux ad amorem? nam

quò

quò ducant hæc verba, *niſi mittam digitum meum in locum clauorum, & mittam manum meam in latus eius*, niſi ad amorem? ſed non hic barbarus quidam amor eſt, digito terebrare manus, manibus latus? non ſatis erat vidiſſe, lachrymis rigaſſe pedes, oſcula manibus impreſſiſſe, toto denique complexum corpore, niſi iterum claui, iterum lancea? quis expleat amorem? eſurit? nullo cibo ſaturatur. Non ſi Aſſueri proponas menſas, aut ſuperbas Regum dapes, ſolo hęc amore ſuo ſaturanda fames eſt. Sitit? non iam dicam fontes & flumina, ſed propina maria, plus etiam ſitiet, ſi toto ſe proluat Oceano. Solo enim reſtinguenda hæc ſitis amore eſt. Opes amat & honores? nullo ſatiatur auro aut purpura, non orbe toto. Tranſuolat cælos cælorum, nec opib. nec imperio explendus: niſi ibi fruatur amore ſuo. Delitias & voluptates cogitat? faſtidioſus amor

amor eſt, ne vultu quidem perituras dignatur, & indignas illas arbitratur genere ſuo. Æternas cogitat, nec illas non niſi amoris ſui æternas, caſtas, puras, à carne ſegregatas.

Amor ergo in Thoma trepidanti fidei animos ſuggeſſit, nec contentus oculos, manus admouere voluit. Arbitreris has vulnera & ſanguinem ſitire. Sed amoris vulnera, qualia ſibi optabit quiſquis amat. Pariari enim vi amore, ſic ſudoribus, vulneribus, ſanguine exoptat. Nec quies animo, donec optatis fruatur amor. Quod ſi negatum, antè vitam ponet, quàm deſtinata deferat. Mori enim illi certum, aut potiri. Lætuſque per flagra & ignes, equuleos & craticulas, per picatam tunicam & forcipes, per ardentes laminas, fornaces, laqueos, beſtias, lapides, ſerras, ſecures inuolat in amatum. Et quid ſentiat corpus in ignibus, in rota & cruce, cùm animus in cælo eſt? cadauer cogita.

Vre-

Digitized by Google

Vre & ſeca. & per mille tormẽta, bo- uemq; hominem ſuum mentiẽtem mitte. Quid exſpectabis? vocem dolorib. expreſſam, tormẽtis excuſſam? idem in amante eſt. corpus cõmittet ignibus, animam transfudit in amatum. Quid ſentiet corpus anima ſua viduum? viduauit amor. Exempla tot orbe toto Martyrum nos docẽt. Calcant prunas roſas, perpluuntur lapidibus violis, tunduntur fuſtibus liliis, liquata perfunduntur pice vino, conſtringuntur frigore rore, potantur felle muſto, ſæuiunt flammæ vnguenta. Fecit amor. Qui prunas, lapides, fuſtes, picem, frigora, fella, flammas mutauit in roſas, violas, lilia, vinum, rorem, muſtum, vnguenta. Ingens amoris vis, tam diſſona, tam mutuo momento commutare pugnantia. Quid non poteſt amor? etiam tenellę virgines puerique poſt delaſſatas carnificum manus, rident tyrannos, vt epulari credas, non ardere,

dere, non ſecari; vt delitiis, non ignibus circumfluere; vt baſiari, non à belluis morderi, non lacerari; vt inſtratos pluma, non fornacibus iacere candentibus; vt vino non ſulphure perfundi; vt floribus & balſamo, non liquato aſpergi plumbo; vt gemma non ſpinis coronari; vt vnguento, non viua delibutos calce arbitreris.

Omnia poteſt amor. Etiam inferorum flammas verteret in gaudia, æternisque deſignatum locum ſuppliciis in cælum. Vis magna amoris. Quid inacceſſum amori eſt, qui etiam Deum vertit in hominem? verius, Deum veſtiuit homine ſuo, carne & ſanguine Deum? ardebat hoc amore Thomas meus, ſed aſperſo cinere, & dubia fauilla, quam & deuerreret & diſcuteret amor. Diſcuſſit vt vidit amorem. Nec magno hic opus molimine. Vidit, credidit, amauit. Nec iam vltrà paleæ: & pulſa nebula quæ

quę eripuerat hunc ſolem. Sanè ſubduxerat oculis, ſolaribus repercuſſis radiis amoris magni. Non quòd amor non eſſet, aut exularet mentis ille Sol magnus. Nube tamen ſubterlabente contenebrauerat lucem aquilone iactatus vētus. Vt primùm diſcuſſa nube redditus amor ſibi eſt, magis etiam illuxit, hoc eſt, ardentiùs amauit. Atque hinc illæ voces, *Dominus meus & Deus meus.* Quid dicis anime? non ingentis pectoris & amore ebrii hęc verba ſunt? non hoc eſt digitum pedibus, aut lateri manum, eſt totum immittere hominem, totam animam iaculari in hæc vulnera. Ibi domicilium & tabernacula figere, ibi tentoria & valles firmare, ibi arces & propugnacula erigere.

Fortunate ô nimiùm Thoma, *Quis mihi det te fratrem meum ſugentem vbera matris meæ, vt inueniam te,* non iam foris, *& deoſculer te, & iam nemo* Cant. 8.

me

me deſpiciat, tamquam amore viduũ, ſed in domo matris tuę & meæ? *ibi me docebis* quàm ſuauis eſt amor tuus. Ibi iam non dabis pocula *ex vino condito, & muſtum malorum granatorum* tuorum, ſed amoris tui & mei propinabis dolia, vineas totas, autumnos totos. Quàm hilariter ibi conuiuabimur tu & ego? quàm dulcia miſcebimus pocula tu & ego? non inebriabimur ab vbertate vberum horum, vineæ huius, muſti huius optimi? ô vina! ô vbera amoris mei magni! quã dulcia miſcebimus colloquia muſto pleni, tu mihi, ego tibi, vterq; amori noſtro, beate Apoſtole!

Felix dubitatio, quæ te introduxit in hanc aromatum cellam. Iungar tantùm tibi, vt odorato hoc perpluar imbre. Nam quid reliqua aromata orbis terrarum prima, ſi componantur cum his amoris mei? veni Auſter, & perfla odoratas has cellas, vt fluant aromata illius, vt perfundamur

damur tu & ego magne Thoma. Felicia languenti animæ aromata, quibus fortunatior reuocetur vita, & vita viuat mens noua, beata tam fœcundis odoribus paſta, tam medico ſpiramine fota. Quanti hic virtutum omnium odorati ludent vapores? optata miſtio tam potentibus amoris temperata manibus, in medio hortorum dilecti mei! paſcamur hic inter caſtitatis lilia, inter humilitatis violas, patientiæ roſas, mortificationis myrrham; in hoc paradiſo punicorum & granatorũ malorum munificentiæ amoris tui; in hac vinea virgines generante, in hoc nemore prudentiæ manibus conſito, in quo illud occinam lætus, *Sub vmbra illius quem deſideraueram ſedi: & fructus eius dulcis gutturi meo.* Cant.2 Quis dulcior amoris fructibus? beata anima, quæ his ſolis famem explet. Exple hãc meam dilecte mi deſideratiſſimis amorum tuorum fructibus. vileſcat quidquid

T alibi

alibi natum, tu ſolus animæ meæ cibus tot votis optatus, tot ſuſpitiis exſpectatus, tot lacrymis ſperatus: maximè inter hos amoris fontes, inter torrentes fontibus, flumina torrentibus, fluminibus maria nata.

Quid hic deeſſe poteſt ad omnem ſitim leuandam? bibamus & inebriemur magne Apoſtole ab vbertate fontium horum. Repleamur à torrentibus & fluminibus purpurei roris huius, innatemus huic mari rubro, amico ſanguine purpurato, amico nato. Bibamus & lætemur in omnibus bonis amoris noſtri. Lauemur & mundemur in hoc purpureo amoris noſtri balneo. Non verba illius ſunt? *Deleui vt nubem iniquitates tuas, & quaſi nebulam peccata tua.* Et, *Si fuerint peccata veſtra vt coccinum, quaſi nix dealbabuntur: & ſi fuerint rubra quaſi vermiculus, velut lana alba erunt.* Et illud: *Ego ſum, ego ſum ipſe, qui deleo iniquitates tuas propter me, & peccatorum*

Iſa. 44. *Iſa. 1.* *Iſa. 43.*

tuorum

tuorum non recordabor. Dele: & non recorderis in æternũ amor meus: nam & miſerationum tuarum non eſt numerus, nec obliuiſci poteris infantis vteri tui, quem peperiſti tibi in die partus tui magni duriſſimis obſtetricantium clauorum & lanceæ manibus, memor verborum tuorum, *Nũquid obliuiſci poteſt mulier infantem ſuũ, vt non miſereatur filio vteri ſui? & ſi illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiſcar tui.* *Iſa. 49.* Non obliuiſceris amor meus. Maximè ſi cum Apoſtolo tuo in die vulnerum, die gloriæ & fontium ſemper viuentium, die vberum tuorum purpureo rore natantiũ, die vindemiæ, die muſtei torcularis tui, ſaturatus fuero, non iam micis quæ cadunt de menſa Domini mei, ſed ferculis quæ amicis tuis præparaſti in die deſponſationis tuæ magnæ, die lucis & non tenebrarum; cùm radios ſuos etiam ſupra cælos iaculabuntur nobiliſſimi quiq; ſoles tui æ-

Digitized by Google

terna die memorandi: vt alluſiſſe vi-
Iſa. 60. deatur Propheta: *Non erit ibi ampliùs Sol ad lucendum per diem; nec ſplendor lunæ illuminabit te. Sed erit tibi Dominus in lucem ſempiternam, & Deus tuus in gloriam tuam.* De elementario Sole illi verba. Addit: *Non occidet vltrà Sol tuus, & luna tua non minuetur: quia erit tibi Dominus in lucem ſempiternã.* Nuſquam certiùs quàm in vulneribus, Apoſtoli digitis & manu ſignatis. In quibus, detenebratis errorum noctibus, tamquam in meridie accubabit dilecto ſuo anima ſponſionibus illius diues, cùm inaudierit,
Oſe. 2. *Spõſabo te mihi in ſempiternum .... in miſericordia & in miſerationibus, & ſponſabo te mihi in fide; & ſcies quia ego Dominus.* Vt die hac deſponſauit ſibi Apoſtolum in miſerationibus magnis, in prærogatiuis amoris, in fide poſteritatis: vt iam inclamet tamquam in
Ioh. 20. die nuptiarum, *Dominus meus & Deus meus.*

Felix

Felix anima quam deſponſatione ſua dignatus fuerit amor, & in quam illud Iſaiæ cum Apoſtolo hoc cadet, *Ponam deſertum eius quaſi delitias, & ſolitudinem eius quaſi hortum Domini. gaudium & lætitia inuenietur in ea, gratiarum actio & vox laudis.* Iſa 2. Non cor deſertum Thomæ noſtri poſuit in hac die in delitias; & ſolitudinem illius exulantis à fide, quaſi in hortum Domini? iam gaudium & lætitiam quis animæ illius explicabit, qua perfudit illam Dominus in die oſtẽſionis ſuæ, cùm prorumperet delitiis affluens ab vbere conſolationis. *Dominus meus & Deus meus.* Ioh. 20. deplue in hanc animam meam ſtillicidium aliquod pluuię illius magnæ, qua irrigaſti Apoſtolum tuum in die exultationis huius. Vt aliquando tandem inſonet auribus meis illud tuum amoris plenũ, *Quomodo ſi cui mater blãdiatur, ita ego conſolabor vos. Videbitis & gaudebit cor veſtrũ, & oſſa veſtra quaſi herba germinabunt.* Iſa. 66.

Digitized by Google

Felix anima quæ ab vbere pendet dilecti ſui, & in genibus illius ludit, miſcetque amica baſia ab vtero & vbere recentia. videam diem illum, vt gaudio plenus prorumpam in has Apoſtolicas lætitiæ voces, *Dominus meus & Deus meus.* Sint illæ mihi voces æternæ, canticum amori meo, animæ meæ ſponſo, in perenni deſponſationis die, *Dominus meus & Deus meus*, & omnia. Nec vlla hæc inimica turbet manus, nulla ſerenum nubilet, nulla minuat diem, nulla vberibus ablactet nouercalis dextera, nulla venenet, nulla detranquillet pacem, nulla defruſtet gaudia, aut aliorſum mentem trahat. Sed quam ſemel poſſedit, poſſideat æternùm
Cant.2 amor meus, vt audiam, *Surge propera amica mea, columba mea, formoſa mea, & veni. Iam enim hyems tranſiit, imber abiit & receſſit.* Et reddam; *Dilectus*
Can 7. *meus mihi & ego illi, qui paſcitur inter li-*
Can.2. *lia*, caſti pectoris lilia. Et, *ego dilecto meo*

meo, & dilectus meus mihi. Ac Apoſtolico demum claudam verbo, gaudiorum, admirationum, amorum grauido, *Dominus meus & Deus meus.* *Ioh. 20.* Addo, amor meus, & omnia.

CAPVT VII.

Ad apparitionem Petro & Iohanni aliiſq; piſcantibus factam.

EXIERVNT *& aſcenderunt in nauim: & illa nocte nihil prendiderunt.* *Ioh. 21.* *Manè autem facto ſtetit* IESVS *in littore: non tamen cognouerunt diſcipuli quia* IESVS *eſt. Dixit ergo eis* IESVS: *Pueri numquid pulmentarium habetis? reſponderunt ei: Non. dicit eis: Mittite in dexteram nauigii rete; & inuenietis. Miſerunt ergo, & iam non valebunt illud trahere præ multitudine piſcium. Dixit ergo diſcipulus ille quem diligebat* IESVS, *Petro, Dominus eſt. Simon Petrus vt audiſſet*

quia Dominus eſt, tunica ſuccinxit ſe (erat enim nudus) & miſit ſe in mare. Laborant Apoſtoli nocte tota. Laboris fructum nullum referunt præter laborem, vt non mireris alium non retuliſſe. Nox erat, & radios ſubduxerat ſuos Sol magnus. Quid refugo ſperarent Sole? & vltima illorum de Sole cogitatio. Ita fiducia pleni, & induſtriæ ſuę fidentes vberem piſcationem ſperabant. Fefellit eos ſpes ſua. Et mortuum mare crederes, ita infœcundo iactu noctem totam peregerant. Et fruſtra iam ſudores, & nequidquam labor. Non tulit amor diutiùs hos labores. Et neſcio an nō magis ipſe laſſatus amore ſuo, quàm piſcatione Apoſtoli, cùm durum foret amori tot horis conantem prorumpere amorem & in amati ſinum inuolare, ſilentio continere. Videbat laborantes quos amabat, videbat ſudoribus diffluere, & defatigata iam ſuccidere labantia genua, ſciebat

bat ſe amari. Et erat inter eos *diſcipulus ille quem diligebat* IESVS: erat Petrus poſt amarum fletum, calenteſque à negatione lachrymas, ingenti amoris telo ſaucius; & hiabat adhuc immanè à telo recens vulnus: erat Thomas dexteræ prærogatiua nobilis, & ardoribus inæſtuans: erant alii quibus videndam palpandamque præbuerat carnem validis amoris ignibus eliquatam, vulnerib. etiam tum tamquam fornacibus flammas deuomentem, vt non deeſſent qui amarent. Et interim ſudabant, donec pulſa nocte dies luceſceret. Nec moram diutiùs tulit amor, immittit beneuolentiæ ſuæ radios. *Pueri numquid pulmentarium habetis?* vt facilè videas quanto amore natet cor illud quod ad minimarum rerum ſolicitudinem tantum curarum, quantum amoris defert: quò magis accendaris amore illius, apud quem capilli omnes capitis recenſiti habentur.

Quid metuis arma? potentiorii defenſaris dextera. *Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: ad te autem non appropinquabit.* Quid hoſtes? verum eſt illud Elizæi: *Plures nobiſcum ſunt quàm cum illis.* Quid fluctus & irata maria? bibēt minas ſuas. Et aſpice virgam Moſis mari Rubro imperantem, vt funditus proſciſſum & pari vtrimque ſtupore diſcriminis fixum, ſicco populum pede inteſtino itinere tranſmitteret, rurſuſque ſub eiuſdem virgæ nutu, redeunte natura, Ægyptium exercitum vndarum concordia obrueret. Quid aſtus & dolos? nemo fallet ſcrutatorem renum, *qui apprehendit ſapientes in aſtutia eorum, & conſilium prauorum diſſipat.* Quid purpura & diademata? flere docuit illa, & pro coccino & Tyrio in aſperitudine ſacci, & horrore cineris Deo ſupplicare in lotos & ſordulentos, ieiunio maceratos. Quid opes? humani generis deci-

Pſ. 90.
4. Reg. 6.
Iob. 5.

pulas,

pulas, numquam ſatiandas, timorum plenas, dubias, bellorum faculas, odiorum flammas, omnium orbe toto malorum cauſas, millibus negatas, vni conceſſas, & ferè ignauo, rerum imperito, fatuo. Et non diues in ignis tormento conſtitutus, Lazarus in refrigerio æternas opum & paupertatis vices æmula retributione compenſant? vt & ſuperbiæ diuitiarum & gloriæ delitiarum ſeuerum habeas exemplum? dilatauit nimirum orcus animam ſuam & aperuit os ſuum, & deſcendent inclyti & magni & diuites. Quid delitias? non væ vobis *qui dormitis in lectis eburneis, & laſciuitis in ſtratis veſtris, qui comeditis agnum de grege, & vitulos de medio armenti.* Qui canitis ad vocem pſalterii, bibentes vinum in phialis, & optimo vnguento delibuti? Quid mundi gaudia? dolori proxima, curarum plena, mœroribus penſanda æternis. Et de iuſtis verum illud

Amos 6.

Ier. 31. Domini, *Conuertam luctum eorum in gaudium & conſolabor eos & lætificabo à*
Ioh. 6. *dolore ſuo*, & *Gaudium veſtrum nemo tol-*
Apoc. 7. *let à vobis*. Et illud: *Abſterget Deus omnē lachrymam ab oculis eorum*. ab iis nimirum oculis, qui retrò fluxerant, quiq́; adhuc flere potuiſſent, ſi nō omnem lachrymæ imbrem indulgentia diuina ſiccaret. Cæterùm qualia ſint illa gaudia, quæ nec in cor hominis aſcēderunt? credo menſis & tibiis, organis & tubis, & omni ſeculo gratiora. Quid voluptates? plus fellis quàm mellis habent, hominem te cogita cælo natum, & vinces. Succumbis?
Eccl. 18. *faciet te in gaudium inimicis tuis*. Doma hanc belluam & doce parere. Protere.
1. Cor. 2. Et non, *quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcēdit, præparauit Deus iis qui diligunt illum*? & quę maior voluptas, quàm faſtidium ipſius voluptatis, quàm ſeculi contemptus, quàm vera libertas, quàm conſcientia integra, quàm vita ſufficiens,

ciens, quàm mortis timor nullus? Quid menſas & pocula? non redolent hæc hominem. Paucis natura pacatur, contenta ſatiari. Nec eſt *regnum Dei eſca & potus, ſed iuſtitia & pax, & gaudium in Spiritu ſancto.* Quid honores? quorum incerta conſequutio, dubia poſſeſſio & præcipitio proxima, odiorum materies? & non qui ſecuti ſunt Dominum, *cùm ſederit filius hominis in ſede maieſtatis ſuæ, ſedebũt ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſrael: & iudicabunt nationes & dominabuntur populis?* Quid fortitudo? vincũt leones & tot belluæ. Iam tot exempla Domini protegentis ſuos in manu forti & brachio extento quid loquũtur? & audi quid ſpondeat: *Dabo te in murum æreum, fortem: & bellabunt aduerſum te, & non præualebunt: quia ego tecum ſum, vt ſaluem te, & eruã te, dicit Dominus; & liberabo te de manu peßimorum, & redimam te de manu fortium. Minimus erit in mille, & paruu-*

Rõ. 12.

Matt. 19.

Sap. 3.

Ier. 15.

Iſa. 60.

lus

lus in gentem fortiſsimam. Quid ſeculi prudentia? mixta plurimùm ingenti dementia eſt. Iam illud conſolatione
1. Cor. 1 plenũ: *Quæ ſtulta ſunt mundi elegit Deus, vt confundat ſapientes: & infirma mundi*
1. Cor. 3 *elegit Deus, vt cõfundat fortia?* adeoq; *ſapientia huius mundi, ſtultitia eſt apud Deũ.* quid nobilitas? à ſeruis & Regib. omnes. virt⁹ & illa ſola nobilem facit. reliqua extra nos ſunt, noſtra nõ ſunt. Quid laudas in homine aliena, in equo frenos aureos, in leone bractea-
1. Cor. 1 tas iubas? *Ignobilia mundi elegit Deus, & ea quæ non ſunt, vt ea quæ ſunt deſtrueret, vt non glorietur omnis caro in conſpectu eius.* Piſcatores Petrus, Ioannes, Iacobus erant. & non fabri filius, & Bethlehemitico antro natus Dominus ipſe?

Quæ cùm ita ſe habeãt, nec componi quidem, niſi per ſcelus, ſeculi hæc magna cum cælorum minimis poſſunt; ſed neq;, ſi rem ponderibus metiamur, dignum aliquid admira-

tione

tione aut proſequutione contineãtur, quid hæremus dubii?

Et ſanè nihil poſſe illis deeſſe qui totam curam ſui Domino committunt, docent nos Apoſtoli, qui noctem totam cùm laboraſſent, oriente iam die ne rogata quidem auxilia ſenſerunt. Ita vltronea munificentia beat ſuos Deus, nec diutiùs ope ſua deſtituit. Imperat vt mittant in dextrum retia. Obſequuntur, & iam *non valebant illud retrahere præ multitudine piſcium.* Ingens diſcrimen vltronei, & à Domino imperati laboris. noctem totam ductu ſuo laborant, & fruſtra labor omnis: Domini imperio mittunt retia, & vincuntur à piſcibus retia. Hoc illud eſt: *Modicum & non videbitis me, & iterum modicum & videbitis me.* Hoc illud: *Plorabitis, ſed triſtitia veſtra vertetur in gaudium.* Vicibus diſpoſita res eſt. Nunc ſeculum lætatur: amantes Domini conflictantur. Lugeamus ſeculo gaudente, vt

Ioh. 21.

Ioh. 16.

cùm

cùm lugere cœperit, gaudeamus; ne nunc gaudentes, cum illis lugeamus. Noctibus gaudia illorum peraguntur, diebus noſtra; in tenebris illorum, in luce noſtra. Pereunt illa quæ noctium ſunt; manent quæ dierum; & quæ tenebras amant, fugiunt lucem, & ad diem erubeſcunt. Ad lucem gaudia peraguntur noſtra. Atq; hinc iam diſcrimen illud inter tenebrarum & lucis filios. Seculi huius tenebrarum ſunt, inter quos noctibus omnia tranſiguntur, diem fugiunt; nulla etiam poſtmodum coronandi die. Et noctibus gaudia illorum aguntur, quia ſeculo hoc, nocte nimirum continentur. Fallũtur qui diem putãt, nox eſt. Si dies eſſet, non laborarent tanta caligine rerum, & nullo negotio perennatura à perituris diſcernerent, à terreſtribus cæleſtia. Viderent poſt hæc momentanea, tamquam filios à matribus, æterna ſequi. Nec tam fatuo delectu
ruerent

ruerent in hæc momẽtanearum noctium gaudia, flammis luendæ æternis: nec aſpernarentur noctium, id eſt, ſeculi huius perituros labores, æterna mercede coronandos. Cùm ergo tam cæco impetu in nocitura ruant, quis non videat tenebrarum delectum hunc eſſe, lucis non eſſe: hinc illud Iohannis in teſtationem rei huius: *Dilexerunt homines magis tenebras, quàm lucem: erant enim eorum opera mala. Omnis qui malè agit odit lucem, & non venit ad lucem, vt non arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, vt manifeſtentur opera eius, quia in Deo ſunt facta.* *Ioh. 3.*

Sequamur Apoſtolos, noctibus ſeculum hoc laboribus deſignemus: neque diu fluent hi ſudores, ſequentur æterna, & in luce illa magna nulla nube minuenda, nullis tenebris interpolanda, beabit nos Dominus pro modicis noctium harum laboribus, præmiis æternis, quanta ne ſpera-

ſperare quidem homo aut poſſit, aut audeat. Fixum ergo hoc animo maneat. Prò modicis & momento fugientibus, exſpectanda æterna, tormenta pro gaudiis, pro laboribus gaudia; ibi flammas, & nullo æuo extinguendos, nullo minuendos ignes; hic nulla æternitate gaudia finienda, nulla minuenda, & quanta nulla humana cogitatio aſſequi valeat. Non clauduntur reti tot ingentes piſces Dominico imperio capti: non claudunt animæ finitæ gaudia infinita, niſi infinitus ille Deus nullo termino claudendus potenti ſua dextera auxiliarem animæ manũ porrigat, firmetque ne gaudii magnitudine victa ſuccumbat potiùs quàm fruatur optatis.

Et ſanè, vel ex hac captura piſcium diſcimus quid aliquando ſperare debeant quorum omne hic ſtudium voluntati reſpondet diuinæ. Quid non poteſt ingens in Deum fiducia? neque

neque nunc id primùm didicit Petrus; ſed cùm ad imperium Domini laxaſſet retia, trepidaretque de copioſa piſcium indagine, audit, *Noli timere, ex hoc iam homines eris capiens.* Luc. 5.
Inde proſiliunt hæc verba, *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam.* Matth. 16.
Habemus & ingentis huius fiduciæ exẽplum in Ioſue Amorrhæos debellante, cùm ipſis elementis ſtationem imperat. aliaq; generis huius propè innumera. Quò magis ſpe pleni, certaq; fide loricati quid nõ meritò audeamus? cũ & virgam Moſis mari videamus imperantẽ, & Ægyptium imperatorem poſt tot documenta plagarum, maris diſcidio, quod ſoli Iſraëli peruium licebat, reuolutis fluctibus periiſſe; & ad Eliæ imperium cælum annos tres & menſes ſex ſtetiſſe, aquaſque Iordanis ad illi' pallium diſciſſis fluctibus ſicco veſtigio iter ſtatuiſſe;

cam-

eamdemque viam diuiſis ad imperium aquis Elizæo patuiſſe. Quid? quòd ad maiora his nos prouocet Dominus: *Amen amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet.* Mentiri non poteſt qui promittit.

Iob.14.

Aude anime. Maiora audendo diſces. Ad ſeculi ſponſiones vanas, rebus inanes, fraudibus plenas, quãti valetudinis bonæ, fortunarum, honorum, vitæ, adeoque animæ diſcrimine decurrunt; perque ætatum omnium infelicia exempla, per cædes & ſanguinem, & æternatura dedecoramenta, tamquam per roſas & violas procurrunt? bis miſeri. Hac & altera vita. nos diuinis ſponſionibus diuites, à quibus nec fraudem, nec trepidam poſſeſſionem domini ceruicibus minitantem, nec infelices exitus vereri debemus, quid hæremus? bis felices, hac & altera vita? mittamus animæ retia, ſed amori piſcando.

Digitized by Google

do. Fortunata retia, ſi beauerit illa amor meus! beatum me, ſi his implagatum tenuero amorem meum! at nulla illum retia claudent niſi amoris contexta manibus, quibus vltrò ſe permittit irretiri, ac tamquam cōpedibus conſtringi. Permitte, corde vt te cingam meo tamquam reti, vt ad nomen magnum tuum, cum felici natatore tuo Petro ſuccinctus lumbos, calcem hos ſeculi fluctus, proteramque quidquid me ſeparat à te,

Et verò delector Apoſto tuo, qui audito nomine tuo, nec fluctus, nec irata veretur flumina. Excluſerat timorem amor. Sed & tarda amori flumina, & ignaui iam venti, & torpentia vela. Odit moram amor, omni alite, iaculo, nimbo velocior. Vbicumque amati nomen inſonuerit, aduolat, ingenti auſu tranaturus maria. Terra illi ludus eſt: tranſcendet æthera, inferorumq; audax tran-

ſiliet

ſiliet flammas, vt potiatur amato. nō cogitat diſcrimina. Rupibus deuoluatur an molli fœno, iuxtà illi eſt. Pereat: ſi in ſinu pereat amati, dulce illi perire eſt. Cadat: ſi cadit in amati pectore, dulce. Funibus & vnco trahatur: ſi ad amatum trahatur, iucundum. Ardeat: ſi cinere hoc integendus amat⁹ eſt, bene eſt per mille tormenta de concretione hac carnis excutitur anima: ſuaue amato de oppanſo corporis huius erumpere ad meram & puram ſuam lucem amorem ſuum. Aqua, ferrum, flammæ ludus amato ſunt, vt amore fruatur ſuo. Primæ, mediæ, vltimæ cogitationes illius amoris ſunt. Dormit, & amicò ſopore eliſum iacet corpus, blanda quietis neceſſitate proſtratum, quieſcit, nec ignaueſcit tamen, patiturq; vt aliquid etiam agere videatur. Hinc illa ſomnia, non dicam prophetica aut reuelatoria. (quæ & in profanos diſtillari ſolent, imbres
etiam

etiam & Soles ſuos peræquante Deo iuſtis & iniuſtis. Pharao nos docet & Babylonius tyrannus) ſed amoris ſomnia ſomnialibus non rarò verbis expreſſa. Vt de amante illud dictum videas: *Ego dormio & cor meum vigilat.* Can. 5.
Sequitur, *vox dilecti mei pulſantis. Aperi mihi ſoror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea.* Vt non vigilantem modò, ſed & dormientem ſponſam prouocare videatur ſponſus, & in amorem ſui trahere, ipſaq; ſponſa vocantem audire ſponſum, & amicas voces reddere.

Habemus exemplum in diſcipulo quem diligebat Dominus. Qui cùm non agnouiſſet Dominum, ſiue tenebris tegentibus, ſiue in aliena forma deluſus, & tamquam ſomno depreſſus, vt vocem audiuit imperantis, piſciumq; multitudinem ſubſequutam, inclamauit, *Dominus eſt.* Caſtitati & amori prrogatiua cognitionis debebatur. Eadem donatū reperies;

periſs cùm Dominico pectori in vltima cœna incumberet, & tacentibus reliquis, ingentique metu conſternatis, audet proditoris nomen depoſcere, de conſcientiæ ſuæ integritate, deque amore ſuo certus. Felix incubatio, & non niſi ſummi cuiuſdam amoris ſumma teſtatio eſſe potuit. Habet hoc omnis amor vt maioris ſibi confidentiæ ſigna largiatur, audeat maiora: decoriſque ac dignitatis immemor non tam placidè feratur quàm rapiatur, pudore etiam ſepoſito. Nam cùm amor amantes tenerè arcteque coniungat, fit, vt non tam duo, quàm vnus non immeritò haberi poſſint. Quæ proinde audacia cuiq; in ſeipſum, ea in amatum eſt.

Quis mihi concedat non cum Iohanne amoris mei pectori incumbere, ſed cum Magdalena pedibus, aut cum Publicano à longè ſtante, aut cum Chananæa eminus ſequente,

aut

Digitized by Google

aut cum Zachæo ex alto intuente, aut cum latrone è cruce pendente Dominico amore ſuccendi? quis mihi concedat pedum, manuum, lateris, cum Thoma vulnera tentare, vt in illis amoris mei figam tĕtoria, cubem in illis cum ſponſa in meridie, fruarque fructibus languenti animæ dulciſſimis? quis denique (audere amoris eſt) cum Iohanne pectora largiatur? tu ſolus amor meus. Largire qui potes. Dulces puluilli, optatus animæ torus. Sæpe mihi amoris hæc eueniant puluinaria: quæ quidquid magnum bonumque diffundunt in accubitorem ſuum, quę me perpluāt odorato amoris illius imbre, fluminibus illius integant, totumq́; conſepeliant illi, ſuccendant flāmis illius. vt non iam madeant tantùm cincinni rore pectoris illius, ſed totus innatem fontibus torrentibusque illius. Nec ſcintilla tantùm aut ardoribus intepeſcam, ſed totis ardeam fornacibus

cibus illius: nec vmbratili aliqua luce perfundar, ſed plenitudine Solis illius irradiatus luceam tamquam in meridie. Vt nihil hic reſiduum veteris noctis aut tenebrarum ſit, ac ne vmbra quidem harum, ſed lux tota meraque: adeoq; lux ipſa magnę luci illius indiſſociando in æternùm nexu implexa.

Capvt VIII.

Ad illa Domini verba: Simon Ioannis amas me?

Ioh. 21. Cvm *ergo prandiſſent, dicit Simoni Petro* Iesvs, *Simon Ioannis diligis me plus his, dicit ei, Etiam Domine, tu ſcis quia amo te. Dicit ei, Paſce agnos meos: dicit ei iterum; Simon Ioannis diligis me? ait illi, Etiam Domine, tu ſcis quia amo te; dicit ei, Paſce agnos meos. Dicit ei tertiò, Simon Ioannis amas me? contriſtatus eſt Petrus, quia dixit ei tertiò, Amas me; & dixit*

Digitized by Google

dixit ei, Domine tu omnia noſti; tu ſcis quia amo te; dixit ei paſce oues meas...& cùm hoc dixiſſet, dicit ei: Sequere me: Trinæ negationi trinam amoris profeſſionem opponi hic vides; & iam antè vniuerſam illam maculam diluerant lachrymæ, vt nihil nunc opus fuerit lauari pedes aqua, poterant lachrymis; neq; enim credam cùm ad galli cantum & Domini proſpectum foras egreſſus fleret amarè, rariores Apoſtolum lacrymas fudiſſe quam illã quæ pedes lauerat, capillis & oſculis terſerat. Illum qui in horto proſtratum viderat Dominũ ſudoribus, lachrymis, ſanguineq; tamquã balneo lotum, non innataſſe credam lacrymis recẽtis delicti memoria? vt non oculos tantùm, ſed corpus vniuerſum factum iam oculum vnum, totos credam lacrymarum imbres depluiſſe: quibus tam validè calidèque fuſis, quis non arbitretur quidquid negatio contaminaſſet, quidquid

inquinaſſet metus, in plenum dele-
tum? Nam ſi Nabuthæ hæreditatem & ſanguinem Achab deprecatione & fletibus deleuit, & læſuram abduxit à diebus ſuis; & Dauid Vriæ cædem confeſſione & fletibus purgauit; & facilis Dominus Ezechiæ lachrymis flecti vitæ ſpatia protendit, Sennacherib in Æthiopas vertit, centum & octoginta millia de exercitu illius deleuit; & deſtinatum Niniuitis exitium auertit; & regnum Babylonis tyranno pœnitentia functo reſtituit; quanto ad Apoſtoli ſui lacrymas pronior, cùm amarè flentem videret ſuper negatione metu magis quàm incredulitate extorta? Diluerat ergo iam antè Petrus quidquid macularum contraxerat, quidquid terror impreſſerat, & tamen ad trinam amoris teſtationem compellitur, *Simon Iohannis diligis me plus his?*
Matt. 26. Dixerat audaci magis quàm prudenti auſu, *Etiamſi oportuerit me mori tecum,*

cum, non te negabo. Et antè, *Et ſi omnes ſcandalizati fuerint in te, ego nunquam ſcandalizabor.* Cùm ergo omnibus ſe prætuliſſet, in ſcandali prærogatiua, petiit Dominus, pluſne ĕr cliquis ſe diligeret, qui reliquis ſcandalum patientibus non pateretur: prudentior Petrus lapſu, & edoctus nimiæ fidentiæ malo. Ita non rarò ſapientiæ magiſter error eſt; & cecidiſſe ſaluti fuit. Sanè circumſpectiores ruina dedit, & guſtata præcipitia timere docuerunt. Non reſpondet proinde Petrus quaſi quæſtionem repleturus, ſed tãquam qui malo ſuo doctus omnes præfidentiæ diffugiat ſcopulos, *Tu ſcis quia amo te.* Diffidens animo iam ſuo, cuius antè impulſu ad maiora viribus proſilierat. Repetitaq; à Domino quæſtione eadem quæ priùs reddit; ac tertiò tandem rogatus, ternarum negationum memoria, ingenti mœrore ac trepidatione oppreſſus, incertus quò denſatæ hæ in

orbem interrogationes irent, amoris ſui teſtem nõ alium q̃ Dominum adducit, *Domine tu omnia noſti, tu ſcis quia amo te.* Duræ amanti repetitæ hę quaſi diffidẽtis, aut de amore dubitantis amati interrogationes. Nec quidquam grauiꝰ illi euenire poteſt; q̃ ſi amorem ſuum in ſuſpicionẽ videat vocari, aut non integri pectoris aut non ſatis firmi, & loco ſuo moti, aut aliò ꝑpendentis: faciliusq́; illi per ignes & tormẽta potiri amato, quã in ſuſpicionem venire amoris. Imperet fluctus & ſecures, dulces illi ſunt, ſi ꝑ hos frui poſſit amato; omniaque illi imperia mollia ſunt, ſi ſpem faciant potiundi amato. exclude hanc ſpem; omnia ſuauia, dura & aſpera & ab inimica mente & manu profecta videntur. hinc dolores & indignabũdę proſiliunt lacrymæ, & amarulẽta ſuſpiria, cordaq́; palpitantia, durisque mœroribus plena. Quare non mirum ſi Petrum occupauerit mœror,

pudor-

pudorque dolori miſtus. Faciebat id Dominus, vt potentiores excitaret in diſcipulo amoris flammas, ac neſcio quam teneritudinem affectus, quaſi infantis inter vbera ludentis, aut de caſtæ matris collo pendentis, dum dextra læuaque ſinuq; gratum ſedet genitrici pondus. Nam quid aliud ſibi hæc verba volunt, *Simon Iohannis diligis me amas me?* non videntur tibi matris eſſe poſt vbera baſiantis labiaque labiis purpurantis, aut genas oculis diſſuauiantis? non ſunt hæc matris ſinu ludentis, nunc tollentis, nunc deprimentis, nunc pectus pectori, vultumque vultui admouentis, & inter fracta primæ infantiæ verba, poſt amicas interrogationes, Amaſné me fili mi, amaſné matrem? elicientem, balbutiente lingua amicum illud & deſideratum matribus, Amo, amo te, mater mea, cara mihi mater, amor meus, amo? Idem vſu videmus in

amica hac ſermocinatione Domini & Petri, Amaſne me Simon, amas? amo te pater mi, mater mea, amor meus, amo. Quis me ſeparabit à te delitiæ meæ, amor meus? amo te cor meum, vbera mea, oculi mei, anima mea, amo. dulcedo mea, gaudium, & corona mea vnica & columba mea, amo. Non amem te amor meus, non amem? poſt ſudorum, lachrymarum, ſanguinum balnea non amem? poſt vincula, flagra, ſputa, ſpinas, clauos, lanceam & crucem non amem? poſt mortem omnium quæ fuerunt eruntq; acerbiſſimam, crudeliſſimam vltrò amore mei amplexatam non amem?

Quis mihi dabit vt eadem inſonet auribus hiſce amor meus, & audiam dulce illud blandientis inter vbera matris, Amas me? non amem te amor, mea lux, vita mea? non amem te? dilecte votorum meorum, dilecte ex millibus non amem te? &

qui-

quid amem, ſi non amem amorem meum? lachrymæ tuæ quid ſunt; ſi non amoris flumina, quibus innatet hæc amans anima, amorum flammis accenſa? ſudores tui quid ſunt, ſi non torrentes amoris, quibus tamquam medico balneo lauetur hæc amans anima amore tui ſaucia? ſanguinis tui prodiga fluenta quid niſi mare magnum ſtatuant, cui proſpero curſu innauiget hæc amans anima? Vulnera tua quid ſunt ſi non quinque torrentium, fluminum, oceani fontes; quibus non modò ſitim leuet, ſed inebrietur hęc amans anima muſto tuo ſatianda? quid patulum vulneribus pectus, ſi non vbera lacte fluentia, amoris rore diſtenta, quibus paſcatur hęc amans anima? quid caput tuum ſpinis quaqua parte circumſeſſum, ſi non nobile roſetum & aromatum areola, in qua hæc amans anima odorato perfundatur nimbo, amori ſuo iungenda? claui tui

quid ſunt, ſi non validi amantium nexus, nulla ætate, arte, dolo, viribus diſſoluendi? lancea tua quid eſt, ſi non reſeratio pectoralis faſciæ? ſi nõ reducti & reuulſi cardines amoris mei, quibus ſtrata via amanti huic animę tot ſeculis validis repagulis firmata? crux quid eſt, ſi non torcular dilecti mei muſto ſuo natans, ſi non lectulus melioris Salomonis mei? cuius aſcenſus purpureus, mediaque perpetua charitate conſtrata, inuitatoria ſunt amantis animæ, amore grauidæ, quæ currat in odorem vnguentorum tuorum, maximè vbi cum Apoſtolo tuo audierit, *Sequere me.* Vbi cum ſponſa tua, *Veni in hortum meum ſoror mea, ſponſa, meſſui myrrham meam cum aromatibus meis: comedi fauum meum cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo, comedite amici, & bibite, & inebriamini chariſſimi.*

Cant. 5

Verùm quid ſperem vocem ſponſi, qui necdum inaudierim vocem ſeque-

ſequelam imperantis; aut ſanè non ſequutus ſum inuitantem, cùm traheret me in odorem vnguentorum ſuorum? vnguenta potiùs ſeculi ſequutus & quidquid illud de inanitate promittit, quàm quidquid Amor meus de diuite area, de vinea & vberibus ſuis. Nam quota pars vitæ meæ decucurrit in odorem dilecti mei? quota ſedit ſub vmbra illius? circumſpice te totam anima mea & metire greſſus tuos. Vide quem vita, moribus, votis expreſſeris: cuius veſtigiis inſtiteris, cuius ſponſionibus illecta, obaudieris voci. Non toto conatu ſequuta eſt carnem & ſanguinem, peritura oblectamenta, momentaneas delitias? aut ſi ſequuta es Dominum, vbi vincula & flagra, ſudores, lacrymæ, ſanguis? vbi crux & claui, & implexa capiti corona? vbi purpura ſanguine lota? vbi lilia conuallium, ſubmiſſæ mentis animus caſtus, & antè per medias fornaces, quàm per

Digitized by Google

non caſta paſcua iturus? vbi opum honorum, voluptatum contemptus & proculcatio? vbi victoria tui, & triumphi de ſeculo acti? vbi cicatrices & vulnera, & ſparſus non inglorius ſanguis, dum veſtigiis miles ducis tui inhæres; perque inimica graderis agmina ſanguinem ſitientia? quæ ſi non præfers miles, & alienas ſequutus es aquilas, ignarus labari ductoris tui, alieno ſacramento obſtrictus, quid ſperas? præmia ſanè ab iis ſperanda, quibus vitæ, laborumque ſudorumque potiſſimam partem dicaſti. Nec miles ab alienis caſtris pręmia ſperat. Ab iis quibus ſudor laborque fluxit, quibus noctes ſtetérunt inſomnes, quibus frigora & æſtum tulit, quibus vulnera & ſanguinem dedit, animamque per vulnera ituram, ſperari præmia poſſunt. Seculo qui hæc dedit, ſeculi donatiuū exſpectet, de ſeculo laureatus. Aut ſine victoria triumphos, ſine prælio

victo-

victoriam, ſine vulnere prælia quiſquam ſperet? vbi nulla bella, vulnera, pugni, quaſſationes, nulli calces arietant, nulli cæſtus dilaniant, nulla flagella dilacerant, nullum ferrum ſanguinem bibit, ſperari corona nō poteſt. Etiam apud ſeculum per cruorem & vibices negotiamur, cùm gloriam & priuilegia publica, ſtipendia ciuica, imagines, dignitates, ſtatuas, & qualem præſtare de fama æternitatem poteſt, venamur. Et Deū dedecebit per ignem & gladios ſuos ad præmia vocare? aut extimeſcet vulnera miles æternitatis corona tecta? expaueſcet ad ſanguinem cæli purpura delibutum? timebit itinera ducis ſui veſtigiis complanata? & trepidabit æternitate propoſita? aut non credet promittenti, nunc arborem vitæ, & mortis veniam ſecundę, nunc latens manna cum calculo cādido, & nomine ignoto, nunc ferreę virgæ poteſtatem, & ſtellæ matutinæ clari-

claritatem, nunc albam veſtiri, nec deleri de libro vitæ, & columnam fieri in Dei templo, & Ieruſalem cæleſti inſcribi, nunc reſidere cum Domino in throno? & quorum hæc, niſi quorum labores? illorum enim victoriæ, quorum pugnæ, eorum pugnæ, quorum & ſanguis: quorum de ſequela Chriſti ſudores & lacrymæ, eorum & gloria.

Sequere anima mea non timidè ductorem. ignauus miles eſt, qui ducem per vulnera & ſanguinem euntem, flens ſequitur. Sequere per veſtigia ſanguine ſuo purpurata gradientem, per clauos & lanceam. Neq; alia via ad amoris tui magni domum magnam, ad Regis tui magni regiam magnam, ad repoſita cælo præmia æternitate donanda. Et ſanè ſi amas, exultans & gaudens ſequeris amantem; & amabis ferrum, vulnera, ſanguinem, mortem, quæ te ducet ad amorem tuum. Adeò amaſſe viciſſe

eſt.

eſt. Sequere cum Apoſtolo, vt aliquando ex vero prorumpere in has voces poſſis, *Domine tu ſcis quia amo te.* *Ioh. 21.*
Quantum ſequeris, tantum amas. amoris menſura ſequela eſt. Sequere, vt ames, imò ſi amas: amabis ſi ſequutus fueris.

Ingruunt tentationes & vndique inimica intonant arma, ſpondent, minantur? tu obiice clypeum, *Domine tu ſcis quia amo te,* inſurgit caro, domeſtica bellua, efferum monſtrum, nulla lenitate domandum, nullis blanditiis frangendum? oppone, *Domine tu ſcis quia amo te.* Honores alliciunt, & opes, & quidquid ſeculo magnum? memẽto Apoſtolici dicti, *Domine tu ſcis quia amo te.* Vt illud aliquando in te locum habeat Apoſtoli alterius, *Certus ſum, quia neque mors,* *Rom. 8.*
neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque Virtutes, neque inſtantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia

poterit

Digitized by Google

poterit nos ſeparare à charitate Dei quæ eſt in Chriſto IESV *Domino noſtro.* Hæc charitas, amor eſt, qui Virtutibus ac Principatibus ſuperior, non terretur præſentibus, animatur futuris, ridet fortia, calcat magna, profunda contemnit, & ſupra quidquid creatum eſt fertur, omnibus maior, durior ſaxo, tenacior ferro, chalybe firmior, adamante certior, auro gemmaque nobilior, excelſior cælis, & quidquid vniuerſi ambitu continetur. Sequere hunc anima mea; nec ad dextram declina aut ſiniſtram, ſed regia gradere via, regia in crucis baiulatione purpura ſignata, vt æternùm ſequaris, æternumq; fruaris Amore tuo nullo æuo minuendo.

CAP.

CAPVT IX.

Ad Aſcenſionem Domini in cælos.

ACCEDENS IESVS *loquutus eſt eis, dicens: Data eſt mihi omnis poteſtas in cælo & in terra, & ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus, vſque ad conſummationem ſeculi. Et eleuatis manibus ſuis benedixit eis. Et factum eſt dum benediceret illis, receßit ab eis, & ferebatur in cælum. Et ipſi regreßi ſunt in Ieruſalem cum gaudio magno. Et erant ſemper in templo laudantes, & benedicentes Deum.* Mixtum mœrori gaudium tenebat Apoſtolos, qui & fruſtrari Domino dolebant, & reſerari cælum gaudebant. clauſerat illud primorum parentum delictum primordiale, quod per traducem tranſierat in poſteritatem. Quid non poteſt peccatum? vnius pomi delibatio quanta res eſt! & tamen ex hac ſcintilla quantum incẽdium natum eſt? quod nonniſi Chriſti ſan-

Matt. 28.

Luc. 24.

ſti ſanguine reſtingui poſſet. Cui extinguendo omnes venarum cataractas tam lubens ſoluit, quàm fortiter amauit: vt per purpureos hoſce fluctus ad ſperatum à quo excideramus portum felix nos nauclerus deduceret. Iam quo dolorem magis etiam mitiget, præſentiam ſuam in ſeculi finem diſcipulis addicit. Quid potuit optatius aut ſperari à nobis, aut ſponderi à Chriſto? quid aut timori augendo peccato proritante, aut fiduciæ excitandæ, expugnatione ſæuiente, ſubſidio eſſe magis queat, quàm ſi cogitemus adeſſe illum omnibus iudicem, patrem, propugnatorem, præmiatorem? Quis in oculis iudicis ſub fune & ſecuri, patibula, viui comburia, culeos, vncos & ſcopulos videns, morte luenda committet? Quis patre ſpectatore imperata tranſgredietur.

Iam cùm cogitamus præſentem, quid verebimur hoſtem? exſurgat

quid-

quidquid orbe toto validum, quidquid robore primũ, quidquid prudentia ſummum, quidquid immanitate crudeliſſimum; ſtipulæ ſunt vẽto agitatæ, Chriſto protegẽte. Incurrant aduerſantium agmina, hoſtiles acies, defraudent inſulas maria, externa atq; interna bella dilaniẽt, regnis regna cõpulſentur, ſuperſedeãt vrbibus vrbes, fluminaq; mariaque mortem bibant; paleæ ſunt, Chriſto propugnante. Iterum orbis aquis integatur, mariſq; conchæ in montib. peregrinentur, ingens etiam de cælo agrorum vaſtitas, & orbæ regiones; & fruſtra iam agri & vrbes retro populique frequentes, & nec nomina nunc nota, accedat inglunies ſoli, & regna voraginem paſſa; deniq; quidquid nec maria, nec diluerunt flumina, nec ſubduxit terra, nec detotõdit gladius, nec ſuperbiſſimi incenderũt mõtes ignis intrinſecus fœti, deuerrant venti aquilone nati; bullæ ſunt infan-

infantiæ primæ, Chriſto defendante. Inferorum demum proſiliant legiones, nullo ſanguine, nulla æternitate ſaturandæ, circumeant quem deuorent; muſcæ ſunt elephante calcatæ, Chriſto dextera protegente. Quod ſi contigerit animam prauis inſtitutionibus circumſcriptam, libidinibus & concupiſcentijs cum Magdalena & filio prodigo euigoratam, aut opibus cum Matthæo & Zachæo exancillantem, impulſu Domini tamquam ex crapula aut ſomno aut inualetudine aliqua, ad ſe & ad valetudinem ſuam redire; miratur temeritatem & fatuitatem ſuam, & diuinæ clementiæ benignitatem, & tuitionem multò etiam magis in hoſtili hac mente & inimica Deo, incipitque paulatim diuino ſpiritu inundata, ſeipſa iam valentior vltrò exſurgere in pugnam; & animos addere Dominicis innixa verbis, *Ego vobiſcum ſum omnibus diebus vſque ad conſummatio-*

Matt. 28.

mationem ſeculi. Si tecum Dominus, quid vereris anima? non talis *habitat in adiutorio Altiſſimi, & in protectione Dei cæli commorabitur?* non ad eum verbi hæc eunt? *Scapulis ſuis obumbrabit tibi, & ſub pennis eius ſperabis. Scuto circumdabit te veritas eius; non timebis à timore nocturno. A ſagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris; ab incurſu & dæmonio meridiano.* Magna Dei dignatio qui præſentiam ſuam ſpondet homini. Scimus adhærere nobis ſpiritum nequam, ab ipſa natiuitatis ianua animam aucupabundum; ſcimus & tutelarem angelum animæ, carni tamquam dotali mancipio nubenti, ab ipſo connubii nexu inhæreſcere, at iam diſcimus in omnem ætatem Dominum nos habere propugnatorem, & auxiliarium ducem. *Pſalm. 90.*

Ita è ſponſione hac magna Domini votoq; eueniat mihi, illum vt habeam ducem, comitem, mœcenatē,

prote-

protectorem, patrem. Nulla ſine illo dies hora, momentum eat, nullæ cogitationes aliorſum vela faciant. nulla vota extra hunc ſcopum tela mittant; numquam, nuſquam illo incomitatus pedem moueam. Claudat ille latus, poſſideat pectus hominéq; totum, vt nihil præproperum elabatur, nihil venia dignum, nihil pœnitentia emendandum, nihil ſcopis verrendum aut delendum ſpongia. Benedicatque mihi non de opimitate terræ, aut de rore cæli; niſi terram corpus illius intelligamus, ſingulari inter reliqua nobilitate ab aſſumpti numinis prærogatiua illuſtre; & ros cæleſtis, fœcundas ſancti Spiritus immiſſiones deſignet. Tunc enim & cæleſtis roris, & terrenæ opimitatis benedictione quis non gaudeat, læteturq; ſuper benedictionib. Abrahę in multitudinē arenæ repromiſſis, & ad inſtar ſtellarū deſtinatis, quæ terrenarum & cæleſtiū diſpoſitionum

obſt-

obſcura quædam auſpicia erant; ſuperque Melchiſedechi nec circumciſi, nec Sabbathizantis benedictionibus, poſt decimarum oblationes impertitis? Nam quid ſunt hæ benedictiones ad illas Domini cælum petẽtis, imperantisq́; exſpectare donec induerentur virtute ex alto? vmbræ ſunt, ac ne vmbræ quidem corporis ſui magni.

Benedic mihi, amor meus, benedictione amoris tui benedictione Magdalenæ tuæ, Publicani, Zachæi, Matthæi, Pauli, Petri, Thomæ, reliquorumq́; Apoſtolorum tuorum, vt laudet te anima mea in iubilo exultationis, decantetq́; ęternum laudes tuas amoris tui cãtico ſatiata, ſequaturq́; te abeuntẽ, cælorumq́; ſumma petentem: neq; votiuo tãtùm ſequatur comitatu, ſed amoris indiuiduo nexu coniuncta tibi inter beatorum agmina, non ignobilis amantium te portio, æternùm ſocietur tibi.

Fortu-

claritatem, nuncalbam veſtiri; nec deleri de libro vitæ, & columnam fieri in Dei templo; & Ieruſalem cæleſti inſcribi, nunc reſidere cum Domino in throno? & quorum hæc, niſi quorum labores? illorum enim victoriæ, quorum pugnæ, eorum pugnæ, quorum & ſanguis: quorum de ſequela Chriſti ſudores & lacrymæ, eorum & gloria.

Sequere anima mea non timidè ductorem. ignauus miles eſt, qui ducem per vulnera & ſanguinem euntem, flens ſequitur. Sequere per veſtigia ſanguine ſuo purpurata gradientem, per clauos & lanceam. Neq; alia via ad amoris tui magni domum magnam, ad Regis tui magni regiam magnam, ad repoſita cælo præmia æternitate donanda. Et ſanè ſi amas, exultans & gaudens ſequeris amantem; & amabis ferrum, vulnera, ſanguinem, mortem, quæ te ducet ad amorem tuum. Adeò amaſſe viciſſe

eſt.

Digitized by Google

eſt. Sequere cum Apoſtolo, vt aliquando ex vero prorumpere in has voces poſſis, *Domine tu ſcis quia amo te.* *Ioh. 21.* Quantum ſequeris, tantum amas. amoris menſura ſequela eſt. Sequere, vt ames, imò ſi amas: amabis ſi ſequutus fueris.

Ingruunt tentationes & vndique inimica intonant arma, ſpondent, minantur? tu obiice clypeum, *Domine tu ſcis quia amo te,* inſurgit caro, domeſtica bellua, efferum monſtrum, nulla lenitate domandum, nullis blanditiis frangendum? oppone, *Domine tu ſcis quia amo te.* Honores alliciunt, & opes, & quidquid ſeculo magnum? memẽto Apoſtolici dicti, *Domine tu ſcis quia amo te.* Vt illud aliquando in te locum habeat Apoſtoli alterius, *Certus ſum, quia neque mors,* *Rom. 8.* *neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque Virtutes, neque inſtantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia*

poterit

poterit nos ſeparare à charitate Dei quæ eſt in Chriſto IESV *Domino noſtro*. Hæc charitas, amor eſt, qui Virtutibus ac Principatibus ſuperior, non terretur præſentibus, animatur futuris, ridet fortia, calcat magna, profunda contemnit, & ſupra quidquid creatum eſt fertur, omnibus maior, durior ſaxo, tenacior ferro, chalybe firmior, adamante certior, auro gemmaque nobilior, excelſior cælis, & quidquid vniuerſi ambitu continetur. Sequere hunc anima mea, nec ad dextram declina aut ſiniſtram, ſed regia gradere via, regia in crucis baiulatione purpura ſignata, vt æternum ſequaris, æternumq; fruaris Amore tuo nullo æuo minuendo.

CAP.

CAPVT IX.

Ad Aſcenſionem Domini in cælos.

ACCEDENS IESVS *loquutus eſt eis, dicens: Data eſt mihi omnis poteſtas in cælo & in terra, & ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus, vſque ad conſummationem ſeculi. Et eleuatis manibus ſuis benedixit eis. Et factum eſt dum benediceret illis, receßit ab eis, & ferebatur in cælum. Et ipſi regreßi ſunt in Ieruſalem cum gaudio magno. Et erant ſemper in templo laudantes, & benedicentes Deum.* Mixtum mœrori gaudium tenebat Apoſtolos, qui & fruſtrari Domino dolebant, & reſerari cælum gaudebant. clauſerat illud primorum parentum delictum primordiale, quod per traducem tranſierat in poſteritatem. Quid non poteſt peccatum? vnius pomi delibatio quanta res eſt! & tamen ex hac ſcintilla quantum incẽdium natum eſt? quod nonniſi Chriſti ſan-

Matt. 28.

Luc. 24.

ſti ſanguine reſtingui poſſet. Cui extinguendo omnes venarum cataractas tam lubens ſoluit, quàm fortiter amauit: vt per purpureos hoſce fluctus ad ſperatum à quo excideramus portum felix nos nauclerus deduceret. Iam quo dolorem magis etiam mitiget, præſentiam ſuam in ſeculi finem diſcipulis addicit. Quid potuit optatius aut ſperari à nobis, aut ſponderi à Chriſto? quid aut timori augendo peccato proritante, aut fiduciæ excitandæ, expugnatione ſæuiente, ſubſidio eſſe magis queat, quàm ſi cogitemus adeſſe illum omnibus iudicem, patrem, propugnatorem, præmiatorem? Quis in oculis iudicis ſub fune & ſecuri, patibula, viui comburia, culeos, vncos & ſcopulos videns, morte luenda committet? Quis patre ſpectatore imperata tranſgredietur.

Iam cùm cogitamus præſentem, quid verebimur hoſtem? exſurgat

quid-

quidquid orbe toto validum, quidquid robore primũ, quidquid prudentia ſummum, quidquid immanitate crudeliſſimum; ſtipulæ ſunt vẽto agitatæ, Chriſto protegẽte. Incurrant aduerſantium agmina, hoſtiles acies, defraudent inſulas maria, externa atq; interna bella dilaniẽt, regnis regna cõpulſentur, ſuperſedeãt vrbibus vrbes, fluminaq; mariaque mortem bibant; paleæ ſunt, Chriſto propugnante. Iterum orbis aquis integatur, mariſq; conchæ in montib. peregrinentur, ingens etiam de cælo agrorum vaſtitas, & orbæ regiones, & fruſtra iam agri & vrbes retro populique frequentes, & nec nomina nunc nota, accedat ingluuies ſoli, & regna voraginem paſſa; deniq; quidquid nec maria, nec diluerunt flumina, nec ſubduxit terra, nec detotõdit gladius, nec ſuperbiſſimi incenderũt mõtes ignis intrinſecus fœti, deuerrant venti aquilone nati; bullæ ſunt
infan-

infantiæ primæ, Chriſto defenſante. Inferorum demum proſiliant legiones, nullo ſanguine, nulla æternitate ſaturandæ, circumeant quem deuorent; muſcæ ſunt elephante calcatæ, Chriſto dextera protegente. Quod ſi contigerit animam prauis inſtitutionibus circumſcriptam, libidinibus & concupiſcentijs cum Magdalena & filio prodigo euigoratam, aut opibus cum Matthæo & Zachæo exancillantem, impulſu Domini tamquam ex crapula aut ſomno aut inualetudine aliqua, ad ſe & ad valetudinem ſuam redire; miratur temeritatem & fatuitatem ſuam, & diuinæ clementiæ benignitatem, & tuitionem multò etiam magis in hoſtili hac mente & inimica Deo, incipitque paulatim diuino ſpiritu inundata, ſeipſa iam valentior vltrò exſurgere in pugnam; & animos addere Dominicis innixa verbis, *Ego vobiſcum ſum omnibus diebus vſq; ad conſummatio-*

Matt. 28.

mationem ſeculi. Si tecum Dominus, quid vereris anima? non talis *habitat in adiutorio Altiſſimi, & in protectione Dei cæli commorabitur?* non ad eum verba hæc eunt? *Scapulis ſuis obumbrabit tibi, & ſub pennis eius ſperabis. Scuto circumdabit te veritas eius; non timebis à timore nocturno. A ſagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris; ab incurſu & dæmonio meridiano.* Magna Dei dignatio qui præſentiam ſuam ſpondet homini. Scimus adhærere nobis ſpiritum nequam, ab ipſa natiuitatis ianua animam aucupabundum; ſcimus & tutelarem angelum animæ, carni tamquam dotali mancipio nubenti, ab ipſo connubii nexu inhæreſcere, at iam diſcimus in omnem ætatem Dominum nos habere propugnatorem, & auxiliarium ducem. *Pſalm. 90.*

Ita è ſponſione hac magna Domini votoq; eueniat mihi, illum vt habeam ducem, comitem, mœcenatē, prote-

Digitized by Google

obſcura quædam auſpicia erant; ſuperque Melchiſedechi nec circumciſi, nec Sabbathizantis benedictionibus, poſt decimarum oblationes impertitis? Nam quid ſunt hæ benedictiones ad illas Domini cælum petetis, imperantisq; exſpectare donec induerentur virtute ex alto? vmbræ ſunt, ac ne vmbræ quidem corporis ſui magni.

Benedic mihi, amor meus, benedictione amoris tui benedictione Magdalenæ tuæ, Publicani, Zachæi, Matthæi, Pauli, Petri, Thomæ, reliquorumq; Apoſtolorum tuorum, vt laudet te anima mea in iubilo exultationis, decantetq; ęternum laudes tuas amoris tui cãtico ſatiata, ſequaturq; te abeuntẽ, cælorumq; ſumma petentem: neq; votiuo tãtùm ſequatur comitatu, ſed amoris indiuiduo nexu coniuncta tibi inter beatorum agmina, non ignobilis amantium te portio, æternùm ſocietur tibi.

Fortu-

Fortunata ô dies, quæ te vidit aëra cæloſque calcata morte tranſcendentem! Quis mihi triumphos cælorum, quis angelorum narret legiones feſto occurſantium plauſu? quis felicia Patrum agmina limbo eductorum? quis ipſum Dominum, tanquam terris cæloque debellato, terras cælumque triumpho ſuo inuehentem, opimaque de hoſte ſpolia trahentem non veneretur & colat? quis non gaudeat cùm viderit ſpiritum illum dæmoniacæ & Angelicæ naturæ, humani generis ob diuortium æmulum, ob Domini gratiam inuidum, carcere & vinculis arctatum, feritate repreſſa, crudelitate domita, immanitate ſubacta, faſtu ſub iugum miſſo & calcato? quis non triumphatori ſuo lætam offerat hoſtiam? non grana thuris vnius aſſis, Arabicæ arboris lacrymas, non duas meri guttas, non ſanguinem reprobi hominis mori optantis; ſed laudes

ac

ac orationem de carne pudica, de anima innocenti, de Spiritu ſancto profectam?

O ſi pro triumphatore meo corpus hoc vngulæ fodiant, cruces ſuſpendant, ignes lambant, gladii detruncent, beſtiæ inſiliant, vt tota iam hoſtia cadat Deo meo. Procul à triumpho noſtro Gentium ritus. Nam quò iuuat focos & thoros in publicum educere, vicatim epulari, lauro poſtes obumbrare, lucernis diem infringere, veſtibula enubilare, ciuitatem tabernę halitu abolefacere, vino lutum cogere, cateruatim ad iniurias curſitare, ad impudentias, ad libidinis illecebras; quaſi publicum gaudium non niſi per publicum dedecus exprimi poſſit, & per habitum noui alicuius in publico lupanaris? Non ſunt hæc Dei mei. Cui, ſi pro omnibus, ſi pro hoſte ſubacto, morte repreſſa, vinculis ſolutis, carne domita, faſtu calcato, ſi pro ſudoribus

Digitized by Google

fuſis, lachrymis prodactis, ſanguine propinato, conſcientiam offeram puram, mētem caſtam, pectus amoris ſuſpiriis anhelum, cor dilectionis ſingultib. tremulum, animam amore ſauciam; triumphum expleuero. Magis etiam ſi totus illius inardeam ignibus, tormenta rideam, & quidquid ſeculum, quidquid tyrāni porrio inferorum de crudelitate repererunt. Sæuiant flammæ, modò maiore intus ardeam flamma, quid poterunt flammæ? tales triumphos dominico qui intulerit triumpho, beatus. Non quales præmio laudis humanæ Mutius decinerata dextera; nec quales Regulus multorum hoſtia; vel quales Anaxarchus pilo cōtuſus; nec quales Attica meretrix cùm indignantem linguam & vocem expueret, ne coniuratos proderet, ſi etiam victa voluiſſet; vel quales Zeno flagrorum contemptor; ſed quales Domini inuitatu & exemplo Stepha-

Stephanus, Petrus, Paulus, Laurentius, Tiburtius, Valerius, Polycarp⁹, Ignatius, ſaxorũ, crucis, ſecuris, craticulę, prunarum, ignium, ferarum victores; quales Domitilla, Agnes, Agatha, Lucia, Suſanna, Chriſtina, Cęcilia, Catharina, Barbara, gladiorum, flammarum, vngularũ, balneorum ardentium, rotarum, fuſtium domitrices, ſponſo ſuo Chriſto triumphos ſacrarunt, ſub præmio conſequutionis cæleſtis gloriæ, & diuinæ mercedis, amore maximè ſtimulante, qui illas & in incendia deuolare, & in beſtiarum rabiem, in excelſam crucem, in ſummam ignium pœnam docuit, & vltrò etiam appetere amore cogẽte. Non & præmiante? Nam cùm legiſſent, poſt clauos & crucem lanceamque & monumentum, ſurrexiſſe Dominum, cæloq; nobili triumpho illatum; æmuli triumphi, facti ſunt æmulatores crucis, vt qui ſocii fuiſſent pœnarum, eſſent & gloriæ. Hinc

claui illis & ignes grata victoriæ materies; rotæ & ſecures capiti corona: & pro gratia floris, pro lætitia frondis, pro gramine, ceſpite, palmite, populo, oleaſtro, apio, lauro, hedera & ſpicis, ſpinæ & arundines, quòd ſcirēt ex illis ſertum Chriſto ſuo implexum ſtetiſſe, vt omnes mortis aculei in Dominici capitis tolerantia obtunderentur.

Et ſanè quem non pudeat Chriſtianum lauro & myrto & olea & illuſtriore quaq; fronde, aut centenariis roſis, liliis & violis coronari, qui Domini tempora ſpinis fœdata & lancinata viderit? niſi forſan auream & gemmeam Chriſti poſt reſurrectionem emuletur. Hanc qui cogitat, imitetur cum tot in vario ſexu athletis Chriſtum, & talem hic Domino coronam rependat, qualem ipſe tulit. Aut ſi ſpinas auerſatur, nec flores, nec aurum, nec gemmas ſperet, nec partem victoriæ Domini ſui

poſt

poſt ſpinas triumphantis. Placet triumphus, cælo, terra inferiſque ſtupentibus? placeant ſpinæ, claui, lancea. Aut ſi hęc diſplicent, nec placeat ille, memor Chriſtum non niſi fauos poſt fella guſtaſſe; nec anteè Regem gloriæ ſalutatum in cęleſtibus, quàm Rex Iudęorum proſcriptus fuiſſet in crucem. Huius crucis & victoriæ ſuę & detriumphati peccati quanta ſigna præferat nemo non videt, qui vulnera intuetur, manubias vt captiuorum orbe toto Deorum falſorum, ita & poteſtatis infernæ, quibus omnia illius inuicta tot ſeculis arma nobilis athleta debellauit.

Fruere his anima mea. Omnem hic habes armaturam fortium. Neq; mille iam clypei pendent ex his, ſed quidquid validum, quidquid cælo terriſque robore primum. Ardet in te tamquam Babyloniis accenſa fornacibus caro? flumina hic habes paradiſiacis meliora, quibus reſtinguas

flammas. Mœroris te ſuffocat & integunt fluctus? ignes hic inuenies amoris fornacib. eductos queis pellas hęc frigora, quibus oppreſſa gelaſcũt corda. Intepuit & nauſeabundus elanguit animus faſtidio ſuo grauis, ac tamquam grandine aut niuib⁹ inſepultus iacet? habes hic Soles, quorum radiis tepentes hæ niues grandinesq; incaleſcant & ſoluantur. Inſurgunt mentientes honores, multaq; irrito plurimùm conatu promittentes opes, blandiensq; & ille mundus? habes hic firmiſſima tutelaria propugnacula, nulli potentiæ aut armatæ dexteræ ceſſura. Superbia hic humilitate calcatur; auaritia liberalitate pellitur; odia amore reſtinguuntur; intemperantia à continenria deiicitur; ira à mãſuetudine ſuperatur; petulantia à modeſtia obumbratur; ſæuitia à miſericordia contũditur; à fide perfidia cęditur: omnia deniq; vitia à virtutib. detriumphata videbis.

Fruere

Fruere proinde his anima mea, q̃ diuite fluunt tibi vena, adeoq́; totis tamquam Oceani profluunt oſtiis; quæq́;in teſtationem perennaturi in æuum amoris delegit ſibi amor tuus. Patent hæc amoris oſtia tibi, reſerata tibi; in æternum locuplete fluxu pā-dendatibi. Quid vereris; vbera ſunt benignę matris cæleſti diſtenta rore. qs infans trepidauit ad vbera matris? noxia hic omnis verecūdia eſt. neſcit infans erubeſcere, ſanè nuſquam minùs quàm in vbere ludit pudor. Exulat omnis hinc verecundia, & neſciūt pudere ſugentia labra. Tu puer es, & & inter vbera amoris tui infantię adhuc primæ puer lacte fouendus, nutriendus. Nulla vbera nobiliore lactatorem ſuū perpluunt imbre, nulla diſtenduntur illuſtriore rore. Magna fuerunt & cælo data, virgine fœcundata lacte; maiora ſunt hæc quæ virgine natauerunt purpura cæleſti ſanguine lota.

Felix anima, ſi labia tua ſpongiæ fiant vberum horum, auaræq́; ſpongiæ munificentiſſimarum matrum harum purpureo ſoboles fonte lactantium. Felix ſi pendeas ab his vberibus, ſi laterali claudaris vtero Amoris tui, paſcendus & lactandus ſanguine, animandus corde & anima, vt illius iam non tuo nutriaris ſucco, illius non tua viuas anima, æternùm hac animatione beatus.

Capvt X.

In diem Pentecoſtes.

Act. 2. Cvm *complerentur dies Pentecoſtes, erant omnes pariter in eodem loco, & factus eſt repentè de cælo ſonus, tamquam aduenientis ſpiritus vehementis, & repleuit totam domum vbi erant ſedentes. Et apparuerunt illis diſpertitæ linguæ tamquam ignis, ſeditque ſupra ſingulos eorum, & repleti ſunt omnes Spiritu ſancto, &* cœpe-

Digitized by Google

cœperunt loqui varijs linguis, prout Spiritus ſanctus dabat eloqui illis. Reliquerat terras Dominus, petierat cælos: & iam ante mortem abiturus, prouidorum parentum more, & teſtamento cauerat nequa fraus intercederet, nequa animorum diſſenſio. Parens illi omnium, filii nos omnes. nec aut magis minuſve pater illi vni, aut nos filii. Par in omnibus ratio. Eodem afflatore ſtat in omnibus anima: cui immortali mortale in vtero circumgelauit corpus, in primo parente è virgine terra, necdum opere compreſſa, necdum ſemente ſubacta. Nec Regis apud Deum maior gratia, nec barbarum alicuius imperioſum faſtigium, non dignitatum, opum, natalium cuiuſquam diſcreta merita. Omnibus æqualis, vt Iudex, Rex, Dominus, Deus; ita & Pater eſt. Neſcit fortunarum & ætatum diſcrimina pater, ignorat diſcreta robora, nec auro, carne, honoribus filios

lios metitur. Nec patrium affectum fortuitis temperat. Cùm ſe meminerit omnium parentem, nec quemquam de prerogatiua filium cenſeri. Eiuſdem diuini afflatus Spiritus omnes, eiuſdem figulatoris corpus, eiuſdem ſanguinis pretium ſumus: quem non pro dignitatum, natalium, & opum diſcrimine, ſed pro patrio in omnes affectu diſpertiuit, pari in omnes munificentia, largitione pari. Singulos proinde in ſolidum hæredes ſtatuit. Ita vt neque vniuerſalis hæredis inſtitutio quidquam aliis detraheret, nec plus vni concederet; cùm quidquid haberet corporis ſanguiniſque ſui magni, iuxtà in omnes partiretur. Verùm parens erat, nos filii, & pupilli & orbi in patre. Quis aut hæreditatis huius diſpertiendæ, aut orborum curam haberet? & fere pupillaria bona ſi tutore deſtituantur, neglecta iacent. Quare Spiritum ſanctum orborum

filio-

filiorum tutorem & aduocatum delegit. Et ne quod mora periculum crearetur, miſit qui filiorum animos firmaret, qui tutaretur pupillos. Neque poterat parens animam ſpiritus ſui auram, afflatus ſui germen; nec corpus manuum ſuarum operam, afflatus ſui vaginam, carnis ſuæ ſororem in æternum deſtituere interitum: aut vniuerſum hominem bonorum & paternæ hæreditatis exulem fraudare ſperatis, & ad quæ conditus erat. Peccauerat, fateor, ſed vt in virgine adhuc Eua irrepſerat verbum ædificatorium mortis, ita in Virgine æquè introducendum erat Dei Verbum exſtructorium vitæ. Vt quod in eiuſmodi ſexu abierat in perditionem, per eundem ſexum redigeretur in ſalutem. Factum, & natus eſt è virgine carne numquam reſignanda, qui parentum lapſum infelici traduce proſeminatum, matrumque ſanguine fo-

tum & paſtum, ſanguine ſuo repararet. Factum vt venit, nec mirum. Nam & figulus temperato ignis afflatu in robuſtiorem materiam argillam recorporat, aliamque ex alia fingit formam. Quo magis ille librator ſpiritus, primordiale Patris Verbum, Verbi ſui vmbram, ingenii ſui curam, liberalitatisq; ſuæ hæredem, è dura eriperet ſeruitute, & in meliorem redigeret formam. Expleuerat hoc in cruce, in qua calcata morte, detriumphato peccato, olim hæredem, pòſt exulem, iterum cęlorũ hęredem ſcriberet. Verùm quò omnis hæc benignitas Patris, ſi ſibi relinqueret pupillum hæredem, ignarum rerum, hoſtibus prædam? prouidit ergo de tutore, tamquam altero parente.

Hinc ille repentinus *de cælo ſonus, tamquam aduenientis ſpiritus vehementis, & impleuit totam domum vbi erant ſedentes.* Quomodo vehementis ſpiritus,

Digitized by Google

ritus, qui mitiſſimus eſſe conſue-
uit, non turbine glomeratur, non
nubilo liuet; ſed teneræ ſerenitatis a-
pertus & ſimplex ſpiritus eſt? & non
ſpiritus Chriſti mei manſuetiſſimi?
non tamquam ritus ex fonte illius,
ſurculus ex fronde, qualitatem ori-
ginis continet? aut tamquam vica-
rius illius ſpiritus, vicariam mitita-
tem præfert? & labitur potiùs quàm
impetu feratur? niſi quòd & Domi-
nus in turbine, planè in ſpiritu vehe-
menti, ſed amoris ſpiritu. Eſt enim
& amori ſua vehementia. Nam & in
horto illo amoris & doloris agoniæ
magnæ, non ſicut impetus grandi-
nis, ita oculorum fontes validi & po-
tentes ſaliunt? & ſicut tumultus tur-
barum mutuo ſe prementium, ita
prorumpentes ſudorum torrentes?
& ſicut impetus aquarum multarum
inundantium & emiſſarum ſuper
terram ſpacioſam, ita impetus ſan-
guinis diſruptis venarum aggeribus
terram

Digitized by Google

terram vndique contegentis? Iam qui ſpinas recenſebit & flagra, qui crucem haſtam clauos, non in ſpiritu vehementi, tamquam in procella ruente, in armorum & elementorum colliſionibus, mixtum lachrymis & ſudorib. ſanguinem totis oſtiis proruentem, littoribusq́; latè imperantem videbit? Amoris ergo impetus maior, q̃ vel indignationis, vel furoris eſt. Cùm mẽs amore loco quaſi mota extra ſe rapitur, nec vbi animat, ſed vbi amat, eſt. Hinc illa omnium obliuio, & contemptus etiam ac proculcatio opum, honorum, voluptatum, amicorum, adeoque ſui ipſius, nulla propè decoris aut dignitatis habita ratione. Hinc etiam in Regibus primaque nobilitate, diuitiarum, purpuræ, & ſceptrorũ odia, paupertatis amor. Hinc carcer & vincula omniſq́; duritia & inbonitas & & inſuauitas pro mollibus optata. Hinc etiam medios in ignes, & craticulas

culas viri iuxtà ac viragines proſiliunt, in flammas deuolant pueri, in fornaces diſſiliunt alii, calcant prunas: ſecures, beſtias, vngulas, ignes, ſartagines appetunt, amore impellente. Nihil miraberis, ſi cogitaueris flammas roſas factas, reliquaq; tormenta lilia & violas, amore refigulante. Quo impulſore *ibant* Apoſtoli *gaudentes à conſpectu concilii* flagra & contumelias paſſi: & audiunt illud, *muſto pleni ſunt*. Beata torcularia tam fœcundo muſto grauida! felices qui non auro aut gemma, ſed toto ſe fortunato hoc proluũt autumno, cellis totis; quibus quidquid graue & aſperum, vertitur in lene ac molle, fella & venena in mel & ſaccharum. Qui exclamat cum Apoſtolo, *Omnia detrimentum feci, & arbitror vt ſtercora, vt Chriſtum lucrifaciam*, & cũ Mathathia; *A verbis viri peccatoris ne timueritis: quia gloria eius ſtercus & vermis eſt: hodie extollitur, & non cras inuenietur: quia*

Act. 5.

Act. 2.

Phil. 3.

1. Machab. 2.

conuer-

conuerſus eſt in terram ſuam, & cogitatio
Act. 2. *eius periit*. Euenit hoc Apoſtolis, *cùm apparuerunt illis diſpertitæ linguæ tamquam ignis, ſeditque ſupra ſingulos eorum.*

Ignis non ſemel interminantis Domini ſignum fuit. hinc illud Iſaię,
Iſa. 30. *Auditam faciet Dominus gloriam vocis ſuæ, & terrorem brachii ſui oſtendet in comminatione furoris, & flamma ignis deuorantis: allidet in turbine, & in lapide*
Iſa. 66. *grandinis*. Et apud eundem: *Ecce Dominus in igne veniet: & quaſi turbo quadriga eius: reddere in indignatione furorem ſuum, & increpationem ſuam in flamma ignis.* Amoris tamen hic ſymbolum eſt. & fors nulli rei propiùs com-
Heb. 12. poni ignis poteſt. *Etenim Deus noſter ignis conſumens eſt*, Et ab ore illius ha-
Luc. 12. bemus: *Ignem veni mittere in terram, & quid volo niſi vt accendatur?* in cordibus nimirum humanis. Vt depulſo frigore ſolutaque glacie ſeculi cupiditatum, excſaque omni rubigine ve-

teris

teris Adami, exſurgamus tamquam *argentum igne examinatum, probatum terra, purgatum ſeptuplum*, & tamquam aurum *quod per ignem probatur* Domino in holocauſtum. Felix anima, quæ hoc igne depuratur, vt excoquatur ad purum ſcoria illius, nec quidquã reliquum ſit quod diſpliceat oculis illius. Felix quæ hoc igne accenſa amore illius exardeſcit: cùm trahit anhelum pectus flamma illius ſuccenſum; cùm palpitantia aſſurgunt corda, crebriſque ſingultibus amorem ſuum teſtatur, flammaſque loquitur; cùm tanquam in ſtadio præpropero, ſolicitoque curſu, ad agonis ſui brauium aſpirans, donatiuum exſpectat ingenti ſpe calceata, deque promiſſionum paratura ſuccincta, totaque his ignibus circumſeſſa; cùm tamquam per montes & ſaltus, campos & nemora decurrit, retia tendit, indagines etiam antelucanis horis explicat, dieſq; nocteſque ducit inſomnes,

Pſalm. 11.

1. Pet. 1

ſomnes, nec laſſitudinem ſuam ſentit, nec ſudores metitur, ciboque adeo & potus obliuiſcitur, donec optatis fruatur; cùm ſitis huius ardoribus tamquam de fornacis caloribus
Pſ. 41. exaſperata, *quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum*, ita ſitiat *ad Deum fortem, viuum*, exſpectans ſatiari
Apoc. 21. ſponſionibus Domini: *Ego ſitienti dabo de fonte aquæ vitæ gratis.* Et: *Haurie-*
Iſa. 12. *tis aquas in gaudio de fontibus Saluatoris, & dicetis in die illa, Cantate Domino quia magnificè fecit. Annunciate hoc in vniuerſa terra, exulta & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus Iſraël.*
Iſa. 35. Vt verum iam ſit illud, *Sciſſæ ſunt in deſerto aquæ & torrentes in ſolitudine, & quæ erat arida, erit in ſtagnum, & ſitiens in fontes aquarum.* Quod verbis ſuis
Ioh. 7. confirmauit Dominus, *Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ.* Addit Euangeliſta, *Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum: nondum enim erat Spiritus*

datus,

Digitized by Google

datus, *quia* IESVS *nondum erat glorificatus*. Et promiſerat per Prophetam, *Effundam enim aquas ſuper ſitientem, & fluenta ſuper aridam: effundam ſpiritum meum ſuper ſemen tuum, & benedictionem meam ſtirpem tuam, & germinabunt inter herbas quaſi ſalices iuxta præterfluentes aquas.* Habes in hanc ſententiam illud ad Samaritanam, *Omnis qui bibit ex aqua hac, ſitiet iterum: qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ ſalientis in vitam æternam.*

Iſa. 44.

Ioh. 4.

Fiant hæc in me, vt bibam de fonte viuo, ſatier de fonte aquæ vitæ, hauriam de fontibus ſaluatoris, cantemque Domino quia magnificè fecit cùm in deſerto animæ huius ſciſſæ fuerint aquæ; & in ſolitudine cordis huius enati fuerint torrentes; & quę erat arida, defluat in ſtagnũ & in fontes aquarum, vt fluant de exſuccido pectore hoc aquæ viuę, quas effundat

fundat Dominus ſuper ſitientem aridamque hanc mentem, vt quæ erat ſterilis fœcundetur in ſalices: nec iam vltrà ſitiat, cùm in ea excreuerit fons aquæ vitæ ſalientis in vitam æternam. Excreſcat hic fons iungaturque origini ſuæ Spiritui ſancto, à quo aquæ vitæ: vt fons animæ meæ
Eſther. 11. paruulus creſcat *in fluuium maximum & in aquas plurimas* redundet, ſtilletque montes Gelboë peccantis huius animæ dulcedinem, & ſuperbiæ col-
Ioel. 3. les fluant lacte, & *fons de domo Domini* egrediens irrigare incipiat *torrentem ſpinarum* mearum, mare nimirum magnum ſpinarum huius ſeculi, quibus confoſſa & emedullata iacet anima protendens ſitientia & liuentia à ſiti labra ad fontem vitæ, vt eueniat
Pſ. 35. mihi illud Prophetæ: *Inebriabuntur ab vbertate domus tuæ: & torrente voluptatis tuæ potabis eos. Quoniam apud te eſt fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen.* Inebrier ab hoc fonte, ab vbertate

tate

Digitized by Google

tate vineæ, torcularis & cellæ tuæ, & torrente voluptatis domus tuæ pota me Domine, vt plenus muſto & vino tuo, ebria deructem amoris verba, grata tibi pocillatori & è torcularibus calcatori meo: plenus hoc vino madeam, adeoq; innatem totus felix natator muſto tuo, Spiritus ſancti manibus expreſſo.

Hic enim ille datur munerum, hic ille beneficiorum largus erogator. Ab hoc fluunt illa vina orbem crapulantia. Quibus inebriati, ſceptra & diademata calcarunt reges, ne calcarentur æternùm; opes & honores protriuerunt alii, ne protererentur æternùm; voluptatem & delitias ſub iugum miſerunt, ne mitterentur ipſi æternùm. Quàm multæ Deo maturitatem ſuam ſponſarunt, in illiuſque voluntatem conceſſerunt aliorum oculis gradum obſtruentes, vt inciperent jam tum hic Angelicam paraturam induere? Quàm multi

Digitized by Google

multi omnibus vitæ gaudiis renunciantes à liberiore conditione ad duram & aſperam tranſierunt, exciti hac cogitatione: Prudens negociatio eſt aliquid amittere vt magna lucreris? quanti per ignes & ſecures ad meliorem vitam conuolarunt non reformidantes maiora pro veritate in ſalutem, quam quidam affectarunt pro vanitate pati in perditionem, veteri prouocati verbo, tanti vitrum, quanti margaritum? quàm multi ex metu & voto, æterni ignis & regni pœnitentia verrente & radente, mundam iniquitati antè pectoris domum Spiritui ſancto pararunt his ſimilibuſvé prouocati, Peccauimus! pœnitere non pigeat. Periclitari pigeat, non liberari. Iteratur inualetudo, iteranda medicina eſt. quàm multi poſt non paucorum annorum principum atria nocturnis & crudis ſalutationibus occupata, ob exigui temporis volaticum honoré

& gau-

gaudium, meliora à Spiritu edocti, in caſtigatione victus & cultus offenſo Domino reliquum vitæ ſacrarunt, prodactæ per ſeculi vanitates ſaluti reformati?

Neque hæc ab alio quàm à Spiritu ſancto, cæleſtium donorum largitore & erogatore nata. Quo magiſtro Prophetæ cælitus inundantur, exſurgunt linguæ, grandeſcit ſapientia, diſcretio erigitur, matureſcunt conſilia, calcatur cum opib & honoribus libido, vt exulem iam videas à ſeculo, ſeculo licet inhærentem. Docuit illum alias ſedes, patriam aliam, voluptates, honores, opes alias, amicos alios, alia regna & imperia Spiritus. Nam licet ſeculo corp⁹ includatur, omnia tamē animæ à Sp. edoctæ patent, & nō iam ſtadia, aut porticus regias, aut regnorū palatia, ſed viam ſibi proponit, viam inambulat, quæ ducit ad Deū, ad cæli palatia magna, cælorum regna, & imperia prima.

Hic

Hic ille Spiritus eſt, per quem viduæ & ſteriles antè aquæ poſtquam inſediſſet Dominico capiti, fœcundatæ, delictorum iam expiatrices factæ ſunt in ſalutem, vt quiſquis purgatrice nunc aqua Spiritu grauida tinctus fuerit, veterem contaminationem adeò ignoret, vt nihil in hũc delictorum credas à primi parentis traduce permeaſſe. Hic ille interpellat pro nobis gemitibus ineloquacibus, aduocati implens officia & protectionis exhibens munia. Quo re-
Act. 2. pleti Apoſtoli, *cœperunt loqui variis linguis*, ne deeſſent linguarum diſcriminibus doctores, aut ne ſe deſtitutas queri nationes poſſent. Hinc iam Germanorum & Hiſpanorum omnes termini, Gallorum diuerſæ nationes, Britannorum inacceſſa olim regna, Maurorum vaſtiſſimi fines, Getulorum varietates, Scytharum. Sarmatarum, Dacorum viciniarũq; prouinciarum, & tot inacceſſa Romanis

manis loca, Chriſto iā ſubdita, Chriſtum linguis ſuis loquūtur. Sua Chinenſes, Iapones, Mogoris & Bengalę regna, & quidquid Oceano in Oriente alluitur & circumnauigatur: ſua Occidente Braſilia, Mexicana, Peruiana, lateq; mari orbéque toto ſparſa imperia.

Quis me repleat hoc Spiritu? quo vno mœrores deterguntur, nocitura ſoluuntur frigora, incaleſcit faſtidientis ſtomachi tepor nauſeam prouocaturus, noxius fugatur æſtus, exulat timor, conſtantia firmatur, roboratur in aduerſis animus, temperatur in proſperis, floret pudicitia, animatur pietas, ira reprimitur, ſedantur odia, mutuus inardeſcit caſtꝰ amor, pulſa auaritia ſuccedit munificentia, ſuperbia calcata humilitas extollitur, ſurdeſcunt quotquot ſeculo ſponſiones, & ad maiora mēs erigitur. Hinc illi calores cęleſti flamma ſuccenſi, palpitantia corda amo-

re ſaucia, pectus anhelum amore laſſum, longa ſuſpiria amore nata, cadentes genæ amore percuſſæ, liuentia labra amore obtrita, tremuli dentes amore concuſſi, caligantes oculi amore obnubilati, frons deiecta amore preſſa, capilli neglecti amore ſparſi, fatiſcentia membra amore oppreſſa, emortuum corpus amore exanimatum. Atque hinc lachrymæ, tamquam imber nube ſua ſciſſa, tamquam fontes ſupra margines ſalientes, tamquam torrentes ſaxis ſuis altè ſuperſtantes, tamquam flumina aggeribus ruptis, tanquam maria littoribus innatantia. Hinc etiam laſſati pectoris ſudores ſolis ſui prænūcii, auroræ ſuæ indices, animæque amore ſuo grauidæ ſoboles fœcundę, aut tanquam vberum ſuccus; vt corpus totum vber iam ſit vnum gratū amori ſuo, aut ſanè tot vbera quot ſudoris ſcaturigines, ac quaſi lactei fontes, quibus paſcatur & ſatietur dilc-

dilectus vberum amicus. Hinc etiam illa ebrietas, amoris vinea torcularibus, cella, muſto & vino prouocata, è qua verba vinum ſuum loquentia, olentia, locisque non ſuis poſita, ſemeſa, balbutiẽte ore prolata, mediis conciſa & occiſa labris, præmanſa dentibus, nec tam per orationem, quàm per crebra ſuſpiria vota depromentia, & amorem ſuum nullo delectu prodentia.

Ardebant hac flamma Apoſtoli, natabant ſudoribus, madebant vino. Et illi iam antè parietibus tamquam propugnaculis ſepti, ingenti vndique terrenæ poteſtatis formidine circumſeſſi, & ad timorũ vmbras corpore ſuo viduas trepidantes, ac ad mulierculæ vocem periurio metum ſignantes, adeoque nec conſcientiis ſuis ſatis fidentes, proſiliunt in apertum, in medium populi; monent, redarguunt, inhortantur, tot tantorumque criminum reos ad do-

Digitized by Google

lorem ſacco, cinere lacrymis teſtandum. Videas paucos, inermes, piſcatores ferè, inter tot Iudæorum exercitus vnis Ieroſolymæ mœnib. clauſos tot efferas mentes, & barbara paulo antè rabie in innocuo vnius ſanguine ferocientes, ingenti auſu, qua munitis minisq; inſurgere: quin & in ipſa Synagoga, nulli Phariſæorum, Scribarum, Legiſdoctorum, aut Principum parcere; nullius dignitati, ferro, comminationibus decreſcere; cæſosq; gaudere, *quoniam digni habiti ſunt pro nomine* IESV *contumelium pati*. Quę omnia vno Spiritu ſancto doctore nata. *Act.* 5.

Beatos prodigioſa hac fortunataq; commutatione Apoſtolos! largiatur tantùm eadem mihi Spiritus, merſumq; ingentium peccatorum fluctibus in diuinæ clementiæ portum felix nauclerus deducat. Vt ego ille nihil penes Deum, niſi protritę areæ puluis, niſi vas inhonorum, car-

nis

nis concupiſcentia obſeſſus, ſeculiq; illecebris irretitus, inopina ac opima felicitate arbor fiam fructibus Domino gratis perennans, quæ nec ignem, nec ſecurim videat. Diffundarque diffluamq; illius amoribus, qui ſolus replere mentem pectoraq; caſta poteſt, vt æternum demum illis fruar, totus amoris illius Oceano immerſus.

AMORIS DIVINI PARS QVARTA,

VARIOS *AMORIS AFFECTVS* *continens.*

CAPVT I.

Aſſimilatio Amoris prima.

Leoni. QVI aſſimilabo te? LEONI dilecte mi. Similis enim factus es leoni, *qui* Prou. 30. *ad nullius paueb t occurſum: &, ſicut catulus leonis* 1. Machab. 3. *rugiens in venatione, & perſecutus eſt inimicos* meos *perſcrutans eos, & qui perturbabant me eos ſuccendit flammis* : & Iſa. 31. *quomodo ſi rugiat leo, & catulus leonis ſuper*

Digitized by Google

per prædam ſuam, & cùm occurrerit ei multitudo paſtorum, à voce eorum non formidabit, & à multitudine eorum non pauebit: ſic deſcendet Dominus exercituũ, vt præliætur ſuper montem Sion, & eripiat vnicam ſuam, animam meam, de medio perſequentium eam. *Leo* enim *rugiet quis non timebit? tenebit prædam & amplexabitur eam*, & quis erit qui eruat eam? aut ſuſcitabit poſtquam quieſcens accubuerit ſuper ea? ſed & cincinni tui tamquam iubæ quæ nimbo plenæ vento ſparguntur, vt derorent deciduis guttis frontem dilectæ prædæ tuæ, quam deſpondiſti tibi in ſanguine iuuentutis tuæ, cùm perſequerentur te populi Gentium in ira Synagogæ tuæ, & mouerent ſuper te capita ſua, & retia panderent ſuper te, *& in venabulis* gentium *transfigerent latus* tuum; & circumdarent te *canes multi, & concilium malignantium* obſideret te, *plauſerũt ſuper te manibus, & ſibilauerũt,*

Amos 3. *Iſa. 5.*

Pſ. 21. *Thren. 2.*

ego ſperabo. Vnam petii à te, hanc requiram, vt inhabitem in domo tua *omnibus diebus vitæ meæ in terra viuentium*; in ꝓtectione fortitudinis & virtutis tuæ; in amoris tui domo, quam felici odio reſerarunt mihi aduerſarii mei, in inuidentiæ ſuæ cuſpide. Dum cogitant per latus tuum vitam meam euellere, domum aperuerunt vitæ meæ. Nam dum perſequerentur me aduerſarii mei in armatura roboris ſu[illegible]; nec effugii iam locus ſupereſſet vllus, nec miſerans qui tecto admitteret, reſeratis præter ſpem valuis, à maleuolentię lancea, tamquam fortunatiſſimis clauibus, patuit amoris domus certum iamiam interituræ animæ effugium, propugnaculum certum; in quo non metuam omnia agmina aduerſantia, non tenebrarum principes, non omnem inferorum poteſtatem. Exurgant licet agmina & circumdent me exercitus ſeculorum, non timebo cinctus tam

validis propugnaculis amoris tui, dilecti Leonis mei. Neq; propugnaculum tantùm mihi factus Leo meus, ſed & delitiæ meæ, gaudium meum, lingua ſua enubilans genas meas, maculas nimirum ruboris mei, erubeſcentiæ maculas, criminum meorum colore tinctas.

Vnicorni. Cui aſſimilabo te? VNICORNI, dilecte mi. Feri caſtitatis cornu pectus hoc dilecte mi, & inuenies cor hoc maiore ēt vulnere ſaucium, atq; adeò vulnus vnum. Feri. Quid metuis? vulnera mihi vita ſunt, & à tuo cornu omni vita meliora ſunt, tantùm confige validè in potentia virtutis tuæ, ne ſuperficiem tantùm lege, imbelle & femineum vulnus. Odi vngues, quib: ſupremam cutem radas. Vnicornis es, trāſadige coſtas, vt immoriar vulneri. Atq; vltimam hanc animam vulnere tuo ſauciam, non exſpuam aut deuomam; ſed molliter dimittam in cornu tui aciem, inde

in

in frontem, in oculos, in os tuum; vt imbibas hãc animam amico hauſtu: miſceaturq; animæ tuæ, aut veriùs animetur noua animatione animæ tuæ. Non repeto ſemel conceſſam, figat in domo tua habitacula ſua tẽtoria ſua, tectum ſuum, æternumque fruatur caſtis delitiis tuis, ingenti amoris tui vulnere ſaucia; cui nulla accedat medica manus, ſed dextera tua ſola, nouo ſemper vulnere beans ſatiansque hanc animam ſolo vulnere paſcendam.

Cui aſſimilabo te? TIGRI dilecte mi. Veloces enim ad currendum pedes tui. Quis leget veſtigia illorum? vẽtus ego ſum, inſequar, ſagitta qualis fugit manu: ſed & Euro & Aquilonibus ocyor. Non aſſequar ventus Tigrim meam, quæ tamquam raptis catulis æſtuat in amorem dilecti ſui, currens in odorem eius? ſequar veloces amati pedes, & ſuper velocitatem tigris celeritas eius. Cęlũ tran- Tigri.

Digitized by Google

ſilit, & relinquit infra ſe nubes, nec vis vlla aſſequetur illum. In vno curſu votorum ſuorũ, etiam cælos tranſilit, & ſupra beatarum mentium ſedes figit totum ſuum. Ridet tela tanquam inertia, quacumq; manu tenſa, ridet ventos tamquam ignauos quocumque Æolo ſpirante, quocũque Neptuno impelliente; momento temporis cælum terrasque mariaq; e poſt ſe relinquens. Sed & illud chaos ingens ſupra aquas, quæ ſupra cælos ſunt, poſitum, metitur vno crine votorum ſuorum. Quis aſſequetur eum? votorum meorum tela fugacia, quibus inſculpam amorem meum, adeoq; e amantem hanc animam, vt in quemcumq; ſe profugus receperit locum; in illum emittã votiua tela mea; nec quieſcere patiar donec amplectar eum, ſaucium iam telo meo; ebiberimq; e beata iam ſagitta purpureum amoris mei rorem æternùm ſatiandus.

Cui

Cui aſſimilabo te? CERVO, dilecte mi. Factus enim es tamquam ceruus ſitiens, decurrens ad fontes aquarum in die deſponſationis ſanguinis tui, die magno & amaro valde. Non potabo te aceto dilecte mi. Dedi enim *capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum*, & effudi *ſicut aquam cor* meum *ante conſpectum* tuum, dum exſpectans exſpecto te dilecte mi, vt ſitiens bibas, & reſtinguas amoris æſtum, quouſque ludis amantem & ſitiens non bibis? *idcirco ego plorans, & oculus meus deducẽs aquas, quia longè factus eſt à me conſolator conuertens animam meam.* Bibe dilecte mi & inebriare ab vbertate contriti cordis huius; ſatiare ab vbertate aquarum, quas dederunt oculi mei, ne fons aquæ fiat in me fons ſanguinis, in amaritudine exſpectationis tuæ. Sed & pone viciſſim *pedes meos tamquam ceruorum, & ſuper excelſa* deduc me *in pſalmis canentem.* Nam & ego

Ceruo.

Ier. 9.
Thren. 2.

Thren. 1.

Pſ. 17.
Hab. 3.

VE

Pſ.41. vt *ceruus ad fontes aquarum*, *ita* deſide-
Pſ.35. raui te ſitientis animæ ſolamen vni-
Can.3. cum. Tu enim es *fons vitæ*, *fons horto-
rum, puteus aquarum viuentium, quæ flu-*
Eccl.24 *unt de Libano*; tu *fluuii dioryx*, *& ſicut a-
quaductus de paradiſo*, ſatia hunc cer-
uum, & riga hunc hortum plantatio-
num amoris tui, vt fiat trames in me fluuius exundans in mare magnum amoris tui. Sitiuit enim ſiti magna anima mea ad te Deum meum dilectum, fontem viuum, quando venies, & effundes amoris tui aquas ſuper ſitientia corda, & labra dilecti tui? quando effundes ſpiritum roris tui ſuper ſeruum tuum, qui tanquam gramen matutinum clamat ad te cupiens impinguari à pinguetudine roris tui; vt tueatur ſe aduerſum æſtum meridianum, æſtum concupiſcentiæ carnalis, exedentem medullas oſſium, ebibentem ſanguinem cordis mei. Quando effundes benedictionem tuam ſuper ſtirpē tuam,

ſuper germeñ hoc hortorum tuorũ, pratorum virentium iuxta fluuium delitiarum tuarum? Numquid hæc vox tua, vox tua dulcis & amica nimis, vox amoris & dilectionis tuæ: *Si quis ſitit veniat ad me*? venio dilecte mi. Et ecce me. Da ſitienti huic animæ *de fonte aquæ vitæ* tuæ. Sitit n. *anima mea ad fontem* tuum, fontem viuum, quando veniam, & aperiam os meum, & hauriam *aquas in gaudio de fontibus ſaluatoris mei*? Nã qui te derelinquunt *fontem aquæ viuæ*, & fodiunt *ſibi ciſternas diſſipatas quæ continere non valent aquas*, quid exſpectant niſi vt exareſcant ſiti, ac ſitiant iterum? at qui biberit ex aqua quam tu dederis, *non ſitiet in æternum*. Sed & *aqua* tua *fiet in eo fons aquæ ſalientis in vitam æternam*; & *flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ*; vt conuertantur etiam ab impetu inundationis huius, rupes *in fontes aquarum*, & petræ *in ſtagna aquarum* viuentium. Quæ denſior rupes,

Ioan. 7. *Apoc, 21.* *Pſ. 41.* *Iſa. 12.* *Ier. 2.* *Ioh. 4.* *Ioh. 7.* *Pſ. 113.*

pes, quæ validior petra corde hoc peccatorum mole oppreſſo? vt euanuerit planè ab hoc pectore cor omne carneum, factumq́; iam ſit cor meum petra & rupes, omne ferrum ac chalybem reſpuens, ſolo flumine tuo molliendum. Illabere flumen meum, vt rupes hæc ſoluatur in fontem, è quo bibat & ſatietur ſitiens ceruus meus, dilectus meus; ſed & ſatier ego fluminibus illius, vt vna denaſcatur aqua è flumine illius & fonte meo.

capreę
Can. 8.

Cui aſſimilabo te? CAPREÆ *hinnuloq́; ceruorum ſuper montes aromatum*, dilecte mi. Quis ſequetur ſalientem in montibus? ego hinnulus quid verear ſalientem, fugientem, vt ſatier ab vberibus dilecti mei, vberibus lactis in montibus pigmentorum? odor enim dilecti mei, ſicut odor malorum & pigmentorum omnis generis; ſicut odor thuris, cypri & nardi, croci & cinnamomi, cum vni-

ucrſis

uerſis lignis Libani; myrrhæ & aloës cum omnib. primis vnguentis. Quis nõ curret in odorem vnguentorum honorum? ſed & ego *quaſi caprea*, effugiens *de laqueo*. *Quoniam vulnerata eſt anima* mea, ſeu veriùs, *aruit tamquam teſta virtus mea*. Quis irrorabit eam nouo rore? aut aqua ſalutari humectabit emarcidam tamquam imbre, niſi ab vberibus capreæ meæ? paſcar his vberibus, paſcar medicabulo hoc lacte, vt exſanguis hæc anima mea, omniq́ue meliore ſucco viduata, reddatur ſibi. Comederunt enim alieni robur meum, ſcelera nimirum & peccata dæmone impulſore nata. Quis reparabit amiſſas vires, niſi tu dilecte mi, noua mihi facta mater lacte nouo? ô æternùm lacte hoc paſcar!

Eccl. 27

Pſalm. 21.

Cui aſſimilabo te? FORMICÆ, dilecte mi, quæ parat in æſtate cibum ſibi, & congregat in meſſe quod comedat; reponitq; in horrea ſua, qui-

Formicæ.

bus

bus hiemem toleret; fatigatq́; laboribus diem, adeoq́; noctem ipſam inimica otio. Et tu in laboribus à iuuentute tua ſudorib. paſceris. en tibi dilecte mi ſudores meos, primitias caſtæ deſponſationis meæ. Quòd ſi non expleris aqueis; en tibi non iam illos, quos molli puraq́; bibas ſpongia; ſed riuos, & vltroneos ſanguinis torrentes dilecte mi: ſponſus n. mihi es ſanguinis, & veſtimenta tua rubicunda, ſanguine lota: lauer hoc ſanguine, vt & tu aſpergaris meo. Nõ q̃ro è ſtrato, aut mollib. febribus calũ; è ſanguine quęro, vt verè nunc liceat in amicas prorumpere voces, Sponſus ſanguinum factus es mihi, dilecte mi. non quæro te in inerti otio; non inter delitias & hortorum amœna. In ſudore vultus mei, & ſudore meliore cordis mei purpura tincto, q̃ro te. Parum eſt ſudorib. immori, modò te fruar amor meus; parũ eſt ſanguine diffluere, modò tibi fluãt hæc flumina,

mina, ſaliant fontes cordis oculorũ-que meorum. Vt & ego formica formicæ meæ factus, ſeponam de die, recondamque in horrea, dum vita tempusq; ſinunt, quibus in omni æternitate fruar, & tecum fruar amor meus.

CAPVT II.

Aſſimilatio Amoris ſecunda.

CVI aſſimilabo te? PHOENICI, dilecte mi, qui teipſum funerans, flagris, haſta, ſpinis, clauis, odoratiſſimo demũ crucis ligno, amoris igne decineratus, fœcundiore ſurgis ſemine, ſpontanea vt morte, ſic & redanimatione ſingularis. neq; enim eſt alius extra te ſingularitatis prærogatiua ſingularis, quamcumq; demum generationem cogito; hanc de virgineo lacte & vbere humanam, illam de Patris ſinu, & Spiritus obumbratione diuinam; vtramque ſolam & ſine exemplo æternam futuram. Phœnici.

Ardeam

Ardeam & ego hac amoris tui flamma, hoc odorato crucis tui tanquam cinnamomi ligno, amoris ignibus accenſo; vt decineratus hac flamma, in nouum reſurgam hominem, nulla concupiſcentiæ aut ſeculi flamma decolorandus, nulla decinerandus. Sed tua ſolius in amicum tibi puluerem diſſoluendus. Quantis tu & ego, nobiliſſime Phœnix, delitiis perfundemur, quantis ſaturabimur? neque ſingularitati tuæ quidquam per me detractum erit. Nam ego & tu vnum ſimus: nullum vnitati tuæ præiudicium creabit præſentia mea, quæ amoris tui ignibus coaleſcens tibi, vnum ſtatuet, & vnum tantùm.

Aquilæ. Cui aſſimilabo te? AQVILÆ, dilecte mi. Factus enim es tamquam *Aquila grandis magnarum alarum plena plumis.* Non frigora, non æſtum, non niues, aut Solares radios metuens; ridensq; grandines & pluuias; adeoq; Ezech. 17. excel-

excelſior omnibus, inuictus perſtas robore ſubnixus tuo. Sed & memini quid olim feceris Ægypto, quomodo eam contriueris tamquam concham vngularum tuarum; & quomodo viciſſim *ſicut aquila* portaueris Iſrael, & ſuper alas aſſumpſeris tibi, vt ſolet aquila pullos ſuos à perſequente hoſte. Quid ergo facies dilecto tuo? *Numquid ad præceptum tuum* non *eleuabitur, & in arduis ponet nidum ſuũ? ſicut* enim *aquila prouocans ad volandum pullos ſuos*, & aſſumens & portans *in humeris ſuis*; ſic facies omni ſperanti in te. Facies ei *pennas quaſi aquilæ*, vt euolet ad te, & repleas in bonis deſiderium eius, poſtquam renouaueris iuuentutem eius. Qui enim ſperant in te *mutabunt fortitudinem; current, & non laborabunt; ambulabunt, & non deficient*; volabunt & non quieſcent, donec in ſinu tuo figant tentoria ſua, in terra viuentium. ô quando euenient hæc mihi? quando reclinabo

Deut. 32.

Iob. 93.

Deut. 32.

Prou. 23.

Iſa. 40.

caput

Digitized by Google

caput hoc in amoris mei ſinu? quãdo tẽtoria figam in domo Patris tui patris mei? quando lectum ſternam tibi & mihi, vt quieſcas in medio cordis mei, nouo nuperoq; ſacrato tibi Bethlehemitico ſtabulo? quando in hoc pectoris mei fœno nidũ firmabis nobiliſſime aquilarum? quando fiam præſepe tibi, cunæque ac faſcia, quibus te æterno inuinculem nexu? quando! ô quãdo inter vbera tua cõmorabor aquilæ meæ pullus? quãdo præda tua paſcar, quam in robore virtutis tuæ, ferreis clauorum & lanceæ virgulis in cruce paraſti tibi? elabere mea præda. Mihi prædatio hæc facta eſt, mihi cælorum raptus, mihi violentata illius reſeratio. fruar te ibi aquila mea, & fruar æternum.

Pelicano. Cui aſſimilabo te? PELICANO dilecte mi. *Similis enim factus es pelicano* Pſ. 101. *ſolitudinis*, cùm paruulos tuos non tam lacte quaſi ab vberibus, ſed à pectore dependentes, paſcas ſanguine;

ſpargens

Digitized by Google

ſpargens tamquam rupta violenter nube, amicũ imbrem, vt ſatiari iam poſſint, ſi non à lactis, ab vberibus ſanguiſum qui ſitiunt te. Sitio dilecte mi, ſitio. Quouſque non perpluis merore tuo? quouſque pendeo ab vberibus, vberib. exul? quouſq; non potor vberibus lateris tui? en ego è filiis vnus, quos tuliſti in amaritudine animæ tuæ. En ego partus tui magni, partus vltimi, cùm clamares *clamore valido* in doloribus partus tui, filius vnus; pro cuius felici enixu Patrem rogaſti. Ne contine hunc diutiùs partum benigna mater; abierũt menſes. Et vbera iam quaſi iure meo poſco, vtero tantùm beatus. Bea vberibus, ſed vberibus ſanguinis tui. Nolo iam lactea, vir ſum; ſanguinea volo, & colorari purpura, veſtiri purpura, potari purpura pelicani mei, & potari æternùm.

Cui aſſimilabo te? LVCINIÆ, dilecte mi. *Vox enim tua dulcis*, vox *exul- tatio-* Luciniæ

Can 2. *tationis & ſalutis.* Tu gloria mea, iubi-
Pſ. 106. latio mea, *pſalterium & cithara* mea, dilecte mi. Tibi cantabo canticum
Pſ. 56. *in pſalmis, hymnis & canticis ſpiritualibus,*
Coloſ. 3. *bus,* in tubis & fiſtulis, in tympanis & cymbalis, & vniuerſis muſicorum generibus. Modulabor tibi in lætitia & exultatione. Quoniam dulcedo & muſica tua, & vox iubilationis in ſeculum ſuper omnem dilectum tuũ, & canticum tuum in corde dilecti
Eccleſ. 49. tui, *quaſi mel in ore indulcabitur: & vt muſica in conuiuio vini,* ſic vox modulationis tuæ in auribus dilecti tui. verùm quamdiu ego in hac muſica luctus, lugens carmen abſentis Luciniæ meæ? quamdiu plangam quaſi luctum vnigeniti? feſtiuitates meæ verſæ ſunt in luctum; cantica mea in planctum ſuper abſentia Luciniæ meæ. & tamen ego modificator non omninò imperitus, paruo licet corpore, non improba tamen voce,
Pſ. 95. *canticum nouum* cantabo tibi, canticum

amoris

amoris & iubilationis. Sed & tu parvula es Lucinia mea, & vox in te corpore maior, ac inter paruulos amica modulatio tua. Paruulus ego planè. Nam & ſcelera mea depreſſerunt me vſque ad profundum inferni, & factus ſum mihimet ipſi grauis. ô ſi paruulus tantùm eſſem in oculis meis, & non paruulus, ah nimis, in oculis tuis! non tamdiu canerem turturis mœrentis carmen, ſed mellea Luciniæ modulatione gratiora, quia puriora tibi decantarem carmina æternùm victura. Concede hoc mihi Lucinia mea.

Cui aſſimilabo te? COLVMBÆ, dilecte mi. *Oculi* enim *tui* ſicut *columbæ ſuper riuulos aquarum, quæ lacte ſunt lotæ, & reſident iuxta fluenta pleniſſima.* Et ego turtur mœroris vnicus, donec fruar cõpare dilecto meo, quouſque audietur vox mea in terra aliena, terra deſerta & inculta, terra horroris & vaſtæ ſolitudinis? aut Colũbæ. *Can. 5.*

Digitized by Google

Iſa.38. quamdiu *meditabor* gemens *vt columba*, & attenuabuntur *oculi mei ſuſpicientes in excelſum*, donec venerit ſaluatio mea, donec fruar dilecto meo?
Pſ. 54. *quis dabit mihi pennas columbæ* meæ, vt volem, *& requieſcam*, & abſcondar & protegar, & habitem in taberna-
Pſ.131. culo dilecti mei, & ad odorem *in loco vbi ſteterunt pedes eius*, & dicat mihi,
Ibid. *Surge in requiem tuam*, hic habitabis *in ſeculum ſeculi*, quoniam elegi te?
Can.2. *Sonet*, rogo, hæc *vox tua in auribus meis*, vnica, *columba mea*, electa mea, deſiderata è millibus. Quouſque pateris me mœroribus diſſolui, & in dolorum fluenta degenerare animam meam? quouſq; anhelum pectus ſuſpiria trahet gementis animæ ſuper magnitudine delictorum ſuorum? ſemperne pœnitentis gemitus, numquam amantis lachrymæ ſemper ſingultus & confragoſa ſuſpiratio; & numquam collocutio mollior amantis animæ? ſemper fluent venæ in

Digitized by Google

in delictorum expiationem; numquam ſoluentur in amoris teſtationem? ſemper Magdalena pœnitens, ſemper Publicanus aut latro, numquam Maria, vt liceat reddere Rabboni? aut quando vox illa; *Hodie mecum eris in Paradiſo*, columba mea, ſponſa mea; dilecte mi, ſponſe votorum meorum. Luc. 23.

Cui aſſimilabo te? GALLINÆ, dilecte mi, quæ *congregat pullos ſuos ſub alas*, & ſola noſcitur mater, etiam dum non videtur. Ecce ego è pullis vnus; expande alas dilecte mi, vt foueas hunc amoris tui partum amoris tui pectore; æternumque tu mihi ſis gallina; vt *ſub vmbra alarum tuarum* cubem *in meridie*; ibi *protegar in velamento* hoc *alarum tuarum*, & exultem in illo coram te, *ſicut qui lætantur in meſſe, & ſicut exultant victores capta præda, quando diuidunt ſpolia: adhæſit* namque *anima mea poſt te, in vmbra alarum tuarum ſperabo, donec tranſeat iniquitas*: Gallinæ. Matt. 23. Pſalm. 16. Can. 1. Pſ. 60. Iſa. 9. Pſ 62. Pſ. 56.

& qui quærunt animam meam, & auellere pullum nituntur à nutritio pectore, ab vberibus matris ſuæ, ab integumento genitricis ſuæ, redigantur in puluerem. qui à vento rapitur, & cuius nulla remanent veſtigia ſuper terrà. Ne ſuperueniat mihi hic raptus in interitum; ne non profuturas tibi excutiat lacrymas Ieroſolyma hæc noua, anima mea. Ne fleas ſuper eam, quia non cognouit tempus viſitationis ſuæ. Sed trahas eam poſt te in odorem vnguentorum tuorum in ſeculum ſeculi.

CAPVT III.

Aſſimilatio Amoris tertia.

Ceto. CVI aſſimilabo te? CETO, dilecte mi. In cuius aluo cum Iona tuo, non iam triduum, ſed æternùm paſcar. Nam licet Niniue in cinere & cilicio felix negato pabulo, felicior tamen ego in hac regia piſcaria mea. Neque enim lugere poteſt ſponſa, non

non ſponſi filii, quamdiu adhærent ſponſo ſuo. Procul ergo cinis & luctus, vbi dilectus dilecto ſuo paſcitur. *Benedicite* proinde *omnia quæ mouentur in aquis Domino*; quia dilectus meus inter *cete grandia* princeps factus eſt mihi; & refugium in die exilii mei, die luctus & doloris, die proiectionis meæ tamquam abortiui, à facie terræ, & recordatus eſt mei. Quid? quòd & ipſe, *ſicut Ionas fuit in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus*, fuerit *in corde terræ* tribus diebus & tribus noctibus; vt pararet mihi domum in ſecula; domum gaudii & iubilationis, domum decoris, & lætitiæ ſuæ magnę nimis, à ſeculis in ſecula. Largire hoc mihi dilecte mi, vt habitem in domo tua, filius factus deſponſationis tuæ. Fluminum lacrymarumq; tuarum & ſanguinis filius, & in æternum tuus.

Dan. 3.

Gen. 1.

Matth. 12.

Cui aſſimilabo te? DELPHINO, dilecte mi. Qui humana illectus ſpecie

Delphino.

Digitized by Google

ad littora noſtra exſcendiſti, quis vetet conſcendere delphinum meum. Qui dorſum ſuum præbuit peccatoribus, allectus ſuſpiriis & modulamine amantis & pœnitentis animæ? cuius cõſuetudinis auidus etiam lacrymas fudiſti, cùm videres pereuntem, quem per tot maria fluctusq; deuexeras ſaluum innixum humeris tuis? ne patere obrui, Delphine mi, piam hanc ſarcinam aberrantem ab ouili ſuo, à gregibus ſodalium ſuorum. ne patere excuti hanc prædam; ne quis dicat inſultans, Fortior ſuperuenit. Tuus ſum, & concreditum onus tibi, dilecte mi. Nauigio ferar tuo, ne qua inimica Neptunia proles tempeſtatibus excutiat ſponſam tuam; pœnitentiæ quondam, nunc amoris annulo ſubarratham tibi.

Remoræ. Cui aſſimilabo te? Remoræ, dilecte mi. Quàm paruul⁹ in oculis ſeculi huius, & tamquam virorum nouiſſimus, q̃ potens interim verbo &

opere

opere, diademata humilians, ſceptra demetens, & tamquam falce meſſoria omne magnũ pſcindens, omniaque regna & imperia ad humilem arenam deducẽs; leniq; iniecta manu ſiſtens ſecundo turgidos vento; & de feliciori curſu ſuo proſperioris flatus faſtuoſos; qui ponunt brachiũ fiduciam ſuam? procul à me magnitudo hæc noxia. vltimus mortaliũ, adeoq; & beſtiarum vltimus ſim in oculis omnium, vt placeã oculis tuis dilecte mi. quid mihi proderunt iudicia humana pleno fauoris curſu explicata, ſi tuo fluctu in ſcopulos pellatur hęc nauis? quid oberunt iudicia in contemptũ, ſi tuo vehar afflatu? felix depreſſio q̃ tu extollis; infelix magnitudo quã tu deprimis. non & tu vltim⁹ virorum fuiſti, & iam non homo ſed vermis? ſit hæc anima mea vermis in proculcationem omni tranſeunti, vt placeat tibi Remoræ meæ; ne fatuo lapſu ruat in interitum carnis & ani-
 mæ.
Digitized by Google

mæ. Veta hoc Remora mea, quæ ſola potes, & veta æternùm.

CAPVT IV.

Aſſimilatio Amoris quarta.

Regię. *Apoc. 21.* CVI aſſimilabo te? REGIÆ, dilecte mi. *Structura muri eius ex lapide iaſpide*, ſuper pauimento *ſmaragdino & Pario lapide* ſtrato. *Esther. 1.* *Portæ illius margaritæ ſunt per ſingulas: plateæ aurum mundum tamquam vitrum pellucidum; fundamenta* murorum *omni lapide pretioſo ornata.* *Apoc. 1.* Parietes eius ex auro, de cuius laminis trabes, & poſtes, tecti ſunt per totum, ſed & laquearia illius auro & gemmis variegata. Menſæ illius ex auro obryzo. *Ezech. 28.* *Omnis lapis pretioſus operimentum eius, ſardius, topazius, & iaſpis, chryſolitus & onyx & berillus, ſapphirus & carbunculus & ſmaragdus.* *Prou. 8* Melior eſt fructus eius *cunctis pretioſiſſimis*; *Eccleſ. 45.* melior *gemmis figuratis in ligatura auri*: *Prou. 8* & *omne deſiderabile ei non poteſt comparari.* *Sap. 7.* Omnes *diuitias nihil eſſe duxi*

duxi in comparatione illius, quoniã omne aurum in cõparatione illius arena eſt exigua; & tamquam lutum æſtimabitur argentum in conſpectu illius. Propugnacula regiæ huius meæ in gyrum turres regnorum & munimẽta ſeculorum *deſiderabilia ſuper aurum & lapidem pretioſum multum*; vt gloriari poſſim tanquam potens in auro & gemmis in potentia dilectæ regiæ meæ: in delitiis paradiſi dilecti mei, glorier æternùm; vt pars aliqua fiam regiæ huius vas aliquod in honorem Regi meo, vnusque ex accumbentibus quibus tranſiens miniſtrabit dilectus meus. Felix anima, quæ calcatis ſpretisque mundi illecebris, domita carne & ſub iugum miſſa, perituriſque contemptis opibus honoribusq;, vni decorem ſuum Regi ſuo ſeruat, mundo exornata & naufraga; vni dilecto ſuo placendi ſtudium impendit; vni illi ornata; vni pexa & compta; vni virtutib. tamquam gemmis & auro gra-

Pſalm. 18.

Digitized by Google

uida. Vt non ſaltus & inſulas tenera circumferat ceruix; non calẽdarium aurium cutes; non grande patrimonium capillis intertexatur; nõ lapillorum luminibus brachia arctentur, ſed ſolidę virtutes ſtipent ac circumſtagnent hanc animam, Regi ſuo, ſponſo ſuo parandam; in qua delectetur impudicitiam à caſtitate deiectam, perfidiã à fide cæſam, ſæuitiam à miſericordia contuſam, petulantiam à modeſtia obumbratam.

Exercitui. Cui aſſimilabo te? Exercitvi, dilecte mi. *Dominus* enim *exercituum* nomen tuum, *ſuper omnem ſuperbum & excelſum, & ſuper omnem arrogantem, & ſuper omnes cedros Libani ſublimes & erectas; & ſuper oẽs colles eleuatos, & ſuper omnem terram excelſam, & ſuper omnem murum munitum.* At paruulus ego ſum dilecte mi, & tamquam vallis rorem ſitiens: nam & tu *paruulus natus es nobis, & factus eſt principatus ſuper humerum* tuum. Benedic ergo

Iſa.2.

Iſa.9.

paruu-

paruulo, paruule dilecte mi; benedic conuallibus manuum tuarum, hereditati tuæ. Benedictio enim in medio terræ cui benedixerit Dominus exercituum, nec erit ſterilis in agro illius. Sed & defende hæreditatem tuam quam poſuiſti tibi dilecte mi. Quid enim in eam poterit omnis *poteſtas tenebrarum*? tu namque es Dominus omnipotens bellator... *excelſus, terribilis, Rex magnus ſuper omnem terram*; & tamquam *caſtrorum acies ordinata* robur tuum, & tu dominaberis omnium in brachio virtutis tuæ. Et ego, dilecte mi, potens in potentia tua, non verebor inimicas acies, aduerſantia agmina; quoniam tu mecum es, & pro lorica mihi ac omni armatura fortium amor eſt. *Fortis* namque *eſt vt mors dilectio, & ſicut Infernus æmulatio* eius: *lampades eius lãpades ignis atq; flammarum: aquæ multæ non poterunt extinguere, nec flumina obruent eam*, non deprimet eam omnis

Luc.22 *Pſ.46.* *Can.6.* *Can.8.*

Digitized by Google

potentia Regum; nec minuent eam, tormenta tyrannorum. Maior enim his omnibus eſt dilectio, & tanquam paleas ridebit illa; & tanquam folium *quod vento rapitur* illudet illis; aut tanquam arenam maris, quam indignantes excutiunt fluctus. Sis tu tantum mihi in munimentum acies valida. Non quæro legiones, aut armaturam fortium; tu mihi, & tu ſolus agmẽ præualidum: tu mihi legionibus omnibus prior potiorq́;. Quo vno aduerſarias inferorum, carnis, & ſeculi huius acies, facilis perfringam. Eueniat hoc mihi dextera potentiæ tuæ.

Horto. Cui aſſimilabo te? HORTO, dilecte mi. Hortus enim concluſus dilectus meus mihi, hortus iuxta fluuios irriguos. Quis mihi dabit vt fruar horto meo? *Flores* enim *apparuerunt, tempus putationis aduenit, ficus protulit groſſos ſuos, vineæ florentes dederunt odorem, & germinarũt mala punica.* da mihi

Can. 2.

inter

inter illa vbera tua dilecte mi. Quid enim volũt niſi exonerari ſucco plena? ſed & tu viciſſim deſcende *in hortum* meum, ad *areolam aromatum*, vt paſcaris in illo, & *lilia colligas*, qui paſceris *inter lilia*. Miſcui *myrrham meam cum aromatibus meis*. Comede fauum cum melle meo; bibe vinum meum cum lacte meo: omnia enim paraui tibi, *noua & vetera ſeruaui tibi*. Veni & epulemur, & iucundemur, & inebriemur: ego ab vberibus dulcoris & lætitiæ tuæ; tu à vino quod miſcui tibi, vino ex aromatib. myrrhæ & cinnamomi, nardi & croci, quod paraui tibi. *Surge Aquilo & veni Auſter, perfla hortum meum, & fluant aromata illius*, vt perfletur dilectus meus odore vnguentorum meorum, florum meorum, muſti mei quod miſcui dilecto meo. Aperi mihi hortum tuum tot ſeculis concluſum, vt paſcar ibi liliis caſtitatis tuę, violis dulcoris tui, roſis amoris tui. Et tu viciſſim malogra-
natis

natis pœnitentiæ, & mœroris mei myrrha; tandemq́; amoris mei verſicolorib⁹ hyacynthis. Fortunati dies quibus recumbam in horto delitiarum dilecti mei. Quàm feliciter iungemur ego & amor meus! ô horti, nõ iã horti! ſed cæli mei. Grata animanti pomeria. Beata quæ calcantur gramina amoris mei pedibus; quæ premuntur latere. Quamdiu ſpe lactor nuda dilecte mi? nec fruor optatis delitiis tuis! laui me flumine oculorum meorum; terſi me ſpõgia ſudorum meorum. Et ſi imperas, natabo fontib. venarũ mearum: miſcebo liliis roſas, lacrymis ſanguinem: vt vel ſanguine referentur horti mei. An non mei quos mihi rigaſti rore, imbribus, torrentibusque tuis? liceat tantùm hanc terram tam nobili purpura rigatam oſculis verrere; vt, cùm non poſſim, nec audeam poſcere oſculum oris tui, ſatier oſculo purpurę tuæ, roſæ tuæ, lilii, violæq́; tuæ.

Cui

Cui aſſimilabo te? VINEÆ, dile- Vineę
cte mi. Sed & botrus Cypri dilectus
meus de vineis primogenituræ meæ,
ideo cellæ aſſimilaui te dilecte mi,
& torcularibus muſto plenis: duc
me in cellaria tua, ad torcularia tua,
vt bibam & exſatier, & inebrier ab v-
bertate tua, ab vberibus muſto ple-
nis. Nam & vbera tua ſicut botri vi-
neæ, & odor illorum, ſicut odor tor-
cularis aut cellæ muſto grauidæ. *Re-
ſpice* deinde *de cælo, & vide vineam* meã; *Pſ. 79.*
& perfice eam quã plantauit dextera tua.
Et fac eam vineam electam, quæ fru-
ctificet dilectionis tuæ *palmites*, & e-
mittat *propagines* amoris tui, & det
fructum ſuum tibi in tempore ſuo.
Et iam vinea mea floruit, & terra de-
dit germẽ ſuum, & *cælum rorem ſuum*, *Zach.*
ſed & germinauerũt in ea per circui- *8.*
tũ mala punica: & torcular exſtruxi
in ea; & ædificaui tibi turrim in me-
dio ei⁹; & ſepiui eam lapidib. electis.
Abominabiles omnes qui demoliũ-
tur

tur eam. Mouebo ſuper eos caput meum, poſtquam diſſipaueris eos, & igne conſumpſeris ſuſtodientes eam in dolo. Tibi enim vni plantaui eam vt redderet tibi vuas ſponſionis ſuæ, iuxta omnia quæ promiſerat tibi in die lætitiæ ſuæ, die primitiarum, die pinguiũ. Veni ergo dilecte mi & bibe, & inebriemur, tu ab vbertate pœnitentis torcularis mei; ego à fœcunditate amantis vineæ tuæ. ô inebrier vtraque felici ebrietate! & iam à torcularibus mœroris ebrius, (*potaſti e-*
Pſ. 59. *nim me vino compunctionis*) quid ſperem niſi vinum tuum, quod *lætificat*
Pſ. 103. *cor hominis*, & propinare mœrore languentibus ſoles? pota me hoc vino
Prou. 31. tuo memor verborum tuorum, *Date ſiceram mœrentibus; & vinum his qui amaro ſunt animo; bibant & obliuiſcantur egeſtatis ſuæ; & doloris ſui non recordentur amplius.* Vt obliuiſcar doloris mei; nec recorder vltrà viarum mearum quibus te ad indignationẽ prouocaui;

uocaui;

uocaui; ſed vino amoris tui ebrius, nihil iam videam, ſentiam, voueam, præter hoc vinum, quod in ęternum hauriam in lætitia cordis mei.

Cui aſſimilabo te? *Lectulo* Salomonis, dilecte mi. *Sexaginta fortes ambiũt illum ex fortiſſimis Iſrael, omnes tenentes gladios & ad bella doctiſſimi. Vnicuiuſque enſis ſuper femur ſuum propter timores nocturnos.* Lectulum dilecti ambit per circuitum omnis armatura fortium, mille clypei pendent ex eo, & *millia millium* miniſtrant per circuitum, *& decies millies centena millia aſſiſtunt ei. Facies eorum, quaſi facies leonis, & veloces quaſi capreæ in montibus. Lectulum fecit* Salomon *de lignis Libani, columnas eius argenteas, reclinatorium aureum, aſcenſum purpureum.* lectulum dilecti mei ſtruxi ex tabulis cedrinis & cypreſſinis, quæ cariem non ſentiunt; columnas eius in quadrum gẽmeas, reclinatorium ſmaragdinum ornatum caſtitatis l liis, fultum caſtimo-

ſtimoniæ pennis, tectum deſuper verecundiæ purpura. Quid n. aliud amor tuus quàm laſſo lectus, & amica fatigato quies? vt anhelũ iam pectus laſſumque deſiderio tui, in ſinu tuo, tanquam in lectulo, inter vbera tua, tanquam inter puluinaria molliter quieſcat. Deſiderata quies amanti animæ, tot votis ſperata; tot oculorum imbribus rigata; tot ſuſpiriis exſpectata. Veni mea quies, lectule mi, vt nullæ mihi noctes ſĩt ſine te, nulli dies ſine puluinaribus tuis, nullus ſomnus niſi in ſinu tuo lectulo meo. Ibi hauriam fluenta gratiarum tuarum. Ibi audiam vocem tuam, *Adiuro vos filiæ Ieruſalem per capreas ceruoſque camporum, ne ſuſcitetis, neque euigilare faciatis dilectam, quoadusque ipſa velit.* Nunquam euigilem, quia nunquam euigilari velim. Semper dormiam, ſed in lectulo meo ſinu tuo, inter vbera lateris tui, quæ mihi reſerauit amor tuus. Suauis lectus Bethlehemitico

Can 2.

tico præſepi carior, molliq́ue illius fœno dulcior, quando fruar optato accubitu tuo? quando amica dabo oſcula manibus pedibusq́; tuis, quã-do infigam lateri perennatura baſia? quando eodem tecũ crucis tuæ procumbam lecto, eadem lancea & clauis confixus, iiſdemq́ue amoris vinculis conſtrictus? vt æternum configar tibi in delitiarum tuarum cælorum lecto, in quo æternum fruar caſto amore tuo, æterna ſociatione beatus.

CAPVT V.

Inueſtigatio Amoris.

VBI es amor meus, aut in quẽ demum locum te abdidiſti fugiẽs? num in inuiis & in inaceſſis rupibus? nulla præcipitia amori ſunt. Tranſcendit ęthera ridetq́; montes, rupeſq́ue tamquam dexteræ ſuæ pilas. Et non omnis rupes amori planities eſt, perpetuumq́ue ac placidum æquor, quod

quod calcãdum ſe præbet hilari malacia? Num in ſpeluncis & cauernis terrę commoratio tua?en me in ſpeluncis medium. Nam quid in his me terreat? tenebræ? dies eſt omni elementario maior, vbi tu es amor meꝰ. Imò, Sol ille firmamenti magni quid aliud eſt quàm palmaris teda, aut è digitali lucerna feſtuca modica, aut deniq; morientis candelæ emortuũ languidumq́; lumen, ſi componatur luci tuæ amor meus? Solitudo? nulla ſolitudo eſt, vbi tu es amor meus; ingensq́; adeo ſolitudo eſt, vbi tu non es, amor meus. Da hominum millia, da ingentes exercitus. Regumq́; potentiæ inſanas oſtentationes, ingens ſolitudo eſt, ſi tu abes amor meus. Da etiam orbem qua patet vniuerſum, cælumq́; ipſum; immenſa, ſi tu abes, ſolitudo eſt. Omnia enim ſunt, vbi tu es; & nihil, vbi tu non es, amor meus. Nam & extra te nihil eſt, cùm omne bonum in te ſit, & in te ſolo: nec-

nec vlli⁹ acceſſione boni quidquam accedere poſſit tibi.

An in denſo & imperuio nemore? inter implexos virgultis ſentes, vepres, ſpinas? nihil inuium amanti eſt. Nam quid hic verear liuores? quos cùm tu pro me tuleris, non beatus ero ſi rependero, & aſſimiler tibi? an è ſpinis vulnera? felices ſpinæ. rubeam tantùm hac grata dilecto meo purpura; fiatque corpus hoc vulnus vnum, vt aſſimiler ſponſo meo, cuius veſtimenta è torcularibus ſynanogæ & preſſura gentium rubricata, & ſanguine tamquam imbre grauida, omnem vincunt purpuram. fortunata purpura amoris mei ſanguine tincta. Beata torcularia quorum beneficio natet hic amans animus in hoc felici ſanguinũ flumine, in hoc fortunato ſanguinum balneo; quo poſt ſanguineos ſudores, nobili egrediatur veſtitus purpura, in occurſum purpurati dilecti ſui.

An

An in annoſa nemoris huius aliqua quercu quæ ſecula referat? en ego felicior iam Milo. nam ſi in hoc amoris conatu fecer medius, nõ beatus, qui diſruptis obicibus, diffractis coſtalibus repagulis, cor totũ quod latebat abditum, ſacrem tibi? vt fiat quercus hæc tanquã domicilium & cubiculum genitricis dilecti mei, in quo ſolido vinculatus amoris nexu vigilans dormiat, dormiens vigilet; quieſcatq; compare iam ſuo fruens molliùs, foueatur calidiùs, alatur tãquam reginæ ſponſæq; ſuæ manibus alumnatus teneriùs, habeatur tamquam oſculo dilectæ ſuæ pignoratus ſuauiùs. Amica quercus tanto hoſpite nobilitata. Optatus torus omnib. votiuis puluinaribus gratior, omniq́ue regia mollior culcitra, omni Salomonis lecto illuſtrior clarioque. Perge tantùm ſponſe mi. In ſecreto conclaui tuo venare amantes, nullis nec tormentis, nec morte diſiungendos.

An

An in odorata viola caſti ſtr.xiſti pudoris lectulum? ſuauiter hic cubabis amor meus, omniq; pluma molliùs decūbes. Nam ex voto meo (da qui ſolus potes) ego è violis vna. Tu teſtis huius animæ. *Velle adiacet mihi,* Rom. 7 & inexplebilis caſti pudoris ſitis. Exple qui potes, è caſto hoc voto caſtā ſitim, famemq; caſtam, vt totus iam inenodabili caſtimoniæ nexu, innexus tibi, exhorreſcam ad extranea vbera, aliena cubilia, peregrinum ſinum. Neque tu iam vltrà aberres ab hoc violæ tuæ toro, ſed æterna, accubatione bees amantem.

An inter amicas tibi roſas, ſpinis armatus caſtra metaris? quid mihi noceant ſpinę, qui maiori lancinor vulnere? nam quæ ſæuior ſpina fuga dilecti mei? quæ crudelior amoris receſſu, quo me excordem reliquit, vnico vitæ meæ ſpiramine adempto? poteſt hac ſpina inueniri acerbior, quæ exanimam hāc animam reliquit

ſibi

ſibi, meliore ſui parte fruſtratã? quid ego nunc verear ſpinas? nam quid reliquum eſt quod adimant mihi? ignobilem aliquem ſanguinẽ viduatum vita? quid mihi cum hoc ſanguine qui nobiliore nudatus iaceo? fluat ille & totis fluat venis, ſpinis hiſce, tamquam ferro & clauo eductus, tantùm redde quem meliorem ademiſti, cùm teipſum ademiſti. Nã quale cor amantis eſt, ſi quem amat, abeſt? vnum cor amantis amatus eſt. & non hoc ademiſti qui teipſum ademiſti mihi? fallitur qui quærit aliud. Reſeca. Nec aliud quàm amati cor reperies. Quod quicumq; excoſtato pectore ſurripuerit, non is miſerum & exſangue relinquet corpus, meliore parte ſui exutum? & quid aliud amor meus es quàm cor quo viuo? ô viuam tibi, moriar mihi! magis etiam ſeculo huic nequam. Nolo vitã extra te. Nec cor aliud volo quàm te. Abdicaui enim me iam diu corde

meo,

Digitized by Google

meo, vt fruerer tuo. Seca, & vide. Nam quod meum erat, tradidi tibi. & ſi accuratius ſcrutatus fueris, reperies illud in abdito roſarum tuarum, ſpinis tuis circumſeſſum, & non iam amplius meum, quod vltronea & libera donatione tuum eſt. Ills implexum hęret cor meum donatitio iure tuum. Nam hic non eſſe certum mihi eſt. Semel poſſeſſione illius me ſpoliaui, ſpoliaui æternum. Semel lubens volenſque vniuerſum jus meum in te trāſtuli, tranſtuli æternū. nil reuoco. nec poſſum. nec, ſi poſſim, velim. ſed nec tu reuoca donationem ſemel datā. ſemel te mihi mediū inter ſpinas dediſti purpura veſtitū. quid ſuccidis donationē, & roſa ſua viduas deſtituis ſpinas? nolo ſine roſa ſpinas, adeoq; nec ſine ſpinis roſam. marceſcit ſine illis roſa. & non omnis roſæ è ſpinis ſuis vita? nō languet & moritur ſine illis roſa? tu mea roſa es, ſed immerſa ſpinis vi-

tæ meæ. Hinc roſam inter ſpinas amo. Euaneſcit ſolitaria. Sed & ego è roſis vna ſum, ſed obſeſſa ſpinis, in capite tuo iam olim mortuis, vt nobiliore tua viuerent quàm vita ſua; nobiliore tua, quàm purpura ruberent ſua; præſtantiore tuo tingerentur, quàm natiuo ſucco ſuo.

Fors inter lilia paſceris amor meus. Aut in palma ſtrauiſti tibi, vel in lauro deniq; ſedem fixiſti. En me è liliis vnum. Paſcere dilecte mi, paſcere. Nam quid peregrina quæris lilia domeſticis diues. Domeſtica mea ſunt. Non tibi ſacraui illa ſanctiorib. votis? Quòd ſi inter palmas tentoria fixiſti; en tibi palmetum nouum, quale vere nouo, cor meum. Hic tibi inter pacis & victoriæ ſymbola humilē ſtraui culcitram; ſed caſtam, electam, puram, ipſoq; nitore ſuo ad dulcem, & non medicatum prouocātem ſomnum, ad amicam curisque & ſuſpiriis exutam quietem prolectantem.

Sin inter æternas laurus locum dele-
geris, habes me ex his vnam, quæ
nec imbres, nec grandinem, nec me-
tuam fulmina, tuitione tua contra
quæcunque aduerſantia munita, pe-
renniq́; virore aridam duramq́; hie-
mem inimicæ manus vincens.

An in niuibus & glacie commora-
tio tua? ſi primum, conuoluo me ni-
uibus, vt amoris tui calorib. reſoluar
tecum, fiatq́; ex vtroq; fons irriguus
vnus, ſcaturiens ſaliensq́ue in vitam
æternam *fons hortorũ, puteus aquarum* Can. 4.
viuentium; vt clamem cum ſpõſa, *Sur-
ge Aquilo, & veni Auſter, perfla hortum
meũ, & fluant aromata eius.* & fons hic
meus paruulus, oculis tanquam nu-
bibus & niuib. natus, creſcat *in fluuiũ* Eſther.
maximum, & in aquas plurimas redun- 11.
det. Tu n. ſolus es amor meus, qui nõ
niues tantùm amantium oculorum,
ſed & cordiũ conuertis *petrã in ſtagna* Pſ. 113.
aquarum, & animorũ *rupem in fontes a-
quarũ*. non audiã querelas voces tuas,

Digitized by Google

Ier.2. *me dereliquerunt fontem aquæ viuæ & fo-*
derũt ſibi ciſternas, ciſternas diſſipatas, quæ
continere non valent aquas. Sed ex illorũ
numero cõſurgam, qui promiſſorio
verbo tuo diuites, exultant locupletē
Ioh.4. ſponſione tua, *qui autē biberit ex aqua,*
quam ego dabo ei, non ſitiet in æternũ, ſed
aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ
ſalientis in vitam æternam. Illis ſociatus
ad quos fortunata hæc erunt verba:
Apoc. *Deducet eos ad vitæ fontes aquarum, & ab-*
7. *ſterget Deus omnem lachrymam ab oculis*
eorum. Si verò glacie cingeris, totoq́;
glaciali aut Norico ambiris Oceano
ego me illi immergam totum. Quid
enim illius verear aut exhorreſcam
frigus, aut pertimeſcam glaciales flu-
ctus, concretosq́ue fluctibus fluctus,
tanquam montes mõtibus ſuperpo-
ſitos, cùm tu in illis domicilium fir-
maueris ignis meus, immortali dieb.
ac noctibus amoris ardens flamma?
quo vno liqueſcant cæli ære fuſi, o-
mnisq́ue chalybs fluat cera. ô colli-
queſcam

queſcam & defluam totus, vt permi-ſtus tibi, vnũ tecum ſtatuam flumen, congelaſcam tecum totus, vt vna e-naſcatur glacies ignib. tuis fœta gra-uidaq́ue, flammisq́; tuis fota, vt non vltrà duo, ſed ſimus vnum. Nolo no-men nouæ coëlementatæ huic rei de meo dare. tu huic flumini & Oceano nomen indes, & nomē vnum; vt ſub nomine hoc vno cæleſti, res lateat v-na, res diuina, & vna tantùm.

Quid ſi inter leones nouus decũ-bas Daniel? blandæ iubæ, molle ſtra-tum, ſuaues linguæ, enubilate quid-quid hic macularum, vt placeam di-lecto. Quid ſi inter tigridis catulos à partu recentes habitatio tua? quid ti-grium aut leonum verear rugitus & rabiem, nec ſine dente & ſanguine minas, ſi tu ibi es amor meus? etiam in ſtruthionum procumbam cubi-libus, inter crocodilos & baſiliſcos, omnisq́; generis gentiumq́; ſerpen-tes. Nam quid mihi noceant toxica,

cùm habeam te omni toxico theaticam potẽtiorem, omni veneno mithridaticum validius. Nulla venena ſunt vbi tu es amor meus. Imò venena omnia antidota & medicabula pharmaca ſunt, adeoq; mella & vina ſunt, vbi tu es amor meus. Propina æternùm hoc mihi venenum vinum factum, bibamq́; æternùm hęc toxica mella nata, vt æternùm poter his delitiis amoris manibus temperatis.

Verùm ſi in elephante te abdideris dilecte mi, quid rei mihi aut ſpei reliquum eſt? ludus mihi hæc beſtia eſt, & catulus dominã ſuam ſuauiãs, ſi tu in illa te abdideris aut pro domo belluã delegeris. Sed & Eleazar ego, vt ſecem domicilium hoc medium, in quo tota ſepeliar anima. felix monumentum, ſi tu in eo mecum habitas amor meus. Nulla n. mihi iam hic beſt a, cælum eſt. Vt neq; olim Ionæ, cũ in piſcis aluo volueretur, mœror aut indignatio, aut belluinũ monu-

mentum

mentum fuit; alioqui triduum non minùs q̃ in receſſu reconditæ alicuius ſepulturæ, illo concoquendo inter ceti viſcera ſuffeciſſet: ſed diuinæ poteſtatis domicilium quoddã fuit. Eueniat hoc mihi certiore tecũ ſociatione, amor meus. non queror de loco, cælum mihi locus omnis eſt, ẽt in cuiuſcunq; belluæ inteſtinali volutabro, ẽt in immortali inferorum flamma, ſi æternùm in illis amico nexu coniungar tibi, nullo æuo ſeparãdus. Ita voueo. Audi qui potes, quæ tuorum ſoles vota, amor meus, Deus meus & omnia.

CAP. VI.

Indagatio aberrantis animæ.

FATIGOR, ô quando te videbo amor meus? quando optatis fruar amplexibus? quando infigam caſti amoris oſcula? ô amor! ô baſia! ô quãdo? laſſor. nec inuenio quẽ amat anima mea. circuiui plateas, obiui fora, prata vicina & remota, innataui fluminibus, enauigaui maria, luſtraui

opaca nemorum, ardua montium, plana vallium, & nuſqũam Amor.
Can.8. Quouſq; aſſimilaris *capreæ hinnuloq; ceruorum, ſuper montes aromatum*, & fatigas amantem amor meus? & ne elabereris aut improuidum falleres, negaui ſomnum oculis, omni iam oculatior Argo; & nuſquã amor. ſcrutatus ſum theſauros terræ, an fors in abdito opulentiarum latitaret amor meus. euerti ciſtas nummulariorum, ſcrinia diuitum, auarorum clauſtra, orbis mercimonia; & nuſquã amor. Ingreſſus Principum aulas, vidi atria aulęis grauida, laquearia auro cęlata, gemmis variegata, & nuſquã amor.

Vbi es amor meus? quouſq; fatigas amantem? quæſiui in omni hominum genere: an fors te in medio magnorum conſiliorum, eruditorũ librorum, inter ſublimia ingenia, & ſolo cælo minora, inter amœniores muſas, inter literatos parietes abdidiſſes amor meus; & nuſquam amor.

An

An te in pharetra recluſiſſes & armamentario, inter arma & exercitus, inter validiſſima orbis propugnacula, inter victorias & ouationes, inter ꝓuinciarum & regnorum triumphos; & nuſquam amor. Obiui cum negotiatoribus vaſtiſſima maria, terrarum vltima; & nuſquam amor. Fatigor, & laſſi ſubſidunt artus. Sed & cælum, & aëra, remota propinquaq́; nemora & rupes, prima extremaq́; ſiderib. loca, fontium receſſus, fugitiuasq́ue fluminum lymphas, prodigioſosque marium receſſus, prærupta denique planaq́; omnia, impleui clamoribus, nec quidquã retuli præter exſangue guttur, emortuum pectus, exſuccida labra. Quouſq; ludis amãtem amor? emorior. nam quis locus reliquus? in altiſſimo maris habitas? ego adnatabo, & cum Paulo tuo plenꝰ enatabo flumine. An in ceto tentoria tua? fugio Niniuen, vela mihi in Tharſis, vt cum Iona eadem excipiar aluo. Cin-

geris inimico agmine? perfringam etiam inermis armatas acies. Nulla namq; caſtra, ferrum nullum amãti imperuia. Hæres in Pilati aut Annæ domo, oneratus catenis, conſtrictus compedibus? adſum amor meus. Nã quid mihi Phariſæorũ odia, Romanorum faſces, Herodis riſus? nihil inuium amanti. Minantur flagra, coronam, crucem? ô quando hæc tecum amor meus? imò, quando pro te amor meus? quando ludemus Phariſæorum oculos, Romanorũ manus, vt ego in columna ſim pro te, ſub corona pro te, in cruce pro te? quando manib. pedibusq́; ſed & latere tranſfixus clauis tuis, lancea tua? Felicem animam vicaria demutatione nobilem! ô quando! non admittis vicariũ amantem in flagris, corona, cruce? tormentũ tormento accumulas, augesq́; pœnam. Leuior n. mihi pœna in me, quàm in te amor meus. Nam cùm te ardẽtiùs amem me, acerbiora

Digitized by Google

ra mihi ſunt tua, flagris meis. Imò, cũ nolim ego eſſe Ego, ſed Tu; quidq̃d Tu pateris, patior ego: & iam duo patimur, Tu & ego. quid ſæuis in vtrũque? ego ſi patior, patior vnus. Tu ſi pateris, patiuntur duo. cur duo. ſi vnus explere poteſt? niſi fortè & Tu pateris in me. ô fiat! nam ſi me patiente Tu pateris, non iam duo, ſed vnus ſumus. nec iam ampliùs Ego, ſed Tu, & tu ſolus. ita fiat amor meus.

Verùm non ſemper flagra, nõ ſemper crux & ſpinæ. Vbi ergo nunc es amor meus? execraris theſauros, & diuitum rides gazas, voluptates faſtidis & dignitates, abominatio enim hæc apud te. Vbi ergo, vbi es Amor meus? an inter paruulos & ſtulta mũdi? contemptibilia enim elegiſti, & cũ paruulis ſermocinatio tua. Sed & delitiæ tuæ cum illis. Aduolo ad paruulos. At ecce iacent oẽs transfixi telis, & nuſquam Tu. Nihil hic namq; ꝑter tela video. An fors Tu latitas in

Digitized by Google

hac cuſpide? fruſtra conor euellere, vt videam an in illa acie te reperiam amor meus. Quid agam? nullæ vltrà ſagittæ pluẽt cælo? an exhauſtæ pharetræ tuæ omnes? ecce nubes. redeũt fulmina & immiſta fulminib. tela. Et iam ſenſi ferrum. Quid euolas, & extremam feris cutẽ, nec vltrà? iterum dolor. Sed & iterum nimbi, iterum inter fulmina tela. Et iam ſeriò telũ, & ſaucius illo. Sed repercuſſum à coſtis. Infortunatę coſtę quæ excluſiſtis amicum cordi telum. ego præſciſſem & non excoſtaſſem pectus, ne iaculo non eſſet locus? & iam locus eſt, feri amor meus. Nam ſi in hac cuſpide, nec alibi es, nolo aliud pręter hoc telum. Quòd ſi nuſquam cadit, niſi inter paruulos, en me in cunis & faſciis infantem. Feri amor meus. Nullæ in infante coſtæ quæ reſiſtant cuſpidi, nulla durities quæ excludat ferrum.

CAP. VII.

Venatio amantis animæ.

VBI es amor meus, vbi es? vbicunque enim es, meus es. non in pãnis, in virgineo lacte & vbere, in vinculis & flagris, in cruce & clauis, in lancea & ſepulcro te mihi dediſti? an reuocas donationem? ſemel te dediſti, ſemel translata poſſeſſio eſt: teſtes habeo cælum & terram donationis tuę. Quid? quòd teſtis mihi mater, & cæleſtis Pater? meus es. Quis me deturbet à poſſeſſione ſemel data, tot teſtibus firmata? ante donationem tuus eras, meus non eras; donatione facta, tuus non es, meus es. Dabis cõpenſationem? nolo illam. Nolo vendere vineam meam, nolo vendere. Quam quicumq; mihi ademerit, Iezabel mihi eſt, timeat canes. Procul hæc infauſta nomina ab amoris domo. Et tamen fugis. Quouſq; tandẽ? permitte te capi, aut tu me cape. beatus

tus ſi cepero, beatus ſi me ceperis. iniicies vincula? innectes compedes? fac quod minaris, & captus es ô Amor meus, tuis ipſis conſtrictus compedibus.

At tu etiamnum fugis. Inſequor fugientem. vbi es? quid ſilentio & fuga amantē perimis? ſi in ſiluis & ſpeluncis latitas, ego te indagine capiā. Si in mari es, ego retia tendam. Si in fluminibus, ego hamo inſidiabor. ſin pergis tranſilire de loco in locum, de aquis in arida, de ſiluis & montibus in valles & plana; ego terram totam, maria omnia vno circumdabo reti. Non eff igies amor meus. Aut quò effugies? in infernum? etiam infernū penetrabo. Quid mihi oberūt flammæ, qui maiore ardeo flamma? quid mihi noceat frig⁹, cùm ardeam igne, quem nullum extinguat frigus? quid minaris tormenta? maiora me tenēt. Quid aſpectum dæmonum? cæcus ſum: nihil video præter te vnū. Non effu-

effugies. Etiam in inferno explicabo retia. Quòd ſi te hic cepero, nullum vltrà locum quæro. Ignis, flam̃æ, frigus, tormenta, dæmones cælũ mihi ſunt; ſi ibi te fruar amor meus. Quòd ſi ex inferno te prceripueris, antequã illud circumduxero reti, ſequar. Captus es. nam quò effugies? in terram? tota meis tenetur retib. In aëra? nunquam elaberis. ſi fueris ardea, ego falco ero. ſi te abdideris in concha, ego aquila ero. Sin ad minores te receperis aues, en retia. me9 eris. ſecabis aëra? ſequar ſecantem. tranſuolabis nubes? ſequar tranſuolantem. tranſcendes forſan cælum? ſequar tranſcendentem. meus es. nam quò iã fugies? extra cælum? extra cælum nihil eſt: effugii locus nullus eſt. Quòd ſi tamen pergis ad immane illud vacuũ; non ſequar. Nam quis me ibi locus, vbi locus nullus eſt? & tamẽ, ſi tu ibi es, locus aliquis eſt. Aut ſit non alius, quàm tu ipſe, in teipſum inuolabo.

Quòd

Quòd ſi negat inexorabile vacuum, dabo me lachrymis, ſolabor fletibus, nec finem faciam, donec ꝓfundam flumina. non & maria? in quibus natet hæc amans anima, donec & ipſa ſoluatur in lacrymas, in noua maria, quæ coniuncta aquis quæ ſupra cælũ ſunt, fugitiuo fruãtur amore ſuo, ſupra cælos latitante. Felices aquæ, ſi in iis mergatur amor meꝰ; grataq́; naufragia in hoc amoris mari magno. ſin enataueris, ſequar natantem. nec inſequi deſinã, donec irretitũ te meis videam caſſibꝰ, ſatierq́; tot votis deſideratis amplexib. tuis, amor meus.

Mittes fors ad ſanctos? nihil mihi cum ſanctis, te volo. Mittes ad Angelos? quò mihi miniſtri ſpiritus? Dominum volo. Mittes ad Doctores? neſcit amor litteras. Nõ ſunt hæ plagæ quibus caperis. Nam vt habeam omnem eruditionem, quò mihi, ſi te carcã? doctus ille, & ille ſolus eſt, qui te implagatum tenet. reliqua omnis

doctrina

doctrina inſcitia eſt, doctrina nõ eſt. Mittes ad Patriarchas? non amo hæc magna nomina. Et quò mihi holocauſta, oues & boues, quò altaria & menſarum nidor? tu ſolus odorem exples. Mittes ad Martyres? nullus mihi ſanguis ſine te, nulla vulnera niſi à tua cuſpide. Illa ſi dederis, amo martyres; illa ſi negaueris, odi martyres. Mittes ad virgines? nõ amo caſta littora, niſi naui vectus tua. mittes ad Apoſtolos? non ſatior denunciatoribus, tu ſolus explere hãc famem potes: reliqua mihi omnis ſponſio ieiuna eſt, & faſtidiẽdis ſtomachi nauſea. Mittes ad matrem? nõ abnuo. Meus n. es, ſi mater hæc mea eſt. Neq; abeſſe ab hac matre diutiꝰ potes. & ne abſis, ego cauero. inuolabo in vbera. qd ni iã poſſum in materna hæc vbera? puer ego ſum, & adhuc amoris infans; quid verear caſti amoris vbera? aut quid hæc fugiãt infantilia labra? Quid facies; vbera hæc mea ſunt, cõmenda-

mendatione tua, dono tuo. Quòd ſi moram traxeris, occupabo vtraque. Quid facies vberibus exul? accurres? captus es. & iam poſſideo hęc vbera. excludes? mea ſunt. quid me conaris deiicere poſſeſſione mea? antè liberũ erat non dare. nunc cùm dederis, q̃d retractas? hæc violentia nõ eſt? quòd ſi pergis, tẽdam in ipſis retia vberib⁹: vnoq; reti te, Matrem, meq; claudã, ęterno beatus carcere: nec dimittam te tenentem vbera Matris. Captus es amor meus. An intra ipſa te condes vbera? captus es. Cum ipſo Matris te exſugam lacte. quid facies vbi exſuxero? meus es. Nec effugii iam locus vllus. meus es. nec deſero hæc vbera, donec cũ hoc virgineo Matris lacte, te totum ſuxero, vt nullus mihi iam cibus ſit extra te, te paſcar vno, te nutriar, te lacter, donec totus tranſmutatus fuero in te, nihilq́ue reliqui ſit veteris mei: vt non iam ego hic viuã, ſed tu? neq; ego iam ampliùs ego, ſed

tu ſis

tu ſis totus. ô quando! quid tam diu fruſtraris amantem? ô venias! nolo lactari diutiùs ſine te. Tu mihi vber ſuper omnia vbera lactea, tu mihi lac ſitienti & areſcentibus faucibus, lac nouum. O ſitis! ô potus! frequens me exanimet hæc ſitis, vt redanimet hic potus ſæpiùs, imò æternùm exanimet, vt redanimet æternùm hic potus.

Cap. VIII.

Votum animæ amore ſauciæ.

QVid times anima? vulnera? Amoris ſunt. & quid metuis vulnera, quæ amare debes mortem, ſed ab amoris ferro? quando ô amor cõfodies hanc animam? tota vulneri tuo patet. Quid trepidas? ſeca & fode. Minaris? ignauæ minæ ſunt, quas non ſequitur ſanguis. Ergo ſeca. O quando! Langueo & languore ſolo vis me cadere? puellare mortis gen⁹.

vir

vir ſum, vulnere tuo cadam. Quamdiu orabo pro hoc vulnere? nolo inuulneratus viuere, nolo ex hac lucta integro abire corpore. Aut vis me mori ſine vulnere? dura conditio! & tamen morior, ſi non vulneras; viuo, ſi vulneras. Quis credat? eſt quod dico. In vulnere hoc vita mihi; ſine illo mors mihi eſt.

Quid manum retrahis amor? quãdiu ſuſpenſum, & inter ignauas minas hæret ferrum? paratum, ſed & diſcinctũ pectus offero. repete vulnera; Neque n. vno ſatiari poſſum. Ingens namq; pectus fero, nõ cadit vno vulnere; repetenda ſunt. Vt fiat vulnus vnum, pectus totum. ô fiat! & experire, tune feriendo, an ego ferendo, laſſer. Quid ſi laſſer? ne miſereare. Feri. Solum hic miſericordiæ genus eſt, ferire; ſolum crudelitatis genus eſt, parcere. Ne parce. numquam amor parcit. Sin parcit, nõ iam amor eſt; quantumq; parcit, tantum ab amore

more recedit. Gaudet n. amor vulneribus, vulnerib. paſcitur, lactatur vulneribus, creſcitq́; nouis, interit ocio. Non mihi eueniat hæc timidæ & ignauæ ceſſatio dexteræ.

Quid inclamas pacem, & retrahis ferrum? odi pacem. Bella volo, & amoris bella, in quib. vulnera condũtur vulneribus; in quibus ni vulneri vulnus ſuperaddas, perit qui patitur. Nolo hanc pacem ingloriæ mortis prænunciam. Vulnera volo æternæ vitæ ſymbolum. Tantùm perenna hæc amor vulnera, vt æternùm viuam tibi. Et confige me vno tecum ferro, vt confixus tibi, æternùm non mihi, ſed viuam tibi, immoriar tibi. Ita voueo. Audi votum amor meus, vita mea, ſpes mea.

Si gloriam & cælorum opes, ſi in æternis gaudiis iungi peterem tibi amor meus, eratne cauſa, cur aut tu negares, aut ego deſperarem poſt tot amoris pro me vincula, verbera; ſudorum,

dorum, lachrymarum, ſanguinum balnea & flumina? poſt tot vulnera purpureo lacte diſtēta? poſt tot prouocationes & ſponſiones vberiore etiam largitione locupletatas, poſt
Matt. 11. prodigum inuitatum? *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos.* poſt languentis ab amore
Iſa. 5. exprobratoria verba? *Quid eſt quod debui vltrà facere vineæ meæ, & non feci ei?* poſt reſeratam in plenum pectoralem faſciam, vberaque retecta.
Iſa 49. *Numquid obliuiſci poteſt mulier infantem, ſuum, vt non miſereatur filii vteri ſui? & ſi illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiſcar tui.* Poſt illud ab effuſo amore lugen-
Matt. 23. tis, *Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos ſuos ſub alas, & noluiſti?* Poteramne à tam profuſo muneratore non ſperare ſumma? nunc cùm nihil præter vulnera petam, non durum eſt vulnera negari? oſcula ſi peterem, negaret amor? vulnera peto, ſed ab amo-

ris ferro & iaculis, quibus confixus anhelũ pectus vulnere tuo ſau.ium traham tibi amor meus.& ab ingenti non inglorio vulnere tuo.amicam hanc animam deuomam in ſinum tuum. Tuq́; illam, vltimaq́; mei tot votis deſideratis manibus liga tuis. Tua claudantur dextera amica hæc lumina, cuſpide tua fatiſcentia. Tuis componatur manibus hic vultus, oraq́; extremum ſpi itum in patulum latus tuum diffundentia. Concede hoc amor meus, vt viuam iam non ego, viuam tuus, tibiq́; meliore iam vita vulnere tuo æternùm donatus.

CAPVT IX.

Suſpiria animæ amore languidæ.

VBI ſum? & tu vbi es amor meus? Langueo, vbi eſt lãguoris vnica medela mei? Langueo. Quid mihi cũ aceto, aqua, vino? non reuocatur

anima

anima liquoribus, niſi teipſum felici metamorphoſi vertas in acetum, aquam, vinum. Quid mihi cum frictionibus manuum & frontis? *niſi* tuis manibus fiat hæc frictio, nulla proderit frictio. Quò mihi reſeratio faſciæ pectoralis, niſi tu amor meus inuoles in hoc pectus? Lãgueo. Quid arteriam tentas, aut obſeruas animã lento grauem ſuſpirio? tuo ſolius felici pulſu, animatione tua redit hæc anima. Langueo, & iam frigus obſcedit artus. Quid admoues ignem? nullus ignis frigus hoc pellet, niſi ignis tuus, quo incaleſco ſolo. Langueo, vbi es qui ſolus leuare languorem potes? inimica languẽti mora. Morior, & tu moraris? permitte ſaltem vt in ſinu moriar tuo, vt inter amari vbera vltimam emittam animam. ô ſinus, ô vbera teſtes languentis animę. vos colo, vos veneror; accipite hanc animam, & recõdite exſpiratam in hoc amoris ſepulcro. An relinquitis inſepultam?

pultam? Durus amor, negabis terram mortuo? at mihi terra nulla eſt, præter vbera tua, pectus tuum. Huic terrę conde animam, & da hoc ſolamen mortuo, qui negaſti viuo.

Langueo, & iam vltimũ ſpiritum traho, & tu abes. Vbi ſunt miſerationes tuæ? nam quę hæc commiſeratio deſerere amãtem? ô veni. nam ſi morior te abſente, quid inſcribam monumento? hoc vnũ, ſine vulnere iaceo, Languor condidit, amor pemit. durum mortis genus. ô ſi generoſiùs, nec tam in gloria occumberem morte! vulnera ſaltem ſi oſtentarem aduerſo pectore ſi toto iugulo excepiſſem interritus tuum ferrũ: ſi ſanguinem hũc agnoſcerem in tuo balteo, caderem lætus nobili confoſſus dextera. Nunc langueo, & ſine vulnere morior. Ignauum mortis genus. Verũ vbi es, vt vel perimas, vel reficias? ô ſi veneris! ego te dimittã, aut elabi patiar? antè moriar. Verùm abeundum

dum tibi. duc me tecum, comitabor quocũq; terrarum, per dura & mollia, per aſpera & lenia; per prærupta & plana. An refugis hoc onus? nullum pondus amãti eſt, nec grauatur amãs amante: ideoq; leue onus amans eſt. imò nullũ onus amãs eſt; alas habet, & pluma leuior amans omnis eſt. ſit rupes, ſi amat, quauis feſtuca leuior eſt. ſit mons, ſi amat, quouis puluere leuior eſt. ſit immane plumbi ferriq́; pondus, ſi amat, quauis penna leuior eſt. Largire ô amor amorẽ hunc mihi: quo fultus, quidquid hic magnũ & arduum, diſcutiam vt pilam, diſflem vt feſtucam vẽto raptam, vt celocem tempeſtatibus actam; omnibus minis, tormentis, fortunæ pollicitationibus, opum, honorum, gaudiorumq́; oſtentatione, ſponſioneq́; maior. Nam quid poteſt eſſe graue amanti? nimbi, grandines, tonitrua, fulmina, terræmotus, tempeſtates quocunq; vento natæ, arma, hoſtiles

acies, & quidquid terrorum profudit orbis, cæli, inferiq́;: plumea ſunt, & arundine mapalia ruſtica manu texta, cùm in amantem inciderint. Nihil hic Herculeæ manus quacũq; claua aut cæſtu armatæ, nihil prodigioſum gigantum robur, cùm in amantem incurrerit. Goliades omnes cadent hac amoris funda, hoc ſilice ab amoris torrentibus nato. Imple ô amor amore hoc tuo pectus. Nã qd metuam lorica hac indutus, clypeo tectus, armis cinctus, propugnaculo vallatus? nõ ſi quidquid vſquam extra te validum fuit eritq́;. Annue ô amor æternùm meus, vt & ego æternùm ſim tuus, donatione, vendicatione, amore tuus, æternùm tuus.

CAP. X.

Eructatio animæ amore ebriæ.

CAlix tuus *inebrians quàm præclarus eſt* amor me⁹! dulcis ſuper mel & fauum. Dulce vinum! dulces epulæ! Pſ. 22.

 animæ

animæ delitium meæ! quid Tãtalico amantem fraudas hiatu? quid oſtentas, nec ſatias? & q̃ gloria eſt fallere amantem? ſitio. quouſq; nõ leuas miſeram ſitim? quouſque non recludis cellas promas? nouercalia clauſtra, q̃ tot clauib. recondũt amoris vinum! quis reſerabit? tu ſolus potes Amor meus, tu ſolus reſtinguere hãc ſitim. vereris fortè, ne, ſi reſeres clauſtra, totis faucib. hauriam nociturum vinum? nulla hic venena ſunt, nullus liquor noxius. ſed & quò plus hauſero, felicior ero. ẽt ebrietas hic amata. felix, ſi non dimittit amãtem ſobrium. apage hinc improba ſobrietas. malè ſit tibi cum iſta maturitate, cum iſta ſeculi prudentia. Quid mihi laudas temperantiam? ſacrilega mihi in hoc potu omnis moderatio eſt. odi hanc & te, procul ab amoris penu.

Cara tu tantùm ante oẽs ebrietas, ne deſere amantem. dulce amoris vinum, grata vaſa, amica penuaria tam

vinci

vinei nectaris recondi oria. An non vbera magis grata? verùm vaſa hęc & penuaria quid ſunt aliud, q̃ lactei vini vbera diſtenta, quæ æterno fluxu beant amantē? quid ſunt aliud quàm cellæ promæ ambroſii liquoris fęcũda ebrietate potatorem ſuum exhilarantes? dulce gaudium, dulce ebrii pectoris iubilum. Perennet tantùm hæc ebrietas, æterno damnata exilio infœcũda ſobrietate: inimica hæc amori eſt, inuidentia & odio grauida. procul ergo in vltimas terras, in Gelboë montes regio ſteriles maledicto procul ab arentib. amantis faucibus: interclùdit n. ſpiritũ ſi acceſſerit propiùs nouercali ſua & auara parcimonia. Nolo hanc amor meus, nolo. mors n. mihi in hac temperãtiæ olla, mors mihi eſt. vinum volo, & vinum tuum germinans virgines. Reliqua namq; mihi vina, toxica ſunt, nõ vina. tua volo. nec alia. illa q̃ propinaſti inſipientibus, cùm exclamares in in-

ſipientia tua, cùm tamquam potens
crapulatꝰ à vino eructares ebria hæc
verba ſapientiæ muſto plena. *Inſipi-
entibus* locutus ſum, venite, comedite
panem meum, & bibite vinũ quod
miſcui vobis. ecce me: negas prudé-
tibus panem, negas vinum tuum? ha-
bes hic ex inſipientibus vnum. quid
retrahis pocillarem manum? ego ille
ſum inſipientiũ inſipientiſſimus. cui
ex voto meo nec mica inhæret ſalis.
aut ſi quid inhæreat prudentiæ ſecu-
li, deteſtor hoc momento, & renun-
cio; ſed & abdico me terra cæloq; te-
ſtibus, exuoq; omni hac poſſeſſione
improbæ ſapientiæ.

Quid ergo reliquũ, niſi vt paſcar
pane tuo, inebrier vino tuo: ſed vino
ꝙ manibus tuis miſcuiſti amor meꝰ.
longè ab hac miſtione prudẽtiæ ma-
nus. odi enim miſtionem, ſeculi ſa-
pientia temperatam; amo inſipien-
tię miſtionem, ſtultitia ſeculi tempe-
ratam. hanc mihi largire amor meꝰ,

vt nihil mihi iam ſapiat extra inſipientiæ tuæ vinum; nihil ambiam, ſed & nihil deructem, nihil deuomam aliud. Rideant ſeculi prudentes. ſatis mihi numerari inter inſipiētes tuos, quibus panem dediſti, miſcuiſti vina. beata miſtio. beatior potatio. beatiſſima ebrietas inſipientiæ huius muſto grauida. Perennet hæc mihi miſtio in æterna potatione, vt dies iam nulla, nox nulla vacua ſit ab hac miſtione, potatione, ſemperq́; inebrier hoc vino manib. tuis temperato. Nam, ſi rectè memini, tu in hoc vino natas amor meus. felix anima q̃ potas hoc vino! ſed vbi ludis in hoc vino amor meꝰ in ſum̃o, medio, an in infimo poculi? ſcio q̃d faciā, ne effugias hæc bibula amātis labra, exhauriā funditus totū. ac nec guttā tranſibo imbibitā, ne fors fallas amantem. miſce amor, miſce, & ęternū miſce vt reddā ex aduerſo voces, bibo amor, bibo & æternùm bibo. in inſipientia

dico, miſce inſipientiæ manib. vt bibam inſipientib. labris; ſed ſeculo inſipientibus, ſapientibus tibi. Annue hoc amor, & æternùm miſce, vt æternùm bibam, inebrier æternùm hoc ſecularis inſipiẽtiæ vino, cęleſtis prudentiæ vino, vino tuo amor meus. Nam quò hæ voces tuæ, comedite amici & bibite, & inebriamini cariſſimi, ſi vinum negas? ſin ex vero ꝓuocas. ecce ego dilecte votorum meorum, ecce ego; da mihi poculũ ex vino condito, & muſtũ malorum granatorum tuorum. da mihi fauũ cum melle tuo, vt bibã vinum cum lacte, myrrhatum vinum, quod miſcuiſti cum aromatibus tuis: nam & manus tuæ diſtillauerunt myrrham, & digiti tui pleni myrrha ꝓbatiſſima. da mihi hoc vinum amor meus, vt inebrier ab eo, & replear vt phiala vino diſtẽta. ſed replear ab vberibus tuis. ab his enim inebriari volo, & in iis delectari iugiter: tu hoc potes, & potes ſolus amor.

amor meus; & inebriare me ab vbertate vberum tuorum; & torrente voluptatis tuę potare ſitientem hanc animam. Largire hoc amor meus, & largire æternùm.

CAP. XI.

Ablactatio amantis animæ.

QVIS mea abſynthio liniuit vbera ne æternùm lacter? inimica manus? nihil agis. fortiùs etiam imprimã hæc labra. an terrere putas? ne felle quidem, non pugnis, fuſtibus, ſanguine. apage Medæa manus. non ſunt hi nutritii digiti, ſunt perimentes. & tamen quò amarum hoc lenimen? mea ſunt hęc vbera, mea ſunt. q̃ manus æmula hoſtili tinxit liquore? nequidquã terres quiſquis es. Amor tinxit? nunquam amor felleus eſt, ſi amor eſt: aut ſi eſt, amor non eſt. melleus n. amor meus eſt, vineus eſt, lacteus eſt. Sed creſcit ętas, eunt anni, q. ablactationẽ ſuadent. cùm eſſes paruulus, dabantur vbera. nunc vir es. turpe virum ludere in vberib⁹. puer

ego ſum, & è cunis infans. Quamdiu cunæ, tamdiu vbera. Quid? quod & extra cunas vbera? quid? an ſemper puer? ſemper. nolo vir eſſe, ne exulē ab vberib. ô ſim æternùm infans, æternùm excipiar amoris mei genibꝰ, æternùm lacter amoris vbere; æternùm pendeam ab amoris collo, dulce pignus. æternũ infigam baſia, nec diuellar ab his genis. totus pulcher es amor meus, totus roſeus, melleus, vineus, lacteus, pulcher totus, & macula non eſt in te. Quis ergo me ſeparet à te? occidi poſſum, diſiungi nō poſſum. ſed etſi occideris quiſquis es qui hîc aduerſum loqueris, fortius etiam poſt mortem amabo, ſed & lactabor validiùs. etiamne mortuus? mortuꝰ. & quidem tenaciùs ac perenniùs. verùm quando tandem in virum? iam dixi, odi viros. Quid mihi cum virili toga? puer ſum aut quò mihi virilis purpura? faſcias amo. Sed quādo viri mores? fabulæ. Niſi efficiamini ſicut

paruuli

Digitized by Google

paruuli. ex his paruulis eſſe volo, ne excludar ab amoris ſinu, amoris vberib. & qd vis? non cælũ lacteum eſt? imo nõ totum, quantũ eſt, vber vnũ eſt, & amoris vber? at quouſq; pueri mores? iã dixi, nolo viri. nam qd mi-li cũ prudentia ſeculi? inimica amori eſt. nolo hanc prudentiã. ſtulta elegit amor meus: hanc ſtultitiam, extremamq́; fatuitatẽ amplectar vt pediſſeq̃ Domini mei, ſponſi mei, amoris mei. null⁹ ergo mihi moleſtus ſit hoſtili ablactatione. æternũ iuuat vberare. Non pudet mamarum? pudeat viros. puer ego ſum. neſcit infans erubeſcere. Sanè nuſquam, nunquam minus q̃ in vbere. & quis vſpiã puer erubuit vbera, vitę ſuę pignora? ergò cum puer ego ſum, & infans totus, nemo accuſet vbera, nemo diuertat. mea hæc ſunt, quãdiu puer ſum, plena diuite ſucco. at ſẽper puer ego ſũ. ſemper ergo hęc vbera diſtenta lacte nouo, ꝙ non æſtate, non frigore deficit. Sed paulo modò ceſſa ab his vbe-

ribus. nihil agis mal. ſuada nutri
ſcopulus hic eſt multis infamis nau
fragiis. quicunq; deſerit, perit.

Nam quid dabis infanti, ſi ſubtra
his vbera? ſolidiorē cibum? infans eſ
cui necdum denteſcunt gingiuæ. da
bis vbera, ſed extranea? non agnoſc
hæc infans, & refugit aliena. dabis la
cte plena inimico, viperino lacte, lu
pino lacte? quis hoc infantem mate
nutriat, & amoris infantem? venit
hæc conſilia ab æmulis Parad. ſi vbe
ribus, à noxiæ arboris incentore; qu
inſidiatur paruulis, ſi quem fortè in
uenerit longiùs ab vberib. aberran
tem. ne credite, ne fidite, dum blan
ditur, venenat; dum ludit, naufragi
proxim⁹ es. fuge hanc malatiā. tran
quillitas hæc via ad interitum eſt. n
intus decumani latēt fluctus, vētiq
& ſæua murmura, Æolúsq; totus in
cubuit in latus. Fuge hunc iacētis e
lementi riſum, in altiſſima ſerenitat
merget. venatur hoſtis, fallitq; fruſti
& pomis. fugite paruuli hanc tene
rion

rioris animæ decipulam. Cauete ne improuidos abducat ab amoris vberibus. Mors eſt extra hæc vbera, & mors æterna. Quid inuides vberibus inimica manus, & retrahere crudelis niteris ab vbere infantem? mater hic eſt, protuberãt vbera, & infans ego. quid interiacis barbaram manum, & perimẽtia miſces fella, omni aconito & toxico nocentiora? vita in his vberibus mea eſt, & in his ſolis patere me hanc in his errantem quærere. quòd ſi negas vbera ſitienti, permitte tamẽ ieiuno hoc ore animam inter amati vbera deuomere, vt inter hæc domicilium ſibi ſtatuat tenero ſatianda ludo; donec per amicos lacteosq; vberum ſyphones, aut felicia illorum ſudatoria nectareo rore plena, admittatur, non ad atria modò, ſed ad intima magnæ domus, ad amica ſcrinia opum cæleſtiũ reconditoria, quò dilecti concorporata cordi, ſummique Solis illius lumine illuſtrata, vitaque iam non ſua, ſed illius ſpirans, æter-

nàm fortunatiſſimis fruatur vberib⁹ indiuiduo firmata nexu. dulce matri pondus, ab vberib. infans. grata collo ſarcina ludentis inter oſcula. nihil matri durum: nõ ſine ſomno noctes, vigilesq́; dies. non inter capillos, & in materno vertice inerrantes manus. amicus error matri. nõ conculcatus ſinus vteruſq; pedib. grata conculcatio matri. neq; n. laſſatur amor, non ſẽtit tot optata votis, tot diurnis nocturnisq́; ſperata ſuſpiriis. parata pẽdent vbera materna diſtenta ſucco, ad ſolem & lampada porrigenda, nõ amico magis hauſtu, quã largo benignoq́; fluxu. fruar tantũ ęternum his vberib. vt ſemper ibi mater, ſemper hic ſit infans. ſemper ibi vbera cęleſti rore grauida; ſemper hic ſugens fortunata prærogatiua vberibus inhærens. fluite mea vbera æternũ, vt *lacter* æternum. exſilite generoſo ſaltu lactei mei fontes æternum, vt bibam æternum. currite mea flumina æternum,

nam, vt proluar æternum. Exſurgite meæ mariæ æternum, vt felix narator lacteis hiſce fluctibus immergar æternum; donec hoc rore, fonte, flumine, Oceano permiſtus, colliqueſcam totus, & in amati tranſeam vbera animamq́;, nulla iam parte meus.

CAP. XII.

Colloquium amantis animæ primum.

QVIS ego ſum, & quis tu es amor me? & vnde hoc mihi vt veniat Dominus meus ad me? an delitię tuę eſſe cum filiis hominum? ô dies! ęternum luceat hæc mea dies! ô nexus! ęternum ſtringe. ô baſia! æternum iucunda te. ô potus! æternum inebria. ô amor! æternum vulnera, excæca, poſſide. cara mihi ante omnia vulnera, optata cæcitas. & tu æternum flue ſanguis meus, æternum innecte vincula. Nolo ſine vulnere & vinculis viuere. Ite oculi. Nolo videre. Cæcus omnis Amor eſt. Beata cæci-

tas, felicia vulnera, fortunata vincula! rãtum ęternate. ô viuam! ſed in te amor meus. aut ſi in te non poſſum, moriar. dulcis amor; dulce refrigeriũ animæ; æternùm hoc me nectare foue. melleus amor; æternùm hoc me melle paſce. ſaccareus amor; æternũ hoc me ſaccaro conde. vineus amor; æternũ hoc me vino pota. Suauis amor; quidquid extra te eſt, fel merũ & indolata ſcabrities eſt. Nemo me tangat pręter te vnum; nemo iungatur, præter te vnum. ꝙ ſi me audis amor meus; diffluamus vterq;, exinde miſcebimur in vaſe puro tamquã vinum nouũ in vtres nouos. aut, ſi magis probes, faciamus ex anima & corpore hoc materiam vnam; quam tu amor meus informes tanquam anima, poſſideas tanquam anima; imperes tanquam anima; vt nihil iam ſapiat, agat, expetat hæc materia, niſi à te ſua anima. Quòd ſi non probas conſilium hoc meũ, largire mihi cor tuum, fruere meo; vt vbicunq; ego

fuero,

fuero, tu ſis; vbi tu fueris, ego reperiar. Sin tibi iniqua hæc videtur, & infra iuſtum pretium commutatio; cogita amorem nõ intueri pretium, nec æſtimare rem amatã à ſeipſo, ſed ab amore. Iucundus amor. æternùm diffluam tuo gaudio. tanquã muſica mihi es in conuiuio vini. O cantus animæ, mentis iubilatio, omniſq; voluntatis mellea modulatio, æterna mea muſica; mea iubilatio æterna.

Igneus amor. æternùm ardeam & colliqueſcam hoc igne. nolo refrigeria, nolo ventulũ, nolo flumina, fontes, maria, q̃ extinguant hũc ignem. ardere volo, & ardere æternùm. procul ſeculi flammæ, animarum peſtes. tu animæ ſolius flamma. amo te mea flamma. vterque tantum exuramur hac flamma, vt ſimus vnus cinis. quis diſiunget cineris huius arenas?

Fons dulcoris amor meus. In ore tãquam mel indulcaberis, nectareũ flumen, ambroſium mare. quid vltrà hic hæreo dubius? mergã me in hoc

mari,

mari, in hoc fonte & flumine, vt exſatier hoc potu totus. Nimis mihi minutum poculo bibere apage hanc ruſticam ciuilitatẽ. Nimis mihi philoſophicum manu bibere, odi Philoſophiam ſuperſtitionũ condimentariam. ore toto, plenoq; bibam corpore; vt non iam labris tantum, ſed omnibus bibam membris. Beata potatio! ęternum merge, & exple. Quid vereris ne tantò plus ſitiam, quantò plus hauſero? cõſilium in manu eſt. Da te mihi totum, nec vltrà ſitiam. Quia extra te nihil eſt quod ſitire poſſim. Ita fiat Amor meus. Æternum me te toto pota æternum ſatia.

O verè Sol magnus Amor meus. Quò mihi Luna, & ſidera hæc minora? quò faces? tenebræ mihi ſunt ad Solem meum. Illumina me Sol meus amoris tui radio. Nec hæc extima tantum; ſed intima irradiet lumen tuum, detenebret intus. Nam ſi vſquam tenebræ, hic ſunt. diſpelle has amor

amor meus, & denocta hanc animā. Odi n.noctem, & diē volo, ſed diem tuum. nam elemētarius hic dies, nox eſt, dies non eſt. à te namq; ſolo dies eſt. tu n. ſolus Sol magnus es. verùm quid faciam in hoc Sole? nix ero, liqueſcam totus. cera ero, diffluam totus. herba ero, amburar totus. aqua ero, & potentibus radiis attrahar totus, noua iam exhalatio, vapor nouus. Ita eueniat mihi. Sed ad ſe rapiat vaporem hunc omnem Sol meus, vt coniungar illi, & fiam portio aliqua magni corporis illius, parua licet, felix tamen magni Solis portio.

Et ſanè certum mihi nullum finem facere precibus, lachrymis, ſanguini, donec totus tranſmuter in te Amor meus. Ita auidus omnis amor eſt. nulla ſatiatur prærogatiua, nulla expletur muneratione. Niſi totum amorē poſſederit, poſſideaturq; ab illo totus, exulare ſe putat ab amoris domo. Tu ſcis amor meus, qui amoris

omnis

omnis incentor, adeoq; largitor es. ꝙ ſi importunior ego, & intempeſtiuꝰ interpellator moleſtior ſum, ignoſce te doctore importũitas hæc nata eſt. tu n. emedullata hęc ligna, has arẽtes arenas amoris tui rore reſperſiſti. atque hinc nati illi vapores ſolaribus tuis radiis educti. Tu inflã maſti hoc ferrũ depulſa natiua glacie & frigore ꝙ obſederat artus. quid miraris ſi ardeam? tu dormienti huic animæ & in ſopore ſuo emortuæ calcaria addidiſti. q̄d miraris currentẽ & trahentem anhelum pectus ſuſpiriis plenum? tu languentẽ & in ignauo quodam deliquio faſciſcentẽ abduxiſti à perituris erexiſti ad ſublimia, ad magnarũ cæleſtiumq́; rerum cogitationem, quid accuſas ſi non cõtentus mediocribꝰ, ſum̃a petam, nec exſatier niſi à manu tua? nõ extranea fugit infans vbera, & peregrinũ auerſatur ſinum? & nõ infans ego adeoq́; primarũ cunarum infans, & tu mater es, omniq́; tenerior.

rior matre? tu hoc mentis meæ ſaxũ, eremi huius petram, amoris tui virga percuſſam ꝓuocaſti in fontes aquarum & vis iam ſtare fluxũ, aut repere quaſi per ſudatorios ſyphones, aut decidere tanquã per lenta ſtillicidia? non poſſum non manib. tuis fluminatus aquã fundere cęlo reponendã donec in circũſtagnato altè circumſecus balneo natem cũ dilecto meo, lauerq́; purpureo illi⁹ aqueoq́; oculorum meorum rore. Ardeo. & ardoris tu cauſa, dilecte mi. tu flammas inieciſti, & flumine iam tuo tactus vror vndiq́;, cineriq́; ꝓximus nihil habeo p̃ter vota nullo reſtinguẽda flumine, nullo niſi Oceano amoris tui magno. Patere proinde amor meus æternũ me iungi tibi. quã amica miſcebim⁹ colloquia, dũ fluent viciſſim verba omni ſaccaro & nectare dulciora? dũ liqueſcet mens animusq́; ſole tuo; ſuccedentq́; ſacratis pedibus manibuſq́; tuis impreſſa baſia purpureo ſudore tuo lacrymiſq́; meis ſignata;

gnata; ſuccedét audaci conatu oſcu
la lateri tuo infigenda, imbre purpu
reo tuo oculorumq; meorum flum
ne madidata? dulcis ſermocinatio, &
qualem æternùm opté animæ mea
Concede hanc mihi amor meus, &
concede æternùm.

CAP. XIII.

Colloquium amantis animæ ſe-
cundum.

VEni dilecte mi, veni de Libano, & oſte
de mihi faciem tuam. Sonet vox tua
auribus meis. Vox n. tua dulcis, & facies t
decora nimis, oleum effuſum nomen tuu
Ideo adoleſcentulæ dilexerunt te. Ideo d
ſertis patrib. & matribus, opibuſq; deliciiſ
ſeculiq; honoribus cucurrerunt in odore
Can.1. vnguentorum tuorum *Botrus Cypri dilect*
meus de vineis primogenituræ meæ. Id
cellæ aſſimilaui te, dilecte mi, & torcularib
muſto plenis. Vbera tua fragantia vnguen
optimis; felix qui commorabitur in illis d
litiis affluens, innixus ſuper dilectum ſuu
Can.2. *Sicut malus inter ligna ſiluarum; ſic dilect*
meus inter filios. Quis colliget mihi poma
paſcar illis, & dicam dilecto, fauus diſtill
fructus tui ſuper mel & fauum. Surrex
circuiui ciuitatem, per vicos & plateas qu

ſiui quem diligit anima mea. Quæſiui & non inueni. Quæſiui nocte, & ecce caput meum rore plenum, & cincinni mei guttis noctiũ. Etiam madeo totus. Quis excutiet hunc rorem inimicum tibi, & irrorabit me nouo rore auroræ tuæ? quis diſpellet has tenebrarum guttas, & perpluet me guttis nouis vineæ tuæ, vineæ florentis, vineæ dilectę ex millibus? Verum quamdiu quæram & non inueniam te? quamdiu vocabo, & non reſpondebis mihi? ô vos qui tranſitis, non vidiſtis amorem meum? qualis eſt dilecte, amor tuus? amor meus candidus & rubicundus, & macula non eſt in eo. Caput eius aurum optimum, comæ illius ſicut elatæ palmarum, oculi ſicut columbæ ſuper riuulos aquarum, genæ illius ſicut areolæ aromatum conſitæ à pigmentarijs, labia eius lilia diſtillantia myrrham primam, guttur eius ſicut vinum optimum digniſſimum ad potandum; collum eius ſicut monilia fabricata manu artificis; manus illius tornatiles aureæ, plenæ hyacinthis. Talis eſt dilectus meus, amor meus, electus ex millibus. Vos nunc dicite mihi, num quem diligit anima mea videritis. Paulum cum pertranſiſſem eos, inueni quem diligit anima mea. Tenui eum nec dimittam donec introducam in domum meam, in intima cordis mei. Ibi tentoria fixi tibi, dilecte mi, ibi paraui tibi lectum,

ctum, amor meus, lectum floridum ſtipatum corollis vernantis auroræ, caſti lectum pectoris.

Egredimini hic quotquot amatis amorē meum, dilectum meum, ſponſum meum: & videte illum in diademate, quo coronaui illum in die deſponſationis illius in die lætitię cordis mei. Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo. Quid agis, quia dilectus tuus dormit? ipſe dormit, ſed cor illius vigilat, & inſonuit iam vox illius cordi meo, dilecta mea, ſoror mea, ſponſa mea veni, ecce coronaberis. Ecce venio dilecte votorum meorum. Quàm pulcher es dilecte mi. Oculi tui ſicut ſpeculum ſine macula, genæ tuæ ſicut fragmē mali punici, ſicut vitta coccinea labia tua. Pulcher es amor meus, pulcher vt luna, electus vt Sol. Ego me tibi, & tu te mihi amor meus. Quis me ſeparabit

Rom. 8. à te? *Tribulatio? an anguſtia? an fames? an nuditas? an periculum? an perſecutio? an gladius?* liceat hic mihi vouere cum forti illo aſſertore tuo, *Neq; mors, neq; vita, neq; angeli, neq; Principatus, neq; virtutes, neq; inſtantia, neq; futura, neq; fortitudo, neq; altitudo, neq; profundum, neq; creatura alia ſeparabit nos à charitate Dei, quæ eſt in Chriſto Ieſu Domino noſtro.*

LVDVS

LVDVS IN SECVLI AMOREM INIMICVM AMORI DIVINO.

I.

Non eſſe ſeculo fidendum.

QVID *mundus fragili confiſus purpuræ,*
Triũphos memorat fallaci murmure?
Quæ ſpondet munera vanæ potentiæ,
Vix ſunt crepundia rudis infantiæ,

Vt Aquilonibus raptata folia
Dum miſcent fatua inter ſe prælia:
Sic pede celeri decurrunt gaudia,
Et mundi fugiunt ſperata præmia.
Quod roſa & viola decocta Solibus,
Quod caltha & lilia proiecta foribus,
Quod fœnum validis protritum pedibus;
Hoc in ſta gloria eſt amoris ignibus.
Plus pulſis nubibus, plus ſi le fluctibus,
Plus vento validè diſperſis nimbus,
Et plus fugacibus crede volucribus,
Quàm carni fragili vel vanis opibus.
Plus fide Oceano, plus Aetnæ montibus;
Et plus mortiferis Beroſi fontibus;
Plus cælo nubibus ſaxa vomentibus,
Quàm ſponſionibus mundi fallentibus.
Plus crede rabidis leonis dentibus,
Harpyis efferis dirum frementibus:
Plus venenariis fide ſerpentibus,
Quàm mundi ſpoliis blandè ludentibus.
Quid celſa ſequeris? doloſo culmine
Mors ludit credulos fallaci ſtamine.
Quid longa memoras? in ipſo limine

Inani

Inani corrues luſus imagine.
Nam quidquid ſeculo mortali naſcitur,
Momento ſeritur, momento conditur;
Momento panditur, momento clauditur;
Momento erigitur, momento labitur.
Quid fidis robori? & ſaxa corruunt,
Et manus marmora prædura diruunt.
Quæ ſeclis ſteterant, ſcintillas metuunt.
Et imbres, chalybem, ferrumq́ diluunt.
Quid annos numeras? momento rapimur.
Quid genus, proauos? momento morimur.
Quid opes? iudicij ſiſtendi ducimur,
Et fors iam ignibus damnandi cingimur.
Quid arma exacuas ſpe plenus optima?
Sudata incudibus Aetnæis intima,
Mundiq́ robora quæcumq́ maxima,
Opima corruunt inferni victima.
Quò Abner, Amaſa, bellorum fulmina?
Quò Saül, Ionathas Iudææ lumina?
Momento maxima procumbunt culmina,
Dum cœli ſæuiunt prædura examina.

Digitized by Google

Quid arma proderunt, cùm nudi ſiſtimur?
Quid minæ & animi? inermes cogimur,
Permiſti purpuræ ſagoq́ volvimur;
Et tamquam cineres flammis commolimur.
Et tamquam furfures molis conterimur:
Fauillæ ſimiles igni conuoluimur.
Et tamquam pluuia cælo depellimur:
Pœnisq́ immitibus terræ recondimur.
Vt aqua nubibus, ſic terris fundimur,
Vt alga vilior, ſic leues ſpernimur;
Vt pilæ cælitus mortales ludimur,
Et tandem valida fornace exurimur,
Flammarum ſtipula ſemper viuentium,
Prunarum ceſpites ſemper vrentium,
Pœnarum fomites non morientium,
Dolorum pabulum ſemper torquentium.

II. E.nen-

II.

Emendationem non eſſe differendam in mortem.

QVò fata properant prædura & aſpera?
Quò tela exacuunt, diraq́; & efferà?
Cùm tanta demetunt falce præpropera,
Non ſceptra recolunt, non auri pondera.
Non parcunt matribus, non caro pignori;
Non regnum in poſteris votiuo ſemini;
Non auis, proauis, non formæ, aut generi:
Non ſceptro aut opibus, non celſo muneri.
Quem non conterreant præcelſa numina:
Quæ tanta conterunt calcantq́; nomina,
Et ferè eruderant primæua germina?
Funeſta degimus ſic inter limina.
Cùm mundi deprimunt vellantq́; lumina;
Vt vento paleæ deflantur flumina,

Digitized by Google

Superbi vertices altaq́; culmina:
Credas è nubibus contorta fulmina.
  Quid vita? vitrea quod gemma penſi-
  lis:
Et ſcena & niuibus, fumoq́; ſimilis:
Ac vix ficulneis æquanda poculis:
Aut vultu tenero qui ludunt oculis.
  Cùm telum admouet mors flecti ne-
  ſcia,
Et dolor occupat corda tepentia,
Quid mens tum deliget factorum con-
  ſcia,
Et è ſceleribus pœnarum præſcia?
  Dum tempus patitur, locusq́; fletibus,
Pulſemus Dominum denſis gemitibus.
Non vota ſileant accenſa precibus,
Et tamquam mediis nata caloribus.
  Ne ſerò doleas, cùm nullus luctibus,
Non locus lacrymis, ſanctisq́; moribus:
Non pœnitentiis, votis, virtutibus,
Nullis ſuſpiriis, curis, muneribus.
  Cùm reus ſteteris, flammis furenti-
  bus,
Pœnisq́; innumeris circùm frendentibus:

Nequid

Nequidquam lacrymis ſeris cadentibus,
Aut à ſuſpiriis votis calentibus.
Pro mundi illecebris, æternis ignibus,
Flammisq́ ſulphure & pice natantibus,
Quis vel fornacibus ſemper ardentibus,
Vel prunis ſubrici velit candentibus.
Quis mundi inanibus captus crepundiis
Aeternùm exulet lubens delitiis;
Aeternùm naufragus cælorum gaudiis,
Aeternùm numinis poſſeſſus odiis?

III.

Perire quidquid hic magnum eſt.

QVò mina Antiochi iraq́ regia?
Vel quò Sennacherib, caſtraq́ Aſſyria?
Quò dicta Rabſaces blaſphema & effera?
Lingua Nicanoris falſaq́ dextera?
Quò potens Tullius verborum flumine?
Rerum Demoſthenes diues moliınine?
Quò primus Latio Criſpus acumine?
Vel Plato cælitus edoctus numine?

Fæcunda Origenis quò nunc acumina?
Vel Afri rupea tonantis fulmina?
Quò flecti Calari ignara pectora?
Aut Hos Iſortia tot annis robora?
Quò Phœnicopteri Apicii fercula?
Aeſopi patina, murrhina vaſcula?
Quò Alcibiadis, Torquati pocula?
Natansq; Aſſyrio cruore crapula?
Fœcunda Alcinoi quò nunc pomeria?
Hortiq; penſiles, Luculli prædia?
Euripi, & montibus ſubducta maria?
Vel quò Polycratis fortuna Samia?
Quò Curii machina pendens Icaria?
Quò Scauri vitrea ſcena & marmorea?
Et Midæ fercula quò Regis aurea?
Corona Marſyæ ſperata laurea?
Quò Caii Lollia gemmato munere?
Elata Arabico Poppea funere,
Auro quæ ſolita iumenta ſternere?
Gemmas Cleopatra conſueta bibere?
Vt bulla labitur quidquid hic nobile;
Vt flos, ſic defluit quidquid amabile.
Vt vmbra deperit quidquid optabile.

Nil

Nil firmum cogites, nil terris ſtabile.
Nulli te proaui, non parta gloria,
Non opes eximent, forma, ſcientia,
Non honos robora, prudens ſolertia,
Non menti aut corpori conceſſa gratia.
Virtus ſed vnica terrores adimet,
Sola te gaudiis æternis inſeret,
Hæc vna gloriam pœnasq; dirimet,
Beabit præmiis, tormentis eximet.

IV.

Intutam eſſe honorum & dignitatum prærogatiuam multorum exemplo.

QVid auro, honoribus, ſceptris extollimur?
Non pares naſcimur, paresque morimur?
Non pares media iuuenta tollimur?
Et curſu propero fortunæ pellimur?
Non pares ſanguine, pareſque tempore?

Non pares anima, pareſq; corpore?
Non pares pretio, Chriſtiq; vulnere,
Fortunæ impares ſi ſimus munere?

Quò Regum Salomon primus pruden-
tia?
Vel Samſon Dalilæ captus dementia?
Aut Hemor fatua luſus fidentia?
Vel cunctos ſuperans Xerxes potentia?

Quò Cyrus pallio cinctus coccineo?
Quò Phyſco rutilans theriſtro gemmeo?
Quò ſplendens balteo Darius aureo?
Vel Diues habitu nitens purpureo?

Quò Crœſus inſolens fidens diuitiis?
Quò dirus Hannibal ferox victoriis?
Quò magnus Macedo, Perſarum ſpoliis,
Nec orbis maximi ſatur exuuiis?

Quò Sylla madidus ciuili ſanguine?
Et Cæſar gladiis raptus ceu turbine?
Quò tectus Africo Pompeius cinere?
Vel Craſſus Parthico deluſus puluere?

Quò Nero, Claudius, Heliogabalus?
Galba, Caligula, Otto, Vitellius?

Digitized by Google

Quò Verus, Pertinax, Valens, Magnentius?
Balbinus, Maximus, Piſo, Leontius?
Quò Reges reliqui, tot magna nomina?
Quò duces, Principes, terrarum Numina?
Momento citiùs clauduntur lumina,
Nec parcunt generi Parcarum ſtamina.
Aeterna cogites ignes & præmia,
Aeterna contue flammas, & gaudia
Alterna delige. Stat parta gloria,
Stant pœna: & nemini patent effugia.

V.

Infelici plurimùm Regũ magnorumque exitu purpuram ſceptraq; docemur contemnere.

QVi Reges numeras terrarum lumina,
Qui duces inclytos bellorum fulmina:

Funeſta proſpice regnorum culmina,
Incerta purpuræ fallacis omina:
Quò Remus, Romulus, Sextus Tarquinius?
Quò Titus Tatius, Tullus, Hoſtilius?
Vel Ancus Marcius, Seruiusq; Tullius?
Priſcus, Herculeus, Druſusq; Manlius?
Quò Gracchi, Melius, Seianus, Marius?
Quò Cato, Regulus, Carbo, Licinius?
Ruffinus, Caßius, Brutus, Antonius?
Gallus, Copronymus, Phocas, Alexius?
Siluanus, Lentulus, Conſtans, Sertorius?
Quintillus, Didius, Probus, Demetrius?
Carinus, Tacitus, Leo, Valerius?
Macrinus, Commodus, Carus, Procopius?
Comnenus, Nicias, Celſus, Conſtantius?
Agis, Miltiades, Zeno, Decentius?
Traulus, Leonidas, Syphax, Aëtius?
Conon, Themiſtocles, Dion, Iſacius?
Achilles, Hercules, Hector, Numanticus,

Tigra-

Tigranes, Phocion, Pyrrhus, Britannicus?
Auitus, Michael, Thomas, Philippicus?
Theſeus, Pauſanias, Glycas, Iſauricus?
Lucullus, Lepidus, Lyſander, Lucius?
Manfredus, Vitiges, Maſſa, Parthenius?
Cabrera, Stilico, Silanus, Flauius?
Philippus, Datamis, Brocas, Ablauius?
Omnes domeſtica, aut hoſtili corruunt:
Manu præpropera, ferrove intereunt;
Aut duro exilio, aut veneno concidunt,
Morteq́ inglorii funeſta pereunt.
Hæc ſceptris gloria daturq́ purpuræ:
Hæc auro & opibus; fatali murmure
Hoſtili vt poſteros funeſtent vulnere:
Elati barbaro & cruento funere.
Morte pars minima pacata concidunt,
Morte pars maxima funeſta concidunt.
Qui tela neſciunt, mœrore pereunt;
Vel lenta ſanie; tabeq́ corruunt.
Quò tendis animum? cùm magna memoras;
Enſes, exilia, venena præparas;
Funes, equuleos, ſecures comparas,
Multorum odia, pœnasq́ innumeras.

Hono-

Honores prouocant? ignes præpediant.
Voluptas allicit? flammæ te terreant.
Opes te pertrahunt? pœnæ te retrahant.
Aeterna prouidi tormenta metuant.
Qui ſceptra numeras, recenſe vulnera.
Qui bella & aquilas, proſpecta funera.
Qui caſtra & oppida, metire tempora.
Et poſt hæc ignibus damnata corpora.
Tam magno luitur, quod breui tranſuolat.
Vix plumas contines, & corpus euolat.
Quod flammis vritur momentis auolat.
Has flammas ſapiens æternas recolat.
Momento purpura ſceptraq; tranſeunt.
Momento gloria, formaq; pereunt.
Nulla te poſtera tormenta deſerunt,
Nuſquam carnifices, flammaq; deerunt.

VI.

Diuitiarum contemptus æternitate propoſita.

QVid regna ſequeris per alta maria?
Quid mundi prodiga captas donaria?

Non

Non tamquam noctibus ſudata ſomnia,
Sic iſta defluunt, & cinis omnia?
Quid domos exſtruis, lataq; prædia?
Non illa corruunt iuuenta media,
Vt actor fatua fias comœdia;
Vel ſæua nobilis ſcena tragœdia?
Quid vaſta nemora, quid agros cumulas,
Quid ædes ædibus regnorum æmulas?
Vt venti tumidas diſpellunt nebulas,
Sic anni has perimunt terrarum papulas.
Quid hortos paſcuis fonteſq; accumulas?
Quid rupes montibus valleſq; vinculas?
Vt has poſteritas enarret fabulas,
Fortunæ vomitus, funeſtas crapulas?
Quid lacus, flumina, torrentes numeras?
Quid caſtra & oppida, ſceptraq; memoras?
Cùm Crœſos opibus Midaſq; ſuperas,
Non ad ſupplicia flammaſq; properas?
Quò fatiſcentia frumentis horrea,
Laſſata fructibus grata pomœria,
Preſſaq; pondere prædiues area,
Spondentq; tempora tot votis paria?

Antu-

Autumno muſtea quid torcularia,
Quid nouo grauida lacte mulctralia,
Vel quid gementibus tectis granaria,
Non ſcelus acuunt, non tribunalia?
Non tela exaſperant minarum ignea?
Aut non incendia paſcunt ſulphurea?
Dira materies lignorum picea,
Infelix poſthuma flammarum palea.
Hac nocte aut citiùs tolletur anima.
Quid ſpes tunc proderunt votaq; inania?
Succedunt commodis tormenta immania.
Luenda, ô nimiùm magno! veſania.
Cùm ſolis ignibus lingua potabitur:
Cùm flammis ſulphure, pice cœnabitur.
Stillanſq; digitis gutta negabitur:
Nec quidquam precibus fuſis donabitur.
Non anni reduces, non vita dabitur,
Quæ curſu properans cita dilabitur:
Quis flammis miſeros cinctos ſolabitur,
Cùm nullis lachrymis crimen piabitur,
Quibus tunc viribus mens roborabitur;
Cùm tantis ignibus nec gutta allabitur?
Cùm ſola pietas cælo locabitur?

Sola

Sola delitiis cæli rorabitur?
O nimis fatua vecorſq; vanitas!
Cuius tam futiles leueſq; ſemitas
Infelix ſequitur momento æternitas;
Flammiſq; indomita dira crudelitas.
Infauſta ô nimiùm mundi felicitas,
Fallaxq; nimiùm amœna amœnitas,
Tam breui laberis, ſæuaq; æternitas
Succedit miſeris, ô dura æternitas
Cùm gutta mediis negatur ignibus,
Negatur mediis aqua fornacibus,
Aeternùm mediis prunis ardentibus
Voluuntur miſeri flammis vrentibus.

VII.

Fuga eorum quæ ſeculo ſperari poſſunt, iudicio & pœnis propoſitis.

FOecunda diuiti quid dabunt prædia?
Sudata noctibus dieq; ſtudia?
Quid ingens domino parta pecunia?
Quid faſces purpura, ſceptraq; regia?

Cùm

Cùm telum iugulo mors cita admouerit;
Iudex ſententiam ſupremus tulerit;
Igneſq; indomiti flammaq; ſteterit;
Speſq; omnis animam ſalutis fugerit?
Cùm ſaua æternitas mundo inſonuerit,
Summiq; iudicis vox intonuerit,
Et omnis validus mente exhorruerit,
Terraq; pedibus ſubducta fuerit?
Tortorum millia cùm circumſteterint,
Teſteſq; innumeri parte omni cinxerint,
Spem fugæ aut veniæ cùm cuncta clauſerint,
Mentemq; crimina factaq; impulerint?
Cùm flammas oculi furentes viderint,
Igneſq; dæmones flammaſq; admouerint,
Cùm picem, ſulphura, tormenta ſenſerint,
Quicumq; cælitus damnati fuerint?
Quid auri proderunt congeſta pondera?
Quid Regum, Principum, magnorum munera?
Hortiq; paſcua, fonteſq; nemora;
Inter ſæuiſſima tortorum verbera?
Quid Venus pocula, menſaq; dederint?

Quid

Quid noctes luſibus inſomnes iuuerint?
Cùm cantus gaudia, riſuſq; euenerint,
Et pòſt perpetuæ flammæ ſucceſſerint?
    Quid longa ſeries annorum faciet?
Quid genus, proaui, formaq; pariet?
Quid ſceptris, purpuræ, regnoq; eueniet,
Cùm ignis efferus æternùm ſæuiet?
    Quid magna proderunt ſcripta volumina?
Laſſata ſæpiùs qui docta lumina?
Quid verſus nobiles librorum lumina,
Si feruet ignibus æternis anima?
    Quid plena pulpita verbis ſonantibus,
Farta ſententiis altè tonantibus,
Denſata lacrymis ora manantibus?
Si membra validis torquentur ignibus?
    Quid ampla imperia laſſata cædibus?
Quid læta maria defeſſa cladibus?
Quid campi & oppida diuulſa ciuibus,
Cùm præda fueris æternis ignibus?
    Quid numquam ſpolia ſitim ſedantia,
Hoſtili ſanguine prata natantia,
Cruore immerito regna ſudantia,
Cùm loca ſenſeris flammis furentia?

Quò

Quò belli dubius quò ferox exitus,
Infeſtis aquilis traducti exercitus;
Quò furor martius terris indomitus;
Cùm tortor ſæuiet ignis perpetuus?

VIII.

Magna ferè ruinæ proxima eſſe, æternare humilia.

QVi celſa ſequitur; prærupta metuat.
In ſummo vertice ni modum ſtatuat;
Prolapſu celeri neceſſe corruat,
Cùm moles imminens incautos obruat.
Lapſus ex humili planoq; tutior,
Cùm è præcipiti ruina grauior.
Ex alto durior, planoq; mitior,
Alto frequentior, planoq; rarior.
Sic ſummi vertices tanguntur fulmine,
Quamuis præualido cincti munimine,
Superba pectora calcantur numine,
Quantumuis callido tecta molimine.

Sic

Sic altas arbores venti præcipitant,
Duraq; robora momento excaudicant:
Celſaq; rabiem ventorum prouocant,
Accendunt animos, minaſque exaſperant.
Virgulta tenera cùm Noti quatiunt,
Aut Aquilonibus lentata proruunt,
Stant fixa ſedibus, iraſq; combibunt,
Nec ſæuiam rabiem, minaſq; metuunt.
Sors dura & aſpera magnorum æmula.
Magnorum inuida, diraq; ſæcula,
Futuri generis infamis macula,
Cùm regnum ſiſtitur fatorum famula.
Cùm ſummo vertice momento labimur,
E primo culmine momento pellimur:
E ſummis opibus momento exſcindimur:
E celſo munere momento excutimur.
Cùm flore medio fracti depluimur,
Iuuenta media rapti protrudimur,
Mundiq; gaudiis viles proſcribimur,
Regnoq; medio ſceptriſq; euertimur.
Vt flores pampini, baccæq; excutimur,

Vt

Digitized by Google

Vt vento folia concuſſa ſpargimur,
Vt denſo arundines imbre propellimur,
Vt Euro palea ſubacta rapimur.
Aeternis animos terentes erigas,
Aeternis noxia cordi ſubmoueas,
Aeternis præmia mundi diſcutias,
Aeternis priſtina moresq; corrigas.
Aeternùm vt Numini coniunctus gaudeas:
Quæ mundus munera promittit fugias.
Aeternùm corpore, menteq; vt valeas,
A carne, honoribus, auroq; caueas.
Aeternùm vt ignibus flammisq; careas,
Denſis gemitibus peccata deleas:
Aeternùm vt animum pœnis eripias,
Ne carni fragili, mundoq; pareas.

Digitized by Google

IX.

Æternam pro breuibus pœnis remunerationem manere, Virginum docemur exemplo.

DVm ſæuit Africus, tunc roſa rutilat,
Et Auſtro viola perflante purpurat:
Et Eurus lilia prona diſſuauiat,
Vis nulla eroborat, nec vlla exanimat.
Dum feruet carnifex, exſurgunt Barbara.
Secantur vbera, clareſcunt Agathæ.
Dum fumant balnea, ſurgunt Cæciliæ.
Dum tela depluunt, naſcuntur Vrſulæ.
Tauro Phalarico ſplendet Pelagia.
Flammis exilio triumphat Flauia:
Vncis, equuleo, cruceque Eulalia:
Virgis, pectinibus, flammis Frebonia.
Rotis, ſartagine, vinclis Euphemia:
Tedis ardentibus, fuſte Serapia:
Felle, craticula, feriſque Maxima:
Securi & oleo feruenti Eulampia.

Lucia gladiis, & Agnes ignibus:
Christina lacubus, flagris fornacibus:
Suſanna variis torta ſecuribus:
Cruce & lampadibus Firmina ardentibus.

Has Chriſtus gloria cæleſti munerat,
Has ſponſas ſtabili nexu conſociat.
E ſexu fragili triumphos numerat.
Cæloq; ex humili coronas duplicat.

Profuſo ſanguine æternùm purpurat.
Pro caſto pectore æternùm ſociat.
Pro momentaneis æternùm pignorat.
Pro ferro & ignibus æternùm roborat.

Aeternis gaudiis pacæq; inaugurat.
Cæloq; lucidas ſtellas commemorat.
Pro vita labili æternùm animat.
Pro pœnis breuibus æternùm recreat.

Maritat humiles donis cæleſtibus.
Maritat tumidos æternis ignibus.
Amicat teneras primis virtutibus.
Laſſantur validi magnis ſceleribus.

Qui ſperas maxima, cælos inambula.
Vt parua referas, mundum perambula.

Quid

Quid ſunt hæc aliud quàm cæli famula,
Vel tamquam vitrea commiſſa pocula?

X.

Comparatio rerum ſeculi huius & alterius.

QVid terræ portio puluiſq; extolleris?
Non nudus vtero matris effunderis,
Nudus viſceribus terræ reconderis,
Et duro iudici damnandus ſiſteris?
Quid fidis ſeculo? ſtat prona æternitas.
Qua ſpe deluderis? ſtat firma æternitas.
Quid fugam cogitas? ſtat certa æternitas.
Quoquò te flexeris, terret æternitas.
Bonis hic fruimur? ibi igne exurimur.
Momento fruimur? æternùm vrimur.
Bonis hic paſcimur? ibi ignes patimur.
Momento paſcimur; æternùm patimur.
Quis pro his opibus tormenta deligat?
Pro mundi gaudiis diuina negligat?
Pro mundi honoribus cæleſtes abigat?
Pro tam fugacibus quis flammas eligat?
Sirenum vocibus quis aures præbeat?

Quis ignes cogitans terrena voueat?
Aeterna prouidens non mente paueat?
Flammasq́ contuens non totus horreat?
Felix qui potuit opus contemnere.
Prudens qui gloriam conceſſam ſpernere,
Fortis qui munera mundi reſpuere,
Aeterna præmia doctus eligere.
Mundi qui negligit promiſſa præmia,
Aeterna breuibus mercatur gaudia:
Mundi qui ſequitur promiſſa præmia,
Aeterna breuibus commutat gaudia.
Hæc voluas animo. ſtat certa æternitas:
Flammarum crucians triſtis æternitas:
Cælorum recreans felix æternitas:
Momento medium, vtrimq; æternitas.
Honores fugiunt, manet æternitas.
Aurum te deſerit, manet æternitas.
Caro dilabitur, manet æternitas.
Et pro tam vilibus, tam ſæua æternitas:
Pro tam fugacibus, immenſa æternitas:
Pro tam fallacibus, tam vera æternitas:
Pro tam fragilibus, tam dura æternitas.
Et pro tam breuibus, æterna æternitas.
Quis pro tam breuibus æterna deligat?

Quis

Digitized by Google

Quis ignes, ſulphura, flammasq; intelli-
gat?
Quæ ſæua æternitas æternùm colligat?
Nullaq; æternitas æternùm mitigat?
O dura nimiùm pœnarum æternitas!
O ſæua & effera flammarum æternitas!
O cruda nimiùm, longaq; æternitas!
Finemq; neſciens æterna æternitas!

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

8–1

Digitized by Google